

Základní škola Mutějovice

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Otevřená škola

Obsah

1. Identifikační údaje	4
2. Charakteristika školy	5
3. Charakteristika ŠVP.....	6
3.1 Výchovné a vzdělávací strategie školy	6
3.2 Začlenění průřezových témat	12
4. Učební plány	22
5. Hodnocení žáků.....	30
6. Učební osnovy.....	50
6.1 <u>Jazyk a jazyková komunikace</u>	
Český jazyk a literatura	50
Cvičení z českého jazyka	88
Anglický jazyk.....	91
Ruský jazyk	109
6.2 <u>Matematika a její aplikace</u>	
Matematika	113
Cvičení z matematiky.....	159
6.3 <u>Informační a komunikační technologie</u>	
Informatika	163
6. 4 <u>Umění a kultura</u>	
Výtvarná výchova	174
Hudební výchova	214
6.5 <u>Člověk a jeho svět</u>	
Prvouka	243
Přírodověda	257
Vlastivěda	268
6.6 <u>Člověk a společnost</u>	
Dějepis.....	281
Občanská výchova	293

6.7 Člověk a příroda

Fyzika	311
Chemie.....	328
Přírodopis	338
Zeměpis	367

6.8 Člověk a zdraví

Rodinná výchova.....	397
Tělesná výchova.....	407

6.9 Člověk a svět práce

Pracovní činnosti	439
-------------------------	-----

6.10 Volitelné předměty

Německý jazyk	461
Seminář z biologie	468
Praktika z fyziky	475
Technické činnosti	480
Seminář ze zeměpisu.....	483
Seminář z informatiky.....	487

1 Identifikační údaje

Název ŠVP	Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Motivační název	Otevřená škola
Datum	20. 6. 2014
Verze	3
Platnost	od 1. 9. 2014
Délka studia v letech:	9
Název RVP	RVP ZV Základní vzdělávání
Vzdělávací program	RVP ZV Základní vzdělávání
Dosažené vzdělání	Základní vzdělání

Název školy	Základní škola Mutějovice
Adresa	Husova 245, 270 07 Mutějovice
IČ	47 013 656
REDIZO	600 055 825
Ředitelka	Mgr. Marcela Mrzenová
Telefon	313 575 169
Fax	313 575 502
E-mail	škola@zsmutejovice.cz
www	www.zsmutejovice.cz

Zřizovatel	Obec Mutějovice
Adresa	Malá Strana 190, 270 07 Mutějovice
IČ	00 240 412
Telefon	313 575 170
E -mail	obec@mutejovice.cz
www	www.mutejovice.cz

Datum, podpis, razítko školy

2. Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Základní škola Mutějovice patří mezi menší venkovské školy, byla založena v r. 1928. Je úplnou základní školou, která poskytuje základní vzdělání cca 120 dětem v 1. – 9. postupném ročníku.

Umístění školy

Škola je umístěna ve výhodné poloze blízko centra obce poblíž sportovního areálu a místní sokolovny.

Charakteristika žáků a pedagogického sboru

Školu navštěvuje cca 120 žáků (ke konci šk. roku 2013/14 to bylo 114 žáků). Žáci, u kterých byly diagnostikovány vývojové poruchy učení a jsou integrováni, jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů. Nápravě dysporuch je věnována náležitá pozornost, škola má 2 pedagogické pracovníky, kteří jsou na tuto práci vyškoleni a dětem se věnují i po vyučování. Pedagogický sbor tvoří 11 učitelů a 2 vychovatelky. Všichni pedagogičtí pracovníci splňují potřebnou kvalifikaci.

Dlouhodobé projekty

Škola je zapojena do Projektu Výzva 51 (dotyková zařízení).

Spolupráce se Školní radou, rodiči žáků, PPP a jinými institucemi

Školní rada je při ZŠ zřízena již od roku 2000, schvaluje výroční zprávu školy a zprávu o hospodaření a další významné dokumenty školy. Při škole pracuje i SRPdŠ, v jehož výboru mají zastoupení všechny třídy. Kromě pravidelných třídních schůzek a plenárních zasedání mají rodiče žáků možnost individuálních konzultací s jednotlivými pedagogickými pracovníky školy a jejím vedením. Vedení ZŠ a výchovný poradce úzce spolupracují při řešení výchovných a vzdělávacích problémů s PPP v Rakovníku, s Odborem soc. věcí a zdravotnictví MěÚ Rakovník, případně i s Policií ČR. Další dobrá spolupráce je i s Hygienickou stanicí, DDM a v neposlední řadě se zřizovatelem školy, Obcí Mutějovice i s dalšími obcemi, odkud k nám dojíždějí žáci. Základní škola má své webové stránky, což přispívá k lepší vzájemné informovanosti mezi školou a výše uvedenými subjekty. Celá řada výchovně vzdělávacích akcí a volnočasových aktivit probíhá v součinnosti s některými z nich (SRPdŠ, DDM, zřizovatel a další).

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Výchovné a vzdělávací strategie školy

Zaměření školy

Motivační název školního vzdělávacího programu **Otevřená škola** byl zvolen jednak proto, že se chceme otevřít všem, kteří budou naši školu navštěvovat jako její žáci, rodiče či přátelé školy, ale také proto, že se neuzavíráme žádným názorům, které přispívají k lepšímu obrazu naší školy a k posílení jejího základního poslání ve výchově a vzdělání dětí.

Po provedené analýze podmínek školy, možností a potřeb žáků a požadavků rodičů jsme se rozhodli, že se škola nebude v žádné oblasti výrazně profilovat, ale zaměří se na tyto základní priority:

1. Poskytovat kvalitní základní vzdělání zaměřené na aktivní dovednosti žáků
2. Rozvíjet komunikační dovednosti v mateřském jazyce, cizích jazycích, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích
3. Vést žáky k orientaci ve světě financí, v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
4. Podporovat rozvíjení pohybových dovedností žáků ve školních i mimoškolních sportovních aktivitách, vést žáky k ochraně a tvorbě životního prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

(Společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou uplatňovány všemi pedagogy při výuce i mimo ni).

Motto: Klíčové kompetence nemůže žákům pomáhat vytvářet a rozvíjet ten, kdo si je dosud nevytvořil sám a kdo je sám v sobě dále nerozvíjí.

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich další život
- připravujeme je na celoživotní učení
- vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení
- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich vlastní činnost
- učivo používáme jako prostředek k získání aktivních dovedností
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání výpočetní techniky
- umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- vhodně motivujeme žáky k učení výběrem zajímavých situací, v nichž má žák pocit uspokojení z učení
- při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- jdeme příkladem, soustavně si dalším vzděláváním rozšiřujeme své pedagogické dovednosti

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů, jsou přirozenou součástí života
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit
- podporujeme různé (originální) způsoby řešení problémů
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- při řešení problémů učíme žáky používat metodu SWOT analýza a metodu brainstorming
- učíme žáky, jak některým problémům předcházet
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají
- sami jdeme příkladem, učíme se zvládat různé problémové situace ve škole i mimo ni lépe, s rozumem a s nadhledem

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřenému, všestrannému a účinnému komunikaci

- prioritně se zaměřujeme na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích
- klademe důraz na kulturu vyjadřování a komunikace
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- podporujeme kritiku a sebekritiku
- učíme žáky publikovat a prezentovat své názory (projekty, místní tisk, web apod.)
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd a věkových kategorií
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, obce, sebe a ostatních lidí
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných učeben, řádu akcí mimo školu apod. a umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel
- učíme žáky naslouchat druhým jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- jdeme příkladem v komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejnosti, netolerujeme pomluvy, nezdvořilosti, pozitivně prezentujeme svoji školu a učitelskou profesi na veřejnosti

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnosti žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci i práci ostatních členů týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě
- učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli
- jdeme příkladem a podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy, upřednostňujeme zájmy školy, zájmy

žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy, pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.
- využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP, OPD, policie apod.
- rozumně a zodpovědně využíváme dostupných prostředků výchovných opatření s ohledem na jejich účinnost
- kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme
- problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, vždy bez emocí a osobní zášti
- při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv (příčinu)
- v rámci svých předmětů a své působnosti seznamujeme žáky s vhodnými právními normami
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- v hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace
- jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku
- jdeme příkladem - respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům, jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETECE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi, cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání)
- jdeme příkladem, řádně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku...), dodržujeme dané slovo, vážíme si své profese, svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Přístup k zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných (obecně - žáků s různými vzdělávacími potřebami a možnostmi) spočívá zejména ve volbě vhodných forem a metod práce jednotlivými vyučujícími v konkrétních třídách (skupinách žáků) zvolené tak, aby umožnily plné individuální rozvíjení schopností žáků (s ohledem na jejich různé individuální možnosti, potřeby a odlišnosti).

V praxi se jedná o upřednostňování takových forem a metod práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně doplňujících se kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu. Při důsledném uplatňování tohoto přístupu:

- děti nejsou v procesu vyučování a učení na sobě nezávislé, ale vzájemně se v učebních situacích potřebují
- uvědomí si svůj význam pro kolektiv a význam kolektivu pro sebe
- věří, že ve spolupráci lze naplňovat osobní i společné cíle
- vnímají odlišnost jako podmínku efektivní spolupráce

Způsob zpracování učebních osnov jednotlivých vyučovacích předmětů v ŠVP

Zpracování učebních osnov jednotlivých vyučovacích předmětů ve **ŠVP Otevřená škola** do podoby konkrétních, srozumitelných a hodnotitelných dovedností umožňuje poměrně jednoduše uplatňovat individuální přístup k žákovi. Cílem výuky (vyučovací hodiny nebo její části) je vždy některá z konkrétních aktivních dovedností formulovaných jako konkretizovaný výstup žáka v učebních osnovách každého vyučovacího předmětu. Prostředkem jejího dosažení je uvedené konkretizované učivo. Rozsah (náročnost) konkretizovaného učiva lze v hodině přizpůsobit možnostem a schopnostem žáka. Pro žáky s různými vzdělávacími možnostmi a potřebami tak nemusejí být vytvářeny různé učební osnovy.

ŠVP a celkové pojetí zabezpečení výuky pro žáky s různými vzdělávacími potřebami

ŠVP Otevřená škola vnímá zabezpečení výuky pro žáky s rozdílnými vzdělávacími možnostmi a potřebami komplexně. Patří sem:

1. důsledné uplatňování výchovně vzdělávacích strategií ŠVP ve výuce
2. vhodně volené formy a metody práce vyučujícími podporující inkluzi (začlenění)
3. spolupráce vyučujících s výchovným poradcem ve škole
4. spolupráce ZŠ a PPP
5. vytváření individuálních vzdělávacích plánů
6. selektivní přístup v úzké a jasně vymezené oblasti vzdělávání (náprava dysporuch u integrovaných žáků, akcelerace učení u mimořádně nadaných žáků)

3.2 Začlenění průřezových témat

PT 1 Osobnostní a sociální výchova

Projekt P 1 **Kdo jsem já, a kdo jsme my**

PT 2 Výchova demokratického občana

Projekt P 2 **Chraň sebe i své kamarády**

PT 3 Výchova k myšlení v evropských souvislostech

projekt P 3 **Jsme Evropané**

PT 4 Multikulturní výchova

projekt P 4 **Jeden za všechny a všichni za jednoho**

PT 5 Environmentální výchova

projekt P 5 **Krok za krokem celým rokem pomáháme přírodě**

PT 6 Mediální výchova

projekt P 6 **Chceš -li úspěšně komunikovat s ostatními lidmi,
musíš nejprve poznat sám sebe.**

PT 1 - Osobnostní a sociální výchova

P 1 Kdo jsem já a kdo jsme my

Tematické okruhy (TO):

TO 1.1 Osobnostní rozvoj	1.1.1 Rozvoj schopností a poznání
	1.1.2 Sebepoznání a sebepojetí
	1.1.3 Seberegulace a sebeorganizace
	1.1.4 Psychohygienu
	1.1.5 Kreativita
TO 1.2 Sociální rozvoj	1.2.1 Poznávání lidí
	1.2.2 Mezilidské vztahy
	1.2.3 Komunikace
	1.2.4 Kooperace a kompetice
TO 1.3 Morální rozvoj	1.3.1 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
	1.3.2 Hodnoty, postoje, praktická etika

Označení dílčího projektu	Název dílčího projektu	Cílová skupina žáků	Časová dotace	Čerpání časové dotace	TO
P 1.1	Slyším tě, ale neumím tě poslouchat	4. ročník	5 hodin	Čj; Vj; Vv; Pv; Hv	1.2.1; 1.3.1; 1.3.2
P 1.2	Hledám svůj svět	8. ročník	5 hodin	Ov; Rv; Vv; Čj	1.1.3; 1.1.5; 1.2.1
P 1.3	Já a moji blízcí (Svatba)	8. ročník	4 hodiny	Vv; Čj	1.1.2; 1.1.3; 1.2.2
P 1.4	Jaký jsem	8. ročník	3 hodiny	Vv; Ov; Rv	1.1.1; 1.1.2
P 1.5	Člověk na ostrově	8. ročník	4 hodiny	Vv; Ov; Rv; Čj	1.2.3; 1.2.4; 1.3.1
P 1.6	Kniha o mně	1. ročník	4 hodiny	Čj; Vv; M; Pč; Prv	1.1.1; 1.1.2; 1.2.1; 1.2.3.
P 1.7	Já a moje rodina	3. ročník	4 hodiny	Čj; Vv; Prv; Pč; M	1.1.1; 1.1.2; 1.2.1,

Realizace tematických okruhů jednotlivými dílčími projekty:

TO: Osobnostní rozvoj	I. stupeň		2. stupeň	
Rozvoj schopností a poznání	P 1.5	4. ročník	P 1.2	8. ročník
Sebepoznání a sebepojetí	P 1.1	4. ročník	P 1.4	8. ročník
Seberegulace a sebeorganizace			P 1.2	8. ročník
Psychohygienu			P 1.2	8. ročník
Kreativita	P 1.1	4. ročník	P 1.2	8. ročník

TO: Sociální rozvoj	I. stupeň		2. stupeň	
Poznávání lidí	P 1.6	1. ročník	P 1.4	8. ročník
Mezilidské vztahy	P 1.7	4. ročník	P 1.2	8. ročník
Komunikace	P 1.1	4. ročník	P 1.4	8. ročník
Kooperace			P 1.3	8. ročník

TO: Morální rozvoj	I. stupeň		2. stupeň	
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	P 1.1	4. ročník	P 1.5	8. ročník
Hodnoty, postoje, praktická etika	P 1.1	4. ročník		

PT 2 - Výchova demokratického občana

P 2 Chraň sebe i své kamarády

Tematické okruhy (TO):

TO 2.1 Občanská společnost a škola
TO 2.2 Občan, občanská společnost a stát
TO 2.3 Forma participace občanů v politickém životě
TO 2.4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Označení dílčího projektu	Název dílčího projektu	Cílová skupina žáků	Časová dotace	Čerpání časové dotace	TO
P 2.1	Plamen přátelství (Ind P. Naresh)	1. -9. r	celoročně	Prv; Čj; Aj; Hv	2.1; 2.2
P 2.2	Pod vlajkou demokracie	8. ročník	4hodiny	Ov; Rv; Vv; Čj; D	2.2; 2.3; 2.4
P 2.3	I děti mají svá práva	7. ročník	10 hodin	Ov; Čj; D	2.1; 2.2; 2.3; 2.4
P 2.4	Volba dětského parlamentu	3. -9. r	5 hodin	Čj; Ov; Prv; M	2.1; 2.4

Realizace tematických okruhů jednotlivými dílčími projekty:

TO:	I. stupeň		2. stupeň	
Občanská společnost a škola	P 2.1 P 2.2	1. – 5. r	P 2.1	6. – 9. r
Občan, občanská společnost a stát			P 2.2	8. ročník
Formy participace občanů v politickém životě			P 2.3	7. ročník
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	P 2.4	3. - 5. r	P 2.4	8. ročník

PT 3 - Výchova k myšlení v evropských souvislostech

P 3 Jsme Evropané

Tematické okruhy (TO):

TO 3.1 Evropa a svět nás zajímají
TO 3.2 Objevujeme Evropu a svět
TO 3.3 Jsme Evropané

Označení dílčího projektu	Název dílčího projektu	Cílová skupina žáků	Časová dotace	Čerpání časové dotace	TO
P 3.1	Žijeme v Evropě	7., 9. r	4 hodiny	Ov; Rv; Čj; D	3.1; 3.2; 3.3
P 3.2	Cestujeme po Evropě	5. ročník	4hodiny	Čj; Vl; Vv; Pč; Aj	3.1; 3.2

Realizace tematických okruhů jednotlivými dílčími projekty:

TO:	I. stupeň		2. stupeň	
Evropa a svět nás zajímají			P 3.1	7., 9. r
Cestujeme po Evropě	P 3.2	2. – 5. r	P 2.2	8. ročník

PT 4 Multikulturní výchova

P 4 Jeden za všechny a všichni za jednoho

Tematické okruhy (TO):

TO 4.1 Kulturní diference
TO 4.2 Lidské vztahy
TO 4.3 Etnický původ
TO 4.4 Multikultura
TO 4.5 Princip sociálního smíru a solidarity

Označení dílčího projektu	Název dílčího projektu	Cílová skupina žáků	Časová dotace	Čerpání časové dotace	TO
P 4.1	Super Star	5. ročník	4 hodiny	Hv	4.1
P 4.2	Každý listem na stromu naší třídy	5. ročník	4 hodiny	Vv; Čj; Pč	4.3
P 4.3	Barevná spolupráce	5. ročník	5 hodin	Vv; Čj; M; Pč	4.2
P 4.4	Mezilidské vztahy	8. ročník	5 hodin	Vv; Ov; Rv; Čj; Z	4.3; 4.4
P 4.5	Jiný kraj, jiný mrav - Vánoce	8. ročník	1 hodina	Z	4.3
P 4.6	Na světě nejsme sami	8. ročník	4 hodiny	Čj; Ov; Rv	4.3; 4.5
P 4.7	Poznej můj svět	8. ročník	6 hodin	Čj; Vv; D; Ov; Rv; cizí jazyky	4.4
P 4.8	Semínko představivosti	1. ročník	4 hodiny	Vv; Čj; Pč	4.2
P 4.9	Vánoční jarmark	1. – 9. r	12 hodin	Vv; Čj; M; Pč; Hv; Rv	4.2; 4.3; 4.5

Realizace tematických okruhů jednotlivými projekty:

TO:	I. stupeň		2. stupeň	
Kulturní diference	P 4.1; P 4.3; P 4.2	5. ročník		
Lidské vztahy	P 4.1; P 4.2; P 4.3	5. ročník		
Etnický původ	P 4.1; P 4.3; P 4.2	5. ročník	P 4.3; P 4.4; P 4.5	8. ročník
Multikultura			P 4.4; P4.5	8. ročník
Princip sociálního smíru a solidarity	P 4.9	1. – 5. r	P 4.9	6. – 9. r

PT 5 - Environmentální výchova P 5 Krok za krokem celým rokem pomáháme přírodě

Tematické okruhy (TO):

TO 5.1 Ekosystémy
TO 5.2 Základní podmínky života
TO 5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí
TO 5.4 Vztah člověka k prostředí

Označení dílčího projektu	Název dílčího projektu	Cílová skupina žáků	Časová dotace	Čerpání časové dotace	TO
P 5.1	Na návštěvě u veverky Zrzečky	2. ročník	5 hodin	M; Čj; Prv; Vv	5.4
P 5.2	S vodníkem Brčálem u rybníka	2. ročník	5 hodin	Vv; Čj; Prv; Pč	5.3
P 5.3	Krok za krokem naší obcí	5. ročník	5 hodin	VI; Čj; M; Pč; Př; Vv	5.3
P 5.4	Kluci, holky pozor, červená	1. - 5. r	15 hodin	Prv; VI; Tv	5.3
P 5.5	Zoologická zahrada	2. ročník	4 hodiny	Čj; Prv; Pč	5.4
P 5.6	Stavitelé obydlí	2. ročník	4 hodiny	Čj; Prv; Pč; Vv	5.4
P 5.7	Rozmanitost ekosystémů	6. ročník	4 hodin	Př; Vv; Z	5.1
P 5.8	Nenič mě	7. ročník	6 hodin	Ov; Rv; Vv	5.2
P 5.9	Lidské aktivity a problémy života	9. ročník	6 hodin	Z; Př; M; Ov; Rv	5.3
P 5.10	Základní podmínky života	9. ročník	5 hodin	Vv; Z; Př	5.2
P 5.11	Den zdraví	1. – 9. r	5 hodin	Př; Z; Ov; Rv; Prv; Čj	5.3

Realizace tematických okruhů jednotlivými dílčími projekty:

TO:	I. stupeň		2. stupeň	
Ekosystémy			P 5.7	6. ročník
Základní podmínky života			P 5.7 P 5.10	7. ročník 9. ročník
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	P 5.2 P 5.4 P 5.11	2. ročník 1. – 5. r 1. – 5. r	P 5.9 P 5.11	9. ročník 6. – 9. r
Vztah člověka k prostředí	P 5.1 P 5.5	2. ročník 2. ročník		

PT 6 - Mediální výchova

P 6 Chceš-li úspěšně komunikovat s ostatními lidmi, musíš nejprve poznat sám sebe

Tematické okruhy (TO):

TO 6.1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
TO 6.2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
TO 6.3 Stavba mediálních sdělení
TO 6.4 Vnímání autora mediálních sdělení
TO 6.5 Fungování a vliv médií ve společnosti
TO 6.6 Tvorba mediálního sdělení
TO 6.7 Práce v realizačním týmu

Označení dílčího projektu	Název dílčího projektu	Cílová skupina žáků	Časová dotace	Čerpání časové dotace	TO
P 6.1	Jak nás ovlivňuje reklama	5. ročník	4 hodiny	Čj; Vv; Inf; Hv	6.1
P 6.2	Cesta za informacemi	6. ročník	5 hodin	Čj; Ov; Rv; Vv; Inf	6.1; 6.2; 6.5
P 6.3	Multimédia aneb komunikace přes internet 6. ročník	6. ročník	3 hodiny	Inf	6.1; 6.2; 6.4; 6.5
P 6.4	Komunikace	6. ročník	2 hodiny	Ov; Čj	6.4
P 6.5	Poklad jménem komunikace	7. ročník	6 hodin	Čj	6.3; 6.6; 6.7
P 6.6	V redakci	7. ročník	2 hodiny	Čj; Ov	6.4; 6.5; 6.7
P 6.7	Studio	8., 9. r	3 hodiny	Čj	6.3; 6.6; 6.7
P 6.8	Jak se dělají noviny	8., 9. r	5 hodin	Čj; Inf; Vv	6.6; 6.7
P 6.9	Tvorba reklamy - prezentace	5. ročník	4 hodiny	Inf	6.3; 6.4; 6.5; 6.6
P 6.10	Školní akademie	1. – 9. r	25 hodin	Čj; Vv; M; Tv; Inf	6.7

Realizace tematických okruhů jednotlivými dílčími projekty:

TO:	I. stupeň		2. stupeň	
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	P 6.1	5. ročník	P 6.3	6. ročník
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			P 6.3	6. ročník
Stavba mediálních sdělení	P 6.9	5. ročník	P 6.5 P 6.7	7. ročník 8., 9. r
Vnímání autora mediálních sdělení	P 6.9	5. ročník	P 6.4; P 6.3	6. ročník
Fungování a vliv médií ve společnosti	P 6.9	5. ročník	P 6.3 P 6.6	6. ročník 7. ročník
Tvorba mediálního sdělení	P 6.9	5. ročník	P 6.7; P 6.5 P 6.8 P6.7	7. ročník 7. ročník 8., 9. R 8., 9. r
Práce v realizačním týmu	P 6.10	1. – 5. r	P 6.6 P 6.5 P 6.8 P 6.7 P 6.10	7. ročník 7. ročník 8., 9. r 8., 9. R 6. – 9. r

PT 7 – Finanční gramotnost

P7 Nauč se dobře hospodařit se svými penězi

Tematické okruhy (TO) :

TO 7.1 Moje kapesné
TO 7.2 Rodinné hospodaření
TO 7.3 Svět peněz
TO 7.4 Rodinný rozpočet
TO 7.5 Komu co patří
TO 7.6 Podpora podnikání

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Označení dílčího projektu	Název dílčího projektu	Cílová skupina žáků	Časová dotace	Čerpání časové dotace	TO
P 7.1	Šetříme si do kasičky	1. ročník	4 hodiny	Čj; Vv; M; Prv	7.1
P 7.2	Jdu nakupovat	2., 3. r	4 hodiny	M; Prv; Čj; Pč; Vv;	7.2
P 7.3	Rodinné finance	4., 5. r	4 hodiny	M; Prv; Čj; Pč	7.3
P 7.4	Odkud se berou peníze	6. ročník	4 hodiny	M; Ov; Čj; Rv	7.4
P 7.5	To je moje, to je tvoje	7. ročník	4 hodiny	Čj; Rv; M; Ov	7.5
P 7.6	Všichni musíme umět hospodařit	8., 9. r	4 hodiny	Z; Ov; M; Čj; Rv	7.6

Realizace tematických okruhů jednotlivými dílčími projekty:

TO:	I. stupeň		2. stupeň	
Moje kapesné	P 7.1	1. ročník		
Rodinné hospodaření	P 7.2 P 7.3	2., 3. r 4., 5. r		
Svět peněz			P 7.4	6. ročník
Rodinný rozpočet			P 7.5	7. ročník
Komu co patří			P 7.5	7. ročník
Podpora podnikání			P 7.6	8., 9. r

4. Učební plány

Školní rok 2014/2015

Školní vzdělávací program Otevřená škola

č. j. 2007-01-09/3

1. stupeň

Předmět	1.	2.	3.	4.	5.	
Český jazyk	9	9	8	8	6	40
Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9
Matematika	5	5	5	5	5	25
Prvouka	2	2	3	-	-	7
Přírodověda	-	-	-	2	2	4
Vlastivěda	-	-	-	2	2	4
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7
Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Informatika	-	-	-	-	1	1
Cvičení Čj, M (volitelné)	-	-	-	-	1	1
TÝDENNÍ DOTACE	21	21	24	26	26	118

2. stupeň

Předmět	6.	7.	8.	9.	
Český jazyk	4	4	4	4	16
Anglický jazyk	3	3	3	3	12
Německý jazyk	-	-	-	3	3
Ruský jazyk	-	2	2	-	4
Matematika	4	4	4	4	16
Chemie	-	-	2	2	4
Fyzika	2	2	2	2	8
Přírodopis	2	2	2	1	7
Zeměpis	2	2	2	1	7
Dějepis	2	2	1	2	7
Občanská výchova	1	1	1	1	4
Rodinná výchova	1	1	-	1	3
Hudební výchova	1	1	1	1	4
Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Pracovní činnosti	1	1	1	1	4
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Informatika	1	-	1	-	2
Seminář z biologie (vol.)	2	1	-	-	3
Praktika z fyziky (volitelný)	-	-	1	-	1
Technické činnosti (vol.)	-	-	1	-	1
Seminář z informatiky (vol)	-	-	-	1	1
Seminář ze zeměpisu (vol.)	-	-	-	1	1
TÝDENNÍ DOTACE	30	30	31	31	122

Školní rok 2015/2016

Školní vzdělávací program Otevřená škola

č. j. 2007-01-09/3

1. stupeň

Předmět	1.	2.	3.	4.	5.	
Český jazyk	9	9	8	8	6	40
Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9
Matematika	5	5	5	5	5	25
Prvouka	2	2	3	-	-	7
Přírodověda	-	-	-	2	2	4
Vlastivěda	-	-	-	2	2	4
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7
Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Informatika	-	-	-	-	1	1
Cvičení Čj, M (volitelné)	-	-	-	-	1	1
TÝDENNÍ DOTACE	21	21	24	26	26	118

Základní škola Mutějovice

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

2. stupeň

Předmět	6.	7.	8.	9.	
Český jazyk	4	4	4	4	16
Anglický jazyk	3	3	3	3	12
Ruský jazyk	-	2	2	2	6
Matematika	4	4	4	4	16
Chemie	-	-	2	2	4
Fyzika	2	2	2	2	8
Přírodopis	2	2	2	1	7
Zeměpis	2	2	2	1	7
Dějepis	2	2	1	2	7
Občanská výchova	1	1	1	1	4
Rodinná výchova	1	1	-	1	3
Hudební výchova	1	1	1	1	4
Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Pracovní činnosti	1	1	1	1	4
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Informatika	1	-	1	1	3
Seminář z biologie (volitel.)	2	1	-	-	3
Praktika z fyziky (volitelný)	-	-	1	-	1
Technické činnosti (vol.)	-	-	1	-	1
Seminář z informatiky (vol)	-	-	-	1	1
Seminář ze zeměpisu (vol.)	-	-	-	1	1
TÝDENNÍ DOTACE	30	30	31	31	122

Poznámka: V souvislosti s organizací školního roku (s platností od 1. 9. 2013) je možno spojení ročníků v jednotlivých předmětech na 2. stupni dle potřeb.

Poznámky k učebnímu plánu

Využití disponibilní časové dotace na 1. stupni ZŠ

Vyučovací předmět (vzdělávací oblast)	Minimální časová dotace	Disponibilní hodiny
Český jazyk	38	5
Matematika	22	5
Člověk a jeho svět	12	3
Cvičení Čj, M	-	1
Celkem disponibilních hodin		14

Využití disponibilní časové dotace na 2. stupni ZŠ

Disponibilní časová dotace vázaná (10 hodin) je využita:

1. na volitelné předměty (další cizí jazyk, seminář z biologie, technické činnosti, praktika z fyziky, seminář z informatiky, seminář ze zeměpisu) - **8 hodin**
2. informační a komunikační technologie - **2 hodiny**

Disponibilní časová dotace volná (8 hodin) je využita:

1. na posílení oblasti Člověk a příroda (F, Ch, PŘ, Z) - **8 hodin**

Přehled vyučovacích předmětů – 1. stupeň

Číslo poř.	Název předmětu	Zkr.	Poznámky k vyučovacím předmětu	Vzdělávací oblast/ vzdělávací obor
1.	Český jazyk	Čj	Povinný předmět v 1. – 5. ročníku, jehož hodinová dotace byla navýšena pro všechny žáky o 5 hodin, podle potřeb žáků jej lze navýšit jako specializované hodiny (ND, cvičení z Čj) o další 2 hodiny	Český jazyk a komunikace
2.	Anglický jazyk	Aj	Povinný cizí jazyk od 3. ročníku ve 3 hod. dotaci týdně až do 9. ročníku	Jazyk a jazyková komunikace/ Cizí jazyk
3.	Matematika	M	Povinný předmět v 1. -5. ročníku, jehož hodinová dotace byla navýšena pro všechny žáky o 5 hodin (na 27 hodin), disponibilně jej lze podle potřeb žáků navýšit jako specializované hodiny (ND, cvičení z M) o další 2 hodiny	Matematika a její aplikace
4.	Informatika	Inf	Povinný předmět v 5. ročníku s hodinovou dotací 1 hodina týdně. Jeho cílem je naplnit vzdělávací obsah stanovený ve výstupech vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie. Přípravuje žáky na využívání ICT v jiných vyučovacích předmětech a v praktickém životě	Informační a komunikační technologie
5.	Prvouka	Prv	Povinný předmět v 1. - 3. ročníku s 2 hodinovou (ve 3. ročníku 3 hodinovou) dotací týdně (celkem 7 hodin)	Člověk a jeho svět
6.	Vlastivěda	VI	Povinný předmět ve 4. - 5. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 4 hodiny)	Člověk a jeho svět
7.	Přírodověda	Přv	Povinný předmět ve 4. -5. ročníku s 2 hod. dotací týdně (celkem 4 hodiny)	Člověk a jeho svět
8.	Hudební výchova	Hv	Povinný předmět v 1. - 5. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací (celkem 5 hodin)	Umění a kultura/ Hudební vých.
9.	Výtvarná výchova	Vv	Povinný předmět v 1. - 5. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací v 1. - 3. ročníku a 2 hodinovou dotací ve 4. -5. ročníku (celkem 7 hodin). Jednotlivé týdenní dotace Vv a např. PČ lze ve vhodných případech organizovat střídavě jako dvouhodinovy 1/14 dnů.	Umění a kultura/ Výtvarná vých.
10.	Tělesná výchova	Tv	Povinný předmět v 1. -5. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 10 hodin)	Člověk a zdraví/ Tělesná vých.
11.	Pracovní činnosti	PČ	Povinný předmět v 1. - 5. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací (celkem 5 hodin). Jednotlivé týdenní dotace PČ a např. Vv lze ve vhodných případech organizovat střídavě jako dvouhodinovy 1/14 dnů	Člověk a svět práce

Přehled vyučovacích předmětů - 2. stupeň

Číslo poř.	Název předmětu	Zkr.	Poznámky k vyučovacím předmětům	Vzdělávací oblast/ vzdělávací obor
1.	Český jazyk	Čj	Povinný předmět pro všechny žáky ve všech ročnících, s 4 hod. týdenní dotací (celkem 16 hodin).	Jazyk a jazyková komunikace/ Český jazyk
2.	Anglický jazyk	Aj	Povinný cizí jazyk od 3. ročníku, s 3 hodinovou dotací týdně (celkem 12 hodin).	Jazyk a jazyková komunikace/ Cizí jazyk
3.	Německý jazyk	Nj	Povinný předmět v 9. ročníku s 3 hodinovou dotací.	Jazyk a jazyková komunikace/ Cizí jazyk
4.	Ruský jazyk	Rj	Povinný jazyk v 7. – 9. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací (od 1. 9. 2015).	Jazyk a jazyková komunikace/ Cizí jazyk
5.	Matematika	M	Povinný předmět pro žáky ve všech ročnících s 4 hodinovou týdenní dotací (celkem 16 hodin).	Matematika a její aplikace
6.	Informatika	Inf	Povinný předmět s 1 hodinovou týdenní dotací (v 6. a 8. r; od 1. 9. 2015 v 6.; 8. A 9. r.) Jeho cílem je naplnit vzdělávací obsah stanovený ve výstupech vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie. Připravuje žáky na využívání ICT v jiných vyučovacích předmětech v praktickém životě.	Informační a komunikační technologie
7.	Dějepis	D	Povinný předmět v 6. - 9. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 8 hodin).	Člověk a společnost/Dějepis
8.	Občanská výchova	Ov	Povinný předmět v 6. -9. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací (celkem 4 hodiny).	Člověk a společnost/Výchova k občanství
9.	Rodinná výchova	Rv	Povinný předmět v 6. - 7. a 9. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací (celkem 3 hodiny).	Člověk a zdraví/ Výchova ke zdraví
10.	Fyzika	F	Povinný předmět v 6. -9. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací (celkem 8 hodin).	Člověk a příroda/ Fyzika
11.	Chemie	Ch	Povinný předmět v 8. - 9. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací (celkem 4 hodiny).	Člověk a příroda/ Chemie
12.	Přírodopis	Př	Povinný předmět v 6. -9. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací (celkem 8 hodin).	Člověk a příroda/ Přírodopis

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Číslo poř.	Název předmětu	Zkr.	Poznámky k vyučovacím předmětům	Vzdělávací oblast/ vzdělávací obor
13	Zeměpis	Z	Povinný předmět v 6. - 8. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací a v 9. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací. (celkem 7 hodin).	Člověk a příroda/ Zeměpis
14.	Hudební výchova	Hv	Povinný předmět v 6. - 9. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací (celkem 4 hodiny).	Umění a kultura/ Hudební výchova
15.	Výtvarná výchova	Vv	Povinný předmět v 6. - 9. ročníku. Týdně 2 hodiny v 6. a 7. ročníku, 1 hodina v 8. a 9. ročníku.	Umění a kultura/ Výtvarná výchova
16.	Tělesná výchova	Tv	Povinný předmět v 6. - 9. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací (celkem 8 hodin).	Člověk a zdraví/ Tělesná výchova
17.	Pracovní činnosti	PČ	Povinný předmět v 6. - 9. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně (celkem 4 hodiny).	Člověk a svět práce
18.	Seminář z biologie	Sebi	Volitelný předmět v 6. - 7. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně (možno organizovat ve vhodných případech střídavě jako dvouhodinovsky 1/14 dnů).	Člověk a příroda/ Přírodopis
19.	Praktika z fyziky	Fyp	Volitelný předmět v 8. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně (možno organizovat ve vhodných případech střídavě jako dvouhodinovsky 1/14 dnů).	Člověk a příroda/ Fyzika
20.	Seminář z informatiky	SeInf	Volitelný předmět v 9. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně (možno organizovat ve vhodných případech střídavě jako dvouhodinovsky 1/14 dnů).	Informační a komunikační technologie
21.	Seminář ze zeměpisu	SeZ	Volitelný předmět v 9. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně (možno organizovat ve vhodných případech střídavě jako dvouhodinovsky 1/14 dnů).	Člověk a příroda/ Zeměpis
22.	Technické činnosti	TČ	Volitelný předmět v 8. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně (možno organizovat ve vhodných případech střídavě jako dvouhodinovsky 1/14 dnů).	Člověk a svět práce

Poznámka:

Vzdělávací obor RVP Výchova ke zdraví není v ŠVP realizován jako samostatný vyučovací předmět. Vzdělávací obsah a 3 hodiny z minimální časové dotace byly začleněny do předmětu Rodinná výchova, zároveň do tohoto předmětu byla včleněna i část učiva vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Vhodná část vzdělávacího obsahu Výchovy ke zdraví byla zařazena do učebních osnov vyučovacích předmětů Přírodopis a Tělesná výchova. Vzdělávací obor Výchova k občanství a část učiva vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (zejména Volba povolání) byly začleněny do předmětu Občanská výchova.

Mezi předměty Občanská a Rodinná výchova je vytvořeno určité propojení, jehož smyslem je vytvoření užších vazeb mezi výchovou k občanským postojům a přípravou mladých lidí na jejich život rodinný, pracovní, občanský a společenský.

V případě, že nebude možno z důvodu nízkého počtu žáků ve třídě rozdělit třídu na dvě skupiny dle zvolených předmětů, bude mít celá třída společný volitelný předmět dle převažujícího zájmu žáků s 2 hodinovou časovou dotací týdně.

5. Hodnocení žáků

Obsah:

- Právní vymezení
- Úvod
- čl. 1 Stupně klasifikace a hodnocení
- čl. 2 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci
- čl. 3 Zásady klasifikace a hodnocení
- čl. 4 Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování
- čl. 5 Kritéria pro výchovná opatření
- čl. 6 Klasifikace ve vyučovacích předmětech
- čl. 7 Hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kritéria hodnocení
- čl. 8 Hodnocení žáků plnících povinnou školní docházku ve škole mimo území ČR
- čl. 9 Komisionální a opravné zkoušky
- čl. 10 Informování zákonných zástupců žáka o výsledcích vzdělávání
- čl. 11 Další ustanovení

Právní vymezení: zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

§ 51 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:

1) Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.

(2) Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen „klasifikace“), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.

(3) Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.

(4) U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

(5) Pokud žák, který byl rozhodnutím soudu svěřen do střídavé výchovy rodičů, plní povinnou školní docházku střídavě ve dvou základních školách, vydává mu vysvědčení základní škola, v které zahájil vzdělávání dříve, pokud k tomu nebyla dohodou rodičů nebo rozhodnutím soudu určena druhá škola. Při hodnocení výsledků vzdělávání žáka za pololetí školního roku zohlední škola, která bude vydávat vysvědčení, hodnocení výsledků vzdělávání žáka druhou školou. Pravidla spolupráce při vzdělávání žáka a jeho hodnocení dohodnou ředitelé obou dotčených škol.

Úvod

Základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění (školský zákon § 44).

Učitelé Základní školy Mutějovice přistupují k průběžnému hodnocení vzdělávacích činností žáka s vědomím motivační funkce hodnocení a jeho formativní funkce. Jako přirozenou součást hodnocení rozvíjejí sebehodnocení a vzájemné hodnocení. V hodnocení výsledků vzdělávání berou na zřetel úroveň dosažení cílů základního vzdělávání, jak jsou uvedeny ve školském zákoně, rámcovém a školním vzdělávacím programu.

Čl. 1 – Stupně klasifikace a hodnocení žáků na vysvědčení

(1) Prospěch žáka v jednotlivých povinných i nepovinných vyučovacích předmětech je klasifikován těmito stupni:

- 1 – výborný
- 2 – chvalitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatečný
- 5 – nedostatečný

Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo ve druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „uvolněn (a)“.

Nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v prvním nebo ve druhém pololetí hodnotit ani v náhradním termínu, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo „nehodnocen (a)“.

Při hodnocení žáka se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení.

(2) Chování žáka je klasifikováno těmito stupni:

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

(3) Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- prospěl (a) s vyznamenáním
- prospěl (a)
- neprospěl (a)
- nehodnocen (a)

Žák je hodnocen stupněm:

- **prospěl (a) s vyznamenáním**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,50 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré
- **prospěl (a)**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením
- **neprospěl (a)**, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí
- **nehodnocen (a)**, není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí

(4) Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- pracoval (a) úspěšně
- pracoval (a)

ČI. 2 – Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

(1) Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy
- kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami
- analýzou výsledků činnosti žáka
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny a zdravotnických služeb, zejména u žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

(2) Učitel si počíná tak, aby klasifikoval žáka ze všech aspektů vzdělávacích činností v daném předmětu. Kvalita a kvantita klasifikace (hodnocení) vytváří předpoklad objektivního posouzení vzdělávání žáka.

(3) Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Při ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů.

4) Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne vyučující v rámci vyučovacího předmětu rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích. Termíny kontrolních prací plánovaných na celou vyučovací hodinu prokonzultuje vyučující s třídním učitelem, který zabezpečuje jejich koordinaci.

(5) V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

(6) Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka a bez zbytečného prodlení ji sdělovat prostřednictvím žákovské knížky (notýsku) zákonným zástupcům žáka.

ČI. 3 – Zásady klasifikace a hodnocení

Z § 14 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů:

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků vychází z posouzení míry dosažení výstupů pro jednotlivé předměty školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a doporučení školského poradenského zařízení.

Prospěch

(1) Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník (dále jen „učitel“) uplatňuje přiměřenou náročnost, objektivitu a dodržuje zásady pedagogického taktu, zejména:

- neklasifikuje žáky ihned po jejich návratu do školy po omluvené nepřítomnosti delší než jeden týden
- účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí
- učitel klasifikuje jen probrané učivo; zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídy je přípustné jen zcela výjimečně
- před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva – prověřování znalostí lze provádět až po dostatečném procvičení učiva

(2) Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici. Hodnotí se kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

(3) Učitel klade při klasifikaci zřetel na zaměření a cíle skupin předmětů s převahou teoretického zaměření, předmětů s převahou praktických činností a předmětů s převahou výchovného a uměleckého zaměření.

(4) Žáci jsou klasifikováni ve všech vyučovacích předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku.

(5) Výsledky hodnocení určuje vyučující příslušného předmětu. V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledné hodnocení za klasifikační období tyto učitelé po vzájemné dohodě.

(6) Případy problémů a skutečností hodných zvláštního zřetele ve vzdělávání žáků se projednávají v pedagogické radě.

(7) Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, zapisují učitelé výsledky celkové klasifikace do katalogových listů žáků a připraví případné návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

(8) Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Chování

(1) Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s vyučujícími v jeho třídě, případně s dalšími učiteli. Rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě.

(2) Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád, provozní řády a další obdobná pravidla stanovená pro akce konané mimo prostory školy) během klasifikačního období.

(3) Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka, k účinnosti předešlých kázeňských opatření.

(4) Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených zákonem č. 561/2004 Sb. (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

(5) Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování v době vyučování (včetně mimoškolních akcí). Porušil-li žák mimo vyučování zásadním způsobem pravidla společenského a lidského chování, zaujmou učitelé vůči takovému chování etický postoj a využijí žákova pochybení k pedagogickému působení na žáka, případně na další žáky. Pedagogové se v tomto smyslu nezříkají povinnosti podporovat rodinu ve výchově k vytváření návyků a postojů, které vedou ke společensky žádoucímu chování.

Slovní hodnocení

(1) O použití slovního hodnocení nebo kombinaci slovního hodnocení a klasifikace rozhoduje ředitel.

(2) Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon (např. úroveň znalosti českého jazyka u žáků cizinců), a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace

Prospěch

Ovládnutí učiva předepsaného osnovami	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
Úroveň myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Úroveň vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	i na návodné otázky odpovídá nesprávně

Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se žák dopouští	
1 – výborný	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Píle a zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Chování

1 – velmi dobré	Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- (1) Sebehodnocení je přirozenou součástí procesu hodnocení.
- (2) Žáci jsou navykáni na situace, kdy hodnocení pedagogem, skupinou či jiným žákem bude předcházet sebehodnocení, s nímž bude vnější hodnocení konfrontováno.
- (3) Sebehodnocení žáka s argumentací zpravidla předchází hodnocení pedagogem s argumentací.
- (4) Pedagog vede žáka k dovednosti sebe hodnotit ve smyslu jeho zdravého sociálního a psychického rozvoje.

Čl. 4 – Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu. V jeho chování je zřetelná slušnost, respektování ostatních, takt, zdvořilost, ohleduplnost. Ojediněle se může dopustit drobných přestupků proti pravidlům školního řádu a požadovaného chování.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žák se opakovaně dopouští závažnějších přestupků proti školnímu řádu nebo jiným pravidlům chování, případně se jednorázově dopustí závažného přestupku proti těmto normám. Žák je však přístupný výchovnému působení ze strany školy a projevuje snahu své chyby neopakovat.

Stupeň 3 (méně uspokojivé)

Žák se dopouští závažných přestupků proti školnímu řádu nebo dalším pravidlům chování. Svým chováním a jednáním negativně ovlivňuje soužití ve třídě nebo ve škole, případně se opakovaně dopouští záškoláctví. Žák není přístupný výchovnému působení ze strany školy a neprojevuje snahu své chování změnit.

Čl. 5 – Výchovná opatření

§ 31 zákona č. 561/2004 Sb. (školského zákona), ve znění pozdějších předpisů:

„Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněně vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka nebo studenta. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem druhy dalších kázeňských opatření a podmínky pro udělování a ukládání těchto dalších kázeňských opatření a pochval nebo jiných ocenění.“

(2) Ředitel školy nebo školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním a vnitřním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školy nebo školského zařízení zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák nebo student v průběhu zkušební lhůty dalšího závažného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem, může ředitel školy rozhodnout o jeho vyloučení. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.

(3) Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy nebo školského zařízení se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených tímto zákonem.

(4) O podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta rozhodne ředitel školy nebo školského zařízení do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka nebo studenta dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák nebo student provinění dopustil, s výjimkou případu, kdy provinění je klasifikováno jako trestný čin podle zvláštního právního předpisu. O svém rozhodnutí informuje ředitel pedagogickou radu. Žák nebo student přestává být žákem nebo studentem školy nebo školského zařízení dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení, nestanoví-li toto rozhodnutí den pozdější.

Z § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů:

Pochvaly

(1) Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.

(2) Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Napomenutí a důtky

(1) Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- **napomenutí třídního učitele**

kritéria: žák se dopustí méně závažného porušení pravidel školního řádu – špatná pracovní morálka, soustavná nepořádnost, neplnění povinností stanovených školním řádem, ojedinělé nerespektování pokynů učitele, nevhodné chování ke spolužákům nebo pracovníkům školy, vulgární výrazy, nekázeň při vyučování, nekázeň o přestávkách

- **důtku třídního učitele**

kritéria: žák se opakovaně dopustí méně závažných přestupků proti školnímu řádu nebo pravidlům chování, případně se dopustí závažnějšího přestupku – opakované nerespektování pokynů učitele, obzvláště nevhodné chování ke spolužákům nebo pracovníkům školy, nevhodné komentáře, soustavné narušování výuky, častá nekázeň, vyvolávání konfliktů, hrubé fyzické útoky na spolužáky, nedovolené používání mobilního telefonu

▪ **důtku ředitele školy**

kritéria: žák se dopouští závažných přestupků proti školnímu řádu nebo dalším pravidlům chování. Svým chováním a jednáním negativně ovlivňuje soužití ve třídě nebo ve škole. Jde zejména o závažné narušování výuky, trvalé nerespektování pokynů učitele, vulgární chování k vyučujícím nebo dalším osobám v prostorách školy, v místě konání mimoškolní akce nebo během přesunu na ni a z ní, provokující chování, používání hrubých výrazů, opakované fyzické útoky na spolužáky (případně další osoby), neomluvená absence (do 2 hodin), podvody v žákovské knížce apod.

(2) Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.

Další informace k výchovným opatřením

(1) Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

(2) Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy (školní matriky). Udělení pochvaly a jiného ocenění z výše uvedených důvodů se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

(3) Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.

(4) Udělení opatření k posílení kázně v průběhu pololetí nenahrazuje klasifikaci chování na vysvědčení.

Čl. 6 – Klasifikace ve vyučovacích předmětech

Při klasifikaci výsledků vzdělávání se hodnotí zejména:

- kvalita výsledků vzdělávání ve vztahu k očekávaným výstupům dle školního vzdělávacího programu
- píle žáka a jeho přístup ke vzdělávání (včetně domácí přípravy) i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon
- celková pracovní aktivita
- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů
- kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí a jiných činnostech

- schopnost nalézat, třídit a interpretovat informace, včetně dovednosti využívání ICT
- kvalita myšlení, především jeho samostatnost, tvořivost, originalita
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu
- osvojení účinných metod samostatného studia
- osvojení dovednosti účinně spolupracovat

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Účelně si organizuje vlastní práci. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost, originalita a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Dokáže pracovat s informacemi a spolupracovat s ostatními. Je schopen samostatně studovat vhodné texty – dokáže se učit.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost, někdy originalita. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty. Při práci s informacemi má drobné problémy, zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje pouze drobnou podporu nebo pomoc.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Má problémy s organizací vlastní práce. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, neoriginální, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele. Při práci s informacemi má častější problémy, jak při jejich zisku a třídění, ale zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje podporu nebo pomoc.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Nedokáže si samostatně zorganizovat vlastní práci, potřebuje výraznou pomoc učitele. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Při práci s informacemi má zásadní problémy, často je nedovede zpracovat. Při spolupráci s ostatními potřebuje výraznou podporu nebo pomoc ostatních.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery, nebo si je dokonce neosvojil vůbec. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat. Nedovede pracovat s informacemi, a to ani při jejich vyhledávání. Nedokáže spolupracovat s ostatními i přes jejich pomoc a podporu.

ČI. 7 – Hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními potřebami mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení. Pro žáky se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním se při přijímání ke vzdělávání a při jeho ukončování stanoví vhodné podmínky odpovídající jejich potřebám. Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění.

Klasifikace a hodnocení žáků s vývojovými poruchami

- U žáka se smyslovou nebo tělesnou vadou, vadou řeči, prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlédne k charakteru postižení. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
- Dětem a žákům, u nichž je diagnostikována specifická vývojová porucha učení, je nezbytné po celou dobu docházky do školy věnovat speciální pozornost a péči.
- Pro zjišťování úrovně žákovských vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píše tito žáci po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude žák s vývojovou poruchou vystavován úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.
- Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.
- Klasifikace je doplňována hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.
- Žáci, u kterých je diagnostikována dyslexie nebo dysortografie, mohou být na žádost zákonných zástupců během celého jejich vzdělávání hodnoceny z mateřského jazyka a z jiných jazyků slovně (a to jak v průběhu školního roku, tak na pololetním a závěrečném vysvědčení). U dětí s diagnostikovanou dyskalkulií bude totéž platit pro matematiku a další předměty, kde výsledky mohou být touto poruchou ovlivněny. Žáka lze hodnotit slovně (průběžně i na vysvědčení) po dohodě se zákonnými zástupci a odborníkem prakticky ve všech předmětech, do nichž se porucha promítá. Jakmile žák překoná nejvýraznější obtíže, je vhodné postupně přecházet k běžné klasifikaci. Klasifikovat lze známkou s tím, že se specifická porucha žáka vezme v úvahu. Vyučující vždy postupují velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření. V individuálním postupu při klasifikaci učitel také zohledňuje míru spolupráce a snahu rodiny jako je např. pomoc rodičů (zákonných zástupců) při domácí přípravě, zajištění doučování, návštěva programů PPP aj.
- Ředitel školy může povolit, aby pro žáka se specifickými poruchami byl vypracován pro kterýkoliv předmět příslušnými vyučujícími individuální vzdělávací plán, který se může radikálně lišit od výuky v daném postupném ročníku, přitom však bude poskytovat žákovi v příslušných předmětech ucelené a žákem zvládnutelné základy. Individuální plány mají charakter smlouvy mezi vedením školy, vyučujícím (i) a zákonnými zástupci žáka; vypracovávají se krátce a rámcově v písemné formě. Výsledky se hodnotí slovně.
- Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají se zákonnými zástupci žáka a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je brán na zřetel.
- V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje především na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

Širší slovní hodnocení

(1) Při klasifikaci žáků se specifickými poruchami učení a chování ve věku plnění povinné školní docházky může být použito širší slovní hodnocení. O použití širšího slovního hodnocení rozhodne ředitel školy na základě návrhu učitele, žádosti zákonného zástupce žáka, jenž byl předem seznámen s formou a způsobem širšího slovního hodnocení, a na základě výsledku psychologického či speciálně pedagogického vyšetření. Širší slovní hodnocení se uplatňuje ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje postižení žáka. Ostatní předměty se klasifikují běžným hodnocením (např. výborný). Používá se formulář vysvědčení na slovní hodnocení.

(2) Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

(3) Zápis na vysvědčení musí doslovně souhlasit se zápisem v třídním výkazu a v katalogovém listu žáka.

(4) Na vysvědčení se uvádí všech pět bodů hodnocení vždy tak, jak nejvíce žáka vystihují:

a) Ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně
- ovládá
- v podstatě ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

b) Úroveň myšlení

- pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost v myšlení
- nesamostatné myšlení
- reaguje nesprávně i na návodné otázky

c) Úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- ne dost přesné
- vyjadřuje se s potížemi
- nesprávně odpovídá i na návodné otázky

d) Úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se jen menších chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává potíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

e) Píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje výraznější podněty
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné
-

Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace:

Pro celkové hodnocení žáka na vysvědčení se převede slovní hodnocení do pětistupňové klasifikace dle bodu (4) Širšího slovního hodnocení a čl. 1, odst. (3) Pravidel pro hodnocení žáků v tomto školním řádu.

Čl. 8 – Hodnocení žáků plnících povinnou školní docházku ve škole mimo území ČR

(1) Zákonný zástupce žáka musí vždy doložit plnění povinné školní docházky (kterákoli forma dle § 18 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) v termínu stanoveném ředitelem školy. Doklad o této docházce musí být úředně ověřeným překladem do českého jazyka, pokud nejde o doklad již vystavený v českém jazyce školou při diplomatické misi ČR v zahraničí.

(2) Zákonný zástupce žáka může požádat o vykonání zkoušky za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků, ředitele kmenové školy v ČR nebo ředitele školy při diplomatické misi ČR v zahraničí.

3) Zkouška je vždy komisionální a koná se:

- a) ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu oboru Český jazyk a literatura, stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV),
- b) v posledních dvou ročnících prvního stupně ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k ČR vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného RVP ZV,
- c) na druhém stupni ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k ČR vzdělávacího oboru Dějepis a ze vzdělávacího oboru Zeměpis, stanovených RVP ZV.

(4) Po vykonání zkoušky vydá ředitel zkoušející školy žákovi vysvědčení.

(5) Výsledek zkoušky je určující pro zařazení žáka do příslušného ročníku kmenové školy.

(6) Nekoná-li žák zkoušku podle odst. (2) a (3), předloží zákonný zástupce žáka řediteli kmenové školy originál jeho vysvědčení ze školy, kde plnil povinnou školní docházku, za období nejvýše dvou posledních školních roků. K originálu vysvědčení předkládá zároveň úředně ověřený překlad do českého jazyka, pokud originál vysvědčení nebyl již v českém jazyce vystaven školou při diplomatické misi ČR v zahraničí. Naše škola jako kmenová škola již jiné vysvědčení z tohoto období nevydává.

(7) Pokračuje-li žák, který nekonal zkoušky podle odst. (2) a (3), v plnění povinné školní docházky, zařadí ho ředitel školy do příslušného ročníku po zjištění úrovně jeho dosavadního vzdělávání a znalosti českého jazyka.

Čl. 9 – Komisionální a opravné zkoušky

(1) Komisi pro komisionální přezkoušení a opravné zkoušky (dále jen „přezkoušení“) jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

(2) Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy
- zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu
- přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání

(3) Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení.

(4) Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

(5) O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

(6) Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

(7) Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

(8) Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Čl. 10 – Informování zákonných zástupců žáka o výsledcích vzdělávání

- Učitelé jednotlivých předmětů informují obvyklým způsobem (prostřednictvím žákovské knížky, respektive notýsků); třídní učitel třídy na 2. stupni jedenkrát měsíčně kontroluje žákovské knížky; třídní učitelé 1. stupně průběžně.
- Učitelé jednotlivých předmětů informují zákonné zástupce na třídních schůzkách, individuálně domluvených konzultacích nebo jiných příležitostech z rozhodnutí ředitele školy.
- Třídní učitel nebo jiný učitel podává informace tehdy, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.
- Třídní učitel v případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování informuje zákonné zástupce bezprostředně a prokazatelným způsobem s vědomím ředitele nebo jeho zástupce. Z každého jednání se zákonnými zástupci se vždy pořizuje odpovídající zápis podepsaný jednajícími stranami.

Čl. 11 – Další ustanovení

Z § 15 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů:

Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavce 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka ve všech vzdělávacích oborech. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost podle odstavce 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka.

6. Učební osnovy

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Český jazyk
Období – ročník:	1. období – 1., 2., 3. ročník 2. období – 4., 5. ročník
Týdenní hodinová dotace:	1. ročník – 9 hodin 2. ročník – 9 hodin 3. ročník – 8 hodin 4. ročník – 8 hodin 5. ročník – 6 hodin
Učební texty:	ŽIVÁ ABECEDA, SLABIKÁŘ, ČÍTANKA – STUDIO 1+1, PÍSANKA 1. – 5. STUDIO 1+1, Čítanka Nová škola, Český jazyk Studio 1+1,

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Český jazyk* vychází ze vzdělávacího oboru *Český jazyk a literatura*. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k získání dobré úrovně jazykové kultury a mateřského jazyka, které patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělání, a vybavit žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého pozorování. Dále vytvořit předpoklady k efektivním mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do **tří specifických složek**: komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých specifických složek vzájemně prolíná. V *komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu. V *jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání. V *literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život. Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje v 1. až 9. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu. Školní vzdělávací program Otevřená škola podporuje i operativní zohledňování **specifických vzdělávacích potřeb žáků** a posiluje ve všech ročnících 1. i 2. stupně vzdělávací předmět Český jazyk jednou až dvěma hodinami dle poznámek k učebnímu plánu. **Průřezová témata** jsou realizována formou různě dlouhých projektů. Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Český jazyk

<p>Vyučovací předmět bez ostrých hranic mezi jazykovou, literární, komunikační a slohovou výchovou.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podporuje zvyšování čtenářské gramotnosti žáků. - Využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků, tiskoviny volí přednostně z regionu školy. - Volí metody a formy (prezentace, výpočetní technika, poster, vlastní výpisky apod.) práce podporující zájem žáků o mateřský (český) jazyk, vytváří dostatek stimulů pro aktivní práci žáků. - Vede žáky k používání jazykových příruček. - Při zadávání slohových prací a výběru témat literární výchovy přihlíží k zájmům žáků a k aktuálním otázkám regionu. - Nepřeceňuje význam pravopisu, volí jevy základní. - Vede žáky ke zdokonalování jejich vyjadřovacích schopností a dovedností. - Rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva. - Zařazuje průřezová témata dle organizace jednotlivých projektů. 	<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu. - Pracuje s vlastními chybami - Prezentuje své myšlenky a názory v písemné (počítačové) podobě, např. ve školním, třídním časopise, webových stránkách školy apod. - Využívá automatické opravy textu prostřednictvím ICT a zná jejich omezení. - Své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování.
--	--

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsob řešení problémů.
- Při řešení problémů učíme žáky používat metodu „SWOT analýza“ a metodu „brainstorming“.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt, prezentace apod.).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Český jazyk

1. stupeň

1. KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnosti či neúplnosti jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

Učivo

- **poslech literárních textů**
- **zážitkové čtení a naslouchání**
- **tvořivé činnosti s literárním textem** – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- **základní literární pojmy** – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

Učivo

- **čtení** – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- **naslouchání** – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšení, reagovat otázkami)
- **mluvený projev** – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- **písemný projev** – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování

2. JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věci okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluvení projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých, měkkých a obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícesložná
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Učivo

- **zvuková stránka jazyka** – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- **slovní zásoba a tvoření slov** – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- **tvarosloví** – slovní druhy, tvary slov
- **skladba** – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- **pravopis** – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem

3. LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Jazyková příprava, uvolňovací cviky, první písmena, slabiky		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje psací a tiskací písmo - přednáší z paměti literární texty přiměřené věku - dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce - rozlišuje první písmena - má dostatečně uvolněnou ruku - drží správně psací potřeby - zachovává základní hygienické návyky - píše první písmena 	<p>Písmena a, o, e, u, i, y, l, s, m, p, t</p> <p>Slabiky, slova</p> <p>Držení psacích potřeb</p> <p>Uvolňovací cviky, dechová cvičení</p> <p>Psaní písmen: l, e, i, u, ú, ů, a, o, M, m, t</p> <p>Psaní slabik, slov</p> <p>Rozvoj řeči a poznávacích procesů (zraková a sluchová analýza a syntéza, paměť, pozornost)</p> <p>Základní hygienické návyky při psaní</p>	

ETAPA SLABIČNĚ ANALYTICKÉHO ZPŮSOBU ČTENÍ, NÁCVIK PSANÍ PÍSMEN, SLOV, VĚT		
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí přiměřenému sdělení, zapamatuje si jeho smysl - zvládá vyjadřování v běžných situacích - reflektuje s pomocí učitele svůj zážitek ze zhlédnutého dramatického díla - rozlišuje další písmena - rozumí čtenému - rozlišuje hlásky, slabiky, slova, věty 	<p>Písmena: l, s, p, j, n, d, k, r, v, z, h, š</p> <p>Čtení otevřených a zavřených slabik a slov</p> <p>Čtení s porozuměním, čtení slov se samohláskou ve funkci slabiky, víceslabiční slova</p> <p>Psaní písmen: p, s, a, o, znaménka, T, j, J, y, n, N, d, D, k, U, Y, I, K, r, P, R, v, V, z, Z, h, H</p> <p>Opis, přepis, diktát s kartou písmen</p> <p>Číslice 0-9</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - v mluveném projevu využívá náležitou intonaci - vyjádří své pocity z přečteného - zdokonaluje čtení s porozuměním - píše probraná písmena, píše a spojuje písmena, slabiky, slova, interpretace, znaménka 	<p>Písmena: c, č, b, ž, ř, g, j, ch</p> <p>Čtení slova se 2 souhláskami</p> <p>Vázané čtení</p> <p>Psaní</p> <p>Opis, přepis, diktát</p>	
Vázané čtení		
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá psaní malých a velkých písmen, psaní slov 	<p>Slabiky di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, ď, ť, ň</p>	

<p>- čte plynule s porozuměním, nahlas přiměřené texty</p> <p>- zvládá opis a přepis slov, vět a psaní diktátu</p>	<p>Slabikotvorné l, r</p> <p>Vázané čtení</p> <p>Slovní a větný přízvuk</p> <p>Zvyšování plynulosti čtení</p> <p>Čtení s porozuměním</p> <p>Psaní: au, ou, S Š, š, L, c, C, E, č, Č, b, B, ž, Ž, ř, Ř, g, G, f, F, ch, Ch</p> <p>Opis, přepis</p> <p>Diktovaná slova – práce s kartou písmen</p> <p>Psaní číslic, obtížných slov, adresa, otázky, odpovědi, tvoření vět</p> <p>Písmena: W, w, x, X</p> <p>Individuální náprava</p>	
<p>Dramatická a literární výchova</p>		
<p>- odlišuje literární text od věcného, prózu a verše</p> <p>- přednáší z paměti literární texty přiměřené věku</p> <p>- používá elementární literární pojmy</p> <p>- vyjádří své pocity z přečteného textu a volně</p>	<p>Čtení a vyprávění pohádek</p> <p>Říkaneky a pohádky k písemným cvikům</p> <p>Rytmus a rým – vytleskávání, skandování, přednes</p> <p>Dramatizace pohádek</p>	

<p>reprodukuje text</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti - orientuje se v textu, všímá si ilustrací - seznamuje se s autory a ilustrátory dětských knih	<p>Vyprávění pohádky podle obrázků</p> <p>Veršovaná pohádka</p> <p>Příběhy o zvířatech + ze života dětí</p> <p>Loutkové divadlo</p> <p>Naučná literatura</p> <p>Poezie a próza</p> <p>Prosba, poděkování, omluva, blahopřání</p> <p>Poslech</p>	
---	---	--

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládá učivo 1. ročníku - umí tvořit slova opačného, stejného a podobného významu - rozlišuje druhy vět, dokáže je přečíst se správnou intonací, používá správně interpunkční znaménka - určí nadřazenost a podřazenost slov - dělí slova na konci řádku podle stavby slova - rozlišuje hlásku a písmeno, samohlásky a souhlásky samohlásky krátké x dlouhé a dvojhásky - správně používá ú, ů - ovládá psaní i – y po souhláskách tvrdých a měkkých - napíše jednoduchý diktát s i – y po souhlásce tvrdé a měkké 	<p>Mluvnice:</p> <p>OPAKOVÁNÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> – velké písmeno na začátku věty, jména - věta se skládá ze slov - slovo se skládá ze slabik <p>VÝZNAM SLOV</p> <ul style="list-style-type: none"> – slova mnohoznačná - synonyma - antonyma - slova citově zbarvená <p>VĚTA – místo v textu</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy vět podle postoje mluvčího (ozn., táz., rozk., přací) <p>SLOVO</p> <ul style="list-style-type: none"> – místo slova ve větě - současná, podřazená, nadřazená, nadsazená - dělení na konci řádku <p>SLABIKY, HLÁSKY- samohlásky a souhlásky</p> <ul style="list-style-type: none"> - slabikotvorné r, l - krátké a dlouhé samohlásky, ú x ů - tvrdé a měkké souhlásky 	

<p>- správně píše a čte skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</p> <p>- seznání se s pojmy tvar slova a slovo příbuzné</p> <p>- zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov</p> <p>- pozná podstatné jména, slovesa, předložky a spojky v textu</p> <p>- rozlišuje obecná a vl. jména, dodržuje pravidla psaní vl. jmen</p> <p>- rozpozná větu jednoduchou a souvětí</p> <p>- abecedně řadí slova</p>	<p>Ě</p> <p>– dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě</p> <p>RŮZNÉ TVARY SLOVA A SLOVA PŘÍBUZNÁ</p> <p>ODLIŠNÁ VÝSLOVNOST A PSANÍ SOUHLÁSEK VE SLOVECH</p> <p>– b x p; d x t; d' x t'; v x f; z x s; ž x š; ch x h</p> <p>SLOVNÍ DRUHY</p> <p>– podstatná jména: obecná a vlastní, vlastní jména osob, zvířat, měst, vesnic, hor, řek</p> <p>- slovesa</p> <p>- předložky, spojky</p> <p>VĚTA JEDNODUCHÁ A SOUVĚTÍ</p> <p>ABECEDA</p>	
--	---	--

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá slušné oslovení, prosbu a poděkování - pojmenuje předměty a popíše jejich vlastnosti - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení, dodržuje posloupnost děje 	<p>Sloh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní formy společenského styku - jednoduchý popis - děj – základ vypravování 	
<ul style="list-style-type: none"> - plynule (bez slabikování) přečte jednoduchý text - užívá správný slovní přízvuk - čte s porozuměním nahlas i potichu - soustředěně naslouchá čtenému textu - spojuje obsah textu s ilustrací - vypráví, dramatizuje a domýšlí příběhy - recituje básně - čte pohádky, knihy o přírodě, věcech, vypráví o nich 	<p>Čtení a literární výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plynulé čtení jednoduchých textů - slovní přízvuk - čtení hlasité a tiché - soustředěný poslech čtených textů, poezie a prózy - text a ilustrace - vyprávění, dramatizace pohádek a povídek - báseň, verš, rým - individuální četba 	
<ul style="list-style-type: none"> - píše písmena a číslice podle normy psaní - správně spojuje písmena a slabiky - používá znaménka ve slovech i větách - opisuje a přepisuje jednoduché texty, užívá velká písmena ve slovech i ve větě 	<p>Psaní:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvary písmen abecedy - spojování písmen, slabik - umísťování diakritických znamének - opis, přepis 	

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší věty a souvětí - spojuje věty, doplňuje souvětí - určí počet vět v souvětí - vyhledá ve větách základní skladební dvojice - třídí slova podle významu, vyhledává slova souznačná a protikladná - rozlišuje slabiky, hlásky, určuje počet slabik - vyslovuje slova se správným přízvukem - vyjmenuje vyjmenovaná slova, používá jejich znalost v praktických cvičeních - určí ve větě podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, předložky - skloňuje podstatná jména, rozlišuje číslo jednotné a množné, rod mužský, ženský a střední - při psaní jmen měst, vesnic, hor, řek dodržuje pravidla pravopisu - určí osobu, číslo a čas, časuje slovesa v čase přítomném, minulém a budoucím 	<p>Mluvnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - věta jednoduchá a souvětí - věta jednoduchá a její stavba - základní skladební dvojice - nauka o slově – slovo a skutečnost, synonyma, opozita, slova příbuzná - hláskosloví - stavba slova - vyjmenovaná slova po b, l, m, p, s, v, z - slovní druhy – ohebné, neohebné - podstatná jména - vlastní jména měst, vesnic, hor a řek - slovesa – pojmenování děje, tvary sloves, časování 	
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje slovosled ve větách - sestaví nadpis a člení projev 	<p>Sloh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stylizace a kompozice - členění jazykového projevu 	

<ul style="list-style-type: none"> - pojmenovává předměty a děje - tvoří otázky - vypravuje podle obrázků - popisuje ústně i písemně jednoduché předměty a činnosti - vytvoří a použije jednoduchou osnovu - požádá o informaci, podá stručné informace (i telefonicky), uvítá návštěvu a rozloučí se, sděluje přání, pozdravy, píše pohlednice, dopis 	<ul style="list-style-type: none"> - souvislé jazykové projevy - otázky a odpovědi - vypravování - popis - osnova - společenský styk a jeho formy 	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte plynule věty a souvětí, člení text - čte rychle, s porozuměním, předčítá, využívá čtenářské dovednosti - používá četbu jako zdroj informací - vypráví pohádky, povídky, dramatizuje, domýšlí příběhy, vyjadřuje své postoje k přečtenému - orientuje se v textu dětských knih, charakterizuje literární postavy, vyjadřuje své postoje ke knize 	<p>Čtení a literární výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plynulé čtení, členění textu - rychlé čtení, tiché a hlasité - četba jako zdroj poznatku o přírodě, současnosti a minulosti - práce s literárním textem - besedy o knihách - základy literatury - využití poezie, prózy, divadla, literatury umělecké a dětské, výtvarného doprovodu i ilustrací 	
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s chybou, v chybně napsaném textu opraví chyby (tvary písmen, pravopis, interpunkční znaménka) - píše čitelně, úhledně, přiměřeně rychle - provádí průběžnou i závěrečnou kontrolu vlastního písemného projevu - napíše krátký dopis, adresu - vyplní lístek 	<p>Psaní:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvary písmen - úprava zápisu - kontrola vlastního projevu - dopis, adresa - vyplňování formulářů 	

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá různé podoby slova, rozlišuje slova podle významu, rozpozná slova spisovná a nespisovná, poznává slova citově zabarvená – slova mazlivá a hanlivá - rozlišuje část předponovou, příponovou - rozpoznává předpony a předložky, pravopis jejich psaní - uvědoměle používá i-y po obojetných souhláskách uvnitř slov u vyjmenovaných a příbuzných slov - poznává slovní druhy neohebné - skloňuje podstatná jména - vyhledává infinitiv v textu, určuje osobu číslo a čas, časuje slovesa - určuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje jednoduché věty v souvětí spojovacími výrazy - určuje podmět a přísudek - píše správně i-y v přičestí minulém - ovládá pravopis vlastních jmen států, ulic, zeměpisných názvů 	<p>Mluvnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauka o slově, hlásková podoba slova, význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, slova spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená - stavba slova – kořen, předpona a přípona - předložky - vyjmenovaná slova po b, f, l, m, p, s, v, z - slovní druhy – ohebné, neohebné - vzory podstatných jmen - infinitiv sloves, určité slovesné tvary - stavba věty - podmět a přísudek - shoda přísudku s podmětem - vlastní jména – zeměpisné názvy, jména ulic a jména států – jednoslovná 	

<ul style="list-style-type: none"> - užívá vhodných jazykových prostředků - sestavuje osnovu, tvoří nadpisy, člení text na odstavce - dodržuje následnost dějové složky - vypracuje popis rostliny, zvířete, věci - napíše telegram, dopis (včetně adresy), SMS zprávu - předvede telefonování v různých modelových situacích 	<p>Sloh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stylizace a kompozice - osnova, nadpis, členění projevu - vypravování - popis rostlin, zvířat a věcí - formy společenského styku 	
<ul style="list-style-type: none"> - čte správně, uvědoměle, plynule a dostatečně rychle, přirozeně intonuje, používá správný přízvuk slovní i větný, člení věty, frázuje, dbá na barvu a sílu hlasu - vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti - čte potichu delší textu, reprodukuje obsah těchto textů - dramatičuje, k dramatičce využívá loutky, maňásky, domýšlí literární příběhy - vyjadřuje své pocity z četby - využívá školní knihovnu, vede čtenářský deník - navštěvuje divadelní a filmová představení, beseduje o nich - objasní zadané literární pojmy 	<p>Čtení a literární výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj techniky čtení - čtení textů uměleckých a populárně naučných - tiché čtení s porozuměním - tvořivá práce s literárním textem - práce s dětskou knihou - výběr četby podle osobního zájmu - divadelní a filmová představení - základy literatury - poezie: lyrika, epika, rytmus, - próza: pověst, povídka - rozhovory o knihách, besedy o ilustracích 	

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá český jazyk jako nástroj dorozumívání - určuje kořen, předponu a příponu, vyznačuje slovotvorné základy, jak byla slova odvozena, dodržuje pravopis - užívá správné koncovky - doplňuje předpony a přípony podle smyslu - používá odůvodnění pravopisu s přihlédnutím ke tvoření slov, osvojuje si spisovnou výslovnost a pravopis souhláskových skupin - rozlišuje základní význam předpon - používá předložky v praxi - v praxi rozlišuje skupiny bě – bje, vě- vje, pě - využívá znalost vyjmenovaných slov v praktických cvičeních - píše pravopisně správně vlastní jména - rozlišuje a určuje slovní druhy - určuje pád, číslo, rod, vzor, skloňuje podle vzoru - rozpozná druhy přídavných jmen - rozezná mluvnické kategorie sloves 	<p>Mluvnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mateřský jazyk – prostředek dorozumívání - stavby slova – odvozování slov předponami a příponami, části slova, kořen – společný pro všechna příbuzná slova - souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene - přídavná jména odvozená od podstatných jmen, zakončena na s – ský - ští - zdvojené souhlásky – předpony s, z, vz - předložky s, z - skupiny bě- bje, vě – je, pě, mě – mně (bje, vje – tam, kde se setká předpona ob, v, s kořenem na je) - dělení slov na konci řádků - pravopis i-y po obojetných souhláskách (mimo koncovku) - vlastní jména – víceslovné názvy států, jména národností, názvy uměleckých děl, novin a časopisů - tvarosloví – slovní druhy 	

<ul style="list-style-type: none"> - používá správné tvary podmiňovacího způsobu - nahrazuje podstatná jména zájmeny, vyhledá je v textu - určuje základní větné členy, rozvíjející skladební dvojice - vyhledá různé podměty - užívá několikanásobných podmětů ve větách - píše správně i-y v koncovkách přičestí minulého - určuje věty jednoduché, spojuje věty v souvětí - píše správně věty uvozovací, užívá interpunkci v přímé řeči - užívá vhodných spojovacích výrazů <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestavuje osnovu textů, odlišuje tvrzení od mínění - předvede dovednost vypravovat - popíše předmět, děj, pracovní postup, vlastní osobu - napíše dopis (ve správném sledu jeho částí) - sestaví SMS zprávu a e-mailovou zprávu na základech stručnosti a výstižnosti textu - používá tiskopisy a dokáže je vyplnit - kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu 	<ul style="list-style-type: none"> - mluvnické kategorie podstatných jmen - přídavná jména - slovesa - podmiňovací způsob – přít. čas - zájmena – jejich druhy - zájmena osobní - číslovky - skladba – základní a rozvíjející větné členy - podmět vyjádřený a nevyjádřený - podmět několikanásobný - přísudek slovesný, shoda přísudku s podmětem - věta jednoduchá a souvětí - přímá řeč – nepřímá řeč <p>Sloh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reprodukce jednoduchých textů - vypravování - popis předmětu, děje, pracovního postupu - dopis - SMS zpráva, e-mail - tiskopisy: poštovní poukázky, průvodky, podací lístky - vyjadřování v běžných komunikačních situacích 	
--	---	--

<p>Žák: čte plynule, s porozuměním, nahlas i potichu přiměřeně náročné texty, vyjádří své pocity z přečteného textu a názory o něm</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte procítěně s prvky uměleckého přednesu - předčítá texty, recituje básně, vyhledává a vymýšlí rýmy - rozumí přiměřeně složitému sdělení, zapamatuje si jeho smysl, reprodukuje text, rozlišuje podstatné od méně podstatného, vyjadřuje své názory, tvoří literární text na dané téma - zaznamenává zajímavé myšlenky, vymýšlí texty, vede čtenářský deník - dramaturguje povídky, pohádky, využívá maňásky, loutky - orientuje se v dětské literatuře, zaujímá postoj k literárním postavám, pozná záměr autora a hlavní myšlenku a porovnává ilustrace různých výtvarníků - navštěvuje divadelní a filmová představení, beseduje o nich, hodnotí je 	<p>Čtení a literární výchova:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výrazné hlasité čtení uměleckých i naučných textů - výrazné čtení s prvky uměleckého přednesu - předčítání textu, recitace – rým, verš, sloka - volná reprodukce přečteného textu zápis textu, tvorba vlastních textů - dramatizace, scénky - besedy o knihách - divadelní a filmová představení, televizní tvorba 	
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v odborných textech, včetně tabulek a grafů, využívá různých zdrojů informací, slovníky, encyklopedie, katalogy, internet - při jednoduché analýze literárních textů používá elementární literární pojmy	<ul style="list-style-type: none"> - porozumění různým druhům textů věcné i odborné literatury - základy literatury - poezie: lyrika, epika, přenášení významů, přirovnání - próza: čas a prostředí děje, hlavní a vedlejší postavy, řeč	
---	---	--

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Český jazyk
Období – ročník:	3. období
Počet hodin:	4 hodiny týdně
Učební texty:	Český jazyk 6.,7.,8.,9., SPN, E.Hošnová a kol.,Čítanka 6.-9.r.,Fortuna , J.Čeňková a kol

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k získání dobré úrovně jazykové kultury a mateřského jazyka, které patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání, a vybavit žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Dále vytvořit předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura 2. stupeň

1. Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy

Žák

- 1) odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- 2) rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- 3) rozpoznává manipulativní komunikaci v médiích a zaujímá k ní kritický postoj
- 4) dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- 5) odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně využívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru

- 6) v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingviálních prostředků řeči
- 7) zapojuje se do diskuze, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- 8) využívá základy studijního čtení- vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- 9) uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- 10) využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Učivo

- 1) Čtení-praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové
- 2) Naslouchání-praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické/objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvcího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové, zážitkové
- 3) mluvený projev-zásady dorozumívání/komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace (zásady kultivovaného projevu) technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingviální, komunikační žánry: připravený a nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuze
- 4) písemný projev-na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé (komunikační žánry: výpisky, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zbarvený popis, výklad, úvaha)

2. Jazyková výchova

Očekávané výstupy

Žák

- 1) spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova

- 2) rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- 3) samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- 4) správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- 5) využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- 6) rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- 7) v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí
- 8) rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Učivo

- 1) zvuková stránka jazyka-zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)
- 2) slovní zásoba a tvoření slov-slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov
- 3) tvarosloví-slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov
- 4) skladba-výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu
- 5) pravopis-lexikální, morfologický, syntaktický
- 6) obecné poučení o jazyce-čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské-především slovenština-a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura řeči a jazyka, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky).

3. Literární výchova

Očekávané výstupy

Žák

- 1) uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje smysl díla
- 2) rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- 3) formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- 4) tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- 5) rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- 6) rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- 7) uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- 8) porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- 9) vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Učivo

- 1) tvořivé činnosti s literárním textem-přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
- 2) způsoby interpretace literárních a jiných děl
- 3) základy literární teorie a historie-struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)
- 4) literární druhy a žánry-poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času-hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší základní slohové útvary - sestaví osnovu, dodrží časovou posloupnost - užívá vhodných jazykových prostředků - vyjadřuje se souvisle a výstižně v mluveném projevu - vyhledá hlavní myšlenky textu - podá informaci stručně a zřetelně - vybírá vhodná slova při nácvičku popisu - stylizuje dopis, používá kultivovaný písemný projev 	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>Sloh – slohové útvary.</p> <p>Vypravování.</p> <p>Člověk ve společnosti.</p> <p>Výpisky, výtah.</p> <p>Zpráva a oznámení.</p> <p>Popis.</p> <p>Dopis.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy –</p> <p>Ov, D, Z, PŘ</p> <p>PT 6</p> <p>TO 6.1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>TO 6.2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>TO 6.5 Fungování a vliv médií ve společnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> - používá jazykové příručky - rozpozná zvukovou a písemnou podobu slov, správně intonuje - určí mluvnické kategorie u podstatných jmen, aplikuje jejich znalost v písemném projevu - rozlišuje mluvnické kategorie přídavných jmen - rozpozná druhy zájmen a číslovek - vyhledá základní větné členy a zdůvodní shodu - vyhledá rozvíjející větné členy - ovládá základní pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché 	<p>Jazyková výchova</p> <p>Jazykověda.</p> <p>Jazykové příručky.</p> <p>Zvuková stránka slova a věty.</p> <p>Podstatná jména.</p> <p>Přídavná jména.</p> <p>Zájmena, číslovky.</p> <p>Základní větné členy.</p> <p>Rozvíjející větné členy (kromě doplňku).</p> <p>Věta jednoduchá a souvětí.</p> <p>Interpunkce.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy –</p> <p>Aj</p>
<ul style="list-style-type: none"> - používá literaturu jako zdroj poznání a prožitků - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - uvede základní znaky poezie - rozliší sloku od verše 	<p>Literární výchova</p> <p>Literatura s dětským hrdinou.</p> <p>V zahradě, v lese a na horách.</p> <p>Humor.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy –</p> <p>Aj, D, Z, PŘ, Vv, Hv</p> <p>Návštěva div. představení</p>

<ul style="list-style-type: none"> - přednáší z paměti literární texty přiměřené věku - zvládá dramaturgii jednoduchého textu - odliší pověst od pohádky - vyjádří své pocity z přečteného textu - podle svých schopností volně reprodukuje text, případně tvoří vlastní literární text na dané téma - seznámí se se vztahem literatura - film 	<p>Pohádkový svět.</p> <p>Po stopách historie.</p> <p>Ve škole fantazie.</p> <p>Po stopách dobrodružství.</p> <p>Když se zvířata chovají jako lidé.</p>	<p>Návštěva knihovny</p> <p>Čtenářský deník</p>
--	---	---

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - předvede samostatný souvislý projev - dovede svým vypravováním spolužáky zaujmout - při písemném i mluveném projevu používá vhodná slova -komunikuje kultivovaně, výstižně, volí vhodné jazykové prostředky pro danou modelovou komunikační situaci 	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>Praktické formy slohu (ústní i písemný)</p> <p>Vypravování – užití přímé řeči</p> <p>Popis pracovního postupu, děje, odborný dopis</p> <p>Líčení, životopis, charakteristika</p>	<p>Pt 1</p> <p>TO 1.1 Jaký jsem</p> <p>1.1.1 Rozvoj schopností a poznání</p> <p>1.1.2 Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Pt 6</p> <p>TO 6.3 Stavba mediálního sdělení</p> <p>TO 6.6 Tvorba mediálního sdělení</p> <p>TO 6.7 Práce v realizačním týmu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozezná v textu neohebné slovní druhy a určí je - navázáním na znalosti o podstatných a přídavných jménech odvodí jejich další tvary - tvoří homonyma, antonyma, synonyma a začleňuje je do souvislého textu - určí slovesné kategorie – rod - rozliší větu hlavní a vedlejší, větné členy podle vztahů - píše čitelně, přehledně a úpravně 	<p>Jazyková výchova</p> <p>Neohebné slovní druhy</p> <p>Podstatná jména- odvozování- vlastní jména</p> <p>Přídavná jména – odvozování</p> <p>Homonyma, antonyma, synonyma</p> <p>Slovesa – rod</p> <p>Skladba – výpověď a věta</p>	<p>Pt 2</p> <p>TO 2.1 Občanská společnost a škola</p> <p>TO 2.2 Občanská společnost a stát</p> <p>TO 2.3 Forma participace občanů v pol. životě</p> <p>TO 2.4 Principy</p>

<p>- vyhledá ve slovnících a encyklopediích význam pojmů epos, báje, mýtus a uvede konkrétní příklady těchto literárních útvarů</p> <p>-určí znaky pohádky a bajky, uvede příklady</p> <p>- vyhledá význam pojmů povídka a román, uvede příklady</p> <p>charakterizuje pojem divadlo, návštěva divadel. představení</p> <p>- formuluje písemně i ústně hádanky a anekdoty, rozlišuje rozdíl mezi baladou a romancí, uvede příklady</p> <p>- vyhledá význam pojmů cestopis a životopis, uvede příklady</p> <p>- zformuluje písemně i ústně dojmy ze své četby, návštěvy filmového či divadelního představení</p>	<p>Literární výchova</p> <p>Literární žánry a jejich znaky:mýty a pověsti, pohádky, povídka, román, divadlo, poezie (balady a romance), bajky, cestopis, hádanky a anekdoty, životopis</p>	<p>demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>
---	---	--

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>-v modelových situacích objedná časopis, napíše inzerát, odpoví na inzerát, napíše stížnost a žádost</p> <p>- vypracuje výklad (výtah) s pomocí osnovy, použije vhodně odborné názvosloví</p> <p>- vyhledá líčení a rozpozná umělecké prostředky v něm použité</p> <p>- rozliší fakta od názorů a hodnocení</p> <p>- dokáže vyjadřovat své myšlenky a názory, obhájí svůj názor, vhodně argumentuje</p>	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>Kratší slohové útvary – objednávka, inzerát, nabídka, stížnost, žádost.</p> <p>Výklad.</p> <p>Výtah.</p> <p>Líčení.</p> <p>Diskuse.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy –Ov, D, PŘ, F</p> <p>Pt 1</p> <p>TO 1.1 Osobnostní rozvoj</p> <p>1.1.3 Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>1.1.5 Kreativita</p> <p>TO 1.2 Sociální rozvoj</p> <p>1.2.1 Poznávání lidí</p> <p>Pt 4</p>
<p>- rozpozná slovanské a světové jazyky</p> <p>- rozpozná hlavní způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov</p> <p>- uvede rozdíly ve skloňování podstatných jmen přejatých, vytvoří jejich správné tvary</p> <p>- určí slovesný vid, dokáže vytvořit vidové dvojice</p>	<p>Jazyková výchova</p> <p>Český jazyk jako slovanský jazyk.</p> <p>Slovní zásoba a její obohacování.</p> <p>Podstatná jména přejatá.</p> <p>Slovesa.</p>	<p>TO 4.3 Etnický původ</p> <p>TO 4.4 Multikulturalita</p> <p>Pt 6</p> <p>TO 6.6 Tvorba mediálního sdělení</p> <p>TO 6.7 Práce v realizačním týmu</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zařadí sloveso do třídy - určí druhy vedlejších vět a poměry mezi větami hlavními - porozumí slovům cizího původu a vhodně je nahrazuje slovy domácího původu - používá kultivovaný písemný projev na základě poznatků o jazyce a stylu 	<p>Skladba – souvětí podřadné a souřadné.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy –Z, Ov, D</p> <p>Mezipředmětové vztahy –D, Hv, Vv, Ov, Z</p>
<ul style="list-style-type: none"> - používá literaturu jako zdroj poznání - zhodnotí obraz historie v literatuře, uvede historická období a jejich významné představitele - posoudí úlohu lidové slovesnosti - zhodnotí význam práce spisovatelů Národního obrození - porovná českou a světovou literaturu 19. století - zformuluje písemně i ústně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního představení a názory na umělecké dílo 	<p>Literární výchova</p> <p>Nejstarší literatura.</p> <p>Renesanční literatura.</p> <p>Pobělohorské období.</p> <p>Národní obrození.</p> <p>Literatura 19. století.</p> <p>Světová literatura.</p> <p>Literárně výchovné aktivity.</p>	<p>Pt 1 TO 1.2 Sociální rozvoj</p> <p>1.2.3 komunikace Kooperace a kompetence TO 1.3 Morální rozvoj</p> <p>1.3.1 Řešení problémů</p> <p>1.3.2 Hodnoty, postoje</p> <p>TO 3 Výchova k myšlení v evropských souvislostech</p> <p>3.1 Evropa a svět nás zajímá</p> <p>3.2 Objevujeme Evropu a svět</p> <p>3.3 Jsme Evropané</p>

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozvíjí schopnost využití vhodných jazykových prostředků/výběr slov,přirovnání/ -odliší podstatné znaky od méně důležitých -rozvíjí kultivovaný projev písemný i mluvený -využívá poznatků z vlastní četby -vypracuje samostatný výklad na základě populárněvědeckého článku -stylizuje jednoduchou úvahu -rozliší základní publicistické útvary -orientuje se v tisku, formuluje svůj vlastní názor -vědomosti získané ve slohu aplikuje v řečnických cvičeních 	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> -charakteristika literární postavy -diskuze -projev, proslov, přednáška -výklad, úvaha -publicistické útvary -řečnická cvičení -shrnutí o slohu 	<p>PT1 TO 1.1 Osobnostní rozvoj TO1.2 Sociální rozvoj PT2 TO 2.1 Občanská společnost a škola TO 2.2 Pod vlajkou demokracie PT3 TO3.1 Evropa a svět nás zajímá TO3.2 Objevujeme Evropu a svět TO3.3 Jsme Evropané PT4 TO4.2 Lidské vztahy TO4.4 Etnický původ TO4.5 Princip soc. smíru a solidarity</p>

<p><i>-v praxi používá obecná poučení o jazyce, rozlišuje skupiny</i></p> <p><i>-uvede základní poznatky o vývoji českého jazyka</i></p> <p><i>-využívá získaných poznatků k vytváření jazykových projevů</i></p> <p><i>-nahrazuje větný člen vedlejší větou a naopak</i></p> <p><i>-zvládá interpunkci v souvětí</i></p> <p><i>-odstraňuje skladební nedostatky</i></p> <p><i>-určí poměry mezi větami hlavními</i></p> <p><i>-rozlišuje pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické ve větě jednoduché a v souvětí</i></p> <p><i>-zdokonaluje se ve skloňování a pravopise všech typů vlastních jmen, několikaslovních vlastních jmen i názvů, zájmen, číslovek</i></p> <p><i>-rozšiřuje si slovní zásobu</i></p> <p><i>-nahrazuje cizí slova v textu českými výrazy</i></p> <p><i>-zjišťuje význam a původ cizích slov</i></p> <p><i>-využívá jazykových příruček</i></p> <p><i>-používá kultivovaný písemný projev na základě poznatků o jazyce a stylu</i></p>	<p>Jazyková výchova</p> <p>-český jazyk – vývoj</p> <p>-skladba-odchylky větné stavby, rozvíjející větné členy/rozšíření učiva o přívlastek těsný a volný, příslovečné určení příčiny, účelu, podmínky, přípustky</p> <p>-rozbor jednoduchých souvětí</p> <p>-interpunkce</p> <p>-cizí slova v médiích a běžné komunikaci</p> <p>-shrnutí učiva 6. -9. ročníku</p>	<p>PT5 TO 5.3 Lidské aktivity a problémy život. prostředí PT6 TO6.3 Stavba mediálních sdělení TO 6.6 Tvorba mediálního sdělení TO 6.7. Práce v realizačním týmu PT7 TO 7.6 Podpora podnikání</p>
--	---	--

<p><i>-využívá při rozboru literárního díla základních literárních pojmů</i></p> <p><i>-charakterizuje významné literární žánry a jejich typy, orientuje se v základních literárních směrech a má přehled o významných představitelích české a světové literatury</i></p> <p><i>-tvoří vlastní literární texty</i></p> <p><i>-zformuluje písemně i ústně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</i></p>	<p>Literární výchova</p> <p>-česká a světová literatura v 1. polovině 20. století</p> <p>-česká dramatická tvorba</p> <p>-česká a světová literatura po 2. světové válce</p> <p>-současná česká literární tvorba</p> <p>-vznik a vývoj filmu</p> <p>-literárně výchovné aktivity</p>	
--	---	--

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Cvičení z českého jazyka
Období – ročník:	2. období – 5. ročník
Týdenní hodinová dotace:	1 hodina týdně
Učební texty:	Učíme se číst s porozuměním, Rudolf Šup

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět cvičení z českého jazyka je vyučován v 5. ročníku v rámci nabídky povinně volitelných předmětů. Je vyučován 1 vyučovací hodinu týdně. Vychází ze vzdělávacího oboru Jazyk a jazyková komunikace a poskytuje žákům hlubší vědomosti a dovednosti v daném oboru, pro orientaci v praktickém životě. Motivuje žáky jazykově nadané a talentované a současně nabízí další hodiny jazykové výuky žákům, u kterých se projevují problémy související s vývojovými poruchami učení hraničního charakteru.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v daném předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí žáka

Na úrovni předmětu cvičení z českého jazyka jsou pro utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Kompetence k učení

- ❖ Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání – připravujeme je na celoživotní učení
- ❖ Ve výuce rozvíjíme intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, schopnost abstrakce, logického úsudku, systematického řazení informací
- ❖ Umožňujeme aplikaci naučených pravidel, jejich vzájemné propojování

Kompetence k řešení problémů

- ❖ Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- ❖ Nabízíme možnosti nalézt chyby a navrhnout řešení
- ❖ Umožňujeme volit netradiční způsoby řešení problémů

Kompetence komunikativní

- ❖ Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- ❖ Nabízíme další příležitosti porozumět literárnímu i gramatickému učivu, rozvíjet schopnosti správně formulovat své myšlenky
- ❖ Učíme žáky využívat při komunikaci odbornou literaturu, internet a jiné komunikační zdroje

Kompetence sociální a personální

- ❖ Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- ❖ Učíme žáky kriticky zhodnotit práci svoji, celého týmu i osobní podíl na týmových výsledcích

Kompetence občanské

- ❖ Respektujeme osobnost žáka a jeho práva
- ❖ Vedeme žáky ke spoluvytváření přátelské, otevřené a tvůrčí atmosféry v pracovním týmu
- ❖ Podporujeme v žácích potřebu kultivovaného osobního projevu, celoživotního zájmu o literaturu

Kompetence pracovní

- ❖ Vedeme žáky k dodržování stanovených pravidel
- ❖ Oceňujeme kvalitní práci, zodpovědný přístup

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • Čte plynule s porozuměním nahlas i potichu • Předčítá • Recituje • Rozlišuje podstatné od méně podstatného • Vyjádří své názory • Užívá průběžně spisovné výslovnosti i pravopis • Doplní správné koncovky • Hovoří souvisle o přečteném textu • Vyjadřuje své názory a pocity • Odlišuje vyprávění literární od faktického • Vyhledává informace ve slovnících a encyklopediích 	<ul style="list-style-type: none"> • Čtení • Naslouchání • Mluvený projev • Tvarosloví • Skladba • Poslech literárních textů • Tvořivé čtení • Základní literární pojmy 	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Anglický jazyk
Období – ročník:	1. období – 3. ročník 2. období – 4. a 5. ročník
Týdenní hodinová dotace:	3 hodiny týdně
Učební texty:	Start with Click, Way to win, nakladatelství Fraus

Charakteristika vzdělávacího předmětu

Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žák v rámci integrované Evropy. Osvojení cizích jazyk pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jedince jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Cílové zaměření vzdělávacího předmětu

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národních společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k cizímu jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního a i kulturního bohatství
- vnímání a postupné osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými i literárními prameny i texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sama sebe
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhů umění založeným na uměleckém textu a rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem Anglický jazyk děti začínají ve 3. ročníku. V 3 hodinové dotaci týdně v každém ročníku v jeho výuce pokračují až do 9. třídy. Výuka zpravidla probíhá v jazykové učebně. Výuka směřuje k „ praktickým dovednostem“. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka anglického jazyka v základní škole směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka – k jeho praktickému využívání *jako komunikačního prostředku* (nejlépe v kombinaci s využíváním ICT).

Na I. stupni ZŠ (3. -5. ročník) představuje výuka anglického jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí, příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejbližších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volen především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky (viz např. hraní rolí, dramatizace, improvizace apod.), využívá nahrávek, říkanek, písniček aj. textů v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazeny i vhodné programy na PC, příp. lze (podle schopností žáků) využívat připojení k internetu. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost dětí, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnosti.

Na II. stupni ZŠ (6. -9. ročník) jde již více o osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Pozornost se věnuje rozvoji všech řečových dovedností, čtení a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu. Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), více se do výuky zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. V používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje také další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s anglicky hovořícími osobami v zahraničí zejména prostřednictvím internetu a osobními kontakty (zahraniční jazykově poznávací zájezdy, partnerské školy v zahraničí apod.). Významná je i motivace žáků k výuce *Dalšího cizího jazyka*.

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“- připravujeme je na celoživotní učení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.

- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem-neustále si dalším vzděláváním v Anglickém jazyce rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou- problém není hrozba, ale výzva“).
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Jdeme, příkladem-učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.)
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Učíme žáky „nonverbální komunikaci“.
- Jdeme příkladem sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.
- Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme „začlenění“ – volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena kolektivu.

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní a společenské cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- V hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Jdeme, příkladem-respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.
- Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného vyššího studia (budoucího povolání).
- Na konkrétních příkladech demonstrujeme lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí vyučovaného jazyka.
- Jdeme příkladem - příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku...)
- Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svůj vyučovací předmět, svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči a širší veřejností doma i v zahraničí.

Očekávané výstupy – 1. Období

1. ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Žák:

- Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- Zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- Rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu

- Rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- Přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- Píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Očekávané výstupy – 2. Období

2. POSLECH S POROZUMĚNÍM

Žák:

- Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- Rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- Rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

3. MLUVENÍ

Žák:

- Se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

4. ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Žák:

- Vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- Rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

5. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Žák:

- Rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

6. PSANÍ

Žák:

- Napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- Vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo

- Zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- Slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda a počasí
- Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>-žák je schopen použít odpovídající pozdrav, umí se rozloučit, oslovit osobu, vyjádřit souhlas a nesouhlas. Osvojovaná slovíčka vyslovuje foneticky správně, dbá správné artikulace</i></p> <p><i>-žák se umí zeptat na jméno a sám i odpovědět</i></p> <p><i>-umí počítat do sta, udá svůj věk, ptá se na věk a odpovídá, je schopen podat a sám si vyžádat informaci o telefonním čísle</i></p> <p><i>-reaguje na základní jednoduché pokyny</i></p> <p><i>-umí označit základní barvy, zeptat se na barvu a odpovědět</i></p> <p><i>-ovládá anglickou abecedu a umí jí využívat při hláskování</i></p> <p><i>-umí pojmenovat školní potřeby, zařízení třídy, udá jejich barvu a počet</i></p> <p><i>-zná a umí používat osobní zájmena</i></p> <p><i>-ovládá časování sloves „ to be“- být</i></p> <p><i>-dokáže pojmenovat členy rodiny a popsat jak vypadají</i></p> <p><i>-umí pojmenovat názvy místností v domě a použít předložku v (in)</i></p>	<p>Pozdravy (greetings), ano,ne</p> <p>Výslovnost (pronunciation)</p> <p>Jména (names)</p> <p>Čísla 0-100 (numbers)</p> <p>Pokyny (instructions)</p> <p>Barvy (colours)</p> <p>Abeceda (alphabet), hláskování (spelling)</p> <p>Školní potřeby, moje třída (my classroom)</p> <p>Osobní zájmena (personal pronouns)</p> <p>Sloveso „to be“</p> <p>Rodina (family), základní přídavná jména</p> <p>Můj dům (my house), předložka v „in“</p>	<p>Etická výchova</p>

<p><i>-dokáže pojmenovat své hračky a použít přivlastňovací zájmena jeho, její</i></p> <p><i>-tvoří množné číslo pravidelných podstatných jmen</i></p>	<p>Hračky (toys), zájmena his, her</p> <p>Množné číslo (plural)</p>	
--	---	--

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>užívá zkrácené tvary sloves být „ to be“, dokáže se zeptat jak se máte a dokáže odpovědět</i></p> <p><i>-dokáže se zeptat odkud kdo pochází a určit hlavní města, velká města a vlajky anglicky mluvících zemí, zeměpisné údaje</i></p> <p><i>-užívá vazbu there is, there are, předložky místa</i></p> <p><i>-umí popsat části obličeje a těla, pracuje se slovníky, je schopen nakreslit osobu podle jednoduchého popisu</i></p> <p><i>-zná obecná pravidla pro užití členů určitých i neurčitých</i></p> <p><i>--orientuje se v základních pojmech a výrazech týkajících se Vánoc a Velikonoc</i></p> <p><i>-aktivně používá a správně časuje sloveso mít „ to have“, klad, zápor, otázka</i></p> <p><i>-umí říci, jestli má nebo nemá domácího mazlíčka a popsat jej</i></p> <p><i>-zná význam slovesa „can“ umět/moci, sloveso umí časovat a je schopen jeho pomocí vyjádřit schopnosti své i jiných, oblíbené sporty a koníčky</i></p> <p><i>-prostřednictvím slovesa „like“, je schopen vyjádřit co má či nemá rád, umí vytvořit rozhovor s užitím slovesa „like“, jídlo a pití ,</i></p>	<p>Jak se máš? (How are you?)</p> <p>Odkud jsi? (Where are you from?), English speaking countries</p> <p>There is, there are, prepositions of place</p> <p>Moje tělo (my body)</p> <p>A, AN, THE</p> <p>Christmas and Easter</p> <p>To have got</p> <p>Zvířata a domácí mazlíčci</p> <p>Sloveso „can“, Popular sports and hobbies</p> <p>Sloveso „like“, Jídlo a pití (food and drinks)</p>	<p>Etická výchova</p>

<p><i>anglická snídane</i></p> <p><i>-orientuje se v dosud probíraném učivu a je schopen využívat vhodné pomůcky (slovník, pracovní sešit, internet)</i></p>	<p>Shrnutí a opakování (revision)</p>	
--	---------------------------------------	--

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>umí se vhodným způsobem představit, zeptat se odkud kdo je a jak se má</i></p> <p><i>-činnosti pro volný čas s koncovkou – ing (skiing, swimming), přivlastňovací pád, seznámení s přítomným časem prostým- koncovka –s u 3.osoby jednotného čísla</i></p> <p><i>-charakterizuje roční období popíše stav počasí v daném období, umí používat vhodná příslovce při popisu počasí</i></p> <p><i>-orientuje se v názvech dní v týdnu, využívá správných předložek, umí popsat školní rozvrh s časovým určením</i></p> <p><i>-umí získat či podat informaci o čase, je schopen si na základě poslechu zaznamenat správný čas</i></p> <p><i>-umí pojmenovat aktuální měsíc v roce, využívá vhodné předložky, orientuje se v kalendáři, zná řadové číslovky, umí vyjádřit přesný datum konkrétního dne</i></p> <p><i>-umí pojmenovat základní části oděvů prostřednictvím barev, vzorků a dalších přídavných jmen, rozumí základnímu popisu oděvů a je schopen jej na základě popisu představit</i></p> <p><i>-zvládne popsat, co lidé dělají ve svém povolání, dokáže správně použít přítomný čas průběhový</i></p>	<p>Opakování učiva 4.ročníku</p> <p>Present simple</p> <p>Seasons and weather, příslovce</p> <p>School timetable, časové předložky in, on,at</p> <p>Otázka „What time is it?“</p> <p>Měsíce a předložky</p> <p>Řadové číslovky, datum</p> <p>Oblečení (Clothes)</p> <p>Země, města, jazyky, povolání,Present continuous</p>	

<p><i>-umí pojmenovat názvy obchodů, použít vazbu „I'd like“, umí jednoduše požádat o základní potraviny, je schopen využít znalosti číslovek při placení, orientuje se v základních anglických platidlech</i></p> <p><i>-Seznámí se s použitím minulého času sloves být a mít, zvládne správně použít minulý čas sloves být a mít v oznamovací větě, umí vytvořit otázku a zápor sloves to be /být) a to have (mít) v minulém čase</i></p> <p><i>-Umí podle vizuální předlohy pojmenovat zvířata ze ZOO,</i></p> <p><i>-Správně vytvoří krátké odpovědi na otázku v minulém čase</i></p> <p><i>-Seznámí se s minulým časem nepravidelného slovesa can (could)v oznamovací větě, záporu (couldn't) a v otázce</i></p> <p><i>-Umí říct, co uměl, když byl malý</i></p> <p><i>-Seznámí se s tvořením minulého času pravidelných sloves, dokáže správně vytvořit minulý čas u sloves like, love, hate, play</i></p> <p><i>-Umí pojmenovat 10 sportů a 6 hudebních nástrojů</i></p> <p><i>-Umí použít tvary minulého času ve větách</i></p> <p><i>-Umí vytvořit otázku v minulém čase, správně odpoví na otázku v minulém čase</i></p> <p><i>-Seznámí se a správně používá ve větě anglické výrazy, které označují minulost (včera, vloni,...)</i></p>	<p>Nakupování (Shopping)</p> <p>Past simple of be (was/were) and have (had)</p> <p>ZOO animals, krátké odpovědi na otázku</p> <p>Irregular verb can (could).</p> <p>Past simple regular verbs. Sports, musical instruments.</p> <p>Otázka v minulém čase, odpověď v minulém čase, použití anglických časových výrazů LAST a AGO</p>	
--	---	--

<p><i>-Seznámí se s tvořením budoucího času pomocí vazby be going to, umí vyjádřit budoucnost pomocí going to, umí popsat své záměry</i></p> <p><i>-orientuje se v dosud probíraném učivu a je schopen využívat vhodné pomůcky (slovník, internet, pracovní sešit)</i></p>	<p>Vyjádření budoucnosti s GOING TO (plány, předpovědi).</p> <p>Holiday (Prázdninové aktivity)</p> <p>Final revision (závěrečné opakování)</p>	
--	--	--

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Anglický jazyk
Období – ročník:	3. období (6. – 9. ročník)
Počet hodin:	3 hodiny týdně – 99 hodin celkem
Učební texty:	Way to win, nakladatelství Fraus

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>-čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu, rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích, jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích</p> <p>-umí rozlišit použití přítomného času prostého a průběhového</p> <p>-umí napsat krátkou pohlednici a vhodně formulovat věty a také správně vyplní údaje o adrese</p> <p>-umí časovat sloveso „to be“ v minulém čase,</p> <p>-chápe pravidla pro užití minulého čase ve větách (klad, zápor, otázka)</p> <p>-je schopen popsat jednoduchou událost v minulém čase</p> <p>-vyjadřuje kdy má kdo narozeniny a kdy se kdo narodil, popis lidí, kteří žili v minulosti</p> <p>-vyjádří minulý čas prostý-pravidelná slovesa, koncovky pravidelných sloves, výslovnost a pravopis</p> <p>-popíše zvířata žijící v ZOO a na farmě,</p> <p>-umí správně časovat sloveso „to have“ v minulém čase,</p> <p>-používá předložky a vazby určující směr</p> <p>-je schopen popsat cestu městem(turn left, go straight)</p> <p>-zná nepravidelná slovesa ve všech tvarech(infinitiv, minulý čas a minulé přičestí),používá příslovce a fráze vyjadřující minulost</p> <p>-je schopen reprodukovat krátký rozhovor</p> <p>-umí vytvořit jednoduchou konverzaci na zvolené téma</p> <p>-užívá přítomný čas prostý pro vyjádření budoucnosti</p> <p>-vazba „going to“pro plánovanou budoucnost</p> <p>-popíše plánovanou činnost (na večer, na prázdniny)</p>	<p>Volný čas(free time), Pohlednice (postcard)</p> <p>Present past simple,was were,-ed</p> <p>Farm and ZOO animals ,orientace ve městě</p> <p>Nepravidelná slovesa (irregular verbs)</p> <p>Prázdniny (holiday), názvy prázdninových aktivit, vybavení na prázdniny</p>	

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -dokáže postihnout hlavní smysl sdělení, při ústím projevu rozliší základní informace -umí vyhledat základní informace a hlavní myšlenky, domluví se s kamarády na tom, co budou dělat, kam půjdou a kdy a kde se sejdou -odhadne význam nových slov z kontextu textu, používá dvojjazyčný slovník -užívá jednoduché obraty k objednání jídla a pití -vysvětlí, co chce, zeptá se na cenu, například v obchodě nebo na poště -tvořivě se zúčastní rozhovoru dvou i více osob, vhodně reaguje v nejběžnějších řečových situacích -umí popsat své město, vesnici a vhodně použít instrukce k určení směru -napíše stručný osobní dopis a zařadí pozvání, poděkování i omluvu -sestaví vyprávění o své škole a své práci ve škole -má základní poznatky o anglicky mluvících zemích 	<p>Prázdniny, cestování</p> <p>Volný čas, zájmová činnost, povinnosti Modální slovesa (must, need, have to, could)</p> <p>Stravování, nákupy, jídlo a pití Seznámení s měnami anglicky mluvících zemí Počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, vyjádření množství Stupňování přídavných jmen, bezpečnost na silnici</p> <p>Oblíbené činnosti, sport, škola Předpřítomný čas Budoucí čas, život v budoucnosti, životní prostředí Minulý čas průběhový Reálie Velké Británie</p>	

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>-rozumí obsahu promluvy, chápe celkový obsah sdělení -určí význam běžných nápisů /např. na ulicích a nádražích) -používá obraty, kterými se zeptá na základní informace o veřejné dopravě, koupí si lístek, objedná místenky -popíše, co pravidelně dělá, co si nejraději obléká, jaké je počasí venku a kde se nachází -užívá obraty, kterými se zeptá na to, co lidé dělají v práci nebo ve škole a co ve volném čase, najde vhodné výrazy k odpovědím na takové otázky -s pomocí mapy nebo plánu se zeptá na cestu nebo poradí někomu jinému -používá autentické materiály ze zemí studovaného jazyka a běžně užívá slovníku cizích slov -umí užívat jednoduché obraty, vyjadřující svolení, odmítnutí, radost, politování, omluvu, prosbu... -sestaví jednoduchý popis nějaké události nebo své cesty -vyjádří jednoduše, co cítí, co ho bolí, napíše dopis s blahopřáním -vysvětlí co má a nemá rád, reprodukuje přiměřeně obtížný text -vypracuje prezentaci na dané téma</p>	<p>Srovnání a použití minulého času prostého a předpřítomného času. Stěhování, nové bydliště, nová škola, popis pocitů, charakteristika Zástupné one/ones , podmínkové věty typ I. may/might Aktivní a pasivní životní styl Vztažné věty I., minulý čas průběhový Nápad, vynálezy, technika Vztažné věty II., a little/a few, reálie, popis cesty Zvratná zájmena, each, other, to be able to / to be allowed to Různorodost kultur Přítomný čas průběhový pro budoucnost trávení volného času Tázací dovětky Podmínkové věty typ II., slovesa se dvěma předměty Reálie USA, původní obyvatelé Ameriky Opakování slovesných časů a podmínkových vět Příroda a životní prostředí Gerundium, krajina, příroda, opakování</p>	<p>PT 4 TO 4.4 Multikultura-lita</p>

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>-rozumí souvislým projevům učitele, porozumí jednoduchému popisu cesty, v jednoduchých textech nachází konkrétní informace ze života lidí studovaného jazyka</i></p> <p><i>-formuluje otázky a odpovídá na ně, odhadne význam nových slov z kontextu textu</i></p> <p><i>-samostatně vede jednoduchý dialog, vyjadřuje vlastní názor, zážitky, dojmy a přání</i></p> <p><i>-když něčemu nerozumí, vyhledá výrazy, se kterými dokáže člověka jednoduše požádat, aby zopakoval, co řekl</i></p> <p><i>-popíše jednoduchými obraty prostředí, ve kterém se nachází</i></p> <p><i>-souvisle pohovoří na známá témata (včetně základních reálií)</i></p> <p><i>-sestaví vyprávění o svých plánech do budoucna, vyplní běžný formulář a dotazník, umí napsat stručný životopis</i></p> <p><i>-pracuje s autentickými texty (časopisy, knihy, prospekty)</i></p> <p><i>-orientuje se v základních zeměpisných, společenskopolitických, kulturních a historických reáliích</i></p> <p><i>-pohotově, přirozeně a jazykově správně reaguje v dialogických situacích každodenního života</i></p> <p><i>-má všeobecný rozhled, odhaduje významy neznámých výrazů</i></p>	<p>Člen určitý, vedení telefonického rozhovoru, New York</p> <p>Předminulý čas, život v USA</p> <p>Podmínkové věty typu II Nebezpečné látky (alkohol, drogy)</p> <p>Trpný rod, život ve Velké Británii</p> <p>Nepřímá otázka, kariéra, zaměstnání Význačné osobnosti z oblasti vědy, umění, historie, politiky a sportu Austrálie, Kanada, frázová slovesa</p> <p>Konsolidace všech gramatických témat</p>	

Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět:	Další cizí jazyk - Ruský jazyk
Období – ročník:	3. období (7. – 9. ročník)
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	Поехали Rychlý start, Pracovní sešit, Písanka, St. Korityevič

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>-POSLECH S POROZUMĚNÍM - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat - umí na základě podobnosti s češtinou určit význam některých slov</p> <p>-MLUVENÍ - umí se zapojit do jednoduchého rozhovoru, říci, kdo je kdo, - umí pozdravit, představit sebe a svého kamaráda, říci, odkud je a na totéž se zeptat</p> <p>-ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - dokáže převádět azbuku podle tabulky do latinky - dokáže číst jména, slova a krátké věty - rozumí pozdravům a přáním (na pohledech, v e-mailech)</p> <p>-PSANÍ - umí vyplnit jednoduchý formulář se základními údaji o sobě - umí napsat jednoduchý dopis</p>	<p>Základní reálie o Rusku - Co se mi vybaví, když se řekne Rusko. - Co víme o Rusku ze zeměpisu. - Nejdůležitější události z ruských dějin.</p> <p>Ruská výslovnost - Snaha porozumět mluvenému textu na základě říkadel, písniček, krátkých pohádek (známých i v češtině). - Fonetická cvičení. - Výslovnost ruských přízvučných samohlásek. - Výslovnost ruského měkkého a tvrdého i. - Výslovnost měkkých souhlásek.</p> <p>Azbuka - Překlad ruských slov na základě podobnosti s češtinou. - Nácvič čtení a psaní: М, О, Т, Д, В, Н, У, Е, Э, Я, Б, З, И, П, Р, С, Г, Ы, Ь.</p> <p>Seznamujeme se - Učíme se pozdravit, představit se, zeptat se na jméno, představit kamaráda, člena rodiny, říci, odkud jsem a na totéž se zeptat, napsat jednoduchý dopis nebo mail.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Čj, D, Z, Aj, Hv, Etická výchova Pt 4 TO 4.4 Multikulturalita</p>

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>-POSLECH S POROZUMĚNÍM - rozumí slovům a jednoduchým větám pronášeným pomalu a zřetelně z témat <i>Moje rodina, Škola, Jídlo, Přátelé, Narozneniny</i></p> <p>-MLUVENÍ - umí se zapojit do jednoduchého rozhovoru - sdělí základní informace o sobě a své rodině, sourozencích, přátelích - umí říci, co dělá ve škole, pojmenovat předměty - dokáže pojmenovat domácí zvířata - popíše, co bylo k jídlu - pohovoří o návštěvě u příbuzných - umí popřát k narozeninám, poděkuje za dárek - umí se omluvit, popřát dobrý den, noc, chuť, šťastnou cestu</p> <p>-ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - rozumí jednoduchým textům v tématech <i>Rodina, Škola, Přátelé</i> - dokáže v jednoduchém textu najít základní informace</p> <p>- PSANÍ - umí všechna písmena abeky - umí písemně reagovat na sdělení - napíše základní informace o sobě, své rodině, kamarádech</p>	<p>Moje rodina, Škola, Přátelé</p> <p>Nácvik výslovnosti dalších písmen abeky</p> <p>Pravidla pro použití měkkého znaku</p> <p>Počítání do 20</p> <p>Jak přeložit české mám</p> <p>Ruská jména – jméno, jméno po otci, příjmení Oslovování</p> <p>Přízvuk – pravidla čtení přízvučných a nepřízvučných hlásek - pohyblivý přízvuk</p> <p>Časování sloves</p> <p>Kde psát tvrdý znak</p> <p>Vyjádření záporu</p> <p>Psaní zbylých písmen abeky – tiskací i psací</p> <p>Pohádky, písničky, bajky Blahopřeji, líbí se mi, mám rád, promiňte, dobrou chuť.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Čj, D, Z, Aj, Hv, Etická výchova</p>

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>-POSLECH S POROZUMĚNÍM</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí základním frázím - rozumí jednoduchým větám, jednoduchým otázkám - chápe informace o rodině, škole, okolí - rozumí jednoduchým dialogům, číslům a údajům o čase - rozumí slyšenému projevu, pokud se hovoří zřetelně a pomalejším tempem <p><i>- ČTENÍ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže číst jména, slova a krátké věty - rozumí krátkým psaným pokynům, pozdravům, přáním - rozumí osobnímu dopisu, který se týká každodenního života - umí číst psací i tiskací azbuku <p><i>- MLUVENÍ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže sdělit základní informace o sobě, kamarádech, rodině domácích zvířatech, bydlení, jídle, místě bydliště - umí reagovat na otázky, pozdravit, představit se, užít jednoduché fráze, popřát k narozeninám, omluvit se, rozloučit se, domluvit si schůzku, sdělit, kdy se narodil, kolik je komu let, říci, kde pracují rodiče, zeptat se na cestu <p><i>- PSANÍ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - umí přepsat text, napsat dopis, vyplnit formulář s osobními údaji, napsat e-mail, - ovládá všechna písmena i znaky azbuky, 	<p>Kalendář – roky, měsíce, dny v týdnu</p> <p>Čas</p> <p>Kolik je ti let?</p> <p>Narozeniny, svátky</p> <p>Co mám/nemám rád</p> <p>Volný čas</p> <p>Škola – předměty, rozvrh hodin</p> <p>Časování sloves</p> <p>Místo, kde žiju</p> <p>Slovní hrátky, vtipy</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Čj, D, Z, Aj, Hv,</p> <p>Etická výchova</p>

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace
Vyučovací předmět:	Matematika
Období – ročník:	1. období – 1. – 3. ročník 2. období – 4. -5. ročník
Počet hodin:	5 hodin týdně
Učební texty:	1. -3. Matematika , Alter , kol. autorů 4.-5. Matematika, Studio 1+1, kol. autorů

Charakteristika matematiky pro I. stupeň ZŠ:

Matematické vzdělávání pomáhá žákům rozvíjet vlastní zkušenosti s matematikou a vychází z přirozené touhy dětí předškolního věku počítat. Žáci se učí vědomostem a dovednostem, které bez obtíží použijí v praktickém životě. Matematika rozvíjí vytrvalost, pozornost, schopnost objevovat, rozlišovat různé situace. Žáci se učí spolupracovat, svou práci kontrolovat, srovnávat výsledky své práce.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

- Předmět matematika je součástí vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace
- Poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě
- Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku a tvořivost
- Přispívá k vytváření určitých rysů osobnosti, jako je kritičnost, pracovitost a vytrvalost
- Umožňuje získat matematickou gramotnost
- Vzdělávací okruh je rozdělen na čtyři tematické okruhy:
  - čísla a početní operace
  - závislosti, vztahy a práce s daty
  - geometrie v rovině a v prostoru
  - nestandardní aplikační úlohy a problémy

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

- 1. – 4. ročník – 5 hod. týdně, 5.ročník-5+1 hodina týdně

Organizační vymezení vyučovacího předmětu:

- výuka probíhá ve třídě, multimediální učebně
- žáci užívají všechny dostupné vyučovací pomůcky

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Formy a metody se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělání – skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce, krátkodobé projekty.

Kompetence k učení:

- učitel vede žáky k přesnému matematickému vyjadřování a užívání matematických termínů, znaků a symbolů
- učitel rozvíjí abstraktní, exaktní a logické myšlení
- učitel umožňuje žákům podílet se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence k řešení problémů:

- žáci samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívají logické a matematické postupy, odhadují výsledky, vyhodnocují jejich správnost
- učitel rozvíjí u žáků důvěru ve vlastní schopnosti
- žáci jsou schopni obhájit a zhodnotit svá rozhodnutí
- učitel pomáhá žákům v činnostech dle potřeby, pracuje s chybou žáka a tím mu ukazuje cestu k správnému řešení

Kompetence komunikativní:

- žáci se učí přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky
- učitel zadává úkoly způsobem, kterým umožňuje volbu různých postupů
- učitel vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu

Kompetence sociální a personální:

- učitel rozvíjí spolupráci mezi žáky v kolektivu i ve skupině
- práce ve skupině přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, vede ke kolegiální radě a pomoci
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch, hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanské:

- žáci jsou vedeni k respektování názoru jiných lidí, učí se hodnotit svoji práci a práci ostatních, jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu
- pro žáky s SVPU jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní pomůcky

Kompetence pracovní:

- žáci se učí využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek
- učitel žáky směřuje k respektování a dodržování vymezených pravidel a k plnění povinností a závazků

Předmětem prolínají průřezová témata:

OSV – osobní a sociální výchova

EV – environmentální výchova

Vysvětlení, nácvik i aplikace matematických operací se opírají o názor a mají činnostní charakter.

Každodenní samostatná práce v hodinách matematiky, individualizace výuky a okamžitá zpětná vazba umožňují

- Organizovat vlastní učení při samostatné práci
- Vyhledávat a třídit informace, např. volbou vhodného názoru z kartonové přílohy
- Pozorovat reálné situace (zobrazují ji ilustrace) a volit k nim vhodné způsoby řešení
- Ověřovat si prakticky správnost řešení problémů (při společné kontrole samostatné práce)
- Účinně spolupracovat ve skupině
- Podílet se na utváření bezpečné a příjemné atmosféry ve třídě
- Získávat poznatky a využívat je k objevování různých variant řešení
- Vnitřně žáky motivovat a probouzet v nich pozitivní vztah k matematice

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému

- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 1. ročníku směřuje k:

- znalosti čísel 0-20, čtení a psaní čísel, porovnávání čísel, řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel
- sestavení číselné řady,
- orientaci na číselné ose,
- psaní číslic a čísel do 20,
- porovnávání čísel s použitím znaků nerovnosti,
- sčítání a odčítání do 20 bez přechodu před desítku,
- zápisu příkladů pomocí znaků +, -,
- řešení jednoduchých slovních úloh,
- poznávání geometrických tvarů (trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh), orientaci v prostoru.
- Řešení slovních úloh s využitím vztahů o n-více, o n-méně

Cílové zaměření předmětu ve 2. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu ve 2. ročníku směřuje k:

- sčítání a odčítání do 20 s přechodem desítky
- zvládnutí numerace do 100, orientaci na číselné ose, počítání po 1, po 10, zápis čísel
- pochopení nerovnosti, porovnávání čísel
- zvládnutí sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky (20+30, 45+8)
- zaokrouhlování čísel na desítky
- počítání s použitím závorek
- řešení slovních úloh, užití vztahů o
- počítání s penězi, seznámení s bankovkami a mincemi do stokoruny
- práci s pravítkem – rýsování přímkou, lomené čáry pomocí pravítka
- kreslení křivé čáry
- poznávání krychle a koule
- násobení a dělení v oboru násobitek

Cílové zaměření předmětu ve 3. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu ve 3. ročníku směřuje k:

- osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů
- vytváření zásoby matematických nástrojů /pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh/

- provádění rozborů problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu při řešení slovních úloh
- zpřesňování vyjadřování a zdokonalování graf. projevu, porozumění mat. termínům a symbolice
- poznávání možností matematiky a dospět k uvědomování skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení logického myšlení, zdůvodnění mat. postupů

Očekávané výstupy na konci 1. období

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
- provádí písemné algoritmy sčítání a odčítání

ZÁVISLOSTI, VZTAH A PRÁCE S DATY

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu ve 4. ročníku směřuje k:

- rozvoji logického myšlení, zdůvodnění matematických postupů
- poznávání možností matematiky a uvědomování si skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- zpřesňování vyjadřování a zdokonalování graf. projevu, porozumění mat. termínům a symbolice
- provádění rozborů problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu při řešení slov. úloh
- zvládnutí (pamětnému i písemnému) sčítání a odčítání do 1 000
- zvládnutí dělení se zbytkem v oboru násobky
- zvládnutí násobení jednociferným a dvojciferným činitelem

- zvládnutí dělení jednociferným dělitelem
- osvojení zaokrouhlování čísel na desítky a stovky, odhady
- osvojení základní numerace do 10 000
- seznámení a používání jednotek hmotnosti, objemu, délky a času
- zvládnutí zákl. převodů jednotek výše uvedených
- řešení jednoduchých slovních úloh
- seznámení s prací s kapesním kalkulátorem
- seznámení s pojmy kruh a kružnice
- využití kružítka a osvojení práce s ním
- zvládnutí sestrojení trojúhelníku ze tří stran pomocí kružítka
- seznámení s pojmy úhel, pravý úhel a využití
- poznávání a rýsování přímky, polopřímky, kolmice
- seznámení se čtvercovou sítí

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 5. ročníku směřuje k:

- osvojení a používání matematických symbolů
- rozvíjení zkušenosti s řešením matem. úloh a problémů
- rozvíjení logického myšlení a úsudků
- rozpoznávání tvarů v reálném světě
- rozpoznávání příčiny a důsledku matematického problému
- hodnocení, třídění a aplikace informací
- využívání informačních médií-počítače, sdělovací prostředky, literatura

Očekávané výstupy na konci 2. období

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a komice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech matematiky

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Číselný obor do 3.		
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává množství a velikosti - čte a zapisuje přirozená čísla 1,2,3 - porovnává čísla - řeší jednoduché slovní úlohy podle obrázků 	Úvod do učiva o přirozeném čísle	
Číselný obor do 5.		
<ul style="list-style-type: none"> - provádí početní operace s přirozenými čísly pamětně - provádí lineární uspořádání - vytváří soubory s daným počtem prvků - seznamuje se s číselnou osou 	Posloupnost přirozených čísel. Sčítání a odčítání do 5.	
Číselný obor do 6.		
<ul style="list-style-type: none"> - řadí za sebe přirozená čísla do 6 - čte, píše číslice 0-6 - řeší jednoduché slovní úlohy - orientuje se v prostoru 	Sčítání a odčítání v oboru (0-6)	
Číselný obor 7.		
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá numeraci 0-6 - čte a píše číslici 7 - sčítá a odčítá do 7 - orientuje se na číselné ose - řeší slovní úlohy - poznává geometrické tvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh 	Numerace do 7. Geometrické tvary.	
Číselný obor do 8 a do 9.		

<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvládá sčítání a odčítání do 7</i> - <i>zná posloupnost čísel</i> - <i>čte a píše číslici 8</i> - <i>sčítá a odčítá do 8</i> - <i>porovnává čísla</i> - <i>čte a píše číslici 9, sčítá do 9</i> 	<p>Numerace, sčítání a odčítání v oboru (0-9)</p>	
<p>Číselný obor do 10.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>odčítá do 9</i> - <i>sestaví číselnou řadu 0-10</i> - <i>čte a píše číslici 10</i> - <i>řeší jednoduché slovní úlohy</i> 	<p>Automatizace spojů sčítání a odčítání v oboru do 10.</p>	
<p>Přirozená čísla 0-20.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>řadí čísla 0-20, spočítá čísla v daném souboru, vytváří soubory o určitém počtu prvků</i> - <i>porovnává čísla</i> - <i>sčítá a odčítá v oboru do 20</i> - <i>pozná krychli a kvádr, válec, koule</i> 	<p>Sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes 10.</p>	
<p>Opakování učiva</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvládá sčítání a odčítání v oboru (0-20)</i> - <i>řeší slovní úlohy používající vztahy o n více, méně</i> - <i>využívá své znalosti v praxi (nakupování)</i> - <i>NAKUPOVÁNÍ-1.-5. třída</i> 	<p>Automatizace spojů sčítání a odčítání do 20</p> <p>Rozšiřující úlohy</p> <p>FINANČNÍ GRAMOTNOST</p>	<p>ROZŠIŘUJÍCÍ UČIVO</p> <p>-sčítání a odčítání v oboru čísel 0-20 s přechodem přes desítku</p> <p>-vztahy mezi sčítáním a odčítáním, řešení složitějších slovních úloh v oboru čísel do 20</p>

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - žák zvládne sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítky - žák se seznámí se znaky nerovnosti a bude je umět používat – porovnávání čísel - řeší jednoduché slovní úlohy 	Opakování učiva prvního ročníku	
<ul style="list-style-type: none"> - žák zvládne techniku sčítání do 20 s přechodem desítky (rozklad čísel) - žák zvládne grafické znázornění odčítání s přechodem desítky do 20 - žák se seznámí s řešením jednoduchých slovních příkladů, naučí se uvědomovat si, co víme a co máme vypočítat (na co se ptáme) - žák se zdokonaluje ve sčítání a odčítání s přechodem desítky do dvaceti - žák se zdokonaluje v řešení slovních úloh 	<p>Odčítání s přechodem přes desítku v oboru čísel do 20</p> <p>Řešení jednoduchých slovních úloh</p> <p>Porovnávání čísel – znaky nerovnosti</p> <p>Sčítání s přechodem přes desítku</p> <p>Procvičování sčítání a odčítání s přechodem desítky do dvaceti</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - GEOMETRIE – žák se naučí používat pravítko, s jeho pomocí zvládá narýsovat přímku, lomenou čáru - žák dokáže rozpoznat geometrické tvary v praktickém životě kolem nás - základní pravidla při rýsování (ořezaná tužka, přidržování pravítka) - žák dokáže používat pravítko při rýsování, zná a dodržuje pravítka, síla přítlaku na tužku, čistota práce, minimálně gumovat - 	<p>Seznámení s pravítkem, rýsování přímky, lomené čáry, kreslení křivé čáry</p> <p>Rozpoznávání geometrických tvarů kolem nás</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>žák postupně přestává při sčítání a odčítání s přechodem desítky do dvaceti používat prsty</i> 	<p>Procvičování řešení slovních úloh, zápis, grafické znázornění</p> <p>Sčítání a odčítání s přechodem desítky do 20 – procvičování učiva</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>žák se orientuje na číselné ose do 100, s její pomocí dokáže počítat po desítkách a jednotkách</i> - <i>žák dokáže zapsat a přečíst čísla v oboru do 100</i> - <i>žák samostatně řeší jednoduché slovní úlohy, své řešení je schopen si překontrolovat s řešením napsaném na tabuli, uvědomuje si, kde udělal chybu</i> - <i>žák dokáže sčítat a odčítat po desítkách v oboru do 100</i> - <i>žák dokáže samostatně řešit slovní příklady, dokáže napsat stručný zápis</i> - <i>žák se orientuje v kovových mincích a bankovkách do stokoruny, zvládá s nimi nakupovat (prodávat), uvědomuje si, zda dané zboží má či ne, kolik bude za nákup platit a jakými bankovkami, kolik mu bude vráceno</i> - <i>žák zvládne v pomalém tempu sčítání a odčítání v oboru do 100 bez přechodu desítky</i> 	<p>Numerace do 100 – počítání po desítkách, po jednotkách</p> <p>Čtení a zápis čísel, orientace na číselné ose</p> <p>Jednoduché slovní úlohy</p> <p>Sčítání a odčítání desítek do 100</p> <p>Počítání s penězi (seznámení s mincemi a bankovkami do stokoruny)</p> <p>Praktické „hraní“ – nakupování, prodávání</p> <p>Sčítání a odčítání v oboru do 100 bez přechodu desítky (příklady typu 20+5, 48+2, 30+20, 35+30)</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>žák dokáže samostatně vyřešit jednoduché slovní příklady, začíná se orientovat v řešení složitějších</i> - <i>žák zná význam závorek a dokáže je používat</i> - <i>žák začíná sčítat a odčítat v oboru do 100 s přechodem desítek</i> - <i>žák samostatně řeší jednodušší slovní úlohy, dokáže vyřešit i slovní úlohy s více než jednou otázkou</i> 	<p>Řešení slovních úloh, složitější řešíme společně</p> <p>Orientace v čase, hodiny.</p> <p>Počítání do 100 s použitím závorek</p> <p>Sčítání s přechodem přes desítku do 100</p> <p>Řešení slovních úloh</p> <p>Poznávání koule – hraní kuliček, naše Země – jedna</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>žák rozpozná kouli</i> - <i>žák umí sčítat a začíná odčítat v oboru do 100 a přechodem desítky</i> - <i>žák dokáže řešit i složitější slovní úlohy, dokáže udělat zápis, výpočet a odpověď</i> - <i>žák umí používat zápornky</i> - <i>žák umí sčítat a odčítat v oboru do 100 i s přechodem desítky</i> - <i>žák samostatně řeší slovní úlohy v oboru do 100 (odpovídající náročnost)</i> - <i>žák dokáže počítat s penězi, spočítat si nákup, vrácené peníze</i> - <i>žák rozpozná krychli</i> 	<p>planeta z vesmíru, odpovědnost lidí za život na Zemi</p> <p>Odčítání s přechodem přes desítku do 100</p> <p>Řešení slovních úloh</p> <p>Procvičování používání závorek</p> <p>Procvičování sčítání a odčítání s přechodem desítky do 100</p> <p>Řešení slovních úloh v oboru do 100</p> <p>Počítání s penězi</p> <p>Poznávání krychle – hra Člověče, nezlob se</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - násobí a dělí v oboru násobitek do 5-násobek, násobení jako opakované sčítání, činitel, záměna činitelů - žák zvládá sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky - žák zvládá počítání se závorkami v oboru do 100 - žák zvládá samostatně řešení jednoduchých slovních příkladů v oboru do 100 - žák zvládá počítání s penězi do 100 - žák zvládá rýsování přímků a lomené čáry podle pravítka - žák rozpozná krychli a kouli - žák zvládá rýsování úsečky, délka úsečky - žák se orientuje v čase-den, hodina, minuta - čte údaje na hodinkách/včetně digitálních/, sleduje jednoduché závislosti na čase 	<p>Procvičování násobení a dělení v oboru násobitek</p> <p>Procvičování rýsování přímků a lomených čar</p> <p>Kreslení křivých čar</p>	<p>Rozšiřující učivo</p> <p>-sčítání a odčítání více než jednoho čísla</p> <p>-řešení a vytváření slovních úloh s nadbytečnými nebo nepostačujícími údaji</p>
--	--	--

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Opakování učiva 2. ročníku		
<ul style="list-style-type: none"> - učí se chápat matematiku jako zdroj prostředků pro řešení praktických úkolů - ovládá pamětné sčítání, odčítání přirozených čísel do 20 - ovládá pamětní sčítání, odčítání jednociferných čísel v oboru do 100 - rýsuje libovolné přímky - poznává a pojmenovává základní prostorové útvary 	<p>Opakování učiva 2. ročníku</p> <p>Sčítání a odčítání čísel do 20</p> <p>Sčítání a odčítání čísel do 100</p> <p>Slovní úlohy</p> <p>G: rýsování přímky, lomené čáry, poznávání krychle, koule</p>	
Násobilka v oboru do 100		
<ul style="list-style-type: none"> - zautomatizuje si spoje násobení a dělení přirozených čísel v oboru do 100 - rozkládá čísla na dva činitele - znázorňuje příklady násobení a dělení - doplňuje tabulky násobků daného čísla - sestavuje příklady násobení a dělení k daným situacím - pracuje s tabulkou násobení - řeší jednoduché slovní úlohy pomocí sčítání, odčítání, násobení a dělení 	<p>Násobení a dělení 2 a 3.</p> <p>G: bod, přímka</p> <p>Násobení a dělení 4 a 5</p> <p>G: průsečík dvou přímek, měřidla, vyznačování polopřímek, vzájemná poloha dvou přímek</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí úsudek řešením vhodných jednoduchých úloh z paměti - užívá a rozlišuje pojmy přímka, bod - měří délky úseček - dbá o čistotu a pečlivé provedení rýsování - pozná trojúhelník, čtverec a obdélník - míry a váhy využívá v praxi /při vážení, při nákupu/ - dělí se zbytkem/součin, podíl, zbytek/ 	<p>Násobení a dělení 6</p> <p>Opakování násobení a dělení 2 – 5.</p> <p>G: jednotky délky</p> <p>Násobení a dělení 7 a 8</p> <p>Opakování násobení 2 – 6</p> <p>G: úsečka, měření úseček, odhad délky úseček, rýsování úseček dané délky</p> <p>Násobení a dělení 9 a 10</p> <p>Opakování násobení a dělení 2 – 8</p> <p>G: trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník-měření délky stran obrazců</p>	
<p>Numerace do 100</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - sčítá a odčítá dvojciferná čísla v oboru do 100 s přechodem přes desítky - procvičuje sčítání a odčítání formou doplňování různých tabulek - zvládá postup písemného sčítání, kontroluje výsledek záměnou sčítanců - rozvíjí matematické schopnosti a dovednosti, myšlení a prostorovou představivost - má jasnou představu a rozsahu zavedeného pojmu 	<p>Sčítání a odčítání dvojciferných čísel do sta z paměti a písemně</p> <p>typu 31+22, 89+27</p> <p>G: orientace v prostoru</p>	

<p>- čte a rozumí údajům na teploměru (umí se podle těchto údajů obléci)</p>		
<p>Přirozená čísla v oboru do 1 000, rovnice, nerovnice</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - provádí lineární uspořádání - porovnává množství a velikost - porovnává kterákoliv dvě čísla v oboru do 1000 a zapíše příslušnou nerovnost - řeší jednoduché rovnice - přečte správně úlohu a chápe ji - umí najít důležité údaje - utvoří plán řešení, sestaví rovnici - umí z paměti vynásobit dvojciferné číslo jednociferným mimo obor násobilky - dělí mimo obor násobilky - sestaví odpověď - vyznačuje všechna řešení na číselné ose - seznámí se s různými postupy při řešení složených slovních úloh - získává a rozvíjí zájem o matematiku a jejím prostřednictvím o techniku - ovládá v rámci svých možností a schopností učivo 3. ročníku - docvičuje případné nedostatky 	<p>Přirozená čísla v oboru do 1 000</p> <p>G: kvádr, válec</p> <p>Rovnice, nerovnice, nerovnosti</p> <p>Orientace v čase.</p> <p>Převod jednoduchých časových jednotek.</p> <p>Násobení dvojciferného čísla jednociferným.</p> <p>Opakování</p>	

<p>- orientuje se v čase a umí převádět jednoduché časové jednotky</p> <p>-řeší a vytváří slovní úlohy se dvěma různými početními operacemi</p> <p>-PENÍZE/měna,bankovky/</p>	<p>FINANČNÍ GRAMOTNOST</p> <p><i>Rozšiřující učivo</i></p> <p>-násobení a dělení trojčiferného čísla jednociferným- příklady typu $930:3,150.5$ apod.</p> <p>-rozlišování sudých a lichých čísel</p> <p>-písemné násobení dvojčiferného čísla jednociferným</p>	
---	--	--

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Opakování učiva 3. ročníku		
<ul style="list-style-type: none"> - učí se chápat matematiku jako zdroj prostředků pro řešení praktických úkolů - zvládá dělení a násobení v oboru násobilky - zvládá sčítání a odčítání dvojciferných čísel do 100 z paměti i písemně - zvládá základní numeraci do 1 000, jednoduché slovní úlohy - užívá a rozlišuje pojmy přímka, úsečka - rýsuje libovolné úsečky i úsečky daných délek - používá jednotky délky - měří délky úseček - pozná trojúhelník, čtverec, obdélník - dbá o čistotu a pečlivé provedení rýsování 	<p>Opakování učiva 3. ročníku Sčítání a odčítání dvojciferných čísel do 100 z paměti i písemně</p> <p>Numerace v oboru do 1 000, slovní úlohy G: opakování – přímka, bod, úsečka, průsečík přímek, měření úsečky</p> <p>Zákl. rovinné útvary – trojúhelník, čtverec, obdélník</p>	
Numerace v oboru do 1000, opakování a prohloubení učiva		
<ul style="list-style-type: none"> - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla v oboru do 1 000 - provádí početní operace s přirozenými čísly pamětně (v jednoduchých příp.) a písemně (sčítání, odčítání, násobení) - využívá komutativnost i asociativnost sčítání a násobení - provádí odhady a kontroly výpočtů - zaokrouhluje dané číslo, provádí odhady - určí hodnotu daného číselného výrazu - užívá a zapisuje vztah rovnosti i nerovnosti - zvládá řešení jednoduchých rovnic - poznává a pojmenovává základní prostorové útvary – krychle, kvádr, koule, válec 	<p>Jednotky hmotnosti, délky, objemu a převody jednotek Zaokrouhlování na desítky a stovky Jednoduché rovnice typu $x = 520 - 350$ bez úprav, v aplikaci na slovní úlohy (místo ? použít X)</p> <p>G: základní prostorové útvary – krychle, kvádr, koule, válec</p> <p>Užití základních jednotek obsahu</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - zná jednotky délky a zvládá zákl. převody - pozná jednotky objemu - pracuje s kružítkem, dbá o bezpečnost - zná rozdíl mezi kruhem a kružnicí - zná pojmy poloměr, průměr, střed a umí je používat, rýsuje kružnici - zdokonaluje násobení a dělení v oboru násobilky - rozumí mat. termínům a symbolice na požadované úrovni - rozvíjí zkušenosti s řešením úloh a problémů, poznává možnosti dojít k správnému výsledku různými způsoby, i způsoby nezávislémi na postupech školské matematiky - rozvíjí log. myšlení a úsudek - chápe dělení se zbytkem v oboru násobky a jeho použití v praxi - začíná ovládat násobení a dělení mimo obor násobilky – pamětné, dělení násobků deseti jednociferným číslem z paměti - rozvíjí dovednosti s danými mat. operacemi - rozvíjí log. myšlení a úsudek - narýsuje trojúhelník ze 3 stran pomocí kružítka - dbá o bezpečnost, čistotu práce - opakuje se známé vědomosti a dovednosti - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry 	<p>Sčítání a odčítání z paměti i písemně v oboru do 1 000 G: práce s kružítkem, Kružnice, kruh – rýsování Pojmy: poloměr – r, průměr – d, střed</p> <p>Dělení se zbytkem v oboru násobilky Násobení a dělení mimo obor násobilky (pamětné) Dělení násobků deseti jednociferným číslem z paměti Praktické slovní úlohy a problémy</p> <p>G: kružnice, kruh, kružnice, střed a poloměr kružnice</p> <p>Násobení dvojciferných čísel jednocifernými Písemné násobení G: trojúhelník a jeho konstrukce ze 3 stran pomocí kružítka Grafické sčítání, odčítání úseček, lomená čára a její délka</p>	
<p>Numerace do 10 000, prohloubení učiva</p>		
<p>čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla v oboru do 10 000</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnává množství a velikost - porovnává kterákoliv 2 čísla v oboru do 10 000 a zapíše příslušnou nerovnost - provádí početní operace s přirozenými čísly pamětně (v jednoduchých případech) a písemně (sčítání, odčítání, násobení) 	<p>Opakování probraného učiva Numerace v oboru do 10 000 Porovnávání čísel do 10 000 Sčítání a odčítání do 10 000- pamětné (u sčítání asociativnost, komutativnost) Zaokrouhlování na tisíce</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - využívá komutativnosti a asociativnosti při sčítání a násobení - provádí odhady a kontroly výpočtů - zaokrouhluje dané číslo na tisíce, dělá odhady - dosadí za proměnnou do tabulek podle daného předpisu - zdokonaluje se v rýsování jednoduchých geometrických úloh - dbá při rýsování o bezpečnost - sestavuje slovní úlohy k zadaným příkladům - pracuje s jednoduchými tabulkami - rozvíjí úsudek řešením vhodných slovních úloh - zvládá postup písemného sčítání a odčítání a provádí kontrolu záměnou čísel - zvládá na úrovni svých schopností a možností probrané učivo - sestrojí rovnoběžky a kolmice - řeší jednoduché rovnice - zná jednotky hmotnosti, objemu, délky a času - provádí jednoduché převody jednotek - získává a rozvíjí zájem o matematiku a jejím prostřednictvím o techniku - ovládá práci s jednoduchým kalkulátorem a umí jej využít v matematice – kontrola výpočtu apod. - pozná v běžné praxi pravý úhel - zdokonaluje rýsovací dovednosti - zvládá na požadované úrovni i vzhledem ke svým možnostem a schopnostem probrané učivo - získané zkušenosti a dovednosti umí používat v praxi - pracuje se čtvercovou sítí a v ní používá jednoduchou osovou souměrnost 	<p>Písemné sčítání a odčítání do 10 000 (u sčítání komutativnost a asociativnost)</p> <p>Práce s tabulkami</p> <p>Zaokrouhlování v oboru do 10 000</p> <p>Opakování konstrukce trojúhelníka</p> <p>Přímka – opakování</p> <p>Polopřímka, opačné polopřímky</p> <p>Násobení a dělení z paměti do 10 000</p> <p>Písemné násobení do 10 000</p> <p>Slovní úlohy</p> <p>Opak. a procvič. učiva</p> <p>Vzájemná poloha dvou přímek</p> <p>Různoběžky, kolmice, rovnoběžky</p> <p>Rýsování kolmic pomocí trojúhelníku s ryskou, rovnoběžek</p> <p>Opakování a procvičování učiva</p> <p>Práce s kalkulátorem – využití ke kontrole</p> <p>Jednotky hmotnosti, délky, objemu a času</p> <p>Pravý úhel, pojem pravouhlý trojúhelník</p> <p>Jednotky a jejich převody</p> <p>Slovní úlohy různého typu Čtvercová síť a osová souměrnost</p> <p>Obsah čtverce a obdélníku ve čtvercové síti, určování obsahů rovinných obrazců pomocí čtvercové sítě, řešení jednoduchých slovních úloh na výpočty obsahů obdélníku a čtverce</p> <p>Praktické úkoly, popř. zařadit rozšiřující učivo (pro některé žáky)</p>	
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - celek, část, zlomek - čítec, jmenovatel, zlomková čára - vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života - využívá názorných obrázků k určování $1/2, 1/4, 1/3, 1/5, 1/10$ celku - vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny - porovnává zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) - sčítání jednoduchých zlomků se stejným jmenovatelem v jednoduchých případech 	<p>Souřadnice bodů ve čtvercové síti</p> <p>Zlomky</p>	
<p>Číselný obor do 1 000 000</p>		
<ul style="list-style-type: none"> -posloupnost přirozených čísel do 1000000 -počítání po statisících, desetitisících, tisících, čtení a zápis čísel -porovnávání čísel do 1000000 -číselná osa-řešení jednoduchých rovnic s využitím číselné osy -zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky -sčítání a odčítání v daném oboru 	<p>Pamětné + a – typu 500200-300190</p>	

<p><i>násobení a dělení v daném oboru</i></p> <p><i>-odhad výsledku, kontrola výpočtu</i></p> <p><i>-pořadí početních výkonů-užívání závorek</i></p> <p><i>-sít' kvádru, krychle</i></p>	<p>Pamětné násobení-jednociferným činitelem</p> <p>Písemné násobení-jedno a dvojciferným činitelem</p> <p>Písemné dělení-jednociferným dělitelem</p> <p>Rozložením krabíčky, modelování kvádru, krychle ze sítě, určení povrchu krychle,kvádru součtem obsahů stěn</p>	
<p>Opakování a docvičení učiva 4. ročníku</p>		
<p><i>- ovládá v rámci svých možností i schopností učivo 4. ročníku</i></p> <p><i>- docvičuje případné nedostatky</i></p> <p><i>- pracuje s jednoduchými tabulkami a diagramy</i></p> <p><i>Během celého škol. roku navštěvují žáci při vhodných příležitostech počítačovou učebnu.</i></p> <p><i>Prostřednictvím projektového vyuč. jsou žáci vybavováni znalostmi o přírodě, o její ochraně a ochraně životního prostředí. Jsou vedeni k ochraně svého zdraví a života a chrání i své okolí</i></p>	<p>Opakování</p> <p>Jednoduché tabulky a diagramy</p>	

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo
Opakování ze 4. ročníku	
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním učivo předchozího ročníku - umí používat měřítko mapy 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení a zápis čísel do 1000000 - násobení 10, 100, 1 000 - sčítání a odčítání z paměti a písemně – slovní úlohy - násobení a dělení v oboru násobilky – slovní úlohy - zápis vztahů rovnosti a nerovnosti - bod, přímka, úsečka - převody jednotek délky
Numerace do 10 000	
<ul style="list-style-type: none"> - při řešení úloh písemně i pamětně násobí a dělí - kontroluje výpočet odhadem i kalkulátorem - orientuje se na číselné ose - porovnává čísla a výsledky úloh - porovnává veličiny - rozvíjí přesnost a vytrvalost 	<ul style="list-style-type: none"> - dělení jednociferným dělitelem - násobení a dělení mimo obor násobilky – slovní úlohy - porovnává v číselné řadě - kolmice, rovnoběžky, lomené čáry - grafický součet, rozdíl úseček

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v rovině, sestrojí rovnoběžky a kolmice - umí sestrojit základní geometrické obrazce – čtverec, obdélník, rovnoběžník, obecný čtyřúhelník 	
<ul style="list-style-type: none"> - zaokrouhluje výsledky - využívá zaokrouhlování v praktických situacích - rozvíjí pravděpodobnostní myšlení - rozvíjí abstraktní myšlení - vyhledává a vyhodnocuje data z úloh - využívá získaná řešení v praxi - provádí odhady a porovnává - zná české bankovky a umí s nimi počítat - používá v praxi jednotky času - aplikuje jednotky času - umí sestrojit základní geometrické obrazce – kruh, kružnice, umí vyčíst jednotlivé veličiny z grafu, tabulky - v praktickém životě rozumí jednoduchým grafům /tisk, TV/ 	<ul style="list-style-type: none"> - zaokrouhlování na 1 000 - zaokrouhlování na 10 000 - odhady výsledků - zápis čísla v desítkové soustavě - převody jednotek času - kružnice o daném poloměru - kruh, kružnice - kruh jako graf

Numerace do 100 000	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>umí sčítat a odčítat v jednotlivých oborech pís. a pamětně</i> - <i>rozvíjí logické myšlení ve slovních úlohách</i> - <i>při řešení úloh písemně i pamětně sčítá a odčítá</i> - <i>orientuje se na číselné ose</i> - <i>provádí odhady a porovnává</i> - <i>porovnává čísla a výsledky úloh</i> - <i>čte a zapisuje římské číslice</i> - <i>aplikuje jednotky hmotnosti</i> - <i>umí sestavit základní geometrické obrazce - trojúhelník</i> - <i>sestojí trojúhelník ze tří stran</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - numerace do 100 000 - římské číslice, letopočty - převody jednotek hmotnosti - konstrukce trojúhelníka ze 3 stran
<ul style="list-style-type: none"> - <i>používá matematické algoritmy a názvosloví</i> - <i>řeší slovní úlohy o jedné neznámé</i> - <i>řeší slovní úlohy o dvou neznámých</i> - <i>využívá komutativnost a asociativnost při sčítání a násobení</i> - <i>řeší praktické slovní úlohy i nezávisle na postupech školské matematiky</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - písemné násobení dvojciferným číslem – slovní úlohy - rovnice o jedné neznámé - rovnice o dvou neznámých

<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí logické myšlení ve slovních úlohách - umí sestavit základní geometrické obrazce - trojúhelník - sestojí trojúhelník ze tří stran - sestojí trojúhelník pravoúhlý, rovnostranný, rovnoramenný 	<ul style="list-style-type: none"> - trojúhelník: rovnostranný <li style="padding-left: 40px;">pravoúhlý <li style="padding-left: 40px;">rovnoramenný
<ul style="list-style-type: none"> - využívá komutativnost a asociativnost při sčítání a násobení - řeší praktické slovní úlohy i nezávisle na postupech školské matematiky - používá matematické algoritmy a názvosloví - rozvíjí logické myšlení ve slovních úlohách - umí číst značky jednotek - používá v praxi jednotky objemu - aplikuje jednotky objemu - utvoří zápis ze slovní úlohy - orientuje se v textu slovní úlohy - vymyslí slovní úlohu z praxe 	<ul style="list-style-type: none"> - písemné násobení trojčiferným číslem – slovní úlohy - převody jednotek objemu - počítání rovnic - použití rovnic ve slovních úlohách

<ul style="list-style-type: none"> - umí zapsat a upravovat jednoduchou rovnici - počítá jednoduché rovnice - umí sestavit základní geometrické obrazce – čtverec, obdélník, obecný čtyřúhelník 	<ul style="list-style-type: none"> - čtverec, obdélník - konstrukce čtyřúhelníků
<p>Numerace do 1 000 000 a přes milion</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - používá matematické algoritmy a názvosloví - čtení čísel do milionu a přes milion - zaokrouhluje přirozená čísla - využívá zaokrouhlování v praktických situacích - početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti - zná české bankovky a umí s nimi počítat - spočítá obvod čtverce a obdélníka – čtvercová síť - určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek stran - řeší praktické slovní úlohy i nezávisle na postupech školské matematiky 	<ul style="list-style-type: none"> - numerace do 1 000 000 a přes milion miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - pamětné sčítání a odčítání, písemné algoritmy početních výkonů - písemné násobení/až čtyřciferní činitel/ a dělení - dělení dvojciferným číslem - převody peněz - obvod čtverce, obdélníka, mnohoúhelníka

<ul style="list-style-type: none"> - umí zapsat jednoduché zlomky - umí graficky znázornit zlomek - umí používat v praxi jednoduché zlomky - sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života - přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu - zapisuje desetinná čísla, porovnává a zaokrouhuje je, provádí s nimi početní operace - převádí desetinné zlomky na desetinná čísla a naopak - porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose - znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až +100 - nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě - umí číst a zaznamenávat grafy ve čtvercové síti - umí vytvořit graf závislosti teploty na čase - umí vyčíst jednotlivé veličiny z grafu, tabulky - v praktickém životě rozumí jednoduchým grafům /tisk, TV/ 	<ul style="list-style-type: none"> - dělení celku na části - 1/2, 1/3, 1/4 až 1/10 - číselník a jmenovatel - zápis zlomku - zapisování zlomkem části celku - grafy ve čtvercové síti - graf přímé úměrnosti <ul style="list-style-type: none"> - tabulky - desetinná čísla
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - používá matematické algoritmy a názvosloví - využívá komutativnost a asociativnost při sčítání a násobení - řeší praktické slovní úlohy i nezávisle na postupech školské matematiky - umí číst značky jednotek - užívá jednotky obsahu - spočítá obvod a obsah čtverce a obdélníka – čtvercová síť <p>používá jednoduchou soustavu souměrností pomocí čtvercové sítě, určí osu</p> <p>ROZPOČET A HOSPODAŘENÍ (rodinný rozpočet, půjčky, příjmy, výdaje)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání z paměti a písemně do 1 000 000 a přes milion - slovní úlohy - obsah čtverce a obdélníku (čtv. síť) - jednotky obsahu - vzájemná poloha přímek - rovnoběžky - rovinná souměrnost při použití čtvercové sítě - povrch kvádru a krychle <p>FINANČNÍ GRAMOTNOST</p>
<p>Souhrnné opakování, docvičování učiva</p>	

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace
Vyučovací předmět:	Matematika
Období – ročník:	3. období
Počet hodin:	4 hodiny týdně
Učební texty:	Mgr.S.Kočí: Matematika – pracovní sešit A (TV Graphics)

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vyučovací předmět matematika na 2. stupni navazuje svým vzdělávacím obsahem na předmět matematika na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- aktivním činností v matematice, užití matematiky v reálných situacích, poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, prolíná se celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium
- porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům a jejich vzájemným vztahům, k osvojení některých pojmů, algoritmů, terminologie, symboliky a způsobů jejich použití
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu při řešení slovních úloh a reálných problémů, k jeho realizaci a vyhodnocování, správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- rozvíjení zkušenosti s řešením úloh a problémů, poznávání možností matematiky a k uvědomování si skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- využívání prostředků výpočetní techniky a dalších pomůcek (tabulky, přehledy, kalkulačky,...), což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání

Cíle:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení
- vytváření zásoby matematických nástrojů a jejich efektivního využívání
- schopnost se přesně a stručně vyjadřovat za použití matematického jazyka a symboliky
-

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu matematika jsou pro utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

- podporujeme u žáka rozvoj schopnosti abstraktního a logického myšlení zejména zařazováním vhodných problémových úkolů, logických úloh, matematických hádanek, rébusů,..
- vytváření zásoby matematických nástrojů, které žák efektivně využívá při řešení úkolů vycházejících z reálného života a praxe

- využívání informačních a komunikačních technologií
- používání pomůcek, modelů, reálných materiálů
- získávání číselných údajů měřeními reálnými měřidly, prováděním odhadů, zaokrouhlováním, vyhodnocováním tabulek, grafů a diagramů
- podporování pokroků jednotlivých žáků
- motivování žáků k pozitivnímu vztahu k učení, k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

Matematika využívá řešení úloh, které mají často charakter problémových situací a umožňují žákům objevovat a volit různé postupy řešení. Dbáme na to, aby výuka matematiky byla pokud možno co nejvíce názorná, praktická, založená na dobrém porozumění učivu všemi žáky. Pro postupný rozvoj kompetence k řešení problémů je třeba:

- o každém problému s žáky hovořit, kde je možné, nechat žáky provést nákres, situaci vymodelovat
- formulovat podstatu problému, identifikovat chybějící informace nebo vyloučit nadbytečné a teprve potom navrhnout způsoby a možnosti řešení
- učit žáky nevzdávat se při prvním nezdaru, učit je hledat pomoc v učebnicích nebo dalších materiálech, a to ve vzájemné spolupráci se spolužáky nebo učitelem
- naučit žáky rozpoznat chybu a hledat cesty k jejímu odstranění
- řádně si osvojit matematické pojmy, algoritmy, matematickou terminologii a užívat je
- uvědomovat si vzájemnou polohu objektů v rovině a prostoru, dokázat si cokoli dostupnými prostředky vymodelovat
- umožnit žákům využívat vhodných pomůcek, nástrojů a technických zařízení k vyhledávání informací a řešení problémů
- nechat žáky obhajovat vlastní závěry a rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Žákům umožňuje:

- v klidu, pozorně a s porozuměním číst zadání řešených problémů
- vyjadřovat svoje názory, navrhnout možnosti řešení
- modelovat, popisovat a matematizovat reálné situace při práci s pomůckami, komunikovat s učitelem, se spolužáky a sledovat jejich závěry
- porovnávat svoje výsledky řešení se závěry spolužáků, obhajovat svoje řešení
- postupně se učit logickému a přesnému vyjadřování
- závěry prezentovat pomocí informačních a komunikačních technologií

Kompetence občanské

Rozvíjení této kompetence se uplatňuje zvláště.

- rozvíjením důvěry ve vlastní schopnosti, poznávání svých možností
- vedením žáka k sebekontrolě v celém postupu řešení
- postupným rozvojem vytrvalosti, přesnosti žáků

- podporou tvořivých nápadů žáků
- když je žákům dána možnost, aby na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky

Kompetence pracovní

Tato kompetence se rozvíjí v matematice v součinnosti s praktickými činnostmi a výtvarnou výchovou, a to především:

- měřením veličin, zaokrouhlováním hodnot, porovnáváním, tříděním dat
- čtením a rýsováním výkresů a schémat
- tvorbou náčrtů a přesným rýsováním
- umožněním žákům racionálně poznávat své schopnosti a činit podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence sociální a personální

Pro rozvoj a utváření kompetence sociální a personální žákům umožňujeme:

- podílet se na vytvoření pravidel pro práci ve skupině
- při práci ve skupině převzít určitou roli, za kterou si sám zodpovídá
- přispívat k diskusi při řešení úkolu
- podílet se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, žáky vedeme k ohleduplnosti a poznávání druhých
- spolupracovat při řešení problémových a aplikovaných úloh, kdy žáci docházejí k poznávání možností a významu matematiky pro praktický život

Očekávané výstupy předmětu

Číslo a proměnná

Žák:

- provádí početní operace v oboru celých čísel a racionálních čísel, užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu, tzn.:
- na základě znalosti oboru přirozených čísel v dalších číselných oborech umí číslo zapsat, porovnat, zaokrouhlit, provádí početní operace sčítání, odčítání, násobení, dělení (a to především písemně), pro výpočty používá i kalkulátor
- žák umí porovnat, krátit, rozšířit zlomky a provádět s nimi početní výkony jako propedeutika pro potřeby algebry
- ze stejného důvodu umí pracovat s mocninou s přirozeným mocnitelem
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel, tzn.:
- žák vedle uvedených situací s využitím dělitelnosti se zabývá dělitelností jako propedeutikou pro práci se zlomky a algebraickými výrazy: naučí se určit nejmenší společný násobek a největší společný dělitel a užívat znaky dělitelnosti

- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů, tzn.:
- žák umí zvětšovat a zmenšovat v daném poměru a prakticky užívá měřítko map a plánů
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek), tzn.:
- umí vypočítat procentovou část a základ a určit počet procent výpočtem přes 1%
- žák umí v jednoduchých případech vypočítat úrok a určit jistinu
- v návaznosti na praxi řeší jednoduché úlohy o úvěru, půjčce, umí převést jednotlivé měny
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných, určí hodnotu výrazu, sčítá, odčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkání, tzn.:
- žák pro potřeby dalšího studia a praxe zvládá i základní poznatky o lomených výrazech: určuje smysl výrazu, provádí krácení a rozšiřování výrazů, umí výrazy sčítat, odčítat, násobit a dělit, poznatky využívá v praxi – práce se vzorci
- formuluje a řeší reálné situace pomocí rovnic a jejich soustav, tzn.:
- žák umí řešit lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav a provádí zkoušku správnosti
- umí provést výpočet neznámé ze vzorce
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák:

- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- porovnává soubory dat, tzn.:
- žák se orientuje ve statistických údajích a informacích z praxe, umí číst a vyhodnocovat i vytvářet schémata, grafy, tabulky
- umí sám provést jednoduché statistické šetření a zaznamenat ho, pro tyto účely využívá výpočetní techniku
- určuje vztah přímé nebo nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, grafem, rovnicí, tzn.:
- žák umí poznat funkční vztah a určit definiční obor
- rozlišuje přímou a nepřímou úměrnost, lineární funkci a orientačně i goniometrické funkce $\sin$, $\cos$, $\tan$
- umí vyjádřit funkci tabulkou, grafem a vyjádřit hodnoty goniometrických funkcí pomocí kalkulačtoru
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů, tzn.:
- žák řeší jednoduché slovní úlohy vedoucí k užití přímé a nepřímé úměrnosti, slovní úlohy řeší úměrou a trojčlenkou
- žák řeší jednoduché úlohy z praxe geometrického charakteru s užitím goniometrických funkcí

Geometrie v rovině a prostoru

Žák:

- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- načrtne a sestrojí rovinné útvary
- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku, tzn.:
- žák umí základní rovinné útvary zobrazit, popsat, narýsovat, modelovat; třídí útvary podle daných kritérií
- dovede popsat vzájemný vztah přímek, kružnic, přímky a kružnice; určit a využít shodnost a podobnost geometrických útvarů
- dovede využít metrické vlastnosti v rovině: vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
- určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvarů a k řešení konstrukčních úloh, tzn.:
- žák ovládá základní jednoduché konstrukce, např. osa úsečky, úhlu, kolmice a rovnoběžky, tečna kružnice
- umí sestrojit trojúhelník podle vět sss, sus, usu
- dodržuje algoritmus konstrukční úlohy: náčrt a rozbor úlohy, provedení konstrukce
- provádí konstrukce zadané různými prvky v návaznosti na potřeby praxe
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí středově a osově souměrný útvar
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině, tzn.:
- žák umí základní tělesa poznat, zobrazit, popsat, narýsovat, modelovat
- načrtne a sestrojí síť základních těles
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žák:

- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla - zobrazí přír. čísla na číselné ose - provádí početní operace s přír. číslly z paměti a písemně - zaokrouhluje přirozená čísla - čte, zapisuje, porovnává desetinná čísla v řádu desetin a setin - zapíše, přečte zlomek - sčítá jednoduché zlomky se stejným jmenovatelem - poznává a určuje základní geometrické útvary - narýsuje úsečku dané délky, změří úsečku - používá délkové jednotky, převádí délkové jednotky - vypočítá obvod čtverce a obdélníku - rýsuje kružnici, obdélník, čtverec, pravoúhlý trojúhelník - vypočítá obsah čtverce a obdélníku - poznává a určuje prostorové útvary - vypočítá povrch kvádru a krychle 	<p>Shrnutí a opakování učiva 1. – 5. ročníku</p> <p>ARITMETIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - přirozená čísla a jejich zápis v des. soustavě - zobrazení přír. čísel na číselné osy - porovnávání přír. čísel - zaokrouhlování přír. čísel - početní výkony s přír. číslly - desetinná čísla v řádu desetin a setin, znázornění na číselné ose - zlomek jako část celku, znázornění zlomku - sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem <p>GEOMETRIE</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozeznávání rovinných obrazců (trojúhelník, obdélník, čtverec, čtyřúhelník, kruh) - měření délek úseček, jednotky délky a jejich převody - rýsování úseček dané délky - obvod obrazce - rýsování rovnoběžky, kolmice k dané přímce - konstrukce kružnice - konstrukce obdélníku, čtverce, pravoúhlého trojúhelníku - výpočet obsahu čtverce a obdélníku - rozeznávání prostorových útvarů - výpočet povrchu kvádru a krychle 	<p>F – měření délky OSV – určení obvodu pozemku</p>

<ul style="list-style-type: none"> - čte a zapisuje desetinná čísla - znázorní des. čísla na číselné ose - porovnává des. čísla - zaokrouhluje des. čísla na daný řád - násobí a dělí des. čísla 10, 100, 1000, .. - převádí jednotky délky, hmotnosti a obsahu - písemně sčítá a odčítá, násobí a dělí des. čísla - užívá kalkulačku - řeší slovní úlohy z praxe vedoucí k výpočtům s des. čísly - provádí odhad a kontroluje výsledky řešení úloh 	<p>Desetinná čísla</p> <ul style="list-style-type: none"> - čtení a zápis deset. čísla v desítkové soustavě - rozšíření pojmu des. číslo - znázorňování des. čísel na číselné ose - porovnávání, zaokrouhlování des. čísel - sčítání a odčítání des. čísel - násobení a dělení des. čísel přirozeným číslem - násobení a dělení des. čísel - slovní úlohy z praxe 	<p>OSV – odhad a určení např. cena nákupu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmu násobek a dělitel - používá znaky dělitelnosti - rozezná prvočíslo a číslo složené - provede rozklad přirozeného čísla na prvočinitele - určí čísla soudělná a nesoudělná - určí největšího společného dělitele přír. čísel - určí nejmenší společný násobek přír. čísel - řeší jednoduché slovní úlohy vedoucí k určení společného násobku nebo dělitele 	<p>Dělitelnost přirozených čísel</p> <ul style="list-style-type: none"> - násobek, dělitel - znaky dělitelnosti 10, 5, 2, 3, 4, 6, 9 - prvočísla - společný dělitel, největší spol. dělitel - společný násobek, nejmenší spol. násobek - čísla soudělná, nesoudělná 	
<ul style="list-style-type: none"> - narýsuje úhel dané velikosti - změří úhel úhloměrem - používá jednotky stupeň a minuta - odhadne velikost úhlu - graficky sčítá a odčítá úhly - sčítá a odčítá úhly ve stupních a minutách - násobí a dělí úhel dvěma (početně i graficky) - sestrojí úhly pomocí kružítka (60°, 45°, 30°, 15°) 	<p>Úhel a jeho velikost</p> <ul style="list-style-type: none"> - úhel, osa úhlu - přenášení úhlu - velikost úhlu, měření velikosti úhlu - dělení úhlů podle velikosti - grafické i početní sčítání a odčítání úhlů - grafické násobení a dělení úhlů dvěma - vedlejší a vrcholové úhly 	<p>Z – určování polohy</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná dvojice vedlejších a vrcholových úhlů, využije jejich vlastností - rozpozná dvojice souhlasných a střídavých úhlů, využije jejich vlastností 	<ul style="list-style-type: none"> - souhlasné a střídavé úhly 	
<ul style="list-style-type: none"> - určí, zda jsou obrazce shodné (pomocí průsvítky) - sestrojí obraz rovinného obrazce v osově souměrnosti <p>určí osu souměrnosti osově souměrného obrazce</p>	<p>Osová souměrnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - shodnost geometrických útvarů - osová souměrnost - osově souměrné útvary 	<p>Ov – architektura, stavby osově souměrné</p>
<ul style="list-style-type: none"> - určí a znázorní různé druhy trojúhelníků a zná jejich vlastnosti - určí velikost vnitřního úhlu trojúhelníku, jsou-li dány velikosti dalších dvou vnitřních úhlů trojúhelníku - sestrojí výšky, těžnice trojúhelníku - sestrojí trojúhelník zadaný sss, sus, usu - sestrojí kružnici vepsanou a opsanou trojúhelníku - sestrojí pravidelný šestiúhelník, osmiúhelník <ul style="list-style-type: none"> - sestrojí obraz krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání - vypočítá objem krychle a kvádrů - zná a převádí jednotky objemu - sestrojí síť krychle a kvádrů - řeší praktické úlohy 	<p>Trojúhelník</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnější a vnitřní úhly v trojúhelníku - rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník - výšky trojúhelníku - těžnice trojúhelníku, těžiště - kružnice vepsaná a opsaná - konstrukce trojúhelníka užitím vět sss, sus, usu - trojúhelníková nerovnost - mnohoúhelníky <p>Objem a povrch kvádrů a krychle</p> <ul style="list-style-type: none"> - objem krychle a kvádrů v krychlové síti - jednotky objemu - objem krychle a kvádrů - síť krychle a kvádrů - povrch krychle a kvádrů - zobrazení krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání <p>Závěrečné opakování</p>	

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním učivo předchozích ročníků - ovládá početní výkony s desetinnými čísly - zobecňuje poznatky a využívá je při řešení reálných problémů - vytváří si zásobu matematických nástrojů, využívá vztahy mezi nimi 	Opakování učiva z 6. Ročníku	
<ul style="list-style-type: none"> - uvede daný zlomek na základní tvar - porovná dva zlomky - zobrazí daný zlomek na číselné ose - určí společného jmenovatele zlomků - provádí početní operace se zlomky - upraví smíšené číslo na zlomek a naopak - převede zlomek na desetinné číslo a naopak - užívá zlomky při řešení praktických situací - řeší slovní úlohy vedoucí k základním operacím se zlomky 	Zlomky <ul style="list-style-type: none"> - základní tvar zlomku - porovnávání zlomku - zobrazování zlomků na číselné ose - rozšiřování a krácení zlomků - početní operace se zlomky - smíšené číslo - zlomek a desetinné číslo - slovní úlohy na využití početních výkonů 	
<ul style="list-style-type: none"> - zapíše záporné a kladné číslo a zobrazí je na číselné ose - určí opačné číslo k danému číslu - zobrazí dané racionální číslo na číselné ose - porovná dvě racionální čísla - určí absolutní hodnotu rac. čísla pomocí číselné osy - sčítá a odčítá celá čísla - sčítá a odčítá racionální čísla - násobí a dělí celá čísla - násobí a dělí racionální čísla - užívá početní výkony s celými a racionálními čísly v praxi 	Celá čísla, racionální čísla <ul style="list-style-type: none"> - čísla kladná, záporná - čísla navzájem opačná - uspořádání celých čísel - sčítání a odčítání celých čísel - násobení a dělení celých čísel - záporná desetinná čísla - racionální čísla - uspořádání racionálních čísel - početní operace s rac. Čísly 	

<ul style="list-style-type: none"> - určí shodné útvary - užívá věty o shodnosti trojúhelníků - sestrojí trojúhelník zadaný sss, sus, usu - sestrojí obraz útvaru v osové a středové souměrnosti - určí střed souměrnosti středově souměrného rovinného obrazce - užívá shodná zobrazení v praxi 	<p>Shodnost, středová souměrnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - shodnost geometrických útvarů - shodnost trojúhelníků - věty o shodnosti trojúhelníků - shodná zobrazení, středová souměrnost - útvar středově souměrný 	
<ul style="list-style-type: none"> - porovnává dvě veličiny poměrem - zvětší (zmenší) danou hodnotu v poměru - rozdělí celek na části v daném poměru - zjednoduší poměr - využívá měřítko při zhotovování plánů a map - rozpozná přímou a nepřímou úměrnost ve vztahu dvou veličin - řeší slovní úlohy s využitím vztahu přímé a nepřímé úměrnosti - řeší slovní úlohy pomocí trojčlenky 	<p>Poměr, přímá a nepřímá úměrnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - poměr - převrácený poměr - postupný poměr - přímá úměrnost - nepřímá úměrnost - trojčlenka - měřítko plánů a map 	<p>Z – měřítko map OSV – práce s mapou, poměry v domácnosti (vaření, míchání barev, ..)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - chápe pojem 1% - užívá základní pojmy procentového počtu - vyjádří část celku pomocí procent - určí, kolik procent je daná část z celku - řeší aplikační úlohy na procenta - chápe pojem 1‰ - užije promile ve slovních úlohách 	<p>Procenta</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem procento, základ, procentová část - úrok - slovní úlohy - promile - užití pojmu promile ve slovních úlohách 	<p>OSV – slevy EV – stav ovzduší, přítomnost škodlivých látek</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje jednotlivé druhy rovnoběžníků a zná jejich vlastnosti - rozlišuje jednotlivé druhy lichoběžníků a zná jejich vlastnosti - sestrojí rovnoběžník v jednoduchých případech - vypočítá obvod a obsah rovnoběžníků - vypočítá obvod a obsah lichoběžníků - řeší slovní úlohy z praxe - sestrojí síť hranolu s rovnoběžníkovou, trojúhelníkovou nebo lichoběžníkovou podstavou - vypočítá povrch a objem hranolu 	<p>Rovnoběžníky, hranoly</p> <ul style="list-style-type: none"> - rovnoběžník a jeho vlastnosti - výšky a úhlopříčky rovnoběžníků - obdélník, kosodélník, čtverec, kosočtverec - obvod a obsah rovnoběžníku - obsah trojúhelníku - lichoběžník, vlastnosti lichoběžníku - hranol - objem a povrch hranolu 	
	<p>Závěrečné opakování</p>	

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním učivo předchozích ročníků - zobecňuje poznatky a využívá je při řešení reálných problémů - vytváří si zásobu matematických nástrojů, využívá vztahy mezi nimi 	Opakování učiva 7. Ročníku	
<ul style="list-style-type: none"> - určí druhou a třetí mocninu a odmocninu pomocí tabulek, pomocí kalkulátoru - užívá druhou a třetí mocninu a odmocninu ve výpočtech - chápe pojem reálné číslo 	Druhá a třetí mocnina a odmocnina <ul style="list-style-type: none"> - druhá mocnina - druhá odmocnina - pojem reálného čísla 	
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší odvěsny a přepony - zná Pythagorovu větu - užívá Pythagorovu větu při výpočtu délek stran pravoúhlého trojúhelníku - umí využít poznatky ve slovních úlohách - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností 	Pythagorova věta <ul style="list-style-type: none"> - Pythagorova věta, její algebraický a geometrický význam - řešení úloh z praxe 	
<ul style="list-style-type: none"> - určuje mocniny s přirozeným mocnitelem - provádí základní početní operace s mocninami zapiše číslo ve tvaru $a \cdot 10^n$, kde $1 \leq a < 10$ 	Mocniny s přirozeným mocnitelem <ul style="list-style-type: none"> - čtení a zápis mocnin s přirozeným mocnitelem - zápis čísla pomocí mocnin deseti početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem 	Fy – zápis jednotek fyz.veličin

<ul style="list-style-type: none"> - <i>určí hodnotu číselného výrazu</i> - <i>zapiše text pomocí výrazů s proměnnými</i> - <i>umí dosadit do výrazu s proměnnou</i> <i>provádí početní operace s výrazy</i> 	<p>Výrazy</p> <ul style="list-style-type: none"> - číselný výraz - hodnota číselného výrazu - proměnná - výrazy s proměnnou - úpravy výrazů - celistvý výraz - mnohočlen 	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>řeší rovnice pomocí ekvivalentních úprav</i> - <i>provádí zkoušku správnosti svého řešení</i> - <i>matematizuje jednoduché reálné situace</i> - <i>vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností</i> - <i>řeší slovní úlohy</i> - <i>zdůvodní zvolený postup řešení</i> - <i>ověří výsledek řešení</i> 	<p>Lineární rovnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - rovnost - lineární rovnice s jednou neznámou - ekvivalentní úpravy lineárních rovnic - zkouška - slovní úlohy 	<p>Fy – řešení fyz. úloh</p>
<ul style="list-style-type: none"> - <i>určí vzájemnou polohu přímky a kružnice</i> - <i>určí vzájemnou polohu dvou kružnic</i> - <i>sestrojí tečnu ke kružnici</i> <i>užívá Thaletovu větu v praxi</i> - <i>vypočítá obsah kruhu, délku kružnice</i> - <i>sestrojí síť válce</i> - <i>vypočítá objem a povrch válce</i> - <i>užije pojmy kruh, kružnice, válec v praktických situacích</i> - <i>vypočítá objem a povrch koule</i> 	<p>Kruh, kružnice, válec, koule</p> <ul style="list-style-type: none"> - kruh, kružnice, vzájemná poloha kružnice a přímky - vzájemná poloha dvou kružnic - délka kružnice - obsah kruhu - válec, síť válce objem a povrch válce a koule 	

<ul style="list-style-type: none"> - používá základní pravidla přesného rýsování - využívá získaných poznatků (výška, těžnice, Thaletova kružnice, ...) v konstrukčních úlohách - zapíše postup řešení konstrukční úlohy pomocí symboliky - provede diskuzi o počtu řešení 	<p>Konstrukční úlohy</p> <ul style="list-style-type: none"> - množiny bodů dané vlastnosti - základní konstrukční úlohy - konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků 	
	<p>Závěrečné opakování</p>	

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním učivo předchozích ročníků - vytváří si zásobu matematických nástrojů, využívá vztahy mezi nimi 	Opakování učiva 8. ročníku	
<ul style="list-style-type: none"> - určuje podmínky, za kterých má daný lomený výraz smysl - krátí a rozšiřuje lomené výrazy - řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli - řeší slovní úlohy pomocí lineární rovnice - * operace s lomenými výrazy 	Lomený výraz <ul style="list-style-type: none"> - lomený výraz - definiční obor výrazu - rozšiřování a krácení lomeného výrazu - lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli - slovní úlohy řešené pomocí rovnice - slovní úlohy o společné práci, úlohy o pohybu, úlohy o směsích 	Rozšiřující učivo: <ul style="list-style-type: none"> - početní operace s lomenými výrazy - složený lomený výraz
<ul style="list-style-type: none"> - řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou sčítací a dosazovací - provádí zkoušku řešení - řeší slovní úlohy pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými 	Soustavy lineárních rovnic se dvěma neznámými <ul style="list-style-type: none"> - soustava dvou rovnic se dvěma neznámými - slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic 	

<ul style="list-style-type: none"> - rozezná funkční vztah od jiných vztahů - určí definiční obor funkce a množinu oboru hodnot funkce - určí monotónnost funkce z grafu - sestrojí graf lineární funkce, nepřímé úměrnosti - určí předpis lineární funkce z grafu 	<p>Funkce</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkce - definiční obor funkce - množina funkčních hodnot - graf funkce - lineární funkce - nepřímá úměrnost 	<p>Rozšiřující učivo: Čtení z grafů – rychlost, zrychlení kvadratická funkce</p>
<ul style="list-style-type: none"> - určí podobné útvary v rovině - užije poměr podobnosti - užívá věty o podobnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách - rozdělí úsečku dané délky v daném poměru 	<p>Podobnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - podobnost - poměr podobnosti - věty o podobnosti trojúhelníků - dělení úsečky v daném poměru - změna v daném poměru, měřítko mapy 	
<ul style="list-style-type: none"> - pomocí tabulek a kalkulačky určí hodnotu goniometrické funkce úhlu - v pravouhlém trojúhelníku napíše goniometrické vztahy mezi úhly a stranami - využívá goniometrické funkce k výpočtu úhlu, strany - řeší jednoduché úlohy s využitím goniometrických funkcí 	<p>Goniometrické funkce</p> <ul style="list-style-type: none"> - funkce sinus - funkce cosinus - funkce tangens a kotangens - řešení pravouhlého trojúhelníku 	
<ul style="list-style-type: none"> - narýsuje síť jehlanu, kužele - vypočítá objem a povrch těles - užívá goniometrické funkce při výpočtu povrchu a objemu jehlanu a kužele 	<p>Tělesa</p> <ul style="list-style-type: none"> - jehlan - kužel - objem a povrch jehlanu a kužel - koule, poloměr koule 	<p>Rozšiřující učivo: komolý jehlan a kužel, části koule</p>

<ul style="list-style-type: none"> - objasní a používá základní pojmy finanční matematiky - řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování - získá základní informace o půjčkách a úvěrech - řeší aplikační úlohy na procenta 	<ul style="list-style-type: none"> - objem a povrch koule <p>Základy finanční matematiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduché úrokování 	<p>OSV – plat, srážky, úroky</p>
<ul style="list-style-type: none"> - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - zaznamenává výsledky jednoduchých statistických šetření do tabulek - vyhledává a vyhodnotí jednoduchá statistická data v grafech a tabulkách 	<p>Základy statistiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní statistické pojmy - základní charakteristiky statistického souboru 	<p>EV – stav ovzduší EGS – stav obyvatelstva, zdravotnictví, průmyslu,</p>
	<p>Závěrečné opakování</p>	

Vzdělávací oblast:	Matematika a její aplikace
Vyučovací předmět:	Cvičení z matematiky
Období – ročník:	2. období
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	Matematika pro 5. ročník, nakl. Alter

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět cvičení z matematiky je vyučován v 5. ročníku v rámci nabídky povinně volitelných předmětů. Je vyučován 1 vyučovací hodinu týdně. Vychází ze vzdělávacího oboru matematika a její aplikace. Nadaným žákům poskytuje hlubší matematické vědomosti a dovednosti, pro orientaci v praktickém životě. Žákům méně nadaným umožňuje důkladné procvičení učiva předmětu matematika.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • Zapisuje dané přirozené číslo v požadovaném tvaru v desítkové soustavě • Zaokrouhluje přirozená čísla s požadovanou přesností 	<p>Obor přirozených čísel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čtení a zápis čísel větších než milión • Porovnávání přirozených čísel • Zaokrouhlování přirozených čísel na milióny, statisíce, tisíce, sta, desítky • Římské číslice 	
<ul style="list-style-type: none"> • Zapiše pomocí římských číslic 1, 5, 10, 50, 100, 500, 1 000 a některá jednoduchá čísla • Porovnává přirozená čísla a zobrazuje je na číselné ose 	<p>Zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zobrazování přirozených čísel na číselné ose • Užití číselné osy 	
<ul style="list-style-type: none"> • Pamětně dělí a násobí přirozená čísla v jednoduchých případech • Sčítá a odčítá přirozená čísla z paměti (sčítaná a odčítaná čísla mají nejvýše dvě číslice různé od nuly) • Písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla 	<p>Násobilka, vlastnosti početních operací s přirozenými čísly</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel • Užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost, distributivnost) • Provádění odhadů a kontroly výsledků 	
<ul style="list-style-type: none"> • Písemně odčítá dvě přirozená čísla • Písemně násobí až čtyřciferným činitelem • Písemně dělí jedno a dvouciferným dělitelem • Řeší jednoduché a složené slovní úlohy vedoucí k jednomu nebo dvěma výpočtům s přirozenými čísly 	<p>Písemné algoritmy početních operací</p> <ul style="list-style-type: none"> • Užití písemných algoritmů • Pamětné násobení a dělení přirozených čísel • Užití písemných algoritmů násobení (až čtyřciferní činitelé), dělení jedno a dvojciferným dělitelem • Řešení slovních úloh na jeden až dva početní výkony 	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Doplňuje řady čísel, doplňuje tabulku</i> • <i>Čte a sestavuje sloupcový diagram</i> • <i>Sestrojuje a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic</i> 	<p>Závislosti a jejich vlastnosti, diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dosazování za proměnou • Čtení a sestavování tabulek různých závislostí • Čtení a sestavování sloupcových diagramů • Zakreslování jednoduchých grafů závislosti např. průběh jízdy autem, změna teploty během dne apod. 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Narýsuje obdélník a čtverec</i> • <i>Narýsuje pravoúhlý, rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník</i> • <i>Rýsuje rovnoběžky a kolmice</i> 	<p>Základní útvary v rovině</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kružnice, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník • Rýsování pravoúhlého trojúhelníku • Rýsování obdélníku a čtverce • Rýsování rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku • Rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vypočítá povrch kvádru a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn</i> • <i>Řeší úlohy z praxe na výpočty obsahů obdélníku a čtverce, povrch kvádru a krychle</i> 	<p>Základní útvary v prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvádr, krychle, jehlan, kužel, koule, válec • Výpočty povrchů kvádru a krychle sečtením obsahu jejich podstav a stěn • Modelování těles – určování spotřeby jednotkových krychlí 	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vypočítá obvod a obsah čtverce a obdélníku</i> • <i>Zná a umí převádět jednotky obsahu (cm², mm², m², ha)</i> • <i>Řeší slovní úlohy na výpočty obsahů obdélníku a čtverce</i> • <i>Doplní číselnou, logickou nebo obrázkovou řadu a určí krok, který řadu doplňuje</i> • <i>Doplní početní tabulku, čtverce</i> • <i>Rozdělí daný geometrický útvar na jiné, podle daných vlastností</i> • <i>Řeší slovní úlohy úsudkem, vysvětlí způsob řešení</i> 	<p>Obvod a obsah obrazce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výpočty obvodu a obsahu obdélníku a čtverce • Odhady obvodu, obsahu • Užití a převody jednotek obsahu • Řešení úloh z praxe • Slovní úlohy • Číselné a obrázkové řady • Magické čtverce • Prostorová představivost 	
--	---	--

Vzdělávací oblast:	Informační a komunikační technologie
Vyučovací předmět:	Informatika
Období – ročník:	2. období (5. ročník) 3. období (6. a 8. ročník)
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	L. Kovářová: INFORMATIKA pro základní školy (ComputerMedia)

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Informatika bude vyučován na 1. stupni v 5. ročníku a na 2. stupni v 6. a 8. ročníku (v 6., 8. a 9. ročníku) po jedné vyučovací hodině týdně. Časová dotace byla posílena z disponibilní časové dotace, neboť jsme si vědomi důležitosti získání ICT gramotnosti našimi žáky. Informatika je obor zabývající se zákonitostmi vzniku, efektivního přenosu, zpracování a prezentace informací. Je důležité, aby měl žák základní znalosti a dovednosti o fungování PC a sítí v rovině hardwaru i softwaru. Informatika vytváří pro průřezové téma Mediální výchova a to zejména v oblasti práce s textem, zvukem, obrazem, videem.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- poznání úlohy informací a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů
- využívání výpočetní techniky, výukového software ke zvýšení efektivity učení
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 5. ročníku směřuje k využití počítače jako pracovního nástroje - schopnost pomocí počítače psát, kreslit, komunikovat, vyhledávat a zpracovávat informace.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Pro postupné rozvíjení této kompetence je při výuce informatiky třeba:

- vést žáka k porozumění toku informací
- vytvořit pozitivní vztah k informačním technologiím, jakožto prostředků k získávání, třídění, zpracování a prezentace informací
- při zpracování informací třídít a rozlišovat podstatné od nepodstatného, navrhnout různé způsoby řešení, vyvozovat závěry, hovořit o problémech
- používat smysluplně počítače, osvojovat si standardní postupy při zpracování informací
- vést žáky k využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti učení
- upozorňovat žáky na využití informací v různých oblastech lidské činnosti
- vést žáky k sebehodnocení
- tvořivě využívat softwarové a hardwarové prostředky při prezentaci výsledků své práce

Kompetence k řešení problémů

Pro postupné rozvíjení této klíčové kompetence je třeba:

- o každém řešeném problému s žáky hovořit, navrhnout a vyzkoušet různé možnosti řešení
- nechat žáky vysvětlovat získané informace, klást si navzájem otázky, odpovídat na ně a přemýšlet o praktickém využití
- vést žáky k ověřování a srovnávání informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

Je třeba:

- seznámit žáky s různými možnostmi komunikace s okolním světem
- vést žáky k dodržování základních pravidel slušné komunikace
- vést žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků
- učit žáky rozlišovat fakta, vlastní názory a domněnky

Kompetence sociální a personální

Je třeba:

- při práci ve dvojicích (skupině) vytvořit přesná pravidla pro práci
- dát možnosti diskutovat při řešení úkolů
- vést žáky k ohleduplnosti a uznání práce druhých, k poskytnutí rady a pomoci druhým
- pěstovat v žákovi pozitivní představu o sobě samém, vždy mít možnost vyslovit své názory a obhájit svůj způsob řešení

Kompetence občanské

V informatice se rozvíjení této kompetence uplatňuje zvláště:

- respektováním práv k duševnímu vlastnictví při užívání softwaru
- zaujetím odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- rozvíjením důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při ovládnutí informačních technologií
- vedením žáka k sebekontrolě, soustavnosti, systematickosti a přesnosti
- podporou tvořivé činnosti žáků

Kompetence pracovní

V informatice se rozvíjení této kompetence uplatňuje zvláště:

- při řešení problémů, prezentaci výsledků své práce, při získávání informací používá bezpečně a účinně výpočetní techniku
- dodržováním stanovených pravidel pro práci s výpočetní technikou
- dodržováním hygienických a zdravotních norem při práci s výpočetní a prezentační technikou
- odpovědným přístupem žáků k likvidaci obalů, papíru, tonerových kazet, ... z hlediska životního prostředí
- při rozvoji zájmů a schopností každého žáka

Očekávané výstupy předmětu

1. stupeň

Základy práce s počítačem

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

Vyhledávání informací a komunikace

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Zpracování a využití informací

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

2. stupeň

Vyhledávání informací a komunikace

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Zpracování a využití informací

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

- ovládá práci s textovými a grafickými i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zapne a vypne počítač - vysvětlí význam pojmu hardware - pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače - vysvětlí význam pojmu software 	<p>Začínáme s počítačem</p> <ul style="list-style-type: none"> - přihlášení k počítači - hardware - software 	
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se na klávesnici - zná funkce nejdůležitějších kláves - ovládá základní operace s myší; klik, dvojklik, tažení myši, pravé tlačítko 	<p>Práce s klávesnicí a myší</p> <ul style="list-style-type: none"> - části klávesnice - myš – levé a pravé tlačítko 	
<ul style="list-style-type: none"> - s použitím vhodných nástrojů dokáže nakreslit obrázek - uloží obrázek - otevře obrázek vytiskne obrázek 	<p>Program Malování</p> <ul style="list-style-type: none"> - programy na tvorbu obrázků - základní okno - tužka, guma, štětec - předdefinované tvary - barvy - lupa - výběr - křivka - kopírování, vkládání - mazání - vkládání textu - velikost obrázku, tisk 	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>napíše zadaný text</i> - <i>označí text</i> - <i>změní velikost, barvu, druh písma</i> - <i>uloží, otevře textový soubor</i> 	<p>Textový editor (Word Pad, Word)</p> <ul style="list-style-type: none"> - otevření nového souboru - pohyb v dokumentu - psaní, oprava textu - velká písmena, další znaky - písmo – druh písma, velikost, barva 	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>orientuje se v prostředí webu</i> - <i>vyhledává webové stránky</i> - <i>používá hypertextové odkazy</i> - <i>rozumí skladbě internetové adresy</i> 	<p>Internet</p> <ul style="list-style-type: none"> - co je to internet - služby Internetu - prohlížeč webových stránek - internetové adresy - vyhledávání na internetu - nebezpečí ze sítě 	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>chápe pojmy soubor, složka, přípona souboru</i> - <i>provádí základní operace se soubory – vytvoří složku, soubor, dokáže je kopírovat, přejmenovat, přesunout, odstranit</i> 	<p>Práce se soubory</p> <ul style="list-style-type: none"> - soubory - organizace programů a dat v počítači - kopírování, přesouvání - pořádek v datech - cesta k souboru hledání souborů a složek 	

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozezná vhodnost, kdy má využít služeb počítače a kdy je potřebné jej opustit - zná pravidla pro nejvhodnější chování u počítače pro zachování zdraví 	Základy práce s počítačem <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky 	
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam pojmu hardware, pojmenuje a zařadí nejběžnější části počítače - programy, které zná, umí zařadit do příslušné skupiny - dokáže vysvětlit, k čemu která skupina programů slouží - rozezná soubory s různými příponami a ví, jak je má otevřít, upravit a uložit 	Hardware, software <ul style="list-style-type: none"> - skříň (základní jednotka) - periferie (vstupní, výstupní zařízení) - operační systémy - aplikace - formáty souborů (doc, gif, bmp, jpg, txt) 	
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se na klávesnici - ovládá základní operace s myší 	Práce s klávesnicí a myší <ul style="list-style-type: none"> - psaní velkých písmen, ě, ň, ď, ť, Ň, Ď - zvláštní znaky - levé a pravé tlačítko myši 	
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve struktuře složek - dokáže vytvořit složku nebo prázdný soubor, přejmenovat je, zkopírovat, přesunout, odstranit - orientuje se v nabídce Start, hlavní nabídce 	Práce se složkami a soubory <ul style="list-style-type: none"> - jak co otevřít v daném programu - Start – seřazení položek - hlavní nabídka - ikony snadného spuštění 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Tento počítač - Průzkumník - práce se soubory 	
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže otevřít dokument v textovém editoru, soubor upravit (písmo, odstavce,...), vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti - dokáže uložit případné změny na stejné místo i jinde - dokáže upravit vzhled dokumentu, chápe význam stylů a dokáže je prakticky používat - s citem dokáže uplatnit obrázky v textu - z obrázků a pomocí Word Artu dokáže vytvořit jednoduchý plakát - dokáže vytvořit tabulku, upravit její vzhled, vyplnit ji daty 	<p>Textový editor (MS Word, Open Office Writer, ..)</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní okno - otevírání, zavírání, ukládání dokumentů - označování textu - mazání, vkládání, přesouvání textu - formát písma, font - náhled - práce se schránkou - odstavec, zarovnávání odstavců - vkládání obrázků, klipartů - úprava textu, obtékání textu - Word Art, úprava Word Artu - barva, tvar, stíny - kreslení - odrážky a číslování - tabulky - panely nástrojů - vkládání speciálních symbolů - formát odstavců - okraje - tabulátory - sloupce - oddíly - čísla stránek - záhlaví a zápatí - automatické opravy textu - styl 	

<ul style="list-style-type: none"> - založí si e-mailovou adresu - umí ji plně využít a udržovat - komunikuje pomocí internetu (e-mail, chat) 	<p>Elektronická pošta</p> <ul style="list-style-type: none"> - e-mailová adresa - programy pro psaní elektronické pošty - komunikace pomocí elektronické pošty 	
<ul style="list-style-type: none"> - na webu dokáže vyhledat stránku o určitém tématu - k vyhledávání používá jednoduché a vhodné cesty vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích 	<p>Internet</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání na internetu - vyhledávací stránky - vyhledávání pomocí klíčových slov - hypertextový odkaz 	

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>textový editor, grafický editor, e-mail, internet</i> 	<p>Opakování učiva z 5. a 6. ročníku</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>dokáže vytvořit referát, fotoalbum, prezentaci na téma v multimediální formě</i> 	<p>Multimediální prezentace</p> <ul style="list-style-type: none"> - programy pro tvorbu prezentací - Power Point - šablona - rozložení snímku - prohlídka prezentace - další snímek - úprava textu - vložení obrázku - efekty objektů - zvuk - časování - přechody mezi snímky - vlastní pozadí - organizační diagram - hypertextové odkazy 	

<ul style="list-style-type: none"> - dokáže vytvořit tabulku, naplnit ji číselnými hodnotami a upravit její vzhled - s daty pomocí vzorců dokáže provádět jednoduché operace - dokáže vytvořit graf - tabulku i graf vloží do textového editoru 	<p>Tabulkový procesor MS Excell</p> <ul style="list-style-type: none"> - buňka - změna textu - velikost buňky - označování - ohraničení - úpravy textu - označování řádků a sloupců - Funkce – součet <ul style="list-style-type: none"> - průměr - graf - Formát buňky 	
<ul style="list-style-type: none"> - chápe souvislost vývoje počítačových sítí s vývojem počítačů - vysvětlí rozdíl mezi lokální a rozsáhlou počítačovou sítí - chápe rozdíly mezi různými typy připojení - web používá jako zdroj informací 	<p>Internet</p> <ul style="list-style-type: none"> - jak se připojit k internetu - internetové protokoly - ICQ - nakupování na internetu - internetové obchody - elektronická banka 	

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Výtvarná výchova
Období – ročník:	1. období (1. – 3. ročník) 2. období (4. a 5. ročník)
Počet hodin:	1. období - 1 hodina týdně 2. období – 2 hodiny týdně
Učební texty:	-

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Umění a kultura* a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa - poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého duchovního života a bohatství společnosti. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz.

Aktivity vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat. S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (*Rozvíjením smyslové citlivosti, Uplatňováním subjektivity a Ověřováním komunikačních účinků*) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace. Vzdělávacím obsahem tématu *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií. Vyučovací předmět výtvarná výchova je povinný předmět, který se vyučuje ve všech ročnících 1. i 2. stupně ZŠ. Jeho týdenní časová dotace činí v 1., 2., 3., 4. ročníku 1 hodinu týdně a v 5. ročníku 2 hodiny týdně. Ve výuce v 1. vzdělávacím období (1. až 3. ročník) převažují různé hravé činnosti a experimentování, v 2. období (4. až 5. ročník) přecházejí žáci již k uvědomlejší výtvarné práci. Vzdělávací obsah předmětu je sice rozpracován pro jednotlivá období do jednotlivých ročníků, konkrétní činnosti však volí učitel sám podle svého uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků. Jednohodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu Výtvarná výchova lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací (např. s Pracovní výchovou apod.)

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznávání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života

- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesů tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- Učíme žáky chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- Prohlubujeme v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat ve svém životě.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytváříme vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“ v oboru "Výtvarná výchova".

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Na modelových příkladech učíme žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Vedeme žáka k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince
- Vedeme žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života.
- Prohlubujeme v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Učíme žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou, otevřenou a uvolněnou atmosféru ve třídě, bez které plný výtvarný prožitek není možný.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Učíme žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky.
- Učíme žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a chemickými látkami.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými výtvarnými profesemi.
- Talentovaným žákům pomáháme při volbě vhodného povolání (studia), ve kterém budou moci plně využít a rozvinout svoje nadání.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výtvarná výchova

1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

Žák:

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě
- odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané výstupy - 2. období

Žák

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo

1. ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly

2. UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností**, - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

3. OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** - jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 1. ročníku směřuje k:

- chápání uměleckého procesu jako způsobu poznání a komunikace
- získávání schopnosti přistupovat k uměleckému procesu v jeho celistvosti
- osobní účasti v uměleckém procesu
- chápání významu umění pro vlastní vnímání, cítění, poznávání, vyjadřování a komunikaci
- využití různorodých uměleckých vyjadřovacích prostředků

Cílové zaměření předmětu ve 2. ročníku

Vzdělávání v předmětu ve 2. ročníku směřuje k:

- chápání uměleckého procesu jako způsobu poznání a komunikace
- získávání schopnosti přistupovat k uměleckému procesu v jeho celistvosti, v neoddělitelném vztahu tvůrce a interpreta
- zaujímání osobní účasti v uměleckém procesu, uvědomování si jeho významu pro obnovu a změnu svého vnímání, cítění, poznávání, vyjadřování a komunikace
- nalézání projevů historických změn v prostředcích s vizuálně obrazným účinkem
- užívání různorodých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších technologií

Cílové zaměření předmětu ve 3. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 1. ročníku směřuje k:

- chápání uměleckého procesu jako způsobu poznání a komunikace
- získávání schopnosti přistupovat k uměleckému procesu v jeho celistvosti
- osobní účasti v uměleckém procesu
- chápání významu umění pro vlastní vnímání, cítění, poznávání, vyjadřování a komunikaci
- využití různorodých uměleckých vyjadřovacích prostředků

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku

Vzdělávání v předmětu ve 4. ročníku směřuje k:

- postupnému převádění formou hraných činností k uvědomělejší práci založené na zpřesňování spontánního dětského projevu, a to ujasňováním představ a pozorováním skutečnosti
- poznávání již známých ilustrátorů a poznání dalších a jejich vyjadřovacích způsobů
- získání základního přístupu k uměleckému dílu
- prožívání smyslových kontaktů se světem a reflektování těchto prožitků
- vcítění se do myšlení a cítění druhých
- reagování na jejich výtvarné i slovní vyjádření
- tvořivému a samostatnému rozvinutí zadané myšlenky a náměty
- analýze problému, k hledání a nacházení vlastní varianty řešení
- dlouhodobému soustředění se na řešení problému, práci na projektech i v delším časovém úseku
- práci a tvořivé komunikaci ve dvojici nebo ve skupině
- řešení práce v ploše i v prostoru
- záměrnému využívání výtvarných výrazových prostředků
- kombinaci přístupů a technik
- experimentování s materiálem, formátem, situací apod.
- reflektování vlastní výtvarné tvorby i práce ostatních
- hledání výstižného a ohleduplného slovního vyjádření úsudku
- nalézání a pojmenování charakteristických rysů

- použití výrazových prostředků konkrétního výtvarného díla
- seznámení se s úlohou výtvarného umění ve společnosti
- orientaci v námětových okruzích a vyjadřovacích prostředcích 20. i našeho století
- získání základního přehledu o historickém vývoji výtvarného umění – příležitostně
- základnímu seznámení se s historickým sledem uměleckých slohů – příležitostně
- užívání různorodých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších technologií
- poznání regionální historie výtvarného umění
- poznání díla regionálních autorů
- uvědomělému správnému chování při návštěvě výstavy, galerie, kulturní památky apod.
- formování přiměřených vztahů ke skutečnosti, k pochopení významu výtvarné výchovy pro rozvoj společnosti i jedince samotného
- vytvoření estetického vztahu k přírodě, ke světu věcí i ke světu člověka
- rozvíjení tvořivé schopnosti dětí, konkrétního i obrazného myšlení
- emocionálnímu působení tj. prožívání skutečnosti, lidských činností i vlastních zážitků
- tříbení smyslové vnímavosti, uvědomělého pozorování a výtvarného vidění
- nenásilnému postupnému přechodu od prvotních grafických forem k formám členitějším
- probuzení záliby, radosti a potěšení z přirozených vlastností a funkce barev, tvarů, objemů a různých materiálů
- vyhledávání a objevování tvarově i barevně zajímavých přírodních předmětů a jejich odlišení od změrných lidských výtvorů
- probouzení zájmu o ilustrace knih, jejich prohlížení, poznávání ilustrátorů
- navázání aktivního estetického postoje dětí k dílu jako umělecké skutečnosti

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 5. ročníku směřuje k:

- vcítit se do myšlení a cítění druhých, vnímavě reagovat na jejich výtvarné i slovní vyjadřování
- tvořivě uchopit a samostatně rozvinout zadanou myšlenku i námět
- analyzovat problém, hledat a nacházet vlastní varianty řešení
- dlouhodobě se soustředit na řešení problému, pracovat na projektech v delším časovém úseku
- pracovat a tvořivě komunikovat ve dvojicích a větší skupině
- kombinovat přístupy a techniky
- experimentovat s materiálem, formátem, situací apod.
- reflektovat vlastní výtvarnou tvorbu a práce ostatních, hledat výstižné a ohleduplné slovní vyjádření úsudku

FORMY PRÁCE

- - dlouhodobé a krátkodobé projekty
- - individuální práce, kolektivní práce
- - práce v terénu
- - práce na plakátu
- - vytváření příruček, ilustrací

TECHNIKY PRÁCE

Kresba

- kresba tužkou, kresba rudkou, kresba uhlím, perokresba, kresba dřívkem, kresba štětcem, kresba fixy

Malba

- malba temperou, malba akvarelem, výtvarné uplatnění pastelu

Grafika

- rytá kresba, odkrývaná technika na voskovém podkladu, kreslený monotyp (protisk), hra s otisky, tisk z šablony, tisk z koláže, papírořez, sádroryt, papíroryt

Plastická a prostorová tvorba

- sochařská hlína, sádra, papír, jiné plošné materiály, materiály lineárního charakteru, prostorové hry se stavebními prvky, technické prvky, průmyslové odpady, přírodní prvky

Soudobé výtvarné postupy

- nové nástroje, soudobé výtvarné materiály, netradiční výtvarné postupy

DALŠÍ NÁMĚTY ZPRACOVÁNÍ

Neobvyklá setkání s barvou

- náhodné otisky materiálu (víčka, látky, muchlaný papír aj.)
- barevné zavařeniny (PET lahve, obarvená voda a uvnitř knoflíky, vlna a jiný materiál, vymyslet název a popsat)
- stříkání barev rozprašovačem, přes šablonu, síťovinu, případně výřez do pasparty
- rozmývání pastelu
- roztírání pastelu
- vosková barva nepřijímá vodu

Obrázky pocitů a nálad

- zakletá krajina - koláž
- krajina ve snu – zapouštění do mokrého podkladu (i muchlaný papír)
- strach, kouzelná ryba, nálady - přetisk
- na základě hudebního prožitku ztvárnění toho, co slyším, pláč, ukolébavka aj.

Barva

- světlo x stín (slunce, odraz světla, požár)
- barevný kruh (tóny barev)
- teplé a studené barvy
- mísení barev
- barvy ročních období
- sny
- otisk rukou
- portrét ve třech barvách
- barvy sítí
- barvy duhy

Napětí a klid

- sám v lese
- prales
- stmívání
- smutek v krajině
- zátiší (kontrast oblé a hranaté)
- op-art (barevný obrazec rozstříhaný a složený s mezerami)

Tvar

- struktura kůry, provazu
- vytrhávání, vystřihávání
- masky
- kompozice z přírodnin
- plastické obrázky a trojrozměrné objekty
- využití hlíny a sádry

Kresba

- frotáž
- kresba hřebenem
- roztírání barvy houbou, prstem, kartáčkem
- stopy autíčka (jak přecházíme ulici)
- lidské stopy (kam jdeme)
- kresba boty
- stopy ve sněhu

Co dokáží lidské ruce

- otisky rukou (sluníčko)
- rýhování palce
- ruka něco drží, něco dělá

Lidská tvář

- fázování profilu
- více pohledů na jednu tvář
- dokreslení vytrhaného portréту
- křivé zrcadlo
- portrét předků
- kresba vlny, tkaniny, klubíčka
- klíče, kávomlýnek, taška, boty, nůžky
- skládání papíru, konfeta a prostorové práce
- vystřihávání
- obrázky z písma

Linie, barva a tvar

- materiál: rozklad papírového výrobku, tvarování papíru, destrukce, stáčený papír, plastika z papíru, koláže, práce s vlnitou lepenkou, kniha jako objekt, papírové šaty, korále a šperky, kaširovaný papír
- osová symetrie x osová asymetrie (motýl)
- výtvarný kontrast
- pravidelný rytmus
- uspořádání prvků v ploše
- skvrny a skvrnky
- variace z koření, těstovin a jiného materiálu
- řazení písma
- pravidelné uspořádání tvarů x chaos
- měkký a tvrdý tvar

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zvládne techniku malby vodovými barvami a temperami - umí míchat barvy - užívá různé druhy štětců - rozlišuje teplé a studené barvy - zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejli), perem - modeluje z plastelíny, z hlíny, moduritu, z těsta, z papíru - využívá přírodnin k vytvoření nového objektu - zvládá základní činnosti tj. skládání, stříhání, vytrhávání - dbá na pravidla bezpečnosti práce - rozumí pojmům: hračka – loutka – školní potřeba - využívá při výtvarných činnostech s různými materiály prvky lidových tradic 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamujeme se základními návyky a postupy při práci s barvami - učí se organizovat práci, - poznávání a osvojování si vlastností jednotlivých výtvarných materiálů, se kterými bude nadále pracovat - osvojování si základů bezpečnosti při práci 1. Výtvarné vyjádření skutečnosti - rozlišování tvarů, barev a struktur - vyjadřování vlastních prožitků, vjemů a postojů pomocí barev - rozvíjení schopnosti a výtvarného vyprávění, - pozorování přírody i svého okolí - vyhledávání a dotváření přírodnin - rozvíjení pozorovací schopnosti a paměti - poznávání a zobrazování tvaru a funkce věcí - zkouší zachytit postavu v pohybu (prozatím bez proporčních vztahů) 2. Práce dekorativní a prostorové - seznámení se s pojmem barvy základní - míchání barev - poznávání vlastností barev (barvy husté – řídké, světlé – tmavé) a využívání barev v praxi - barvy teplé a studené - objevování možností hry s linií a s barvou 	<ul style="list-style-type: none"> - budou zařazeny práce k významným výročím, událostem a soutěžím, vycházky, návštěvy výstav, galerií, muzeí, regionálních památek a zajímavostí FORMY PRÁCE - dlouhodobé a krátkodobé projekty - individuální práce, kolektivní práce - práce v terénu - práce na plakátu - vytváření příruček, ilustrací TECHNIKY PRÁCE Kresba - kresba tužkou, kresba rudkou, kresba uhlem, perokresba, kresba dřívkem, kresba štětcem, kresba fixy

<p>- rozezná teplé a studené barvy, světlé a tmavé</p> <p>- podílí se na zlepšení prostředí školy</p> <p>- pozná různé druhy tvarů, porovnává vlastnosti</p> <p>- pozná přírodní a umělé materiály</p> <p>- kombinuje linii, tvar, objem, barvu</p> <p>- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání, vnímá událost různými smysly</p>	<ul style="list-style-type: none"> - praktické rozlišování pojmů kresba a malba - rozvíjení smyslu pro výtvarný rytmus a též smyslu pro řešení plochy s využitím barevných a geometrických prvků - zjišťování vlastností plastických materiálů při modelování - rozvíjení citu pro prostor - využívání prvků lidových tradic <p>3. Výtvarné umění a životní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> - zobrazování tvarů a funkcí věcí - aktivní práce s ilustrací, poznávání obrázků dětských ilustrátorů tj. Josef Lada, Zdeněk Miler a Helena Zmatlíková - rozlišování pojmů – hračka – loutka – školní potřeba <p>1. ročník – učivo</p> <p>PODZIM</p> <ul style="list-style-type: none"> - zážitky z prázdnin - podzim v lese, na poli, na zahradě, u vody - barvy podzimu, listí, květiny - podzimní nálady - podzimní počasí, podzimní vítr, prší, první sníh - odlet ptáků - pouštění draků - práce na poli, v zahradě - ovoce, zelenina, sklizeň na polích, v zahradách - pavoučí síť (babí léto) <p>(práce s přírodním materiálem, koláže z listů, z mechu, semen, suchých plodů, koláže z těstovin, koření apod., otisky listů, prostorové práce v přírodě i ve třídě)</p>	<p>Malba</p> <ul style="list-style-type: none"> - malba temperou, malba akvarelem, výtvarné uplatnění pastelů <p>Grafika</p> <ul style="list-style-type: none"> - rytá kresba, odkrývaná technika na voskovém podkladu, kreslený monotyp (protisk), hra s otisky, tisk z šablon, tisk z koláže, papírořez, sádroryt, papírořez <p>Plastická a prostorová tvorba</p> <ul style="list-style-type: none"> - sochařská hlína, sádra, papír, jiné plošné materiály, materiály lineárního charakteru, prostorové hry se stavebnicovými prvky, technické prvky, průmyslové odpady, přírodní prvky <p>Soudobé výtvarné postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> - nové nástroje, soudobé výtvarné materiály, netradiční
---	--	---

	<p>ZIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mikuláš, čert - vánoční přání, novoročenky - co si přejí pod stromeček, co jsem dostal pod stromeček - Vánoce u nás doma - zimní sporty - stavění sněhuláka - ptáci a zvířata v zimě (krmítko, krmelec, stopy ve sněhu, život pod sněhem) - co dělá les v zimě, stromy pod sněhovou peřinou - co se děje pod ledem - rampouchy na střeše - co umí mráz (maluje na sklo) - jak vypadá sněhová vločka, let sněhové vločky - karneval, karnevalová maska - portrét spolužáka, sourozenců, rodičů - co umí ruka, noha - já a moje tělo - moje nejmilejší hračka <p>JARO, LÉTO</p> <ul style="list-style-type: none"> - co všechno musí dělat jaro - jarní květiny - rozkvetlé stromy - velikonoční kraslice - změny v přírodě - domácí zvířata a jejich mláďata - volně žijící živočichové - koloběh vody v přírodě, voda kolem nás - jak roste strom, květina, člověk - doprava u nás ve městě - jak jezdím na kole	výtvarné postupy
--	---	------------------

	<ul style="list-style-type: none"> - nebezpečí v silničním provozu<ul style="list-style-type: none"> - naše město, její okolí - památky kolem nás - třídění odpadů, ochrana přírody - jak se chovat v přírodě - přírodniny kolem nás - moje rodina - jak si hrajeme, jak si hrají a žijí děti v jiných částech světa - ilustrátoři a malíři – práce s literaturou - ilustrace pohádky, básně, článku - zážitky z výletů (ZOO, hrady, zámky) - jak to vypadá pod vodní hladinou, jak to vypadá pod zemí - houby - co nosím na sobě - kam pojedu o prázdninách <p>Ochrana člověka za mimořádných situací, dopravní témata</p>	
--	--	--

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem - umí míchat barvy - dovede používat různé druhy štětců - rozliší teplé a studené barvy, husté a řídké - zvládá monotyp - zvládá kresbu měkkým materiálem, dřívkem, perem, špejlí - přiměřeně k svému věku a vnímání postihne proporce postavy a různých předmětů - modeluje z plastelíny, z hlíny, moduritu, z těsta, z papíru - využívá přírodnin k vytvoření nového objektu - využívá při výtvarných činnostech s různými materiály prvky lidových tradic - rozumí pojmům: hračka, loutka, maňásek 	<ul style="list-style-type: none"> - Opakování znalostí o barvách a vlastnostech materiálů zásad bezpečnosti a hygieny při práci v hodinách výtvarné výchovy 1. Výtvarné vyjádření skutečnosti - Ztvárňování vlastních prožitků a představ - rozvíjení pozorovací schopnosti - výtvarné vyprávění děje pohádek a příběhů - rozlišování tvarů a funkcí předmětů - postižení jednoduchých proporcí postavy i předmětů v různém prostředí - seznamuje se s různými kombinovanými technikami (koláž, tiskátka, monotyp, frotáž) 2. Práce dekorativní a prostorové - poznávání pojmu barvy základní, teplé a studené, řídké a husté, světlé a tmavé, jejich využívání v praxi - přiměřené ředění a míchání barev - osvojování si pomocí hry dovednosti práce s linií - využívání přítlaku, odlehčení, šrafování, zhušťování a zředňování čar - rozvíjení citu pro barvu, citu pro proporce a prostor - rozvíjení praktických znalostí a zkušeností při modelování - prohlubování citu pro výtvarný rytmus s využitím znalostí o barvách 	<ul style="list-style-type: none"> - budou zařazeny práce k významným výročím, událostem a soutěžím, vycházky, návštěvy výstav, galerií, muzeí, regionálních památek a zajímavostí FORMY PRÁCE - dlouhodobé a krátkodobé projekty - individuální práce, kolektivní práce - práce v terénu - práce na plakátu - vytváření příruček, ilustrací TECHNIKY PRÁCE Kresba - kresba tužkou, kresba rudkou, kresba uhlem, perokresba, kresba dřívkem, kresba štětcem, kresba fixy

<p>- pozná různé druhy tvarů, porovnává vlastnosti</p> <p>- uvědomuje si souvislosti zrakového vnímání s jinými smysly</p> <p>- zdůvodní výtvarné pojetí, vede dialog, vyjádří se k tvorbě druhých</p> <p>- rozpozná teplé a studené barvy, dokáže míchat, překrývat barvy</p> <p>- experimentuje s barvami</p> <p>- zamýšlí se nad hodnotami, které umění přináší</p>	<p>- seznamování se s jednoduchými grafickými technikami (otisk, tisk ze šablon, vosková technika)</p> <p>- využívá prvků lidových tradic</p> <p>3. Výtvarné umění a životní prostředí</p> <p>- aktivní práce s ilustrací</p> <p>- prohlubování si znalostí o různých vyjadřovacích prostředcích</p> <p>- porovnávání ilustrací a popis obrázků</p> <p>- z 1. ročníku zná ilustrace J.Lady, Z.Milera, H.Zmatlíkové</p> <p>- seznámení se s obrázky Adolfa Borna a Zdeňka Smetany</p> <p>- seznámení s pojmy hračka, loutka, maňásek</p> <p>- rozvíjení smyslu pro krásu a vkus v umění, kultuře bydlení a odívání</p> <p>- citlivé vnímání výtvarných děl</p> <p>2. ročník – učivo</p> <p>PODZIM</p> <p>- zážitky z prázdnin</p> <p>- podzim v lese, na poli, na zahradě, u vody</p> <p>- barvy podzimu, listí, květiny</p> <p>- podzimní nálady</p> <p>- podzimní počasí, podzimní vítr, prší, první sníh</p> <p>- odlet ptáků</p> <p>- pouštění draků</p> <p>- práce na poli, v zahradě</p> <p>- ovoce, zelenina, sklizeň na polích, v zahradách</p> <p>- pavoučí síť (babí léto)</p> <p>(práce s přírodním materiálem, koláže z listů, z mechu, semen, suchých plodů, koláže z těstovin, koření apod., otisky listů, prostorové práce v přírodě i ve třídě)</p>	<p>Malba</p> <p>- malba temperou, malba akvarelem, výtvarné uplatnění pastelu</p> <p>Grafika</p> <p>- rytá kresba, odkrývaná technika na voskovém podkladu, kreslení monotyp (protisk), hra s otisky, tisk z šablon, tisk z koláže, papírořez, sádroryt, papírořez</p> <p>Plastická a prostorová tvorba</p> <p>- sochařská hlína, sádra, papír, jiné plošné materiály, materiály lineárního charakteru, prostorové hry se stavebnicovými prvky, technické prvky, průmyslové odpady, přírodní prvky</p> <p>Soudobé výtvarné postupy</p> <p>- nové nástroje, soudobé výtvarné materiály, netradiční</p>
--	---	---

	<p>ZIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mikuláš, čert - vánoční přání, novoročenky - co si přejí pod stromeček, co jsem dostal pod stromeček - Vánoce u nás doma - zimní sporty - stavění sněhuláka - ptáci a zvířata v zimě (krmítko, krmelec, stopy ve sněhu, život pod sněhem) - co dělá les v zimě, stromy pod sněhovou peřinou - co se děje pod ledem - rampouchy na střeše - co umí mráz (maluje na sklo) - jak vypadá sněhová vločka, let sněhové vločky - karneval, karnevalová maska - portrét spolužáka, sourozenců, rodičů - co umí ruka, noha - já a moje tělo - moje nejmilejší hračka <p>JARO, LÉTO</p> <ul style="list-style-type: none"> - co všechno musí dělat jaro - jarní květiny - rozkvetlé stromy - velikonoční kraslice - změny v přírodě - domácí zvířata a jejich mláďata - volně žijící živočichové - koloběh vody v přírodě, voda kolem nás - jak roste strom, květina, člověk - doprava u nás ve městě - jak jezdím na kole 	<p>výtvarné postupy</p>
--	---	-------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> - nebezpečí v silničním provozu<ul style="list-style-type: none"> - naše město, její okolí - památky kolem nás - třídění odpadů, ochrana přírody - jak se chovat v přírodě - přírodniny kolem nás - moje rodina - jak si hrajeme, jak si hrají a žijí děti v jiných částech světa - ilustrátoři a malíři – práce s literaturou - ilustrace pohádky, básně, článku - zážitky z výletů (ZOO, hrady, zámky) - jak to vypadá pod vodní hladinou, jak to vypadá pod zemí - houby - co nosím na sobě - kam pojedu o prázdninách <p>Ochrana člověka za mimořádných situací, dopravní témata</p>	
--	--	--

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá techniku malby vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, rudkou - umí míchat barvy - dovede používat různé druhy štětců dle potřeby - rozliší teplé a studené barvy, husté a řídké - zvládá monotyp, koláž, frotáž - pozná základní druhy barvy a barvy podvojně - zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem, perem, špejlí, křídou - modeluje z plastelíny, z hlíny, moduritu, z těsta, z papíru - využívá přírodnin k vytvoření nového objektu - využívá při výtvarných činnostech s různými materiály prvky lidových tradic - přiměřeně ke svému věku a vnímání vyjadřuje proporce lidské postavy - poznává výtvarnou hodnotu hračky, loutky - rozliší tvar přírodní a tvar opracovaný člověkem 	<p>1. Výtvarné vyjádření skutečnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarné ztvárnění svých prožitků - poznání základních barev a jejich vhodné používání - výtvarné vyjádření hlavy pohádkové bytosti - seznámení se s proporcemi lidské postavy - vyhledávání a třídění přírodnin, jejich výtvarné dotváření na základě představ - rozpoznávání lidských výtvorů, pozorování a porovnávání jejich tvarů <p>2. Práce dekorativní a prostorové</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání vlastností barev a jejich výrazových možností, Goethův bar.kruh - poznávání různých druhů linie - rozvíjení smyslu pro výtvarný rytmus (rytmické řazení prvků) - poznávání základních vlastností plastických materiálů, vytváření objemu modelováním - využívání prvků lidových tradic - používání různých grafických technik (frotáž, koláž)) 	<ul style="list-style-type: none"> - budou zařazeny práce k významným výročím, událostem a soutěžím, vycházky, návštěvy výstav, galerií, muzeí, regionálních památek a zajímavostí FORMY PRÁCE - dlouhodobé a krátkodobé projekty - individuální práce, kolektivní práce - práce v terénu - práce na plakátu - vytváření příruček, ilustrací TECHNIKY PRÁCE Kresba - kresba tužkou, kresba rudkou, kresba uhlem, perokresba, kresba dřívkem, kresba štětcem, kresba fixy

<p>- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</p> <p>- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</p> <p>- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p> <p>- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností</p> <p>- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<p>3. Výtvarné umění a životní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznamování se s funkcí ilustrace a jejich výrazových prostředků (Pilař, Trnka, Čapek) - poznávání výtvarné hodnoty hračky, loutky - seznámení se s různými druhy výtvarného umění (malířství, grafika, sochařství) <p>3. ročník – učivo</p> <p>PODZIM</p> <ul style="list-style-type: none"> - zážitky z prázdnin - podzim v lese, na poli, na zahradě, u vody - barvy podzimu, listí, květiny - podzimní nálady - podzimní počasí, podzimní vítr, prší, první sníh - odlet ptáků - pouštění draků - práce na poli, v zahradě - ovoce, zelenina, sklizeň na polích, v zahradách - pavoučí síť (babí léto) <p>(práce s přírodním materiálem, koláže z listů, z mechu, semen, suchých plodů, koláže z těstovin, koření apod., otisky listů, prostorové práce v přírodě i ve třídě)</p> <p>ZIMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mikuláš, čert - vánoční přání, novoročenky - co si přeji pod stromeček, co jsem dostal pod stromeček - Vánoce u nás doma - zimní sporty - stavění sněhuláka 	<p>Malba</p> <ul style="list-style-type: none"> - malba temperou, malba akvarelem, výtvarné uplatnění pastelu <p>Grafika</p> <ul style="list-style-type: none"> - rytá kresba, odkrývaná technika na voskovém podkladu, kreslený monotyp (protisk), hra s otisky, tisk z šablon, tisk z koláže, papírořez, sádroryt, papírořyt <p>Plastická a prostorová tvorba</p> <ul style="list-style-type: none"> - sochařská hlína, sádra, papír, jiné plošné materiály, materiály lineárního charakteru, prostorové hry se stavebnicovými prvky, technické prvky, průmyslové odpady, přírodní prvky <p>Soudobé výtvarné postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> - nové nástroje, soudobé výtvarné materiály, netradiční
---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - ptáci a zvířata v zimě (krmítko, krmelec, stopy ve sněhu, život pod sněhem) - co dělá les v zimě, stromy pod sněhovou peřinou - co se děje pod ledem - rampouchy na střeše - co umí mráz (maluje na sklo) - jak vypadá sněhová vločka, let sněhové vločky - karneval, karnevalová maska - portrét spolužáka, sourozenců, rodičů - co umí ruka, noha - já a moje tělo - moje nejmilejší hračka <p>JARO, LÉTO</p> <ul style="list-style-type: none"> - co všechno musí dělat jaro - jarní květiny - rozkvetlé stromy - velikonoční kraslice - změny v přírodě - domácí zvířata a jejich mláďata - volně žijící živočichové - koloběh vody v přírodě, voda kolem nás - jak roste strom, květina, člověk - doprava u nás ve městě - jak jezdím na kole - nebezpečí v silničním provozu <ul style="list-style-type: none"> - naše město, její okolí - památky kolem nás - třídění odpadů, ochrana přírody - jak se chovat v přírodě - přírodniny kolem nás - moje rodina - jak si hrajeme, jak si hrají a žijí děti v jiných částech světa 	<p>výtvarné postupy</p>
--	--	-------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> - ilustrátoři a malíři – práce s literaturou - ilustrace pohádky, básně, článku - zážitky z výletů (ZOO, hrady, zámky) - jak to vypadá pod vodní hladinou, jak to vypadá pod zemí - houby - co nosím na sobě - kam pojedu o prázdninách <p>Ochrana člověka za mimořádných situací, dopravní témata</p>	
--	---	--

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - prohloubí si a zdokonalí techniky malby z 1. období - zvládá malbu a kombinaci různých výtvarných technik - umí barevně vyjádřit své pocity a nálady - pojmenovává a porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy - komunikuje o obsahu svých prací - umí přesněji výtvarně vyjádřit proporce lidské posty - prohloubí si a zdokonalí techniky kresby z 1. období - dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu - zvládne obtížnější práce s linií - užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření linie, v prostorovém vyjádření a uspořádání prvků - zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikaci - rozezná jednoduché grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti - hledá a nalézá vhodné prostředky pro svá vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků - prohloubí si znalosti z 1. období, má přiměřený cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem - umí výtvarně zpracovat přírodní materiály – nalepování, dotváření apod. 	<p>1. Výtvarné vyjádření skutečnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarné ztvárnění svých prožitků, zážitků z filmů, knih - poznávání barvy základní a podvojně - přesnější výtvarné vyjádření proporcí lidské postavy - sledování základních přírodních zákonitostí na tvarově zajímavých živých i neživých přírodninách a jejich výtvarné dotváření - pozorování a srovnávání tvarů užitkových předmětů, a jejich výtvarné vyjádření v ploše <p>2. Práce dekorativní a prostorové</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání výtvarné možnosti linie - poznání různých druhů linií a jejich výrazové možnosti - modelování prostorových objektů na základě představ a fantazie - rytmické řazení různých prvků (přírodních, geometrických) - seznamování se s kombinovanými, aplikovanými, grafickými, textilními technikami - využívání prvků lidových tradic <p>3. Výtvarné umění a životní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznávání děl některých dětských ilustrátorů (Čechová, Pacovská) 	<ul style="list-style-type: none"> - budou zařazeny práce k významným výročím, událostem a soutěžím, vycházky, návštěvy výstav, galerií, muzeí, regionálních památek a zajímavostí

<ul style="list-style-type: none"> - využívá při Vv činnostech skládání, mačkání, stříhání, trhání, vyklápění, posouvání apod. - využívá při výtvarných činnostech s různými materiály prvky lidových tradic - pozná ilustrace známých českých ilustrátorů – např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, A. Borna, R. Pilaře a další 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišování hračky současné a lidové - poznání některých aspektů kultury odívání a kultury bydlení - využívání prvků lidových tradic 	
<p>Podzim</p> <ul style="list-style-type: none"> - zná zásady bezpečnosti a chování při výtvarné výchově ve třídě i mimo školu a řídí se jimi - orientuje se ve svých malířských potřebách a pomůckách - udržuje pořádek na svém pracovišti - chová se ohleduplně ke svým sousedům i ostatním spolužákům - začíná chápat základy barevné harmonie - citlivě přistupuje ke své práci a okolí - vytváří si základy kulturních návyků pro práci s uměleckým dílem - chová se vhodně na výstavách, plní předem zadané úkoly 	<p>Práce s přírodním materiálem – koláž z listů (zvíře, postava) Kresba tuší kolorovaná vodovými barvami a vos. pastely (zážitek z prázdnin, podzim) Malba temperovými barvami (kytice aster, Strýček podzim) Kresba dřívkem a tuší (listy, řez jablkem, cibulí, bramborová tiskátka (návrh na balicí papír)</p>	
<p>Zima, Vánoce, Masopust</p> <ul style="list-style-type: none"> - umí zacházet s různými výtvarnými prostředky a materiály - je schopen (a) přiměřeného zobrazovacího i výtvarného projevu - je tvořivý(á) a uplatňuje při práci představivost a fantazii - chápe při kresbě i malbě a ostatních technikách vzájemné souvislosti a postupuje od celku k detailu - při práci udržuje pořádek a po skončení práce uvede své pracovní místo do původního stavu - využívá hry s barvou k pokusům o vystižení vlastní představy - řadí rytmicky geometrické prvky s využitím 2-3 světlých a tmavých 	<p>Práce s barvou, míchání barev – „Teplá a studená“ Ohniváček a ledňáček, oheň a voda Malba temperovými barvami Zátíší s ovocem, paní Zima Různé techniky (vánoční přání, dárky, jmenovky, dárky apod) Malby barvami na sklo Kresba fixy – Co dělají rády mé ruce Kresba tuší Struktura lidské dlaně</p>	

<p><i>barev (teplých a studených)</i> - chápe vánoční zvyklosti, historii Vánoc - získané znalosti a vědomosti z výstav umí aktivně použít - zná pojem Masopust a souvislosti</p>	<p>Kresba uhlem – portrét spolužáka Koláž z časopisu – křivé zrcadlo Návrh karnevalové masky – malba, práce s papírem, kaširování Práce ve skupině – malba na balicí papír</p>	
<p>Jaro, Masopust - seznámí se se symbolikou barev - aktivně si osvojuje ilustrace knih, se kterými se seznámí při čtení popř. při různých příležitostech - vyhledává a dotváří přírodní výtvořky na základě vlastních představ - vyjádří kontrast předmětu a pozadí - objevuje a výtvarně sleduje barevnou proměnlivost přírody - vyhledává odpovídající barevnosti předmětů - příležitostně pěstuje smysl pro krásu přírody a vztah k životnímu prostředí - zná historii velikonočních svátků a zvyklosti s nimi související</p>	<p>Kolorovaná kresba – sbírka fantastických brouků Kresba tužkou, tuší – ptačí brk, listy, různé rostliny Frotáž – ptačí brk, kámen, listy, vylišané rostliny Malba suchými pastely – Co se děje v travě Velikonoční kraslice Vosková batika Koláž z textilních zbytků Velikonoční přání – koláž z vlnitého papíru a vylišaných květin</p>	
<p>Léto - seznámí se s různými druhy výtvarného umění – malířství, grafika, sochařství - poznává zákl. vlastnosti různých materiálů a jejich použití - seznámí se s výtvarnou úpravou knihy - pozná rozdíly mezi úpravou dětské knihy a knihy pro dospělé - shromažďuje materiály (obrázky od dětských ilustrátorů) pro uspořádání výstavy ve třídě - podílí se na instalaci výstavy dětských ilustrátorů ve třídě</p>	<p>Kresba tuší nebo fixy – písmenka, obrázky Malba s použitím písma – Co si vyprávěl vítr s vlnami Živly – oheň, voda Koláž Kresba tužkou v terénu Výstavka dětských ilustrátorů</p>	<p>Náměty pro výtvarné práce nejsou závazné, slouží jako příklad, lze je podle okolností obměňovat, čerpat z různých výstav apod.</p>

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zvládne malbu a kombinaci různých technik - umí barevně vyjádřit své pocity a nálady - pojmenovává a porovnává světlostní poměry, barevné kontrasty a proporční vztahy - komunikuje o obsahu svých děl - dokáže kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu - zvládne obtížnější práce s linií - užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření linie, v prostorovém vyjádření a uspořádání prvků - zaměřuje se vědomě na projevení vlastních životních zkušeností v návaznosti na komunikace - rozeznává a užívá jednoduché grafické techniky, zobrazuje svoji fantazii a životní zkušenosti - hledá a nalézá vhodné prostředky pro svá vyjádření na základě smyslového vnímání, které uplatňuje pro vyjádření nových prožitků - prohloubí si znalosti z 1. období, získává cit pro prostorové ztvárnění zkušeností získané pohybem a hmatem - umí výtvarně zpracovat přírodní materiály – nalepování, dotváření apod. - využívá při Vv činnostech skládání, mačkání, stříhání, trhání, vyklápění, posouvání apod. - využívá při výtvarných činnostech s různými materiály prvky lidových tradic 	<p>Výtvarné vyjádření skutečnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení fantazie a představivosti - poznávání základních a podvojných barev a jejich vhodné používání - výtvarné vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy, konfrontace představy se skutečností - vyjádření vnitřní stavby a nitřního členění přírodních objektů pomocí výtvarné linie - rozvíjení prostorového vidění, cítění a vyjadřování na základě pozorování prostorových jevů a vztahů - srovnávání tvarů užitkových předmětů a jejich výtvarné vyjadřování v ploše a i v prostoru <p>Práce dekorativní a prostorové</p> <ul style="list-style-type: none"> - symetrická a asymetrická řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše - sdělná a výtvarná funkce písma (seznámení) - poznávání písma jako dekorativního prvku - poznávání základních prostorových útvarů a modelování podle skutečnost 	<ul style="list-style-type: none"> - budou zařazeny práce k významným výročím, událostem a soutěžím, vycházky, návštěvy výstav, galerií, muzeí, regionálních památek a zajímavostí

<p>- pozná ilustrace známých českých ilustrátorů – např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové, J. Trnky, J. Čapka, Z. Müllera, A. Borna, R. Pilaře a další</p> <p>- žák si vytvoří škálu obrazně vizuálních elementů k vyjádření osobitého přístupu k realitě</p> <p>- porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>	<p>- kompoziční řešení plochy s použitím libovolných geometrických prvků</p> <p>- využívání prvků lidových tradic</p> <p>Výtvarné umění a životní prostředí</p> <p>- porovnávání výrazových prostředků různých ilustrátorů, poznávání ilustrace jako uměleckého prostředku</p> <p>- chápání odlišností uměleckého vyjádření skutečnosti od přesné podoby světa</p> <p>- poznávání různých druhů výtvarného umění</p> <p>- seznámení se s díly malířů, sochařů, architektů</p> <p>- poznávání estetické úrovně předmětů denní potřeby</p>	
<p>Podzim</p> <p>- pracuje s přírodními materiály</p> <p>- používá různé techniky práce – malba temperou, malba suchými i voskovými pastely, perokresba tuší</p> <p>- kombinuje různé techniky</p> <p>- umí výtvarně zobrazit své vzpomínky, zážitky a představy</p>	<p>Práce s přírodním materiálem – koláž z listů (zvíře, postava)</p> <p>Kresba tuší kolorovaná vodovými barvami a vos. pastely (zážitek z prázdnin, podzim)</p> <p>Malba temperovými barvami (kytice aster, Strýček podzim)</p> <p>Kresba dřívkem a tuší (listy, řez jablkem, cibulí, bramborová tiskátka (návrh na balicí papír)</p>	
<p>Zima, Vánoce, Masopust</p> <p>- chápe prostorové vztahy</p> <p>- umí zapouštět barvu do vlhkého podkladu, rozmývat barvu</p> <p>- umí zapouštět barvu do klovatin</p> <p>- pracuje s fantazií, umí zobrazit své fantazijní představy</p> <p>- umí užít linii a barevné plochy</p>	<p>Práce s barvou, míchání barev – „Teplá a studená“</p> <p>Ohniváček a ledňáček, oheň a voda</p> <p>Malba temperovými barvami</p> <p>Zátiší s ovocem, paní Zima</p> <p>Různé techniky (vánoční přání, dárky, jmenovky, dárky apod)</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - vytváří linie různými výtvarnými prostředky - vytváří koláž z různých materiálů - dovede spolupracovat při skupinové práci 	<p>Malby barvami na sklo Kresba fixy – Co dělají rády mé ruce Kresba tuší Struktura lidské dlaně Kresba uhlem – portrét spolužáka Koláž z časopisu – křivé zrcadlo Návrh karnevalové masky – malba, práce s papírem, kašírování Práce ve skupině – malba na balicí papír</p>	
<p>Jaro, Masopust</p> <ul style="list-style-type: none"> - projevuje ve svých pracích svoje vnímání a vlastní pocity - rozvíjí svou manuální zručnost a fantazii - experimentuje s materiálem, formátem a situací - kombinuje přístupy a techniky 	<p>Kolorovaná kresba – sbírka fantastických brouků Kresba tužkou, tuší – ptačí brk, listy, různé rostliny Frotáž – ptačí brk, kámen, listy, vylisované rostliny Malba suchými pastely – Co se děje v trávě Velikonoční kraslice Vosková batika Koláž z textilních zbytků Velikonoční přání – koláž z vlnitého papíru a vylisovaných květin</p>	
<p>Léto, svět dětí</p> <ul style="list-style-type: none"> - umí vytvářet prostorové tvary - umí vyjádřit své pocity barvou - kombinuje přístupy a techniky - chápe prostorové vztahy 	<p>Práce s modelínou, s moduritem Kolorovaná kresba - např. ilustrace k četbě - návrh hračky (loutka)</p> <p>Malba temperovými barvami Kašírování, malba, práce s textilem Zapouštění barev do vlhkého podkladu - např. vyjádření pocitů z poslechu hudební ukázky</p>	<p>Náměty pro výtvarné práce nejsou závazné, slouží jako příklad, lze je podle okolností obměňovat, čerpat z různých výstav apod.</p>

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Výtvarná výchova
Období – ročník:	3. období 6. – 9. ročník
Počet hodin:	6. a 7. ročník - 2 hodiny týdně 8. a 9. ročník - 1 hodina týdně
Učební texty:	-

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obrazovými znakovými systémy. Je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, představivost, myšlení, prožívání a intuici. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k osvojování specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

Cílové zaměření učiva

1. Probuzení chuti a odvahy vytvářet vizuálně obrazná vyjádření vycházející z vlastních pocitů a zážitků prostřednictvím vlastní tvorby
2. Hledání a nacházení účinných vyjadřovacích prostředků, různých variant řešení a vhodných způsobů prezentace pro vyjádření svých vjemů, dojmů, myšlenek, představ, pocitů poskytnutím dostatečného prostoru pro své osobité vyjádření těchto kvalit s respektováním svého jedinečného a nezastupitelného vyjádření
3. Pojmenovávání jednotlivých vizuálně obrazných kvalit, jako je linie, tvar, objem, barevná kvalita aj. a jejich vztahů, jako je podobnost, kontrast, rytmus, struktura aj. vzniklé interakcí s okolním prostředím, kterými žák vyjadřuje zkušenost z vlastního vnímání a představ, jejíž využívání vede k vlastním originálním výsledkům
4. Uvědomování si sama sebe jako svobodného jedince prostřednictvím volby, kreativní činnosti a komunikací s uměleckým dílem
5. Rozvoji vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivosti, fantazii, intuici, invenci a tím k obohacování emocionálního života jedince a kultivovanosti jeho projevů
6. Pochopení procesu tvorby uměleckého díla jako způsobu hledání, nalézání a vyjádření vztahu člověka k okolnímu světu
7. Využívání specifického jazyka umění jako prostředku subjektivní výpovědi o vztahu člověka k vnějšímu a vnitřnímu světu
8. Seznámení s různými formami neverbální komunikace (obrazové, zvukové, gestické) a k možnostem jejich vzájemného provázání
9. Uvědomování si souvislosti zrakového vnímání a vnímání jinými smysly
10. Rozvíjení schopností obohacovat práci skupiny o hledání různých variant řešení a nalézání originálních způsobů řešení v tvořivých činnostech
11. Využívání různorodých vyjadřovacích technik a prostředků včetně nejnovějších technologií
12. Zamýšlení se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí, k uvědomování si důležitosti jejich zachování pro duchovní kontinuitu lidského společenství

- 13 Uvědomování si podobností, shodností a odlišností jednotlivých kultur a vytváření tolerantních postojů prostřednictvím vzájemné konfrontace uměleckého díla se subjektivními vjemy, pocity, prožitky a představami každého jedince
- 14 Chápání významu estetiky pracovního pocitu a potřeby účastnit se na jeho spoluvytváření
- 15 Nazírání a hodnocení lidské činnosti a jejích produktů z estetického hlediska

Specifické cíle

- 1 Seznamovat se s uměleckými památkami regionu, jejich historií, stavebními slohy
- 2 Znat umělecké památky ve svém městě a okolí, podílet se na jejich ochraně, seznamovat se s jejich restaurováním
- 3 Objevovat a výtvarně ztvárňovat svět přírody, zaujímat postoje k její ochraně

Vzdělávání ve výtvarné výchově je zaměřeno:

- vede žáka k pochopení výtvarného umění jako prostředek komunikace
- vede žáka k učení se prostřednictvím vlastní tvorby, opírající se o objektivně jedinečné vnímání, prožívání a představy
- vede žáka k rozvoji tvůrčího potenciálu
- vede žáka k tolerantnímu přístupu k různým kulturním hodnotám
- vede žáka k získávání praktických i teoretických poznatků o malbě, grafických technikách, o práci s různými materiály
- vede žáka k získávání schopnosti využívat získané poznatky a dovednosti ve svém životě
- vede žáka k prohloubení vztahu k evropské a světové kultuře

KOMPETENCE K UČENÍ:

- vedeme žáky ke spolupráci s ostatními spolužáky
- vedeme žáky k poznávání výrazových prostředků výtvarného jazyka
- vedeme žáky k vyhledávání a třídění informací
- vedeme žáky k používání obecně užívaných výtvarných termínů

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ:

- žáci při praktických činnostech řeší různé problémové výtvarné úkoly
- probouzíme tvořivost, nedat se odradit nezdarem
- předkládáme dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálu a pomůcek

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ:

- připravujeme se žáky prezentaci jejich prací na různých akcích školy
- zadáváme úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vyžadujeme, aby žák vyjádřil svůj názor, vhodnou formou ho obhájil a toleroval názory druhých

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ:

- vedeme žáky ke schopnosti spolupracovat a přizpůsobovat se skupině
- vedeme žáky k citlivému reagování na výtvarné projevy ostatních
- vedeme žáky ke kladnému ovlivnění kvality práce

KOMPETENCE OBČANSKÉ:

- vedeme žáky k úctě našich tradic a historického dědictví
- vedeme žáky k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a aktivnímu zapojování do kulturního dění
- vedeme žáky k estetickému vnímání přírody
- vedeme žáky, aby dokázali respektovat názor druhých

KOMPETENCE PRACOVNÍ:

- vedeme žáky k péči o estetický vzhled třídy
- při praktické činnosti dodržujeme bezpečnost práce
- využíváme různých výstav, exkurzí
- žáci se umí koncentrovat na pracovní činnost, její dokončení

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>vybírání a samostatně vytváří bohatou škálu vizuálně obrazných elementů zkušeností z vlastního vnímání, z představ a poznání, uplatňuje osobitý přístup k realitě</i> - <i>uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů</i> - <i>užívá viz.obr.vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem a sluchem</i> - <i>správně užívá techniku malby, texturu, míchá a vrství barvy</i> - <i>vytváří společné kompozice v prostoru – instalace</i> - <i>své představy dokáže převést do objemových rozměrů</i> - <i>dokáže využít perspektivu ve svém vlastním vyjádření</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - kresebné studie – tvar, linie, objem – jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru, jejich vztahy, podobnost, kontrast, rytmus - jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů - spirály, elipsy, řazení, rytmus, prolínání, množení, vyvažování, přímka, křivka - rozvíjení smyslové citlivosti - souvislost zrakového vnímání s vjemy ostatních smyslů /hmat – reliéfní autoportrét, sluch – hudební motiv, tvary zmačkaného papíru/ - plastická tvorba – papír, hlína, modurit, sádra - teorie barev – teplé a studené barvy, barvy příbuzné - plastická a prostorová tvorba - společná práce na jednom objektu /koordinace a komunikace/ - nauka o perspektivě – umístění postav na plochu, velikost objektů - třetí prostor budovaný liniemi . práce s www stránkami 	

<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s netradičními výtvarnými postupy - zobrazuje vlastní fantazijní představy a odhaluje interpretační kontext vlastního vyjádření - umí využít znalostí o základních, druhotných a doplňkových barvách k osobitému výtvarnému vyjádření - osobitě stylizuje vizuální skutečnost, zvládá kompozici, dokáže vhodně rozvrhnout hlavní motivy na ploše - využívá dekorativních postupů – rozvíjí si estetické cítění - výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům - užívá viz. obr, vyjádření k zachycení vztahu ke konkrétní osobě - výtvarně se vyjadřuje k lidovým tradicím, zvykům a svátkům - užívá vi., obr, vyjádření k zachycení vztahu ke konkrétní osobě 	<ul style="list-style-type: none"> - subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a výtvarných postupů – kombinované techniky - kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků - uplatnění při vlastní tvorbě - přírodní motivy (rostliny, neživá příroda, živočichové, člověk, náš svět, vesmír, bytosti, události) - zvětšování (makrokosmos), zmenšování (mikrokosmos) - detail, polodetail, celek - tvarová stylizace – lidská figura - tvarová a barevná kompozice – Babylonská věž - Mezopotámie - dekorační práce – využití tvaru, linie, kombinace barev, a pravidelné střídání lineárních symbolů - písmo a užitá grafika – časopis, plakát, reklama, obal na CD, obal na knihu - tematické práce – Vánoce, Velikonoce – vkusná výzdoba interiéru – malba na sklo, vystřihávání, vyřezávání - subjektivní výtvarné vyjádření reality - vnímání okolních jevů 	
---	--	--

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje osobitý přístup k realitě jako zdroj ke své tvorbě - pokouší se vybírat a samostatně vytvářet širokou škálu vizuálně obrazných vyjádření - uplatňuje zkušenosti z vlastního vnímání, představ a poznání - užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení zkušeností získaných pohybem, hmatem, sluchem - správně užívá techniku malby, textury, míchání a vrstvení barvy - hodnotí a využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinací - rozliší působení viz.obr.vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného a symbolického obsahu - využívá dekorativních postupů – rozvíjí si estetické cítění - vybírá a kombinuje výtvarné prostředky k vyjádření své osobitosti a originality - užívá prostředky k zachycení jevů a procesů v proměnách, vývoji a vztazích - užívá viz.obr.vyjádření k zaznamenání podnětů z představ a fantazie - uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů interpretace viz.ob.vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> - prvky vizuálně obrazného vyjádření – kresebné etudy – objem, tvar, linie - analýza celistvě vnímaného tvaru na skladebné prvky - experimentální řazení, seskupování, zmenšování, zvětšování, vrstvení tvarů a linií v ploše i prostoru - rozvíjení smyslové citlivosti, přenášení prostoru na plochu - záznam autentických smyslových zážitků, emocí, myšlenek - barevné vyjádření - odstín – sytost, tón, harmonie, kontrast, jemné rozdíly - využití ve volné tvorbě i praktickém užití/např. oděv, vzhled interiéru/ - kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků - užitá grafika - písmo – styly a druhy písma - tematické práce - Vánoce, Velikonoce, pálení čarodějnic - vlastní prožívání, interakce s realitou - událost – originální dokončení situace – vyprávění výtvarnými prostředky 	

<ul style="list-style-type: none"> - vytváří společné kompozice v prostoru - instalace - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvářených viz.obr.vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci - k tvorbě užívá některé metody soudobého výtvarného umění – počítačová grafika, fotografie, video	<ul style="list-style-type: none"> - uplatnění subjektivity ve viz.obr.vyjádření- fantazijní variace na základní tvary písmen - práce s uměleckým dílem, experimenty a reprodukcemi um.děl – hledání detailu,základních geometrických tvarů skládání, deformování, dotváření kresbou a barvou - architektura	
--	---	--

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</p> <p>- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</p> <p>- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</p> <p>- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</p> <p>- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu</p> <p>- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</p>	<p>- obratlovci, člověk – stavby a funkce těla</p> <p>- zrození života, klíčení, láska, lhostejnost, zvířata a jejich mláďata, zázrak těhotenství, narodilo se miminko</p> <p>- portrét, rodokmen, průběh života</p> <p>- anatomie člověka</p> <p>- moje tělo, způsoby dorozumívání, člověk mezi lidmi</p> <p>- kdo jsem (barvy mojí duše, já, moje sny, máje rodina, kam směřuji)</p> <p>- naše ruce, nohy, orgány</p> <p>- ruka jako prostředek komunikace, co dokáže lidské ruce</p> <p>- hry pro všechny smysly, vnímání okolního prostředí všemi smysly</p> <p>- obraz v zrcadle, kosmetika, líčení</p> <p>- naše strava, volný čas, zájmy a koníčky, kamarádi, nepřátelé, čím chci být</p> <p>- vandal, vandalismus</p> <p>- ochrana člověka za mimořádných událostí</p> <p>- dopravní tematika s důrazem na dodržování dopravních předpisů</p> <p>- sportovní tematika</p> <p>- člověk v zrcadle dějin, způsob života, bydlení, potrava, oblékání, dorozumívání (písmo, znaky)</p> <p>- na ptáky jsme krátký (hnízdlo, křídlo, peří, stopy, tvář, klec)</p> <p>- rasy koček, psů</p> <p>- ze života netopýrů, hadů, motýlů ...</p> <p>- ohrožení živočišných druhů, jejich ochrana</p> <p>- stopy v přírodě</p>	<p>Formy práce</p> <p>- dlouhodobé a krátkodobé projekty</p> <p>- individuální práce, kolektivní práce</p> <p>- práce v terénu</p> <p>- práce na plakátu</p> <p>- vytváření příruček, ilustrací</p> <p>Techniky práce</p> <p>Kresba</p> <p>- kresba tužkou, kresba rudkou, kresba uhlem, perokresba, kresba dřívkem, kresba štětcem, kresba fixy</p> <p>Malba</p> <p>- malba temperou, malba akvarelem, výtvarné uplatnění pastelu</p> <p>Grafika</p> <p>- gumotisk, rytá kresba, odkrývaná technika na voskovém podkladu,</p>

<p>- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů</p> <p>- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obraných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>	<p>- můj kamarád</p>	<p>kreslený monotyp (protisk), hra s otisky, tisk z šablon, tisk z koláže, popírořez, sádroryt, lynoryt, papírořyt, suchá jehla, monotyp, sítotisk, xeroxová grafika, počítačová grafika</p> <p>Plastická a prostorová tvorba</p> <p>- sochařská hlína, sádra, papír, jiné plošné materiály, materiály lineárního charakteru, prostorové hry se stavebnicovými prvky, technické prvky, průmyslové odpady, přírodní prvky</p> <p>Soudobé výtvarné postupy</p> <p>- nové nástroje, soudobé výtvarné materiály, netradiční výtvarné postupy</p>
--	----------------------	--

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</p> <p>- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</p> <p>- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</p> <p>- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</p> <p>- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu</p> <p>- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</p>	<p>- stvoření života na planetě Zemi</p> <p>- Slunce a ostatní planety</p> <p>- pohled na vesmír</p> <p>- vesmír známý a neznámý, dobývání vesmíru</p> <p>- noční obloha</p> <p>- mimozemské civilizace</p> <p>- zvěrokruh</p> <p>- modrá planeta, biosféra, hydrosféra, pedosféra</p> <p>- mrtvá planeta</p> <p>- dávné obyvatelé Země</p> <p>- živly – oheň, voda, vítr</p> <p>- setkání s kamenem, průřez, malba na kámen</p> <p>- tajemné vzkazy</p> <p>- jakou barvu má počasí</p> <p>- paleontologická rekonstrukce</p> <p>- práce archeologů</p> <p>- báje a mýty – gordický uzel, svět indiánských bájí, jeskynní malby, lovci mamutů, Egypt, Mayové, Aztékové, Keltové, novější dějiny</p> <p>- objevování dávných kultur, písmo, znak, logo, stavební sloh, labyrint dějin</p> <p>- lidské stopy, kdo jsme, kam jdeme</p> <p>- globální problémy světa</p> <p>- architektura kolem nás, naše město, plán města, fantastické město</p> <p>- bydlení je hra</p> <p>- tunel do 22. století, krajina snů, jaderná katastrofa – svět před a po</p>	<p>Formy práce</p> <p>- dlouhodobé a krátkodobé projekty</p> <p>- individuální práce, kolektivní práce</p> <p>- práce v terénu</p> <p>- práce na plakátu</p> <p>- vytváření příruček, ilustrací</p> <p>Techniky práce</p> <p>Kresba</p> <p>- kresba tužkou, kresba rudkou, kresba uhlem, perokresba, kresba dřívkem, kresba štětcem, kresba fixy</p> <p>Malba</p> <p>- malba temperou, malba akvarelem, výtvarné uplatnění pastelu</p> <p>Grafika</p> <p>- gumotisk, rytá kresba, odkrývaná technika na voskovém podkladu,</p>

<p>- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů</p> <p>- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obraných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>	<p>- ekologické otázky a odpovědi, třídění odpadu, skládkování</p> <p>- kde žijí ropáci- průmyslová krajina</p>	<p>kreslený monotyp (protisk), hra s otisky, tisk z šablon, tisk z koláže, popírořez, sádroryt, lynoryt, papírořyt, suchá jehla, monotyp, sítotisk, xeroxová grafika, počítačová grafika</p> <p>Plastická a prostorová tvorba</p> <p>- sochařská hlína, sádra, papír, jiné plošné materiály, materiály lineárního charakteru, prostorové hry se stavebnicovými prvky, technické prvky, průmyslové odpady, přírodní prvky</p> <p>Soudobé výtvarné postupy</p> <p>- nové nástroje, soudobé výtvarné materiály, netradiční výtvarné postupy</p>
--	---	--

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Hudební výchova
Období – ročník:	1. období 1. – 3. ročník 2. období 4. – 5. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	Hudební výchova 1. – 5., SPN

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět *Hudební výchova* usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sál a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa. Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny na ŠVP na: *Vokální činnosti*, *Instrumentální činnosti*, *Hudebně pohybové činnosti* a *Poslechové činnosti*. Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci a produkci. Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest. Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *hudební výchova* je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí. Výuka *Hudební výchovy* probíhá ve specializované učebně *hudební výchovy* (zejména pro žáky 1. stupně), ve vhodných kmenových třídách a jiných vhodných prostorách školy (sál školního klubu apod.). Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných

koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními, a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Hudební výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie.
- Rozvíjíme u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“ v oblasti hudebního umění.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Učíme žáky různým vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení hudebního vyjadřování.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci posuzují hudební dění.
- Jdeme příkladem – učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Učíme žáky porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby, jednotlivých uměleckých epoch.
- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci při hodnocení výsledků žáků v hudební výchově.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Pomáháme žákům získat vhled do hudební kultury české i jiných národů.

- Vedeme k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi.
- Prohlubujeme u žáků jejich vztah k hudebnímu umění v celé oblasti hudební kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.
- Jedeme příkladem – respektujeme práci a roli ostatních.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vedeme žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech.
- Vedeme žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich hudebním projevům.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Jdeme příkladem – budujeme přátelskou, otevřenou a uvolněnou atmosféru ve třídě, bez které plný hudební prožitek není možný.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem.
- Při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Učíme žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby.
- Vedeme žáky správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji, k jejich údržbě.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém svůj talent mohou uplatnit.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- Vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Učivo

1. VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- **hudební rytmus** – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- **dvojhlas a vícehlas** – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- **intonace, vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (5., 3. a 1. stupeň, volné nástupy 8. a spodního 5. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď apod.)
- **grafický záznam vokální hudby** – čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce

2. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů (Orffův instrumentář), zobcových fléten, keyboardů apod.
- **rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace** – tvorba předeher, mezihry a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b)
- **grafický záznam melodie** – rytmické schéma jednoduché skladby (její části – motivku, tématu apod.), záznam melodie a její reprodukce, využití notačních programů

3. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- **orientace v prostoru** – pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

4. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **kvality tónů** – délka, síla, barvy, výška
- **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord
- **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**
- **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- **hudební formy** – rondo, malá písňová forma, variace, velká písňová forma
- **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojí si 10 nových písní, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti – uvolněně, intonačně a rytmicky správně zpívá ve sboru, ve skupině, sólo (dobrovolně), texty písní zná zpaměti - správně tvoří hlasový tón, zpívá s oporou bránice - při zpěvu správně otvírá ústa, dovede zazpívat brumendo a na neurčitý vokál, při zpěvu netísni hrudník - dodržuje zásady hlasové hygieny - zopakuje zpívané nebo hrané rytmicko-melodické motivy - melodizuje jednoduché texty (jména, říkadla) - zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu (později i harmonického doprovodu) 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojování nových písní - správné tvoření tónu - správná výslovnost (otevírání úst, brumendo, neurčitý vokál) - uvolňovací cviky - zásady hlasové hygieny - intonační a rytmické schopnosti - sjednocení hlasového rozsahu (c 1 – a 1) - zpěv sboru nebo skupiny s oporou učitelova hlasu nebo melodického nástroje - harmonický doprovod k dobře zvládnutému zpěvu 	
<ul style="list-style-type: none"> - technicky správně používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - správně zvolí improvizovaný nástroj podle charakteru doprovázené písně nebo tance a použije je rytmicky vhodně - podle svých možností předvede hru na triangl, zvonkohru, a některé tradiční hudební nástroje 	<p>Instrumentální činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - improvizované hudební nástroje k doprovodu zpěvu nebo pohybu - melodický doprovod (ostinato, prodleva) 	

<ul style="list-style-type: none"> - zapojí se alespoň do dvou hudebně pohybových her - doprovází zpěv nebo pohyb tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy - pochoduje na počítání, se zpěvem a podle hudby - rozlišuje hudbu mírnou a ráznou - individuálně nebo ve skupině předvede různé druhy chůze s hudebním doprovodem - používá ve správných souvislostech pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie - předvede pokus o „balet“ a „tanec“ na populární hudbu 	<p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - hudebně pohybové hry - prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod - pochod, pochod se zpěvem - ukolébavka - různé druhy chůze s hudebním doprovodem - pohybové reakce na hudbu - improvizovaný pohyb na poslouchanou hudbu 	
<ul style="list-style-type: none"> - dovede v klidu vyslechnout krátkou ukázkou symfonické hudby, kytary; v koncertním i folkovém provedení - rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe, zvuk a tón, mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský, dětský, zpěv sólisty a sboru, píseň a nástrojovou skladbu - podle zvuku a tvaru pozná nejznámější hudební nástroje 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech hudebních skladeb různých žánrů - výchova k toleranci různých žánrů - fanfáry, ukolébavky, hymna ČR - rozlišování tónů, zvuků, zpěvních hlasů, vokální a nástrojové hudby - nejznámější hudební nástroje 	
<ul style="list-style-type: none"> - píše noty celé správného tvaru na linkách a v mezerách - pozná notu celou, taktovou čáru a houslový klíč 	<p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> - nota celá, psaní do notové osnovy - notová osnova - první seznámení s houslovým klíčem 	

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zazpívá z paměti alespoň 5 písní, pokusí se zazpívat kánon - dle individuálních možností čistě a rytmicky správně zpívá s doprovodem i bez doprovodu (měkké nasazení, vyrovnávání vokálů, hlasový tón, opora bránice) - při zpěvu správně dýchá - vysvětlí význam rozezpívání (prakticky uplatňuje) - zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu - melodizuje texty, aplikuje hudební dialog, při zpěvu reaguje na předeheru, mezihru, dohru - reaguje na dirigenta (dynamika, tempo) - při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvojování nových písní, kánon - zpěv sólo, skupiny, sboru; správná artikulace, vyrovnávání vokálů, měkké nasazení, hlasový tón, opora bránice - pěvecké dýchání, hlasová hygiena - sjednocování hlasového rozsahu c 1 – h 1 - funkce rozezpívání, praktické provádění rozezpívání - ozvěna, vzestupná a sestupná řada na různé texty, trojzvuk - hudební dialog, doplňování dvoutaktového motivu na čtyřtaktovou frázi, melodizace textu - dynamika, tempo, reakce na dirigenta - stoupání a klesání melodie 	
<ul style="list-style-type: none"> - vytleská rytmus textů se čtvrtovými a osminovými hodnotami - vhodně použije dětský instrumentář a improvizované nástroje jako vlastní doprovod k rytmičce textu, sborové recitaci, vlastnímu zpěvu 	<p>Instrumentální činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - rytmická cvičení, rytmičce textů - práce s dětským instrumentářem a improvizovanými nástroji - melodický doprovod (ostinato, prodleva, dud. kvinta, T a D) 	

<ul style="list-style-type: none"> - aktivně se zapojí do 3 hudebně pohybových her - ovládá prvky hry na tělo a doprovází tímto způsobem zpěv svůj nebo spolužáků - dokáže pohybem vyjádřit výraz a náladu hudby - zvládá jednoduchý taneční pohyb ve dvojici - zatančí mazurku a kvapík 	<p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce nejméně se 3 hudebně pohybovými hrami - hra na tělo, vzestupná a sestupná řada - pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady (tempo, dynamika) - prvky tanečního pohybu držení ve dvojici, chůze ve 3/4 taktu - mazurka, kvapík 	
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže v klidu vyslechnout krátké hudební ukázky různých žánrů - zdůvodní nutnost tolerance v hudbě i jiných oblastech života - vyslechne hru na trubku, klarinet, pozoun, kontrabas, baskytaru, velký a malý buben, při poslechu rozliší tyto hudební nástroje - vysvětlí rozdíl ve stavbě hudebních nástrojů 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 4 poslechovými skladbami - lidová píseň a píseň vytvořená skladatelem; písně pro děti, populární písně pro děti - poslech dětského sboru s doprovodem - ukázka práce dirigenta - tolerance k různým hudebním žánrům - další hudební nástroje, jejich pozorování a poslech (trubka, klarinet, pozoun, kontrabas, baskytara, velký a malý buben) 	
<ul style="list-style-type: none"> - při zpěvu se řídí dynamickými značkami - pozná a napíše houslový klíč - umí číst a psát noty podle hodnot, noty požadovaných hodnot dokáže vyhledat v zápisu - slovně charakterizuje podobu not 	<p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> - dynamické značky, repetice - houslový klíč; noty půlové, čtvrtové, osminové; grafické ztvárnění těchto hodnot (koláč); notová řada a její graf. ztvárnění (schody, klávesnice); kvintakord - vzestupná, sestupná, lomená melodie 	

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zazpívá nejméně 5 písní z paměti, rozlišuje tónorod - předvede správné rozezpívání (jako rozcvičku a ke zvyšování hlasového rozsahu) a dodržuje pravidla hlasové hygieny - aplikuje další prvky pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení) - při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s písněmi v dur i moll - rozezpívání, hlasová hygiena - další pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení, pauza) - melodie postupující v krocích a skocích, melodie lomená - motiv, předvětí, závětí - průprava k dvojhlasu, kánon - změny tempa a dynamiky - rytmizace a melodizace v 2/4, 3/4 a 4/4 takt 	
<ul style="list-style-type: none"> - zapojí se do vokální hry s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - zazpívá ve skupině kánon - reaguje na gesta dirigenta - orientuje se ve složitější rytmizaci a melodizaci textů - zapojí se do instrumentální hry s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků - doplňuje zpěv spolužáků dvoutaktovou mezihrou - dovede se zapojit do 3 hudebně pohybových her - pohybově vyjádří charakter melodie, tempo, dynamiku a citový prožitek hudby 	<p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumentální hra s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu s využitím hodnot půlových, čtvrtových i osminových - hra dvoutaktových meziher 	

<ul style="list-style-type: none"> - zkouší tančit polku, sousedskou, menuet polonézu, tvoří pohybové kreace na rock - taktuje 2/4 a 3/4 takt, i jinak umí vyjádřit lehké a těžké doby 	<p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 3 hudebně pohybovými hrami - taneční kroky; třídobá chůze v kruhu, dvoudobá chůze v průpletu, přísuvný krok - tance starší i moderní (tanec ve dvojicích) - taktování, vyjádření lehkých a těžkých dob 	
<ul style="list-style-type: none"> - v klidu sleduje kratší symfonické nebo nástrojové skladby - rozliší hru na violoncello, akordeon, lesní roh, tubu, cembalo, syntetizátor, činely - rozliší hudbu podle její společenské funkce 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 4 poslechovými skladbami (drobné skladby B. Smetany a A. Dvořáka) - epizody ze života skladatelů poslouchané hudby - hudební nástroje: violoncello, akordeon, lesní roh, tuba, cembalo, syntetizátor, činely (podoba, zvuk) - hudba k zábavě, slavnostní hudba, hudba k tanci (dříve a dnes) 	
<ul style="list-style-type: none"> - napíše, čte, vyhledá a označí pomlku (celou, půlovou, čtvrtovou, osminovou) - správně do osnovy napíše houslový klíč - rozezná a pojmenuje noty c 1 – a 1 	<p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomlky, houslový klíč, posuvky, noty c 1 – a 1, 4/4 takt 	

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zaspívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti a zaspívá je ve skupině nebo sólo</i> - <i>ve sboru z paměti zaspívá hymnu ČR, uvede základní údaje o její historii</i> - <i>zaspívá staccato, legato, naváže tóny; přetransponuje slyšené hluboké nebo vysoké tóny do zpěvní polohy</i> - <i>zapojí se do hudební hry s tónovou řadou</i> - <i>dle individuálních dispozic intonuje půltóny</i> - <i>rozpozná předvěti a závěti, vytvoří je</i> - <i>zaspívá durovou stupnici na vokály (nebo C dru na jména not)</i> - <i>provede melodizaci a rytmizaci textů, obmění hudební modely</i> - <i>předvede správnou orientaci v notovém záznamu a jeho sledování při zpěvu</i> 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie - sjednocování rozsahu c 1 – d 2, transpozice do zpěvní polohy - prvky pěvecké techniky (staccato, legato, vázání) - prodlužování výdechu - osminová řada dur - šestitónová řada moll - půltóny a celé tóny - melodizace a rytmizace textů, obměňování modelů - orientace v notovém záznamu 	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře</i> 	<p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na jednoduché Orffovy nástroje - přehrání melodie jednoduchých lidových písní - doprovod T a D - čtyřtaktová předehra, mezihra, dohra 	

<ul style="list-style-type: none"> - zapojí se nejméně do 4 hudebně pohybových her nebo tanců - improvizuje při tanci - pohybem vyjádří výraz a náladu hudby - izolovaně i při tanci předvede krok poskočný, cvalový a krok se zhoupnutím ve 3/4 taktu - správně taktuje k hudební produkci na 2 a 3 doby 	<p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 4 hudebně pohybovými hrami nebo tanci - tance – např.: pilky, hulán, sousedská polka, menuet, mazurka, figury populární taneční hudby (nebo alespoň prvky těchto tanců) - taneční kroky (poskočný, cvalový, kroky se zhoupnutím) - taneční improvizace - hra na tělo - taktování na 2 a 3 doby 	
<ul style="list-style-type: none"> - v klidu, ale pozorně vyslechne krátké symfonické, komorní či nástrojové koncertní skladby. Projevuje svou toleranci k různým hudebním žánrům - předvede správný výraz zpěvu písně lyrické, žertovné, hymnické - rozezná zpěvní hlasy a druhy pěveckých sborů - rozpozná dílo v malých hudebních formách - zazpívá z paměti hymnu ČR, vysvětlí, jak se při hymně chovat (a chová se tak) - uvede základní informace o významu skladatelů poslouchané hudby - podle zvuku i tvaru pozná pikolu, příčnou flétnu, hoboje, fagot, tubu, saxofon - rozliší durovou a mollovou hudební ukázkou (vokální i instrumentální) 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 8 poslechovými skladbami (Smetana, Dvořák, Janáček, Mozart ...) - pochod, polka, valčík, menuet, rondo, výběr z Lašských tanců - vánoční hudba (koledy, vánoční písně, pastorela, populární vánoční hudba) - zpěvní hlasy a druhy pěveckých sborů - rozlišení melodie a doprovodu - dílo v hudbě (dvojdílnost, trojdílnost, malá hudební forma) - hymna ČR a základní informace o jejím vzniku, chování při hymnách - epizody ze života hudebních skladatelů poslouchané hudby - seznámení s hudebními nástroji: pikola, příčná flétna, hoboje, fagot, tuba, saxofon - odlišování durového a mollového tónorodu 	

<ul style="list-style-type: none"> - napíše správně výškově noty h – d 2, najde je v notovém záznamu, čte noty - správně píše posuvky, pojmenuje je - používá správných tvarů notového písma - vysvětlí, co je stupnice, napíše ji a zazpívá - vyjmenuje tóny stupnice C dur	<p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> - noty h – h 1, c2, d2 - pomocné linky - předznamenání (obecně) - procvičování notového písma - psaní posuvek - noty s tečkou, skupiny not osminových - noty na pomocných linkách - stupnice (obecně) - stupnice C dur	
---	--	--

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti. Zazpívá také ve skupině nebo sólo - ve sboru z paměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o jejím vzniku, správně se chová při hymně - uvědoměle použije vokální dovednosti získané v nižších ročnících (samostatně, s připomínkou učitele) - pokusí se o dvojhlas, trojhlas a polyfonní zpěv - zazpívá stupnici a kvintakord dur a moll 	<p>Vokální činnosti, nácvik písní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie, chování při hymně - další pěvecké techniky (scat, falset apod.) - upevňování vokálních dovedností získaných v nižších ročnících - střídání dechu - sjednocování hlasového rozsahu h – d2 - počátky dvojhlasu, příprava trojhlasu, trojhlasový kánon, pokus o polyfonní zpěv - synkopa, triola - stupnice a kvintakord dur a moll - rytmická cvičení 	TO 4.1. Kulturní diference
<ul style="list-style-type: none"> - technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře podle notového (nebo grafického) záznamu 	<p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - doprovod pomocí Orffových nástrojů - upevňování získaných dovedností z nižších ročníků - hra doprovodů podle notového záznamu, improvizace doprovodu T a D, pokus o užívání S 	

<ul style="list-style-type: none"> - zapojí se nejméně do 4 hudebně pohybových her nebo tanců - improvizuje při tanci - pohybem vyjádří výraz a náladu hudby - správně taktuje k hudební produkci na 4 doby 	<p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 4 hudebně pohybovými hrami nebo tanci - kultivované pohyby odvozené z rytmické složky populární hudby, regionální lidový tanec, „jazzový“ společenský tanec (charleston, twist, jive), mateník, polka, valčík, mazurka - procvičování pohybových prvků z nižších ročníků - taktování na 4 doby 	
<ul style="list-style-type: none"> - v klidu, ale aktivně vyslechne krátké symfonické, komorní nebo nástrojové koncertní skladby - poslechem i pohledem rozpozná harfu, varhany i další hudební nástroje (z nižších ročníků) - je tolerantní i k hudebním žánrům, které nepreferuje - vysvětlí skladatelský význam uvedených skladatelů (hudebních skupin) - vysvětlí princip variace a dříve probíraných forem 	<p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce s nejméně 8 poslechovými skladbami a dur i v moll - rozlišování hudby polyfonní a homofonní (vokální i instrumentální) - další hudební nástroje (harfa, varhany) - lidové kapely, rocková kapela, symfonický a velký jazzový orchestr - hudba v chrámu, na zámku, v koncertní síni a k tanci (dříve a dnes) - poslech: lidové kapely, menuet, swingová hudba 30.let, rocková hudba 60.let - významní skladatelé (hudební skupiny) a jejich tvorba (poslech, epizody ze života) – J. S. Bach, Mozart, Janáček, Novák, Beethoven (příp. další – Trojan, Hurník, Eben, Beatles, Presley, Ježek a V + W, Šlitr a Suchý, Olympic apod.) - princip variace 	

<ul style="list-style-type: none"> - čte a píše noty v rozsahu c1 – g2 (i noty s posuvkami) v houslovém klíči - vysvětlí značky, zkratky a cizí slova běžně používané v notových zápisech z 1. – 5. ročníku, reaguje na ně při hudební produkci - použije notové písmo v žádoucích tvarech - realizuje jednoduché rytmické cvičení nebo část nového zápisu (nebo alespoň předvede rytmus říkadla nebo jednoduchého textu) - zachytí rytmus a melodii notovým záznamem 	<p>Seznámení s pojmy z hudební nauky</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámení s oktávami pod i nad dosud používaným rozsahem - seznámení se synkopou, triolou, stupnicemi dur i moll s jedním # a s jedním b a jejich kvintakordy - ukázka použití posuvek při vyvození stupnic G dur a F dur - ukázka posuvek v předznamenání - akord - interval obecně, jména intervalů - notové písmo: basový klíč, nota šestnáctinová - rytmická cvičení - vlastní notový záznam 	
--	--	--

Vzdělávací oblast:	Umění a kultura
Vyučovací předmět:	Hudební výchova
Období – ročník:	3. období 6. – 9. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	Hudební výchova 6. – 9. ročník, SPN, Já, písnička, nakladatelství Music Cheb

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako specifického prostředku komunikace
- k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření stupnice hodnot
- pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, provádí jednoduché doprovody a hudební improvizace
- orientuje se v zápise písni a skladeb, tyto skladby či písně na základě individuálních hudebních dispozic a schopností realizuje
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, podle individuálních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- vnímá užité hudební výrazové prostředky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovná ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Výchovné a vzdělávací strategie

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům hudební oblasti a aby je dovedli používat.
- Ukazujeme žákům, že přehled v oblasti umění a kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.
- Vedeme žáky k učení se prostřednictvím vlastní tvorby.
- Vedeme žáky k vnímání uměleckých slohů a díla v jejich historickém kontextu.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Vedeme žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit.
- Předkládáme žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytujeme jim dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že každý člověk je jedinečná osobnost, která vnímá určitou hudbu jinak.
- Otevíráme před žáky možnosti volby vhodných hudebních vyjadřovacích prostředků.
- Vedeme žáky ke kritickému myšlení při posuzování uměleckého díla i vlastní tvorby.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali.
- Ukazujeme žákům, že vyslechnou názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem.
- Poskytujeme dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Vysvětlujeme a budujeme zásady chování na kulturních akcích.
- Předvádíme dětem na příkladech nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování.
- Na základě respektování názorů každého žáka posilujeme v dětech sebedůvěru.
- Poskytujeme prostor pro osobité hudební projevy žáků.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví.
- Budujeme v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- Vedeme žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění.
- Seznamujeme žáky s významnými hudebními díly a jejich autory.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Objasňujeme žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby jako vhodného prostředku pro dorozumívání.
- Vysvětlujeme potřebu pohybových aktivit pro člověka.

Cílové zaměření předmětu v 3. období

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k získávání klíčových kompetencí na základě zvládnutí probíraného učiva daného ročníku:

Vokální činnosti

Obsahem vokálních činností je práce s hlasem s přihlédnutím k fyziologickým dispozicím a věkovým zvláštnostem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Při vokálních činnostech se rozvíjí hudební sluch, rytmické, tonální a harmonické cítění i hudební představivost, posiluje se hudební paměť. Při vokálních činnostech by měl mít žák příležitost uplatnit svůj pěvecký projev při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu i v různých jiných hudebních uskupeních.

- pěvecký a mluvní projev, pěvecké návyky – nasazení a tvorba tónu, dýchání, dynamicky odlišený zpěv apod., hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu, mutace apod.
- slovní a hudební rytmus – odhalování souvislostí a využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- orientace v notovém záznamu melodie a reprodukce notového záznamu (takty, stupnice, tónina, intervaly)
- vokální projev – techniky vokálního projevu, individuální hlasový projev a jeho využití při zpěvu lidových písní i v dalších hudebně výchovných činnostech
- rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti
- reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti apod.)

Instrumentální činnosti

Obsahem instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využívání při hudební reprodukci a produkci. Při instrumentálních činnostech se rozvíjí především rytmické, tonální a harmonické cítění, hudební představivost, posiluje se hudební paměť, rozvíjí se tvořivost. Žák by měl mít příležitost uplatňovat své individuální instrumentální dovednosti v souborové hře, při doprovodu zpěvního projevu apod.

- hra na hudební nástroje – nástroje Orfeova instrumentáře, popř. zobcové flétny
- vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické apod.

- hra na tělo jako rytmický doprovod

Hudebně pohybové činnosti

Obsahem hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby i reagování na hudbu pomocí pohybu, tance gest i mimiky. Při hudebně pohybových činnostech se rozvíjí především rytmické cítění, tvořivost a hudební paměť.

Žák by měl mít příležitost uplatňovat své individuální pohybové dovednosti při hudební recepci i produkci.

- pohybový doprovod znějící hudby
- pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko – metrické apod.

Poslechové činnosti

Obsahem poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby. Poslechové činnosti jsou neoddělitelné od ostatních činností (vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových). Při poslechových činnostech se rozvíjí především hudební sluch, tonální, harmonické a rytmické cítění, hudební představivost a hudební myšlení, dochází k rozvoji poslechových a sluchových dovedností a hudební paměti.

Žák by měl mít možnost interpretovat hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

- kvality tónů – délka, síla, barva, výška
- metrické, rytmické, dynamické, výrazové změny v hudebním proudu a určování vztahů mezi tóny – souzvuk, melodie vzestupná, sestupná apod.
- orientace v hudebním prostoru – postihování hudebně výrazových prostředků (melodie, rytmus, tempo, dynamika, harmonie, barva) a struktury hudebního díla (forma, harmonie, rytmus, tonalita atp.)
- významné sémantické prvky a jejich význam v hudbě – zvukomalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy apod.
- *interpretace* znějící hudby – slovní charakteristika v rovinách jaká je to hudba a proč je taková
- hudební dílo a její autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi atd.
- hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jednotlivce i společnosti, kulturním tradicím a zvykům apod. (výběr poslechových skladeb z období baroka, klasicismu, romantismu a hudby 20. stol.)

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - při zpěvu využívá správné pěvecké návyky, podle svých dispozic zpívá čistě na rytmicky přesně - intonuje intervaly za pomoci jednoduchých lid.písní - doprovází zpěv rytmicky(hra na tělo,Orfeovy nástroje) - rozlišuje témata v rondu -rozlišuje sluchem dechové nástroje dřevěné a žestové - při poslechu skladeb poznává různorodé výrazové prostředky - definuje vlastnosti tónů - při poslechu vnímá rozdíl v obsazení nástrojů symfonického orchestru a komorní hudby - posuzuje užití určitého nástroje ve vztahu k mimohudebnímu obsahu skladby - pohybem reaguje na znějící hudbu s využitím jednoduchých tanečních kroků(střídání rytmu – mateníky) - orientuje se v malé písňové formě dvojdílné a trojdílné - uvědomuje si hudebně výrazové prostředky skladby - chápe vztahy mezi jednotlivými hlasy(hlavní a vedlejší melodie) - postihuje sémantické prvky skladby -chápe roli posluchače ve vztahu ke skladateli - vnímá užití výrazových prostředků ve skladbě - seznamuje se s předními českými hudebními skladateli - aktivně vnímá poslech hudby - rozvíjí hudební sluch, tonální,harmonické a rytmické cítění 	<p>Opakování písní Takty 2/4,3/4,4/4</p> <p>Stupnice, tónika, tónina, dominanta,</p> <p>Sluchové rozlišení akordů dur a moll Rondo – hudební forma doby klasicismu Rondo v klavírním koncertu Intervaly Paralelní stupnice a tóniny Variace na téma písně Pstruh Rozdělení dechových nástrojů L. Janáček: Dechový sextet mládí</p> <p>O hudebním materiálu – vlastnosti tónů Obrázky z výstavy- M. P. Musorgskij Obsazení symfonického orchestru Komorní hudba Lidové koledy Tempo v hudbě, metronom Mateníky Smyčcové nástroje J. Suk Serenáda Es- dur Malá písňová forma Homofonie, polyfonie – ukázky homofonní hudby Tečkovaný rytmus Umění vícehlasu (J. S. Bach) Hudba spjata s jinými druhy umění (tanec, divadelní hra)</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - vnímá hudební výrazové prostředky a struktury hudebního díla - vyjadřuje své hudební a mimohudební představy - využívá instrumentální činnosti - rozvíjí hudební představivost - posiluje hudební paměť - rozeznává hudební druhy a žánry - sleduje Pražské jaro a Dvořákův festival - získané vědomosti a dovednosti využívá při vlastních hudebních aktivitách - vnímá mimohudební obsah skladby a vlastenectví autora 	<p>Představitelé českého romantismu</p> <p>A. Dvořák – ukázky z tvorby</p> <p>B. Smetana – ukázky z tvorby</p> <p>Z. Fibich – ukázky z tvorby</p> <p>Opera, polka v opeře, ukázky z oper B. Smetany)</p> <p>Národní divadlo</p> <p>Ze slavné minulosti opery</p> <p>W. A. Mozart: Fišarova svatba</p> <p>Jiné druhy hudebního divadla (opereta, muzikál, balet)</p> <p>Osvobozené divadlo: J. Voskovec, J. Werich</p> <p>S. Prokofjev: Romeo a Julie</p> <p>P. I. Čajkovskij</p> <p>P. I. Čajkovskij</p> <p>Hudba k divadelní hře a filmu</p> <p>J. K. Tyl, F. Škroup: Fidlovačka</p> <p>B. Martinů: Otvírání studánek</p> <p>Z. Fibich: Vodník (melodram)</p>	
--	--	--

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí poslechové a sluchové dovednosti a hudební paměť - při zpěvu využívá správné pěvecké návyky - podle svých dispozic zpívá čistě, rytmicky přesně - orientuje se v jednoduchém notovém zápisu se základním hudebním názvoslovím - vnímá mimohudební obsah skladeb - seznamuje se s předními slovanskými skladateli 19. stol. - rozvíjí hudební sluch, tonální, harmonické a rytmické citění - vnímá mimohudební obsah - při poslechu vnímá rozdíl v obsazení nástrojů symfonického orchestru a komorní hudby - při zpěvu se orientuje v notovém záznamu melodie - srovnává charakter lidových písní v různých krajích naší vlasti - při zpěvu využívá individuální hlasový projev - intonuje melodie v dur a moll tóninách - při poslechu vnímá a charakterizuje výrazové prostředky - vyjadřuje své pocity, hudební i mimohudební představy - vnímá mimohudební obsah programní hudby 	<p>Opakování písní Význam různých oblastí umění v životě <i>společnosti</i> Písně našeho národního obrození B. Smetana – závěr opery Libuše Slovanská orientace v tvorbě A. Dvořáka Slovanský tanec č. 1 –C dur Slovanští skladatelé 19. stol. Hudba spojuje národy - ukázka z díla L. van Beethovena</p> <p>Symfonická hudba – symfonie, symf. bás. Taktování 2/4, 3/4, 4/4 takt Rozvíjení hud. paměti - dur a moll tónina Tónika, subdominanta, dominanta</p> <p>České baroko – A. Michna z Otradovic J. J. Ryba: Česká mše vánoční Komorní hudba – J. Suk Návštěva kulturního pořadu s hudební tematikou</p> <p>Lid. hudba v různých krajích naší vlasti</p> <p>Z naší hudební minulosti - chorály Hudební slohy</p>	<p>PT2 TO2.1 Občanská společnost a škola TO 2.2 Občan, občan. Společnost a stát PT4 TO4.2 Lidské vztahy TO 4.3 Etnický původ TO 4.4 Multikulturalita TO 4.5 Princip soc. smíru a solidarity</p>

<p>- při poslechu sleduje hudebně výrazové prostředky (melodii, rytmus, tempo, dynamiku, harmonii)</p> <p>- vnímá gradaci a kontrast v hudbě</p> <p>- uplatňuje individuální dovednosti při doprovodu zpěvu</p> <p>- vnímá užití nástrojů v programní hudbě jako prostředku k vyjádření mimohudebního obsahu</p> <p>- pohybem reaguje na znějící hudbu s využitím jednoduchých tanečních kroků (střídání rytmů- mateníky)</p> <p>- sluchem rozlišuje dvoudobé a třídobé takty</p> <p>- sleduje Pražské jaro a Dvořákův festival aktivitách</p> <p>Návštěva kulturního pořadu</p> <p>- vnímá světovou proslulost A. Dvořáka, L. Janáčka a B. Martinů</p>	<p>České hudební baroko – P. J. Vejvanovský</p> <p>Hudba období klasicismu v našich zemích</p> <p>Česká lidová píseň 18. stol.</p> <p>Období romantismu v české hudbě</p> <p>B. Smetana: Vltava z cyklu Má vlast</p> <p>Využití rytm. nástrojů, změny tóniny</p> <p>Homofonie – polyfonie</p> <p>České lidové písně</p> <p>A. Dvořák: Slovanské tance</p> <p>Výrazové prostředky v hudbě</p> <p>Využití rytm. nástrojů k doprovodu</p> <p>Suita – J. Suk: Pohádka</p> <p>Rozvíjení hudební představivosti</p> <p>L. Janáček: Svateb. Písně z opery</p> <p>Její pastorkyňa- nápěvky mluvy</p> <p>Lidové taneční písně (mateníky)</p> <p>využití bicích nástrojů</p> <p>Martinů – ukázka z tvorby</p> <p>Shrnutí učiva, opakování písni, hudební hádanky</p>	
---	--	--

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vnímá a definuje rozdíly mezi hudebními žánry - intonačně čistě a rytmicky přesně zpívá - chápe úlohu hudebního žánru ve společnosti, jeho typické výrazové prostředky - dbá na hlasovou hygienu - orientuje se v základních stylech jazzové hudby - chápe spojení jazzové a symfonické hudby v díle G. Gerschwina - osvojuje si druhy vokálních projevů (scat, brumendo, falzet) - uvědomuje si výrazové prostředky stylů a žánrů - vnímá úlohu hudby ve společnosti - vyjadřuje své hudební a mimohudební představy - chápe souvislosti vzniku hudebního díla - charakterizuje hudebně výrazové prostředky - chápe vztah autor – interpret – posluchač - doprovází zpěv na rytmické nástroje - rozlišuje hudební slohy, postihuje sémantické prvky hudby - dokáže vyjádřit hudební i nehudební představy - vnímá rozdíl mezi polyfonií a homofonií - aktivně poslouchá hudbu - vnímá stavbu sonátové formy, symfonie - vnímá kontrast a gradaci v hudbě v souvislosti s autorovým výběrem nástrojů, dynamikou, tempem 	<p>Populární hudba, jazz, afroamerická hudba, spirituál Svět patří nám, Vozíčku, ke mně leť výrazové prostředky</p> <p>Tradicional, blues, dixieland, boogie-wogie, swing, D. Ellington, G. Gerschwin – Summer time</p> <p>rock, rock'n roll, folk, pop, vznik skladby, poslech – Beatles, Olympic, B. Dylan, J. Nohavica</p> <p>Hudební divadlo, film, Semafor, Purpura J. Šlitr – J. Suchý</p> <p>Hudba minulosti a dneška, trubadúři, G. de Mahaut, Byl vlahý máj</p> <p>Renesance, baroko, Palestrina, J. S. Bach, G. F. Händel</p> <p>Klasicismus, Haydn, Mozart, Beethoven, sonátová forma, symfonie</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - chápe historické okolnosti vzniku hudebního díla -vztah umělce a společnosti -chápe mimohudební obsah programní hudby, vlastenectví autora - poznává hudební výrazové prostředky - vyjadřuje své pocity a představy -kriticky hodnotí hudební dílo - aktivně se projevuje v oblasti vokál. a instr. činností - využívá doprovodu na rytmické nástroje -orientuje se ve stylech a žánrech - kriticky hodnotí hudební dílo 	<p>Romantismus, symfonická báseň, Čajkovskij Schubert, Chopin</p> <p>20. stol., Dvořák, Suk, Janáček, Debussy impresionismus</p> <p>Opakování písní, poslech ukázek, besedy.</p>	
---	--	--

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - chápe úlohu hudby ve společnosti - vnímá vztah recipienta a tvůrce -formuluje své pocity a představy - orientuje se v hudebních slozích -chápe úlohu umění ve společnosti -vnímá vztah hudby, výtvarného umění, architektury -definuje hudebně výrazové prostředky, kantátu, oratorium, koncert - vnímá princip gradace a kontrastu - vyjadřuje pocity posluchače a tvůrce díla -orientuje se v hudebních formách a výrazových prostředcích -zná významné hudební tvůrce regionu - chápe výrazové prostředky ve vztahu k hudebnímu dílu -formální stavbu díla, sonátovou formu, symfonii, vliv lidové písně na tvorbu autorů klasicismu - chápe úlohu hudby ve společnosti, historické okolnosti vzniku díla, vnímá autorovo vlastenectví - vyjadřuje své pocity při poslechu romantické hudby - projevuje se jako aktivní posluchač -dokáže vnímat přístup autora, interpreta - formuluje pocity posluchače, hodnotí výrazové prostředky -chápe úlohu hudby ve společnosti 	<p>Archeologie, Řecko, Řím, Seikilova píseň chorál hudební nástroje pravěku a starověku</p> <p>Renesance, trubadúři, nejstarší české písně, homofonie, harmonie, Palestina, Lasso</p> <p>Baroko, polyfonie, koncert, kantáta, oratorium, homofonie, české baroko</p> <p>Zpěv koled, Adam Michna z Otradovic P . J. Vejvanovský, J . J. Ryba</p> <p>Klasicismus, Haydn, Mozart, Beethoven Český klasicismus J. V. Stamic, symfonie</p> <p>Romantismus, Chopin, Verdi, Schubert, Čajkovskij, Liszt, Paganini, symf.báseň</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>aktivně se zapojuje do hudebních činností</i> - <i>využívá získaných dovedností</i> - <i>analyzuje hudebně výrazové prostředky</i> - <i>formuluje vlastní názor na dílo</i> - <i>orientuje se v dějinách hudby</i> - <i>užívá různých technik vokálního projevu</i>	<p>Hudba 20. stol., impresionismus, Ravel Prokofjev, Martinů, Janáček</p> <p>Shrnutí učiva, opakování, referáty, besedy opakování teoretické látky, hudební hádanky</p>	
--	---	--

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět:	Prvouka
Období – ročník:	1. období 1. – 3. ročník
Počet hodin:	1. a 2. ročník 2 hodiny týdně 3. ročník 3 hodiny týdně
Učební texty:	Prvouka 1. -3., Studio 1+1, Nová škola

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Prvouka* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* RVP ZV. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Podmínkou úspěšného vzdělávání v daném předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitele. Propojení výuky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Obsahové, časové organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Prvouka* je členěn do pěti tematických okruhů, které tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy. V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi. V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* se žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině a obci. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky. V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody nejbližšího okolí jejich života. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí. V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jako odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.

V předmětu se realizují formou projektů (více viz kapitola č. 3.4 Začlenění průřezových témat) obsahově blízká **průřezová témata** „*Výchova demokratického občana*“, „*Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*“ a „*Environmentální výchova*“. Vyučovací předmět Prvouka se vyučuje v 1. až 3. ročníku ve 2 hodinové týdenní dotaci (celkem 6 hodin). Nezanedbatelná část výuky probíhá mimo budovu školy – v blízkém okolí školy, v různých částech obce, v rámci škol v přírodě. K preferovaným formám výuky patří i exkurze do různých institucí a do zajímavých přírodních lokalit.

KOMPETENCE K UČENÍ

Vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.
- Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme práci s chybou.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

- Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů.

- Učíme žáky nebát se problémů, hovořit o nich a přijímat odpovědnost za své chování.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací z třídního kolektivu učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- V rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
- Jdeme příkladem – učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci.

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu jako přípravu na dodržování zákonných norem a morálky společnosti.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých.

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Učíme žáky toleranci a uznání přirozené autority svých spolužáků.

- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích.

- V žácích upevňujeme hrdost na svou osobu, rodinu a obec.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, učím je vážit si pracovního úsilí kamarádů a respektovat výsledky jejich práce.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Učíme žáky pracovat přiměřeným pracovním tempem, aby neplýtvali svojí energií ani energií druhých.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět

1. stupeň

1. MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy 1. období

Žák:

- Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- Začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- Rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické

hodnoty a rozmanitost

Očekávané výstupy 2. období

Žák:

- Určí a vysvětlí úlohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- Rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištních lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo

- **Domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **Škola** – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy
- **Obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- **Okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na života lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **Regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- **Naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- **Mapy obecně zeměpisné a tematické** – obsah, grafika, vysvětlivky

2. LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy 1. období

Žák

- Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Očekávané výstupy 2. období

Žák

- Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- Rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Učivo

- **Rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- **Soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
- **Chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie
- **Právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- **Vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze
- **Kultura** – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- **Základní globální problémy** – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

3. LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy 1. období

Žák:

- Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnost
- Pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Očekávané výstupy 2. období

Žák:

- Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- Rozezná současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

- **Orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- **Současnost a minulost v našem životě** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **Regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- **Báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

4. ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy 1. období

Žák:

- Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Očekávané výstupy 2. období

Žák:

- Objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředím i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

- **Látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **Voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **Nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **Vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období
- **Rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejnámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **Životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **Rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

5. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy 1. období

Žák:

- Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- Dodržuje zásady bezpečného chování ta, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy 2. období

Žák:

- Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře zdravého způsobu života
- Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- Ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

- **Lidské tělo** – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základní lidské reprodukce, vývoj jedince
- **Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy** – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu)
- **Péče o zdraví, zdravá výživa** – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika; reklamní vlivy
- **Návykové látky a zdraví** – odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače
- **Osobní bezpečí** – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci
- **Situace hromadného ohrožení**

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: - popíše bezpečnou cestu do školy - rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí, situaci modeluj - rozpozná svoji školu a spolužáky - určí svoje pracovní místo - uvede svoji adresu, zajímavosti v místě bydliště - pozná mělnický zámek a kostel	Místo, kde žijeme - domov – prostředí domova - orientace v místě bydliště - škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy - bezpečnost v dopravním provozu – cesta do školy - regionální památky	
- pojmenuje členy své rodiny a popíše jejich roli - vyjmenuje dobré a špatné vlastnosti lidí - rozliší blízké příbuzenské vztahy v rodině - uvede přirozené odlišnosti spolužáků, projevuje k nim toleranci - modeluje své chování ve třídě, ve školní jídelně, v dopravním prostředku, kině apod.	Lidé kolem nás - rodina – postavení jedince v rodině, role členů - blízké příbuzenské vztahy - mezigenerační vztahy - chování lidí – vlastnosti lidí - pravidla slušného chování	
- uvede ze svého života příklad z minulosti, současnosti a budoucnosti - uvede svůj režim dne s časovými údaji - charakterizuje roční doby z hlediska života v rodině, zvyků a činností členů rodiny	Lidé a čas - orientace v čase – měsíce, dny, celé hodiny - určování času, kalendář - režim dne - roční doby	
- uvede příklady ze života živočichů a rostlin v jednotlivých ročních obdobích - roztrídí některé přírodniny podle nápadných znaků	Rozmanitost přírody - den a noc - změny v přírodě v ročních obdobích	

<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady dětských her, objasní význam hry pro dítě - popíše základní stavbu lidského těla a funkci jednotlivých orgánových soustav - uvede základní zásady osobní hygieny, správné výživy a zdravého způsobu života - vysvětlí pojmy: zdraví, nemoc, úraz - na příkladech uvede, jak lze preventivně předcházet nemocem, úrazů, zneužívání své osoby - v modelových příkladech předvede první pomoc a uvede způsoby léčby běžných onemocnění	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo – základní stavba a funkce - péče o zdraví – pitný a pohybový režim, zdravá strava, nemoc, osobní hygiena - osobní bezpečí – ochrana proti zneužívání	
--	--	--

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: - dodržuje správné dopravní návyky chodce - rozliší různé dopravní prostředky - zapíše adresu domů, adresu školy	Místo, kde žijeme - orientace v místě bydliště a okolí školy - cesta na určené místo, dopravní značení	
- popíše role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - uvede a popíše povolání rodičů - zapíše datum narození - vyjmenuje a popíše různá povolání a pracovní činnosti - vysvětlí potřebu různosti lidí a jejich povolání pro společnost - v modelových situacích předvede základní pravidla slušného chování ve společnosti a rodině - objasní termíny: ohleduplnost, kamarádství - uvede příklady tolerance k nedostatkům a přednostem spolužáků	Lidé kolem nás - život a funkce rodiny - práce fyzická a duševní, zaměstnání - soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným - obchod a firmy - chování lidí - principy demokracie	
- orientuje se v čase – na příkladech porovná minulost a současnost - rozliší kalendářní a školní rok, vymezí týdny, dny, hodiny, minuty - stanoví denní režim vhodný pro dítě, vymezí v něm vhodné pracovní a odpočinkové aktivity - uvede významné kulturní a historické památky a události regionu, interpretuje některé pověsti spjaté s místem, kde žije - uvede příklady zvyků a práce lidí, soužití lidí	Lidé a čas - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny	

<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě - popíše ohleduplné chování k přírodě - pozná a pojmenuje domácí zvířata a jejich mláďata, rozezná pokojivé rostliny, zeleninu, ovoce - navrhne způsoby pomoci živočichům v přírodě za nepříznivých situací 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - roční období a změny v přírodě - ochrana přírody – odpovědnost lidí 	
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí péči o sluch a zrak, vysvětlí rozdíly předškolního, školního a dospělého věku - popíše prevenci nemocí a úrazů - předvede ošetření drobného poranění - uvede příklady správného chování chodce a cyklisty - uvede, jak se chovat v situaci obecného ohrožení 	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo – funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, vývoj jedince - péče o zdraví – drobné úrazy a poranění, první pomoc - osobní bezpečí – chování v rizikovém prostředí 	

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - začlení svou obec do příslušného kraje - popíše změny v nejbližším okolí, v místě kde žije - vyznačí na jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy a cestu na určené místo - doporučí spolužákům vhodná místa pro volný čas, kulturu, služby, sport - ukáže přírodní a umělé prvky v okolní krajině - vyjádří různými způsoby estetickou hodnotu a rozmanitost přírody - uvede příklady možnosti využití různých dopravních prostředků v nejbližším regionu a zdůvodní jejich přednosti 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v místě bydliště a okolní krajině - cesta z domova do školy - obec, místní krajina – její části, poloha v krajině - minulost a současnost obce - význačné budovy - dopravní síť 	
<ul style="list-style-type: none"> - uvede základní vlastnosti látek - uvede příklady změn látek (hmotnost, teplo, objem) - na příkladech uvede význam vody a vzduchu pro člověka - uvede příklady využití hornin a nerostů v regionu - rozliší rostliny kvetoucí a nekvetoucí, popíše části rostlin - vyjmenuje nejznámější hospodářské a léčivé rostliny, najde tyto rostliny v okolí školy - rozliší hospodářská a domácí zvířata - uvede živočichy a rostliny žijící ve svém okolí - uvede správný způsob likvidace odpadů v domácnostech a význam třídění odpadů 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - látky a jejich vlastnosti – změny skupenství látek, vlastnosti látek - životní podmínky – voda a vzduch – vlastnosti - půda – význam, složení - některé hospodářsky významné horniny a nerosty - rostliny, houby, živočichové – výskyt v regionu, význam v přírodě a pro člověka - ochrana životního prostředí – likvidace odpadů 	

<ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní význam správného držení těla - navrhne správné pracovní polohy při běžných činnostech ve škole i doma - popíše správnou volbu oblečení a obuvi pro různé modelové situace - vysvětlí význam péče o zdraví, otužování - sestaví svůj režim dne - uvede zásady správného chování při styku s cizími osobami v různých modelových situacích	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce - péči o zdraví – intimní a duševní hygiena, denní režim - osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí	
---	---	--

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět:	Přírodověda
Období – ročník:	2. období 4. a 5. ročník
Počet hodin:	4. ročník 2 hodiny týdně 5. ročník 3 hodiny týdně
Učební texty:	Přírodověda 4. -5. Nová škola, SPN

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Přírodověda* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* RVP ZV. Opírá se o vybrané poznatky různých přírodovědných oborů a svým pojetím směřuje k získání takových žádoucích dovedností a vědomostí, které žákům umožní dále aktivně poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět, ve kterém člověk pracuje a žije. Vede žáky k ohleduplnému vztahu k přírodě a k hledání vlastních možností aktivní ochrany životního prostředí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Přírodověda* navazuje organicky na učivo prvouky v 1. až 3. ročníku a vytváří základ pro vyučovací předmět *Přírodopis* ve vyšších ročnících základní školy. Jednotlivá témata lze přeskupovat vzhledem k sezónnímu principu a podmínkám pro vyučování mimo školní budovu. Vzdělávací obsah předmětu je členěn do dvou základních tematických okruhů: *Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví*. V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako jednu z planet sluneční soustavy. Seznamují se ze základními moderními vědeckými poznatky o vzniku vesmíru a sluneční soustavy a o vzniku života na planetě Zemi. Teoreticky i prakticky poznávají rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří nejen nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a s pomocí získaných informací se učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu a hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů apod. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci by si měli postupně uvědomit, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a za zdraví jiných lidí. Cíleně jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Vyučovací předmět *Přírodověda* je vyučován ve 2 hodinové týdenní dotaci ve 4. ročníku a v 2 hodinové týdenní dotaci

v 5. ročníku (celkem 4 hodiny). Výuka probíhá v kmenových třídách, nezanedbatelná část i mimo budovu školy přímo v terénu (tematické vycházky, exkurze apod.). Potřebné vědomosti a dovednosti žáci získávají především pozorováním názorných pomůcek, sledováním konkrétních situací, hraním určených rolí a řešením modelových situací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Přírodověda

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé, co se jim líbí a v čem by v budoucnu mohli uspět.
- Vedeme žáky k poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace (které nelze v životě člověka prakticky ověřit) v literatuře, na internetu, v televizních dokumentárních pořadech, výukových počítačových programech (zejména informace o vesmíru aj.).
- Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Učíme žáky řešit problémové situace porovnáním s veřejně dostupnými zdroji, současně žáky učíme zaujímat k nim kritický postoj.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby získávání informací.
- Jdeme příkladem – učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven, aj.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace“.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a zkušenosti (školní časopis, místní tisk, web, ppt. Prezentace apod.).
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmu, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví i k ochraně zdraví jejich kamarádů, členů rodiny apod.
- Učíme žáky základům tolerance a vzájemného soužití.
- Vedeme žáky k přiměřené odpovědnosti za budoucnost naší planety a k aktivní obraně proto nežádoucím vlivům z různých sfér společnosti, které nabádají k nesprávnému (netolerovatelnému, nelegálnímu či konzumnímu) způsobu života.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi, významnými pro udržení vhodných životních podmínek života na naší planetě.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Přírodověda

1. stupeň

1. MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo

- **domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **škola** – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy
- **obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce, význačné budovy, dopravní síť
- **okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- **naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému (správa a samospráva, státní symboly)
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky

2. LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky

- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Učivo

- **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- **soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným sociálně slabým, společný „evropský dům“
- **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie
- **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- **vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze
- **kultura** – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- **základní globální problémy** – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

3. LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

- **orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- **současnost a minulost v našem životě** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- **báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

4. ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupen, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

- **látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **Vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období
- **rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavby těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

5. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuj svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

- **lidské tělo** – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- **partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy** – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu)
- **péče o zdraví, zdravá výživa** – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika; reklamní vlivy
- **návykové látky a zdraví**- odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače
- **osobní nebezpečí** – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci
- **situace hromadného ohrožení**

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy: živá příroda, neživá příroda; uvede příklady zástupců - objasní princip rovnováhy přírody - roztřídí dané látky pomocí smyslů a měřením - určí, které látka nelze zkoumat některými smysly, tvrzení zdůvodní - uvede souvislosti mezi vzhledem krajiny, kvalitou životního prostředí a činností člověka - rozliší vybrané horniny a nerosty - vysvětlí pojem: zvětrávání; uvede příklady zvětrávání a vyjmenuje faktory, které zvětrávání způsobují - uvede, jak vzniká půda a jaký má půda význam pro život na Zemi <ul style="list-style-type: none"> - na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých organismů a neživé přírody - roztřídí živočichy na bezobratlé a obratlovce, uvede zástupce - porovná základní projevy života konkrétních živých organismů - uvede znaky života, životní potřeby, způsob života, stavbu těla a funkci jednotlivých částí těla konkrétních rostlin a živočichů - s pomocí jednoduchých klíčů, atlasů a vhodných odborných publikací zařadí konkrétní živočichy do známých skupin <ul style="list-style-type: none"> - uvede zástupce různých přírodních společenstev ve vybraných lokalitách regionů - uvede příklady vzájemných vztahů mezi organismy - uvede příklady přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku (porovná jednotlivé živé organismy) - zhodnotí dopad některých konkrétních činností člověka na přírodu, 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - neživá příroda - látky a jejich vlastnosti – třídění látek - změny látek a skupenství - porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek - voda a vzduch – význam pro přírodu a člověka, oběh vody v přírodě - nerosty a horniny, vznik půdy a její význam - živá příroda – třídění rostlin, hub, živočichů - podmínky života na Zemi a jejich rozmanitost slunce, voda, půda, vzduch <ul style="list-style-type: none"> - životní podmínky rostlin - živočichové a stavba jejich těla - stopy zvířat - přírodní společenstva – háje, lesa, vod a bažin, pole a zahrady, suchých stanovišť - význam lesů pro člověka - přizpůsobení rostlin a živočichů změnám prostředí během roku <ul style="list-style-type: none"> - význam zemědělství pro člověka - vzájemné vztahy rostlin, hub a živočichů 	

<p><i>rozliší, které z nich mohou prostředí a zdraví člověka podporovat, a které poškozovat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>provede pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i> - <i>zhodnotí příčiny, důsledky (příp. odpovědi lidí) u konkrétních vybraných živelných pohrom a ekologických katastrof; uvede základní zásady chování a jednání v těchto situacích, na konkrétních příkladech popíše činnost jednotlivých složek IZS</i> - <i>provede vybrané praktické činnosti v terénu: založí sbírku přírodnin, vypěstuje rostliny, založí herbář, provede pozorování a jeho záznam apod.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana přírody, likvidace odpadů - živelné pohromy a přírodní katastrofy 	
--	--	--

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi - popíše postavení Země ve vesmíru - objasní střídání dne a noci, ročních období - charakterizuje Měsíc a jeho fáze, vyhledá v kalendáři symboly fází Měsíce a uvede (odhadne) význam těchto symbolů - ve skupině se spolužáky znázorní pomocí globusu a jiných vhodných pomůcek pohyb Země a ostatních planet sluneční soustavy kolem Slunce - vyhledává v encyklopediích a stručně popíše funkce některých orgánů a orgánových soustav člověka - popíše vznik a vývoj jedince, jednotlivé etapy lidského života - na konkrétních příkladech zdůvodní význam ohleduplného chování k druhému pohlaví - objasní význam osobní a intimní hygieny, denního režimu - sestaví jídelníček podle základních zásad správné výživy - uvede příklady stresových situací, navrhne, jak stresu čelit a předcházet - sestaví svůj režim dne podle zásad zdravého způsobu života, zohlední v něm oprávněné požadavky blízkých - uvede příklady pozitivních a negativních reklamních vlivů 	<p>Rozmanitost přírody – Země a vesmír</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slunce a sluneční soustava - vesmírná tělesa – hvězdy, přirozené družice, planety, komety, meteory, meteority - Země ve vesmíru – pohyby Země - gravitační síla - střídání dne a noci, roční období - práce s globusem Člověk a jeho zdraví - stavba lidského těla - funkce některých orgánů a orgánových soustav - pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou - základy lidské reprodukce - vývoj jedince - základy sexuální výchovy - partnerství a rodičovství - péče o zdraví, správná výživa - intimní a duševní hygiena - sociálně patologické jevy 	

<ul style="list-style-type: none"> - na modelových příkladech předvede osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek - posoudí negativní vliv kouření, alkoholu, drog, násilí, hracích automatů apod. na kvalitu lidského života - uvede, (na modelových situacích předvede), jak bude postupovat v krizových situacích (šikana, týrání, zneužívání, přírodní a ekologické katastrofy, teroristický útok apod.) - na modelových příkladech předvede základní úkony první pomoci a přivolání pomoci v různých situacích (aplikuje znalost telefonních čísel: 150, 155, 158, 156) - pojmenuje správně základní části lidského těla - vysvětlí, proč (jak) se musí chránit před stykem s cizí krví (úrazy, nalezené injekční stříkačky aj.) - vysvětlí pojmy: HIV, AIDS 	<ul style="list-style-type: none"> - návykové látky - bezpečné chování v rizikovém prostředí - situace hromadného ohrožení - první pomoc - HIV/AIDS 	
---	--	--

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět:	Vlastivěda
Období – ročník:	2. období 4. a 5. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	Vlastivěda 4. – 5., Nová škola

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Vlastivěda* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* RVP ZV. V návaznosti na vyučovací předmět *Prvouka* přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti. Seznamuje žáky s nejdůležitějšími osobnostmi a událostmi regionálních, národních a evropských dějin, integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z vyučování a osobního života žáků s dalšími informacemi z tisku, rozhlasu, televize, uvádí je do souvislostí a v potřebné míře zobecňuje. Vzdělávací obsah předmětu a převážně činností charakter výuky směřují zejména k tomu, aby si žáci přirozeným způsobem vytvořili kladný vztah ke své rodině, škole, obci, regionu a zemi, ve které žijí a současně aby nabyli povědomí sounáležitosti se zeměmi integrované Evropy a s jinými demokratickými zeměmi světa. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáka dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity, a vytvořit mu podmínky pro jeho pozdější orientaci a uplatnění ve společnosti (v rámci České republiky i ostatních zemí Evropské unie).

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Vlastivěda* vytváří přirozené základy pro výuku vyučovacích předmětů *Dějepis, Zeměpisu a Občanská a rodinná výchova* ve vyšších ročnících školy a jej členěn do tří základních tematických okruhů: *Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás a Lidé a čas*. Rozsah a hloubku konkretizovaného učiva volí vyučující s ohledem na konkrétní místní podmínky, potřeby a zájem žáků; rychlost postupu přizpůsobuje aktuální úrovni poznávacích schopností žáků a jejich dosavadní životní zkušenosti. Tematické okruhy se společnými prvky vhodně a funkčně propojují. V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci seznamují se základními poznatky o krajině, minulosti a současnosti své obce (regionu, vlasti). Získávají základní informace o Evropě, ostatních kontinentech a jejich zemích. Učí se orientovat v terénu, pracovat s mapami, používat získané vědomosti v praktických situacích. V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* poznávají různé druhy lidské práce a učí se chápat jejich souvislost s přírodními podmínkami, poznávají, jak se činnosti lidí odrážejí v tvářnosti krajiny, charakteru staveb a v rozmanitých památkách. Žáci poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů, vycházejí od neznámějších událostí v obci a regionu a postupují se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Získávají odpovědný vztah ke kulturním bohatstvím vlast, k jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám. Vytvářejí si základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích i o způsobu života lidí v sousedství vlasti.

Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje v 2 hodinové týdenní dotaci ve 4. ročníku a ve 2 hodinové týdenní dotaci v 5. ročníku (celkem 4 hodiny). Výuka probíhá převážně k kmenových třídách, nezanedbatelná část i mimo budovu školy (tematické vycházky a exkurze, návštěva památek, sbírek regionálních muzeí, veřejné knihovny apod.). Velký význam má cílené vedení žáků k samostatnému vyhledávání, získávání a zkoumání informací z různých dostupných zdrojů (literatura, rozhlas, televize, tisk, členové rodiny, lidé v nejbližším okolí apod.).

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Vlastivěda

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace z různých zdrojů.
- Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Na modelových příkladech učíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsob získávání informací.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
- Jdeme příkladem – učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace (s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven, apod.). Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace. Vedeme žáky k tomu, aby předávali své zkušenosti a poznatky z cestování svým spolužákům. Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a zkušenosti (školní časopis, místní tisk, web, ppt. Prezentace).
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.

- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Učíme žáky chápat různé sociální postavení různých lidí v historii naší země a vyvozovat analogie k současnosti.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických pracovníků školy. Respektujeme
- práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.
- Učíme žáky základům demokracie, tolerance a vzájemného soužití.
- Vedeme žáky k národní hrdosti, k ochraně životního prostředí, kulturního a přírodního bohatství, k myšlence „evropanství“.
- - Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme. Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi a s jejich možnostmi budoucího pracovního uplatnění v rámci Evropské unie – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Vlastivěda

1. stupeň

1. MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo

- **domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **škola** – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace
- **obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- **okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- **naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování

- **Mapy obecně zeměpisné a tematické** – obsah, grafika, vysvětlivky

2. LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich předostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu řešení
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Učivo

- **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- **soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
- **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům
- **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- **vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky
- **kultura** – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- **základní globální problémy** - významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

3. LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

- **orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
- **současnost a minulost** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- **báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

4. ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

- **látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **Vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období
- **Rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **Životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **Rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- **Rizika v přírodě** – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

5. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávené volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby
- požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

- **lidské tělo** – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základní lidské reprodukce, vývoj jedince
- **péče o zdraví** – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim, nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika
- **partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy** – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahu, etická stránka sexuality
- **návykové látky a zdraví** – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- **osobní bezpečí** – krizové situace, vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- **přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví** – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- **mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená** – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - uvede významné podniky a hospodářské aktivity v regionu - určí světové strany v přírodě a podle mapy - rozliší náčrt, plán a základními typy map, vyhledá jednotlivé údaje, vysvětlí smluvní značky - popíše polohu ČR v Evropě - předvede dovednost práce s mapou, ukáže na mapě polohu ČR a sousedních států - uvede základní informace o podnebí ČR a základních podnebních pásmech - vyhledá na mapě hlavní vodní toky, pohoří a nížiny ČR - vyhledá hlavní města jednotlivých krajů ČR - uvede hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - vyhledá z dostupných informačních zdrojů typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hosp. a kultury, posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, správního a vlastnického - charakterizuje státoprávní uspořádání ČR 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - naše obec a její okolí, náš region Rakovnicko, náš kraj - Česká republika moje vlast poloha členění státní zřízení a politický systém ČR, státní správa státní symboly Praha - hlavní město kraje a krajská města povrch, vodstvo, podnebí a počasí hospodářství, obyvatelstvo ochrana přírody zajímavosti - mapy a plány, zobrazení krajiny na mapě, orientace na mapě a práce s mapou, orientace v krajině, světové strany 	

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se spolužáky ve třídě a s pomocí učitele sestaví žákovskou samosprávu, ve skupině se spolužáky sestaví základní pravidla soužití ve škole, - uvede příklady, čím se lidé liší a jak lze těchto odlišností využít ve prospěch celé společnosti - uvede základní lidská práva a práva dítěte - uvede příklady ze svého okolí, ve kterých dochází k porušování lidských práv a demokratických principů - vysvětlí pojem „kultura“; na konkrétních příkladech ze svého okolí uvede různé podoby a projevy kultury; uvede konkrétní příklady kulturních institucí <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie - na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost - konkrétním způsobem využije archiv, knihovnu, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti - porovná a zhodnotí na konkrétních příkladech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti (uvede regionální specifika) - objasní historické důvody státních svátků a významných dnů - převede příběhy spolužákům některou z pověstí (vázanou na nejbližší 	<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - žákovská samospráva jako modelová situace - základní lidská práva a práva dítěte - práva a povinnosti žáků školy - právní ochrana občanů a majetku - podoby a projevy kultury, kulturní instituce <p>Finanční gramotnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - peníze - tvorba hodnot - rozpočet a hospodaření - nakupování <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase a časový řád, určování času, měření dějinného času - české země v pravěku, Keltové, Germáni a Slované na Rakovnicku - naše nejstarší minulost v pověstech - Velkomoravská říše - život za vlády Přemyslovců - Lucemburkové, Karel IV., středověk, gotika (hrad Křivoklát, místní pověsti, Rakovník) 	
---	---	--

<p><i>region)</i> <i>- stručně charakterizuje historický přínos vybraných významných osobností českých dějin (regionu ,obce)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jan Hus, husitské války, Jan Žižka (Hus v našem okolí), české země po husitských válkách - nástup Habsburků, Rudolf II., renesance (královské město Rakovník, Krušovice) - místní pověsti, regionální památky a osobnosti, proměny způsobu života na Rakovnicku	
--	---	--

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák: - zprostředkuje ostatním spolužákům zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích - dobře se orientuje na mapě, ukáže polohu sousedních států - charakterizuje vybrané státy - vyhledá na mapě evropské státy a významná evropská města - porovná světadíly a oceány podle velikosti, popíše podle mapy jejich polohu na Zemi - vysvětlí pojmy: Evropská unie, „evropský dům“; rozliší znak EU; uvede některé výhody členství ČR v EU</p> <p>Žák: - uvede některý významný globální (lokální, společenský apod.) problém a navrhne způsob jeho řešení</p> <p>Žák: - vyjádří vlastními slovy, co znamená, že banka je správce peněz - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší popř. menší než výdaje - na příkladech objasní riziko půjčování peněz a na příkladech vysvětlí jak reklamovat zboží</p>	<p>Místo, kde žijeme - ČR – místní krajina a region (opakování), kraj, ve kterém žijeme – Středočeský Praha a kraje ČR Vznik ČR, poloha, ČR jako součást EU - Evropská unie – evropský občan, cestování, co daly naše země Evropě a Evropa nám, společný „evropský dům“ - Evropa a svět, kontinenty a oceány - sousední státy ČR - Evropa – poloha, povrch, vodstvo, podnebí, rostliny a živočichové, hospodářství - orientace na mapě Evropy - cestujeme po Evropě – jednotlivé oblasti Evropy</p> <p>Lidé kolem nás - základní globální problém – sociální, konzumní společnost, přírodní prostředí</p> <p>Finanční gramotnost - banka - spoření a šetrnost - finance ve světě lidí - globální problémy</p>	

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie - na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost - konkrétním způsobem využije archiv, knihovnu, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti - porovná a zhodnotí na konkrétních příkladech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti (uvede regionální specifika) - objasní historické důvody státních svátků a významných dnů - převypráví spolužákům některou z pověstí (vázanou na nejbližší region) - stručně charakterizuje historický přínos vybraných významných osobností českých dějin (regionu, obce) 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - měření dějinného času - opakování nejstarších dějin - doba pobělohorská - život po době baroka (památky na Rakovnicku) - Jan Amos Komenský - život za vlády Marie Terezie a Josefa II. - 19. století – století páry, národní obrození, Národní divadlo, rok 1848, Rakousko-Uhersko - 1. světová válka - vznik Československa, T. G. Masaryk (Lány) - první republika, meziválečné období - 2. Světová válka, protektorát - od totality k demokracii, vznik ČR 	
--	---	--

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Vyučovací předmět:	Dějepis
Období – ročník:	3. období 6. - 9. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	Dějepis 6. – 9. ročník, SPN

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

- **jazyky** – významní spisovatelé a jejich tvorba, ...
- **zeměpis** – orientace v prostoru, územní rozsah států, ...
- **výtvarná výchova** – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci, ...
- **občanská výchova** – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém, ...
- **matematika, fyzika, přírodopis, chemie** – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky, ...
- **hudební výchova** – vývoj hudebních projevů, významní skladatelé, ...

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

- **OSV** – komunikace, sociální dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů, kreativita, ...
- **VDO** – demokracie, despotie, tyranie, občanská práva, náboženská nesnášenlivost, tolerance, občanská společnost, volební systém, formy vlády, totalita, rasismus, holocaust, ideologie, ...
- **EV** – člověk a příroda, příroda a první civilizace, historické památky, dopad průmyslové revoluce na přírodu, zásahy do přírodních poměrů,...
- **MKV** – sbližování a prolínání kult. vlivů, náš etnický původ, předsudky, stereotypy, husitství, poznávání jiných kultur, mezinárodní solidarita,...
- **VMS** – integrace Evropy, vliv Říma na raně středověké státy, formování evropských států, křížové výpravy, mírové poselství Jiřího z Poděbrad, reformace, význam objevení Ameriky, buržoazní a buržoazně demokratické revoluce, ...
- **MV** – národní obrození, propaganda, sdělovací prostředky a politika, ...

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

KOMPETENCE K UČENÍ

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede k zamyšlení nad historickým vývojem

Žák:

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Učitel:

- zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, práce s audiovizuální technikou, práce na PC, ...)
- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Žák:

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Učitel:

- vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování
- zařazuje do výuky diskusi
- vede žáky k věcnému argumentování
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle
- a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, ...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Učitel:

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Učitel:

- reflektuje při výuce společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Učitel:

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

Žák:

- dodržuje vymezená pravidla
- používá svých znalostí v běžné praxi
- plní povinnosti a závazky

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků -orientuje se na časové přímce a v historické mapě -řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu -uvede příklady zdrojů informací o minulosti a pojmenuje instituce, které je shromažďují 	<p>Úvod do učiva dějepisu Proč se učíme dějepis. Měření času. Historické prameny. Muzea, archívy, galerie. Archeologie.</p>	Mezipředmětové vztahy – M, Z, Čj, Ov, F, VI 4. -5.
<ul style="list-style-type: none"> -rozpozná vývojová stádia člověka -charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu -pochopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství a chovu dobytka -pochopí podmínky vzniku řemesel a důsledky oddělení řemesel od zemědělství a vznik obchodu -uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v různých částech světa -uvede příklady archeologických kultur na našem území 	<p>Pravěk Starší doba kamenná – vznik a počátky člověka na Zemi. Lidé v mladším paleolitu. Počátky zemědělství. Doba kovů. Rozvoj řemesel. Zánik rodové společnosti. Keltové. Stěhování národů. Naše země v pravěku.</p>	Mezipředmětové vztahy – Z, Čj, Vv, PŘ, Hv, Ch, PČ,
<ul style="list-style-type: none"> -dokáže vysvětlit vliv přírodních podmínek na vznik a vývoj prvních států -chápe důležitost písma -uvědomuje si specifické znaky jednotlivých civilizací -uvede příklady nejvýznamnějších památek nebo objevů a jejich přínos světové civilizaci 	<p>Starověk Nejstarší civilizace – společné znaky. Mezopotámie. Egypt. Indie. Čína.</p>	Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Z, M, PŘ, Ch, PČ

<p>-prokáže základní orientaci na mapě a popíše přír. podmínky -dokáže vyprávět některou báji -objasní význam antiky -ukáže na konkrétních příkladech přínos antické kultury -porovná formy vlády v Aténách a ve Spartě -uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového dědictví</p>	<p>Řecko Báje a pověsti. Přírodní podmínky. Život v Řecku. Mykénské období. Kolonizace. Klasické Řecko. Boje Řeků za svobodu. Makedonie Kultura a vzdělanost</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Hv, Tv, Z, Př, M, F,</p>
<p>-popíše přírodní podmínky starověkého Říma -uvede nejdůležitější etapy římských dějin -chápe specifické znaky jednotlivých forem státní moci -popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše -uvědomí si význam vzniku křesťanství -dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky</p>	<p>Řím Přírodní podmínky, osídlení. Etruskové. Římská republika. Ovládnutí Středomoří. Krize republiky. Císařství. Křesťanství. Kultura, umění a věda. Rozpad říše římské. Naše země v době římské.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Př, Z, M, F,</p>

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si periodizaci středověku - seznámí se s uspořádáním společnosti v raně středověkém státě - učí se chápat úlohu křesťanství ve středověké společnosti - uvědomí si obohacení Evropy podněty z Orientu - seznámí se se státopornou úlohou panovnických dynastií - rozliší počátky státu podle pověsti a historicky prokázané skutečnosti - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - charakterizuje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti - uvede příklady románské kultury 	<p>Raný středověk Stěhování národů. Byzantská, arabská a franská říše. První státní útvary na našem území. Základy křesťanství. Boj mezi mocí světskou a církevní. Křížové výpravy. Počátky českého státu. Románská kultura a životní styl raného středověku.</p>	Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Z, PŘ, M, Hv
<p>učí se chápat změny politické, hospodářské, sociální a kulturní</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s vývojem českého státu a jeho významem pro vývoj Evropy - seznámí se s problémy, které vedly ke kritice církve - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život - učí se chápat pojmy tolerance a intolerance - seznámí se s nejvýznamnějšími památkami gotického slohu 	<p>Vrcholný středověk Rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst, život ve středověkém městě. Život na venkově. Český stát za posledních Přemyslovců. Nástup Lucemburků a vláda Karla IV. Stoletá válka. Gotická kultura. Kritika poměrů v církvi, Jan Hus, husitství v našich zemích.</p>	Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Hv, Vv, Z, PŘ, Průřez. témata – EV, VDO, MKV, MV, OSV, VMS Projekty: Dílo Karla IV., Vývoj módy, Hus, Husitské válečnictví, Exkurze: Praha Karla IV.

<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se s osobností Jiřího z Poděbrad - uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského habsburského soustátí 	<p>Pozdní středověk Doba poděbradská a jagellonská. Nástup Habsburků.</p>	<p>Pt 3 TO 3 Výchova k myšlení v evropských souvislostech 3.1 Evropa a svět nás zajímá 3.2 Objevujeme Evropu a svět 3.3 Jsme Evropané</p>
<p><i>osvojí si periodizaci novověku</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání Evropanů do nově objevených zemí - seznámí se s pojmy renesance, humanismus a jejich projevy v kultuře i životě lidí - seznámí se s novými směry usilujícími o reformu církve - učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii - objasní příčiny a důsledky náboženské nesnášenlivost 	<p>Počátky novověku Objevné plavby a jejich důsledky. Humanismus a renesance. Reformace. Český stát v předbělohorských poměrech. Třicetiletá válka.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Hv, Z, M, F,</p>

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí postavení českých zemí po třicetileté válce -učí se rozpoznávat projevy barokní kultury -chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil vývoj v Evropě i na americkém kontinentu -ujasní si pojem osvícenský absolutismus -uvědomuje si rozpory mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie -chápe pojem kolonie -uvědomí si význam boje za svobodu 	<p>Evropa v období absolutismu a závěru baroka Upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce. Baroko a životní styl. Rozvoj vzdělanosti v době osvícenství. České země za vlády Marie Terezie a Josefa II. Situace ve Francii, Rusku, Prusku a Velké Británii. Boj amerických osad za nezávislost a vznik USA.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Z, F, M, PŘ, Ch, Hv,</p>
<ul style="list-style-type: none"> -uvědomí si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur -popíše situaci ve Francii koncem 18. století -vysvětlí význam francouzské revoluce -objasní vliv osobnosti Napoleona I. na vývoj Evropy -popíše rozvoj průmyslové výroby a její vliv na společnost -uvědomí si souvislost mezi rozvojem průmyslu a společenskými změnami -chápe národní obrození jako celoevropský jev, jehož výsledkem je vytváření novodobých národů -seznámí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků -chápe pojem rasismus -pomocí mapy a odborné literatury objasní kulturní vývoj Evropy 	<p>Věk revolucí Velká francouzská revoluce, její průběh a význam. Napoleonské války a jejich důsledky. Průmyslová revoluce. Národní a osvobozenécká hnutí v Evropě. Utváření novodobého českého národa. Revoluce 1848. Porevoluční Evropa. Habsburská monarchie v 2. pol. 19. století. Občanská válka v USA. Sjednocení Německa a Itálie.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Hv, Z, F, Ch, M, Pt 3 TO 3 Výchova k myšlení v evropských souvislostech 3.1 Evropa a svět nás zajímá 3.2 Objevujeme Evropu a svět 3.3 Jsme Evropané</p>

<p><i>-charakterizuje důsledky průmyslové revoluce pro společnost</i> <i>-vysvětlí podstatné ekonomické a kulturní změny, které charakterizují modernizaci společnosti</i> <i>-porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa</i> <i>-vysvětlí rozpory mezi jednotlivými státy a příčiny vzniku válečných ohnisek koncem 19. století</i></p>	<p>Moderní doba Imperialismus a kolonialismus. Vzestup USA. Rusko za posledních Romanovců. Japonsko. Kapitalistická společnost. Měšťanská kultura. České země před první světovou válkou. Vznik Trojspolku a Dohody.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Z, Vv, Hv, Př, F,</p>
---	---	--

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>-charakterizuje průběh a důsledky válečné katastrofy a jejich vliv na vývoj Evropy</i></p> <p><i>-objasní vznik ČSR</i> <i>-uvede klady a zápory mnohonárodnostního státu</i> <i>-vysvětlí vliv světové hospodářské krize na rozvoj fašismu, nacismu a komunismu</i> <i>-objasní pojmy rasismus, antisemitismus, holocaust, pogrom, koncentrační tábor,</i> <i>-seznámí se s vnitřní a zahraniční politikou ČSR v období první a druhé republiky</i> <i>-učí se vnímat rozmanitost projevů kultury</i></p> <p><i>-objasní příčiny vypuknutí války</i> <i>-popíše průběh druhé světové války, válečné operace</i> <i>-charakterizuje složitost životních podmínek lidí</i> <i>-dokáže porovnat průběh 1. a 2. světové války, jejich výsledky</i> <i>-učí se úctě k odkazu účastníků odboje</i></p>	<p>První světová válka a vznik ČSR Meziválečné období Poválečné uspořádání světa Československá demokracie. Mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech. Počátky fašistického hnutí. SSSR v meziválečném období. Světová hospodářská krize a její důsledky. První projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek. Kultura, věda a technika mezi válkami. Mnichovská dohoda a její důsledky. Vznik Protektorátu Čechy a Morava.</p> <p>Druhá světová válka Vypuknutí druhé světové války. Západní tažení a bitva o Británii. Napadení SSSR. Domácí a zahraniční odboj. Heydrichiáda. Válka v Tichomoří. Českoslovenští vojáci na frontách 2. světové války. Závěrečné etapy války. Charakteristické rysy války. Válka v literatuře a filmu.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Ov, Čj, Hv, Vv, Z, F,</p> <p>Pt 2 TO 2.2 Občanská společnost a svět TO 2.3 Forma participace občanů v pol. Životě TO 2.4 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>Mezipředmětové vztahy – OV, Čj, Z, F,</p>

<ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí odlišné představy o poválečném uspořádání světa -popíše situaci po válce na našem území -seznámí se s potrestáním válečných zločinců -učí se chápat poválečný vývoj ČSR, který vyústil v únorové události 1948 -seznámí se s postavením ČSR v mezinárodních souvislostech -vysvětlí nastolení totalitní moci v Československu, vliv SSSR -charakterizuje na příkladech studenou válku -seznámí se s vnitřní situací republiky a událostmi roku 1968 -učí se chápat postupný rozpad východního bloku -charakterizuje význam roku 1989 -ujasní si začlenění ČR do integračního procesu -uvědomuje si vliv médií na každodenní život -uvědomuje si hrozbu terorismu 	<p>Vývoj po roce 1945 Důsledky 2. světové války. Řešení německé otázky. Poválečné Československo, volby 1946. Evropa na rozcestí. Upevnění sovětského bloku. Vývoj po únoru 1948. Protikomunistický odboj. Změny v Evropě a ve světě v 50. a 60. letech. Československo 1968. Normalizace. Mezinárodní vývoj od 60. let. Sametová revoluce. Rozpad Československa, vznik ČR. Integrace, globalizace. Ohniska konfliktů. Věda, technika a kultura na přelomu tisíciletí.</p>	<p>Mezipředmětové vztahy – Čj, Ov, Vv, Hv, Z, F, PČ,</p>
--	--	---

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Vyučovací předmět:	Občanská výchova
Období – ročník:	3. období 6. - 9. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	Občanská nauka 6. -9., nakladatelství Fraus

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cíle, zaměření a vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Občanská výchova vycházejí ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství. Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Připravuje žáky na řešení některých problémů souvisejících se zakládáním a vedením vlastní domácnosti. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění jejich osobní a občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. -9. ročníku. Navazuje na základy (dovednosti, vědomosti, postoje), které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. -5. ročníku. Vyučuje se v jednohodinové týdenní dotaci.

Výuka předmětu občanská výchova směřuje k:

- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti a osobnosti druhých lidí
- vnímání pocitů sounáležitosti s vlastní rodinou, společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, kterými se žáci náhodně setkají
- úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu, ke kulturním či jiným odlišnostem lidí, skupin i různých společenství
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání, v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořící rámec každodenního života
- poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních

- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících principů demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování vlastních práv
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti)
- přípravě žáka na život současném mnohotvárném a globalizovaném světě
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Občanská výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- vedeme žáky, aby vybírali a využívali vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- učíme žáky propojovat získané poznatky do širších celků a nalézat souvislosti
- vedeme žáky k tomu, aby získané poznatky hodnotili, třídili, a vyvozovali z nich závěry
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- učíme žáky tvořivě přistupovat k řešení problémů, vyhledávat vhodné informace, pracovat s nimi a nalézat řešení
- vedeme žáky ke kritickému myšlení, učíme je obhájit jejich rozhodnutí
- učíme žáky nebát se problémů (problém není hrozba, ale výzva)
- podporujeme originální způsoby řešení problémů
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- učíme žáky naslouchat promluvám druhých lidí a vhodně na ně reagovat
- vedeme je ke komunikaci k odpovídající úrovni
- umožňujeme žákům využívat ke komunikaci vhodné technologie
- podporujeme kritiku a sebekritiku
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a své školy na veřejnosti
- učíme žáky naslouchat druhým
- učíme žáky asertivnímu chování a nonverbální komunikaci

KOMUNIKACE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- vedeme žáky ke spolupráci v týmu, k vzájemnému naslouchání a pomoci
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vedeme žáky k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídní kolektivů
- důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž tvorbě se žáci sami podíleli

KOMPETENCE OBČANSKÁ

- vedeme žáky ke znalosti a dodržování legislativy a obecných morálních zákonů
- učíme žáky respektovat názory ostatních
- v simulovaných situacích formujeme volní a charakterové rysy žáků
- učíme žáky zodpovědně se rozhodovat podle dané situace
- netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci
- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě druhým lidem
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k efektivní organizaci vlastní práce
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi
- cíleně motivujeme žáky k dosažení jimi zvoleného dalšího studia
- seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci EU

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výchova k občanství

1. Člověk ve společnosti

Očekávané výstupy

Žák:

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- rozlišuje projevy vlastenectví od projevu nacionalismu
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasňuje potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extrémistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

Učivo

- naše škola-život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy, vklad vzdělání pro život
- naše obec, region, kraj-důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- naše vlast-pojem vlasti a vlastenectví, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly a státní svátky
- kulturní život-rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá
- lidská setkání-přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- vztahy mezi lidmi-osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- zásady lidského soužití- morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování, dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

2. Člověk jako jedinec

Očekávané výstupy

Žák:

- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo

- podobnost a odlišnost lidí-projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter, vrozené předpoklady, osobní potenciál
- vnitřní svět člověka-vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení, stereotypy v posuzování druhých lidí
- osobní rozvoj-životní plány a cíle, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

3. Stát a hospodářství

Očekávané výstupy

Žák:

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklad
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy států a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- na příkladu chování kupující a prodávající vyloží podstatu fungování trhu

Učivo

- majetek, vlastnictví-formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- peníze-funkce a podoby peněz, formy placení, rozpočet rodiny, státu, význam daní
- výroby, obchod, služby-jejich funkce a návaznost
- principy tržního hospodářství- nabídka, poptávka, trh, podstata fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání

4. Stát a právo

Očekávané výstupy

Žák:

- rozlišuje nejčastější typy a formy státu a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a států
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů-vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy-osobní přeprava, koupě věci
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestních činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

Učivo

- právní základy státu-znaky státu, typy a formy státu, státní občanství ČR, Ústava ČR, složky státní moci, jejich orgány a instituce
- státní správa a samospráva-orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- principy demokracie-znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam, význam a formy voleb do zastupitelstev
- lidská práva-základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- právní řád České republiky-význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů, právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- protiprávní jednání-druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postizitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- právo v každodenním životě-význam právních vztahů, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající, styk s úřady

5. Mezinárodní vztahy, globální svět

Očekávané výstupy

Žák:

- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny a možné důsledky pro život lidstva
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni-v obci, regionu
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

Učivo

- evropská integrace-podstata, význam, výhody, EU a ČR

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- mezinárodní spolupráce-ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody, významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN aj.)
- globalizace-projevy, klady a zápory, významné globální problémy

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -umí se orientovat v kalendáři, zná letopočty -umí vysvětlit původ a způsoby dodržování svátků -uvádí příklady pořekadel a přísloví 	1. Člověk v rytmu času <ul style="list-style-type: none"> -kalendář, letopočty -svátky -příslloví a pořekadla 	Z-geografická poloha ČR D-nejdůležitější panovníci Č-české pověsti Tvorba kalendáře
<ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí význam harmonických vztahů mezi členy rodiny (vzájemná pomoc, důvěra) pro zdravý vývoj dítěte -rozpozná možné příčiny rodinných problémů a uvede vhodné způsoby řešení -popíše, do kterých důležitých oblastí rodina směřuje své výdaje -dokáže se rozhodnout, jak vhodně naložit se svým kapesným a s uspořenými penězi 	2. Rodina <ul style="list-style-type: none"> -postavení rodiny v dnešní společnosti -postavení jedince v rodině -role členů rodin, rodokmen -funkce rodiny -vztahy v rodině, rodinné problémy -úplná a neúplná rodina, náhradní rodinná péče -úloha peněz a majetku v životě člověka 	Rodokmen mojí rodiny PT 7 TO 7.4 Rodinný rozpočet
<ul style="list-style-type: none"> -posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce ve škole -dokáže přijmout pravidla školního života -aktivně se účastní školního života 	3. Život ve škole <ul style="list-style-type: none"> -vzdělávání-celoživotní proces -pravidla školního života, školní řád, žákovský parlament -umění učit se 	
<ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí pojem domova z hlediska své příslušnosti k rodině, obci, regionu, vlasti -uvede příklady prvků, které člověku pomáhají vytvořit si osobní vztah ke svému domovu a jeho okolí 	4. Domov <ul style="list-style-type: none"> -pojem domova -prostředí domova -bydliště a jeho okolí 	Vycházka po obci

<ul style="list-style-type: none"> -umí popsat geografickou polohu ČR v Evropě -ví, z jakých historických zemí se ČR skládá -zná Staré pověsti české -umí vyjmenovat nejdůležitější české panovníky -zná výrobky, které nás proslavily -umí vyjmenovat slavné české umělce, vynálezce, sportovce -chápe význam češtiny jako mateřského jazyka a zná jazyky příbuzné -vysvětlí pojem vlastenectví -umí vyjmenovat státní svátky, zná jejich význam 	<p>5.Naše vlast</p> <ul style="list-style-type: none"> -pojem vlast, země, z kterých se ČR skládá -slavní předkové -co nás proslavilo -mateřský jazyk -vlastenectví, kdo je vlastenec -státní svátky a významné dny 	<p>D-historické země ČR</p>
<ul style="list-style-type: none"> -chápe přirozené rozdíly mezi lidmi -respektuje odlišné kulturní zázemí, jiné názory, způsoby chování -uplatňuje asertivní chování -dokáže zdůvodnit nepřijatelnost vandalství a ví, jak proti němu aktivně vystoupit -uvede příklady lidské solidarity -vyjádří své možnosti v oblasti pomoci lidem v nouzi -dokáže vysvětlit základní lidská práva 	<p>6. Miniúvod do lidských práv</p> <ul style="list-style-type: none"> -podobnost a rozdílnost lidí -mezilidské vztahy -lidská solidarita, pomoc potřebným v nouzi -základní lidská práva (Listina základních práv a svobod) 	

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -rozlišuje verbální a neverbální komunikaci -uvědomuje si vliv okolí na své chování, rozpoznává projevy lidské nesnášenlivosti a aktivně proti nim vystupuje -orientuje se v mediálních informacích, dokáže zhodnotit informace, vyjádřit svůj vztah k reklamě 	<p>1. Život mezi lidmi</p> <ul style="list-style-type: none"> -vliv rodiny, školy a vrstevníků -komunikace -sociální skupina -média 	<p>PT 6 TO 6.3 Stavba mediálních sdělení TO 6.5 Fungování a vliv médií ve společnosti TO 6.6 Tvorba mediálního sdělení TO 6.7 Práce v realizačním týmu</p>
<ul style="list-style-type: none"> -uvede příklady památných míst obce a regionu -vysvětlí, k jakým událostem či osobnostem se vážou -chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům - ovládá zásady slušného chování ve všech obvyklých situacích - orientuje se v nabídce kulturních institucí a vybírá si akce, které ho osloví - chápe odpovědnost každého jednotlivce za ochranu prostředí, ve kterém žijeme, váží si přírody - orientuje se v základních architektonických stylech, umí vyjmenovat jejich charakteristické znaky - dokáže vyjmenovat a geograficky začlenit přírodní památky (národní parky, chráněné krajinné oblasti) -umí vysvětlit rozdíly mezi materiálními a duchovními hodnotami -dokáže sestavit svůj vlastní hodnotový žebříček -rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví -dodržuje zásady hospodárnosti -popíše a vysvětlí své způsoby zacházení s penězi 	<p>2. Člověk a kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> -památná a zajímavá místa, obce a regionu -ochrana kulturních památek a přírodních objektů -kultura, umění, vkus, kam za kulturou -víra a náboženství -zásady společenského chování <p>3. Přírodní a kulturní bohatství</p> <ul style="list-style-type: none"> -vztah jednotlivce k životnímu prostředí -přírodní a kulturní památky, architektonické slohy -ochrana přírody, organizace a instituce ochrany přírody <p>4. Majetek a bohatství člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> -duchovní a věcné hodnoty -pořadí hodnot během života -formy vlastnictví, druhy majetku -potřeby člověka, funkce peněz 	<p>Skupinová práce-Jak se snažíme chránit přírodu PT 5 TO 5.2 Základní podmínky života</p> <p>Projekt : Moje kapesné PT 7 TO 7.5 Komu co patří</p>

<ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí pojem národa z hlediska své příslušnosti k českému národu a českému státu -určí významné historické mezníky v dějinách národa -určí zajímavá a památná místa našeho státu -uvede příklady známých osobností, které proslavily náš národ -určí významná díla z oblasti kultury -uvede příklady typických zvyklostí a tradic -vyjmenuje státní symboly ČR-popíše státní znak, odříká slova státní hymny -vysvětlí význam symbolů našeho státu a uvede příležitosti, při kterých se používají -respektuje národnosti žijící v ČR, charakterizuje jejich kulturní zvyky a tradice 	<p>5. Země a národy České republiky</p> <ul style="list-style-type: none"> -kořeny národa, historie národa -národní bohatství -přírodní krásy, kulturní bohatství, významné osobnosti a jejich dílo, zvyky a tradice -pojem vlast -národní a státní symboly -národnosti žijící v ČR, národnostní menšiny 	<p>D-historické mezníky v dějinách našeho národa Č-významné osobnosti Projekt:Osobnost, dílo, místo, které nás proslavilo Z-geografická poloha ČR</p>
<ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí pojmy stát, formy státu -orientuje se v historii českého státu, geograficky rozlišuje části ČR -dokáže popsat principy voleb, na příkladech popíše možnosti občana, který se chce podílet na veřejném životě -umí vyjmenovat orgány státní správy a samosprávy, orientuje se v jejich pravomocích 	<p>6. Řízení společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -stát, jeho formy, znaky -cesta k demokracii -volby, volební právo -začlenění do veřejného života -státní správa a samospráva 	
<ul style="list-style-type: none"> -postupně se orientuje v aktuálním dění v Evropě a ve světě -posiluje svoji úctu k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům -chápe význam nadnárodních organizací pro spolupráci v Evropě i ve světě -orientuje se v oblastech působnosti jednotlivých organizací -chápe důvody členství ČR v těchto organizacích -utváří si a upevňuje vědomí sounáležitosti s evropskou kulturou 	<p>7. Svět kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> -spolupráce mezi zeměmi Evropy -nadnárodní organizace (RE, EU, OSN, NATO) -respekt vůči národům v Evropě 	<p>Mapa EU Projekt:Poznáváme národy v Evropě Televizní pořad U nás v Evropě PT 3 TO 3.1 Evropa a svět nás zajímá TO 3.2 Objevujeme Evropu a svět TO 3.3 Jsme Evropané</p>

<p><i>-chápe, že má svá nezpochybnitelná práva, ale i povinnosti</i> <i>-seznamuje se se Všeobecnou deklarací lidských práv</i> <i>-chápe důležitost dodržování lidských práv</i> <i>-dokáže vysvětlit pojmy diskriminace, rasismus, xenofobie;</i> <i>tyto projevy v chování lidí rozpoznává a netoleruje je</i> <i>-chápe význam sebevýchovy a sebekázně, dokáže ji vhodně</i> <i>použít, popíše, jak lze rozvíjet osobní přednosti, překonávat</i> <i>osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</i></p>	<p>8. Člověk a lidská práva -svoboda, morálka, mravnost -doma si mohu dělat, co chci? -Všeobecná deklarace lidských práv, práva dítěte -dodržování lidských práv, rovnost a nerovnost</p>	<p>PT 2 TO 2.1 Občanská společnost a škola TO 2.2 Občan, občanská společnost a stát TO 2.3 Forma participace občanů v politickém životě</p>
---	--	--

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí význam pojmu osobnost -chápe, co vytváří rozdílnost jednotlivých osobností -uvede příklady osobností z kulturní, politické, sportovní sféry -zná české nositele Nobelovy ceny -seznámí se s pojmy charakter, svědomí, egoismus, altruismus -ví, co je IQ a EQ -popíše jednotlivé fáze lidského života -snaží se uvědomit si kladné a záporné stránky své osobnosti -uvědomí si význam přátelství v životě člověka -zná základní zásady kamarádství 	<p>1. Člověk jako osobnost</p> <ul style="list-style-type: none"> -osobnost pod drobnohledem -v čem se lišíme, v čem jsme si podobní -lidský charakter, temperament -inteligence -strom života, jednotlivé fáze lidského života -sebepoznání -přátelství, vztahy mezi lidmi 	<p>D-osobnosti českých dějin PT4 TO 4.3 Etnický původ TO 4.4 Multikulturalita</p>
<ul style="list-style-type: none"> -seznámí se s pojmy chování, cit -popíše vnitřní a vnější projevy citů -seznámí se s vlastnostmi citů -vysvětlí rozdíl mezi biologickými, psychickými a kulturními potřebami -vysvětlí pojmy stres, stresor, deprese 	<p>2. Člověk a citový život</p> <ul style="list-style-type: none"> -chování, city, emoce -vlastnosti citů -rozum a cit -lidské potřeby -stres, deprese 	<p>Př-fáze lidského života, biologické potřeby PT 1 TO 1.1 Osobnostní rozvoj (1.1.3, 1.1.5) TO 1.2 Sociální rozvoj (1.2.1, 1.2.3, 1.2.4) TO 1.3 Morální rozvoj (1.3.1, 1.3.2) PT 2</p>
<ul style="list-style-type: none"> -rozdlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí -na příkladech známých států rozliší republiku a monarchii /demokracii a diktaturu/ -vysvětlí, jaké výhody má demokratický způsob řízení státu pro každodenní život občanů 	<p>3. Stát a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> -vznik států, druhy a formy států (republika, demokracie, diktatura, monarchie) -vývoj práva (zvykové, psané, anglosaské) -přímá a nepřímá demokracie -zásady fungování státu 	<p>TO 2.2 Občan, občanská společnost a stát TO 2.3 Forma participace občanů v politickém životě TO 2.4 Principy demokracie jako formy</p>

<ul style="list-style-type: none"> -objasní smysl voleb v demokratických státech -vysvětlí, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat život občanů -stručně charakterizuje hlavní formy voleb do zastupitelstev ČR -zná parlamentní strany v ČR a jejich hlavní představitele -uvede příklad národnostních menšin -chápe nebezpečí nacionalismu -je seznámen s holocaustem 	<ul style="list-style-type: none"> -dělení moci ve státě, politické strany -národnostní menšiny, nacionalismus, holocaust 	<p>vlády a způsobu rozhodování Projekt: Volíme do zastupitelstva</p>
<ul style="list-style-type: none"> -je seznámen s pojmem právní vztah -zná svá práva a povinnosti -vysvětlí, proč je každý občan povinen dodržovat právní řád -respektuje základní právní normy našeho státu -seznámí se s Ústavou ČR, ví, že má v právním systému ČR nejvyšší platnost -vyjmenuje několik druhů práva, vysvětlí, k čemu slouží -ví, odkdy je trestně odpovědný za své chování -vysvětlí, k čemu slouží armáda, policie a soudy 	<p>4. Člověk a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> -práva a povinnosti občana vůči státu -Ústava ČR -právní systém -druhy práva -soudy, armáda, policie 	
<ul style="list-style-type: none"> -ví, kdo se může stát občanem ČR -vyjmenuje národnostní menšiny žijící na území ČR -vysvětlí rozdíl mezi movitým a nemovitým majetkem -je seznámen s pojmy dědictví, závěť -vysvětlí, k čemu slouží pojištění, co vše lze pojistit 	<p>5. Člověk a občanský život</p> <ul style="list-style-type: none"> -co znamená být občanem státu -občanské právo -majetek a vlastnictví očima práva -pojištění 	<p>PT 7 TO 7.6 Podpora podnikání</p>

<p><i>-ví, za jakých podmínek může uzavřít manželství</i> <i>-je seznámen s pojmy adopce, pěstounská péče, dětské domovy</i> <i>-zná práva dětí, ví o existenci Linky důvěry</i> <i>-je seznámen s některými příčinami konfliktů v rodině</i></p>	<p>6. Člověk a rodinný život -manželství a paragrafy -děti-dar lásky, Linka důvěry, práva dětí -konflikty v rodině</p>	
<p><i>-chápe nutnost spojovat rozhodování s vyhledáváním potřebných Informací a se znalostí vhodných příležitostí a svých osobních předpokladů</i> <i>-učí se vyhledávat, třídit a správně využívat potřebné informace</i> <i>-využívá při svém rozhodování maximum dostupných informací</i> <i>-rozlišuje efektivní a neefektivní způsoby dosahování stanovených cílů</i> <i>-samostatně vyhledává potřebné informace, poučeně s nimi pracuje, relevantní informace o vybraném povolání využívá pro svoji profesní volbu</i> <i>-orientuje se v množství informací získaných z různých zdrojů a od různých subjektů, odlišuje podstatné informace od nepodstatných</i> <i>-získá přehled o nabídkách vzdělání, profesní přípravy a zaměstnání</i> <i>-pozná místní možnosti a příležitosti, které se v dané chvíli nabízejí</i></p>	<p>7. Člověk a profesní život -příprava na obživu, osobní a společenské uplatnění -druhy informací, nároky na povolání -informace důležité pro volbu povolání-systém SŠ, znaky povolání, osobní i další předpoklady -informace z ÚP-trh práce (nabídka a poptávka, monitoring firem, statistiky a prognózy, tabulky, grafy) -přehled o nabídkách profesní přípravy, vzdělávání -místní možnosti a příležitosti -kvalifikace, specializace, učební plány</p>	<p>Návštěva IPS při ÚP Rakovník</p>

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> -rozlišuje a porovnává úkoly orgánů, vykonávajících státní správu a samosprávu -objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů -vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech -uvede příklady práv občanů ČR v EU i možných způsobů jejich uplatňování 	<p>1. Občan a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> -já jako občan obce, spoluúčast na správě a řízení obce, volby -na úřadě-právo na informace -státní občanství -práva a povinnosti plynoucí členství ČR v EU 	
<ul style="list-style-type: none"> -přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí -dodržuje právní nařízení týkající se ho, uvědomuje si rizika jejich porušování -pozná protiprávní jednání, je seznámen se znaky přestupku a trestného činu a rozlišuje je -dokáže vyjmenovat úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů 	<p>2. Právní ochrana</p> <ul style="list-style-type: none"> -orgány právní ochrany -přestupky a správní řízení -občanské soudní řízení -trestní právo -trestní odpovědnost, trestná činnost mladistvých 	
<ul style="list-style-type: none"> -zná vzdělávací systém v ČR -chápe důležitost vzdělání a přípravy na budoucí povolání -je seznámen se Zákoníkem práce -ví, za jakých podmínek mohou pracovat nezletilí -ví, jaké náležitosti musí obsahovat pracovní smlouva 	<p>3. Člověk a pracovní život</p> <ul style="list-style-type: none"> -člověk na trhu práce -Zákoník práce -pracovní smlouva -vzdělávací systém v ČR -práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů 	

<p><i>-pochopí souvislosti mezi požadavky na výkon vybraného povolání, svými reálnými osobními předpoklady a konkrétními možnostmi výběru vhodného povolání</i></p> <p><i>-hodnotí své osobní šance na trhu práce</i></p> <p><i>-orientuje se na trhu práce</i></p> <p><i>-vyplňuje frekventované tiskopisy, formuláře a osobní dotazníky, správně vyplní přihlášku na vybranou školu</i></p> <p><i>-sepíše jazykově, stylisticky a graficky vhodně upravený úřední dopis budoucímu zaměstnavateli</i></p> <p><i>-stručně a věcně odpoví na inzerát nabízející uplatnění v určitém povolání a sestaví vlastní inzerát</i></p> <p><i>--v úředním styku kultivovaně vystupuje, projevuje žádoucí sociální dovednosti a dbá na vhodnou úpravu svého zevnějšku</i></p>	<p>4. Možnosti absolventa základní školy</p> <ul style="list-style-type: none"> -materiály z ÚP a IPS -charakteristiky povolání -znaky povolání-pracovní činnosti, prostředí, předměty, nástroje, prostředky, zdravotní, kvalifikační a osobnostní předpoklady pro výkon povolání -videoprezentace SŠ a SOU -tiskopisy, dotazníky k zaměstnanosti -inzerát, životopis -exkurze na ÚP Rakovník – IPS -vyhledávání informací na internetu -exkurze do některých firem v regionu 	
<p><i>-objasní význam právní úpravy manželství, právní odpovědnosti rodičů</i></p> <p><i>-dokáže objasnit mravní a právní důsledky rozvodu</i></p>	<p>5. Rodina a zákony</p> <ul style="list-style-type: none"> -rodina z pohledu práva -formy pomoci státu rodinám -právní odpovědnost rodičů -mravní a právní důsledky rozvodu 	<p>Projekt Svatba nanečisto PT 1 TO 1.1 Osobnostní rozvoj (1.1.2, 1.1.3) TO 1.2 Sociální rozvoj (1.2.2)</p>
<p><i>-vysvětlí pojem potřeba, vyjmenuje druhy potřeb</i></p> <p><i>-je seznámen s pojmy kapitál, investice, výroba</i></p> <p><i>-vysvětlí rozdíl mezi výměnným a peněžním obchodem</i></p> <p><i>-rozlišuje různé funkce peněz</i></p> <p><i>-je seznámen s pojmem trh</i></p> <p><i>-vysvětlí, na jakém principu trh funguje</i></p> <p><i>-popíše členění národního hospodářství (výrobní a nevýrobní sféra)</i></p> <p><i>-zná různé druhy vlastnictví a rozdíl mezi nimi</i></p>	<p>6. Stát a hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> -potřeba a spotřeba, vlastnictví -funkce a druhy trhu (finanční, práce, zboží) -členění národního hospodářství -peněžní ústavy -hospodářská a sociální politika -státní rozpočet, daně 	<p>Z-národní hospodářství PT 7 TO 7.6 Podpora podnikání</p>

<p>-chápe, k jakým účelům slouží banka -je seznámen s pojmy akcie, směnka, šek, úvěr -vyjmenuje různé druhy daní -je seznámen s příjmy a výdaji státního rozpočtu</p> <p>-chápe důležitost sjednocovacích procesů v Evropě -stručně popíše historii vzniku EU -porovná výhody a nevýhody členství v EU pro ČR -vyjmenuje orgány EU a vysvětlí jejich funkci -je seznámen s nejdůležitějšími mezinárodními organizacemi a dokáže objasnit jejich význam</p>	<p>7. Nadnárodní společenství -sjednocení Evropy -EU, orgány EU -cesta ČR do EU -mezinárodní organizace (OSN, NATO, UNESCO, UNICEF)</p>	<p>PT 3 TO 3.1 Evropa a svět nás zajímá TO 3.2 Objevujeme Evropu a svět TO 3.3 Jsme Evropané</p>
<p>-vysvětlí pojmy globální, globalizace -chápe problematiku celosvětových problémů -vysvětlí pojmy skleníkový efekt, ozónová díra</p>	<p>8. Globální problémy lidstva -globalizace, přelidnění, skleníkový efekt, ozónová díra -ničení deštných pralesů, špatné hospodaření s vodou -násilí ve světě, terorismus, války, chudoba, hlad, podvýživa -mimořádné události, ochrana obyvatel, evakuace</p>	<p>PT 5 TO 5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>
<p>-popíše sociální role, které zastává ve své rodině -umí si stanovit krátkodobé i dlouhodobé cíle -je seznámen s různými metodami rozhodování -rozlišuje nejrozšířenější světová náboženství -chápe význam křesťanství v dějinách našeho státu - rozpoznává znaky sektářství a je seznámen s jeho nebezpečím</p>	<p>9. Životní perspektivy -sociální role -životní cíle, plánování -metody efektivního rozhodování -náboženství, sekty</p>	<p>PT 4 TO 4.5 Princip sociálního smíru a solidarity D-světová náboženství</p>

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Vyučovací předmět:	Fyzika
Období – ročník:	3. období 6. - 9. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	A. Míček; Z. Rosecká; R. Kroupa: Fyzika 6. – 9. (Tvořivá škola) K. Rauner: Fyzika pro ZŠ a VG (Fraus)

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v předmětu fyzika:

- vede k osvojování nových fyzikálních pojmů a poznatků na základě přírodovědných pozorování žáků
- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních jevů a jejich vzájemných souvislostí
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- vede žáky k objevování a chápání zákonitostí přírody, k pochopení přínosu fyziky pro rozvoj techniky a moderních technologií současnosti
- podporuje vytváření logického uvažování
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- upozorňuje na historii technických vynálezů
- podporuje průběžné zařazování základních metod práce, kterých fyzika používá při poznávání fyzikálních jevů (pozorování, měření, sestavování pokusů, zpracování získaných údajů, vyvozování závěrů a hodnocení)
- vede k osvojování a dodržování základních pravidel bezpečnosti při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů

Výuka fyziky klade důraz na:

- žákovské pokusování, pozorování a hovory o pozorovaném
- využívání žákovských zkušeností
- na pomoc a podporu při řešení problémů
- na konkrétní dílčí úkoly odpovídající možnostem žáků. Na komunikaci a vzájemnou spolupráci mezi žáky
- na vytváření systémů práce se žákovskými pomůckami, seznamování s matematicko-fyzikálními tabulkami
- vytváření mezipředmětové vázanosti fyziky s praktickými činnostmi, matematikou, informatikou
- na blízký kontakt mezi učitelem a žákem
- na utváření schopnosti žáka se hodnotit a kontrolovat
- spolupráci a vzájemné respektování druhých
- zařazování zájmových individuálních nebo i skupinových projektů k učivu a využití osvojovaných poznatků v praxi

KOMPETENCE K UČENÍ

- používá odbornou terminologii, různé metody poznávání přírodních objektů, procesů a jevů
- výsledky svých pozorování a měření zpracovává, vyhodnocuje a dále využívá pro své vlastní učení
- vyhledává, třídí, propojuje informace

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- ověřuje prakticky správnost řešení problémů
- používá logického vyvozování
- vyhledává informace k řešení problémů
- získané poznatky aplikuje v různých oblastech života

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- formuluje své myšlenky písemně i ústně
- učí se přesně a logicky vyjadřovat
- učí se pracovat s odbornými texty
- využívá různé informační zdroje - tabulky, encyklopedie, internet

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- pozná možnosti rozvoje a zneužití poznatků
- uvědomuje si spoluzodpovědnost za zachování životního prostředí
- respektuje názory druhých
- spolupracuje a poskytuje pomoc druhým ve skupině

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- pracuje ve skupině a společně hledá řešení problému
- obhajuje výsledky své práce před kolektivem
- respektuje druhé

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- dodržuje pravidla bezpečnosti při práci
- provádí experimenty a pozorování
- vytváří samostatné nebo skupinové projekty
- provádí měření v kooperaci s ostatními žáky při laboratorních úlohách
- získané kompetence využívá v rozhodování o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření

Očekávané výstupy předmětu

Látky a tělesa

Žák:

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících částicové složení látek
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Pohyb těles, síly

Žák:

- rozhodne, zda je dané těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu, a využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly a určí její směr
- určí v konkrétní situaci síly působící na těleso a jejich výslednici
- využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o rovnováze na páce a pevné kladce při řešení praktických problémů

Mechanické vlastnosti tekutin

Žák:

- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách při řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

Energie

Žák:

- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Zvukové děje

Žák:

- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Elektromagnetické a světelné děje

Žák:

- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá zákona o přímočarém šíření světla a zákona o jeho odrazu při řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Vesmír

Žák:

- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>na příkladech z okolí rozliší, zda se jedná o těleso nebo látku</i> - <i>určí skupenství látky</i> - <i>zjistí základní vlastnosti těles a látky</i> - <i>popíše složení atomu</i> - <i>popíše chování atomů a molekul v pevných látkách</i> - <i>vysvětlí některé vlastnosti pevných látek na základě uspořádání částic</i> - <i>porovná tvrdost dvou pevných látek vrypem</i> - <i>narýsuje hladinu vody v nádobě</i> - <i>vysvětlí některé vlastnosti kapalin na základě uspořádání částic</i> - <i>vysvětlí některé vlastnosti plynných látek na základě uspořádání částic</i> - <i>vyjmenuje složení atmosféry</i> - <i>uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí</i> 	<p>Látka a těleso Tělesa a látky.</p> <p>Vlastnosti látek. Model atomu. Vlastnosti pevných látek. Vlastnosti kapalných látek. Vlastnosti plynných látek.</p>	<p>FORMY A METODY PRÁCE :</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce bude probíhat ve třídě ve vybrané skupině - práce organizována ve dvojicích - domácí úlohy a pozorování na delší časový úsek - výklad učitele a následná diskuze - samostatná práce - demonstrační pokusy nebo řešení složitějších úloh na tabuli - individuální řešení zadaných problémů - laboratorní práce s protokolem - jednoduché žákovské pokusy - projekty na vybrané téma - didaktické hry - videozáznamy
<ul style="list-style-type: none"> - <i>vysvětlí pojem fyzikální veličina</i> - <i>uvede konkrétní příklady fyz. veličin</i> - <i>používá značku a jednotky délky</i> - <i>používá základní i vedlejší jednotky a převody mezi nimi</i> - <i>změří délku tělesa vhodně zvoleným měřidlem</i> - <i>vypočítá aritmetický průměr při opakovaném měření délky</i> 	<p>Fyzikální veličiny a jejich měření</p> <p>Pojem fyzikální veličina. Délka – fyz. veličina, měření délky, délková měřidla, přesnost, chyby měření, aritmetický průměr.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - používá značku objemu - používá jednotky objemu metr krychlový, decimetr krychlový, centimetr krychlový, litr, mililitr, hektolitr - převádí litr na decimetr krychlový a mililitr na centimetr krychlový - převádí litr, hektolitr, mililitr - změří objem dané kapaliny - změří objem nepravidelného pevného tělesa odměrným válcem - odhaduje hmotnost daných těles - používá značku a jednotky hmotnosti - převádí jednotky hmotnosti - pomocí vah změří hmotnost pevného tělesa - pomocí vah změří hmotnost kapalného tělesa - používá značku a jednotky hustoty - vypočítá hustotu - vypočítá hmotnost - vyhledá hustoty různých látek v tabulkách - seznámí se s hustoměrem a jeho využití v praxi - používá značku a jednotky teploty - na příkladech a pokusech pochopí změny objemu látek při zahřívání - pojmenuje příklady z praxe, ve kterých se projevuje délková a objemová roztažnost 	<p>Objem - fyz. veličina, měření objemu kapalného a pevného tělesa, měřidla objemu.</p> <p>Hmotnost – fyz. veličina, měřidla hmotnosti, měření hmotnosti pevného i kapalného tělesa.</p> <p>Hustota látek – fyz. veličina, hustoměr, výpočet hustoty, výpočet hmotnosti, hustota látek v tabulkách.</p> <p>Teplota – fyz. veličina, změna objemu a délky těles při změně teploty, teploměr, měření teploty, změna teploty v průběhu času.</p>	<p>Matematika – převody jednotek, výpočty hodnot</p> <p>Dějepis – historické jednotky hmotnosti, objemu délky, historická měřidla délky, objemu, času, slavní vědci</p> <p>Přírodopis – velikost, hmotnost zvířat</p> <p>Tv – měření výkonů sportovců</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - používá vhodný teploměr ke změření teploty - změří teplotu v místnosti, vody, lidského těla - zaznamená do grafu průběh teploty během dne - používá značku a jednotku času - změří časový úsek - určí délku jednotlivých měsíců - vysvětlí pojem přestupný rok 	<p>Čas – fyz. veličina, měřidla času, měření času, kalendář.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi magnetem přírodním a umělým - rozezná části magnetu - určí, kdy budou působit síly přitažlivé a odpudivé - zakreslí siločáry mag. pole - pomocí železných pilin vytvoří indukční čáry magnetu 	<p>Magnetismus. Magnety přírodní a umělé. Póly magnetu. Magnetické pole. Indukční čáry mag. pole. Magnetické pole Země</p>	<p>Z – naleziště železných rud, poloha mag. pólů Země, kompas, buzola, azimut, určování světových stran</p> <p>Př – magnetovec</p>
<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduchý obvod podle schématu - nakreslí schéma el. obvodu, používá schematické značky - rozhodne, zda obvod splňuje podmínky pro vedení el. proudu - zapojí ampérmetr do obvodu a změří velikost procházejícího proudu - uvede zdroje el. napětí, které používá - zapojí voltmetr do obvodu a změří velikostem. napětí - používá fyz. veličinu el. napětí, její jednotku - sestaví jednoduchý elektromagnet - vysvětlí využití elektromagnetu v praxi 	<p>Elektrický obvod. Elektrický obvod. Elektrický proud. Měření elektrického proudu. Chemické zdroje stejnosměrného elektrického napětí. Elektrické napětí. Měření elektrického napětí. Elektromagnet a jeho užití.</p>	<p>Ov – ochrana před el. proudem, třídění odpadu, využití alternativních zdrojů energie</p> <p>Př – zásady první pomoci při zasažení el. proudem</p> <p>D – historie el. proudu, významné objevy</p> <p>Rv – úspora el. energie</p>

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší látku a těleso - používá příslušné fyzikální veličiny - označí je, používá základní jednotku a její násobky a díly - přiřadí k veličině vhodné měřidlo - popíše vlastnosti a jednotlivé části magnetu - sestaví jednoduchý el. obvod - používá fyz.veličinu el. proud a el. Napětí 	<p>Opakování z 6. ročníku. Látka a těleso. Fyzikální veličiny – délka, hmotnost, objem, hustota, teplota, čas. Magnetismus. Elektrický obvod.</p>	<p>FORMY A METODY PRÁCE: - práce bude probíhat ve třídě ve vybrané skupině - práce organizována ve dvojicích - domácí úlohy a pozorování na delší časový úsek</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozhodne, zda je těleso v klidu nebo pohybu vůči jinému tělesu - rozdělí pohyby podle tvaru trajektorie - změří dráhu pohybujícího se tělesa - používá vztahy pro výpočet v, s, t při řešení úloh - vypočítá rychlost rovnoměrného pohybu - vypočítá dráhu rovnoměrného pohybu - vypočítá čas rovnoměrného pohybu - graficky znázorní rovnoměrný pohyb - graficky znázorní jednoduché případy nerovnoměrného pohybu - z grafů v, t a s, t popíše pohyb tělesa, určí rychlost, změnu rychlosti, dráhu 	<p>Klid a pohyb tělesa. Klid a pohyb tělesa. Druhy pohybů. Rychlost rovnoměrného pohybu. Grafické znázornění pohybu.</p>	<p>- výklad učitele a následná diskuze -samostatná práce - demonstrační pokusy nebo řešení složitějších úloh na tabuli - individuální řešení zadaných problémů - laboratorní práce s protokolem - jednoduché žákovské pokusy -projekty na vybrané téma - didaktické hry - videozáznamy</p>

		<p>M- převod jednotek Ov – maximální povolená rychlost na silnici</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, jak závisí velikost gravitační síly na hmotnosti tělesa a vzdálenosti tělesa od středu Země - vypočítá velikost gravitační síly z hmotnosti tělesa - změří pomocí siloměru velikost síly, znázorní sílu orientovanou úsečkou - uvede příklady, při nichž síla změní tvar tělesa - změní rychlost nebo směr tělesa působením síly vhodného směru - vysvětlí, jak závisí velikost třecí síly na vlastnostech stykových ploch a velikosti tlakové síly - uvede příklady užitečné a neúžitečné třecí síly - graficky a početně sestaví výslednici dvou sil působících stejným nebo opačným směrem - graficky určí výslednici různoběžných sil - využívá pohybové zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles při působení daných sil - pomocí olovnice určí těžiště tělesa - sestaví páku a ověří její rovnováhu - uvede příklady použití páky v praktickém životě - sestaví kladku pevnou, velnou kladkostroj a ověří jejich rovnovážnou polohu 	<p>Síla a její účinky. Gravitační síla, tíha. Měření a znázornění síly. Siloměr. Účinky síly na těleso. Třecí síla. Skládání sil. Pohybové zákony. Těžiště, stabilita tělesa. Otáčivé účinky síly – páka, kladka.</p>	<p>Zeměpis – gravitace ve Sluneční soustavě</p> <p>Tv – silové sportovní disciplíny</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vypočítá velikost tlakové síly - určí velikost a směr působící tlakové síly - používá s porozuměním vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy, na níž síly působí - navrhne možnosti, jak zvětšit nebo zmenšit tlak v praxi 	<p>Tlaková síla, tlak.</p>	<p>Tv – vliv plochy na velikosti tlaku od lyží, sněžnice</p>
<ul style="list-style-type: none"> - objasní vznik hydrostatického tlaku - používá s porozuměním vztah pro výpočet hydrostatického tlaku - na konkrétních příkladech vysvětlí funkci a použití spojených nádob - definuje Pascalův zákon - užívá Pascalův k objasnění funkce hydraulických zařízení - objasní vznik vztlakové síly a určí její velikost a směr v dané situaci - předpoví srovnáním vztlakové a gravitační síly chování tělesa při vložení do kapaliny 	<p>Mechanické vlastnosti kapalin. Hydrostatický tlak. Výpočet hydrostatického tlaku. Spojené nádoby. Účinky vnější síly na kapalinu. Pascalův zákon. Vztlaková síla, Archimédův zákon.</p>	<p>D – slavní vědci Pč – hydraulická zařízení</p>

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší pohyb posuvný, otáčivý, přímočarý, křivočarý, rovnoměrný, nerovnoměrný - používá pojmy dráha, rychlost, čas - vypočítá dráhu, rychlost, čas - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne se znalostí rychlostí ve dvou prostředí, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice - využívá poznatky o zákonitostech tlaku v tekutinách v klidu pro řešení konkrétních praktických problémů - rozliší přetlak, podtlak, vysvětlí Torricelliho metodu měření velikosti atmosférického tlaku 	<p>Opakování učiva 7. ročníku.</p>	<p>FORMY A METODY PRÁCE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce bude probíhat ve třídě ve vybrané skupině - práce organizována ve dvojicích - domácí úlohy a pozorování na delší časový úsek - výklad učitele a následná diskuze - samostatná práce - demonstrační pokusy nebo řešení složitějších úloh na tabuli
<ul style="list-style-type: none"> - ujasní fyzikální chápání pojmu práce - na příkladech z běžného života vysvětlí vztahy mezi prací a výkonem, řeší společně i samostatně úlohy - sestaví kladku pevnou, volnou, kladkostroj, porovná velikost vykonané práce - rozliší mezi výkonem a příkonem - vypočítá účinnost daného stroje - určí, zda má těleso pohybovou energii - vysvětlí, jak se mění polohová energie při změně polohy tělesa v gravitačním poli Země - vypočítá velikost polohové energie - vysvětlí vzájemnou přeměnu energií na konkrétních příkladech 	<p>Práce a výkon.</p> <p>Mechanická práce.</p> <p>Mechanická práce při použití jednoduchých strojů.</p> <p>Výkon.</p> <p>Práce z výkonu a času.</p> <p>Příkon, účinnost.</p> <p>Pohybová a polohová energie.</p> <p>Přeměny mechanické energie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - individuální řešení zadaných problémů - laboratorní práce s protokolem - jednoduché žákovské pokusy - projekty na vybrané téma - didaktické hry - videozáznamy PČ, D – použití jednoduchých strojů Tv – výkony sportovců

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí částicové složení látek a jejich pohyb a uspořádání vzhledem k danému skupenství - pokusem ověří změny teploty tělesa při tření a vysvětlí příčiny na příkladech uvede, kdy probíhá tepelná výměna - rozdělí látky na tepelné vodiče a izolanty - vysvětlí rozdíl mezi teplem a teplotou - vyhledá v tabulkách měrnou tepelnou kapacitu různých látek - vypočítá velikost přijatého nebo odevzdaného tepla - uvede způsoby transportu tepla a příklady využití v běžném životě - určí vlastnosti tělesa, na kterých záleží při pohlcování tepelného záření 	<p>Teplo a vnitřní energie. Vnitřní energie. Změna vnitřní energie. Teplo, měření tepla. Vedení tepla. Proudění tepla. Tepelné záření.</p>	<p>PČ – rozvody ústředního topení PŘ – srst, peří, kožní soustava (izolace)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje základní typy motorů, popíše jejich činnost - vyjmenuje další typy motorů užívaných v pozemní, letecké i kosmické dopravě 	<p>Tepelné motory.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje tři základní skupenství látek a jejich změny - popíše rozdíl mezi táním látky krystalické a amorfni - vyhledá v tabulkách teplotu tání jednotlivých látek - na konkrétních příkladech uvede, na čem závisí rychlost vypařování látek - vysvětlí rozdíly mezi vypařováním a varem - pozoruje a popíše var kapaliny - vyhledá v tabulkách teplotu varu různých látek - popíše kapalnění látek, uvede příklady z běžného života 	<p>Změny skupenství. Tání a tuhnutí. Vypařování. Var. Kapalnění.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>načrtne model atomu a pojmenuje jednotlivé části</i> - <i>pomocí elektroskopu ověří, zda je těleso elektricky nabitě</i> - <i>nakreslí kolem nabitých těles siločáry</i> - <i>vysvětlí podstatu elektrostatické indukce a polarizace izolantu</i> - <i>používá fyz. veličinu el. napětí, její jednotku</i> - <i>uvede zdroje el. napětí, které používá</i> - <i>zapojí voltmetr do obvodu a změří velikost el. napětí</i> - <i>rozdělí látku na vodiče a izolanty</i> - <i>sestaví jednoduchý a rozvětvený obvod podle schématu</i> - <i>nakreslí schéma el. obvodu, používá schematické značky</i> - <i>rozhodne, zda obvod splňuje podmínky pro vedení el. proudu</i> - <i>zapojí ampérmetr do obvodu a změří velikost procházejícího proudu</i> - <i>měřením ověří platnost Ohmova zákona</i> - <i>používá matematické vyjádření Ohmova zákona</i> - <i>vypočítá velikost odporu sériově a paralelně řazených rezistorů</i> - <i>zapojí reostat do obvodu a vysvětlí jeho funkci</i> - <i>vypočítá velikost el. práce</i> - <i>vyhledá příkon spotřebičů v domácnosti</i> 	<p>Elektrické jevy, elektrický obvod.</p> <p>Elektrický náboj. Elektrování těles. Elektrické pole. Vodič a izolant v el. poli. Elektrické napětí. Chemické zdroje stejnosměrného elektrického napětí. Elektrický proud. Elektrický obvod. Vodiče a nevodiče elektrického proudu. Elektrický odpor. Ohmův zákon. Závislost odporu na vlastnostech vodiče. Reostat. Příkon a práce elektrického proudu.</p>	<p>Ov – ochrana před el. proudem, třídění odpadu, využití alternativních zdrojů energie</p> <p>Př – zásady první pomoci při zasažení el. proudem</p> <p>D – historie el. proudu, významné objevy</p> <p>Rv – úspora el. Energie</p>
--	---	---

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním učivo předcházejících ročníků 	<p>Opakování učiva z 8. ročníku.</p>	<p>FORMY A METODY PRÁCE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce bude probíhat ve třídě ve vybrané skupině
<ul style="list-style-type: none"> - popíše části magnetu, vysvětlí chování magnetů - vytvoří siločáry magnetického pole trvalých magnetů - vysvětlí vznik indukovaného elektrického proudu pomocí magnetického pole - určí změnu magnetického pole v závislosti na velikosti a směru elektrického proudu - ověří pokusem, na čem závisí velikost indukovaného proudu v cívce - sestaví jednoduchý elektromotor a vyjmenuje jeho základní části - objasní vznik střídavého proudu při změně magnetického pole v blízkosti cívky - vysvětlí rozdíl mezi střídavým a stejnosměrným proudem - určí periodu střídavého proudu, frekvenci, efektivní proud (napětí) - používá transformační poměr mezi počtem závitů a napětím (proudem) na cívkách transformátoru - popíše jednotlivé složky elektrické rozvodné sítě 	<p>Magnetismus, elektromagnetické jevy.</p> <p>Magnety Elektromagnet. Cívka s proudem v magnetickém poli Elektromotor. Elektromagnetická indukce. Vznik střídavého proudu. Průběh střídavého proudu. Transformátor. Rozvod a přenos elektrické energie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce organizována ve dvojicích - domácí úlohy a pozorování na delší časový úsek - výklad učitele a následná diskuze - samostatná práce - demonstrační pokusy nebo řešení složitějších úloh na tabuli - individuální řešení zadaných problémů - laboratorní práce s protokolem - jednoduché žákovské pokusy - projekty na vybrané téma - didaktické hry - videozáznamy

<p><i>obrazu</i></p>	<p>Úplný odraz světla Lidské oko, vady oka Optické přístroje – lupa, mikroskop, dalekohled</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>vyjmenuje periodické děje</i> - <i>pokusem určí, na čem závisí perioda tělesa na pružině, matematického kyvadla</i> - <i>rozezná různé zdroje zvuku ze svého okolí</i> - <i>vysvětlí, jak závisí rychlost zvuku na druhu prostředí a teplotě</i> - <i>vyhledá v tabulkách rychlosti zvuku pro různá prostředí</i> - <i>vysvětlí, proč slyšíme</i> - <i>zná, jak se chráníme před škodlivým hlukem</i> - <i>určí, na čem závisí výška tónu jednotlivých hudebních nástrojů</i> - <i>popíše funkci a užití mikrofonu, reproduktoru, gramodesky, CD</i> 	<p>Periodické děje. Perioda, frekvence, amplituda, kmitání tělesa na pružině, matematické kyvadlo.</p> <p>Zvukové děje. Zvuk a jeho zdroje. Šíření zvuku. Rychlost zvuku. Tón, výška tónu, frekvence. Hlasitost zvuku. ucho. Odras zvuku, ozvěna. Pohlcování zvuku. Ochrana před hlukem. Hudba, hudební nástroje. Přenos zvuku pomocí elektroniky.</p>	<p>Hv – tóny hudebních nástrojů</p> <p>Př – vliv hluku na lidský organismus, užití ultrazvuku</p> <p>Z – ozvěna</p> <p>technika – zvukové izolace, protihlukové bariéry, nadzvuková letadla</p>
<ul style="list-style-type: none"> - <i>objasní štěpení atomového jádra, řetězovou reakci</i> - <i>popíše části jaderné elektrárny, reaktor</i> - <i>uveďte příklady využití jaderné energie</i> 	<p>Jaderná energie. Atom, atomové jádro, izotopy. Radioaktivita. Jaderné štěpení. Jaderná energie. Využití jaderné energie.</p>	<p>Rv, Ov – ochrana před jaderným zářením</p> <p>Z – jaderné elektrárny u nás, ve světě</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>popíše jednotlivá tělesa sluneční soustavy</i> - <i>vyhledá v tabulkách nebo na internetu údaje o planetách, hvězdách,...</i> - <i>vyhledá v tabulkách nebo na internetu údaje o pohybu vesmírných těles.</i>	<p>Astronomie. Sluneční soustava. Pohyb vesmírných těles. Hvězdy a jejich vývoj. Měření vzdálenosti ve vesmíru. Orientace na obloze. Dalekohledy, kosmické sondy.</p>	<p>D – dějiny astronomie Z – příliv, odliv</p>
--	--	--

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Vyučovací předmět:	Chemie
Období – ročník:	3. období 8. - 9. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	Základy praktické chemie pro 8.; 9. ročník ZŠ – učebnice (Beneš, Pumpr, Banýr – Fortuna) Základy praktické chemie pro 8.; 9. ročník ZŠ – pracovní sešit (Beneš, Pumpr, Banýr – Fortuna) Základy chemie 1; 2 učebnice (Beneš, Pumpr, Banýr – Fortuna)

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

Pozorování, pokus a bezpečnost práce

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Směsi

- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

Částicové složení látek a chemické prvky

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Chemické reakce

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Anorganické sloučeniny

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

Organické sloučeniny

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.
- určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

Chemie a společnost

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- uvědomění si významu chemie jako přírodní vědy pro společnost, poznávání mnohostranného využití chemie v nejrůznějších oblastech lidské činnosti;
- poznávání vybraných chemických látek a chemických reakcí, osvojování si dovednosti spojené s jejich pozorováním a s prováděním jednoduchých chemických pokusů;
- přecházení od zkušenostního poznávání přírodních faktů k jejich poznávání pojmovému;
- plánování a provádění pozorování, měření a experimentování;
- zpracování dat, jejich hodnocení, nalézání souvislostí, vyhledávání informací, vyvozování závěrů, uplatňování pracovních dovedností v životě;
- pochopení významu vody a vzduchu pro život na Zemi;
- uvědomění si a předvídání vlivu různých praktických aktivit člověka na životní prostředí – využití v každodenním životě.

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- uvědomění si významu chemie jako přírodní vědy pro společnost
- přecházení od zkušenostního poznávání přírodních faktů k jejich poznávání pojmovému;
- plánování a provádění pozorování, měření a experimentování;
- zpracování dat, jejich hodnocení, nalézání souvislostí, vyhledávání informací, vyvozování závěrů, uplatňování pracovních dovedností v životě;
- poznávání složení a popis vlastností organických látek;
- uvědomění si a předvídání vlivu různých praktických aktivit člověka na životní prostředí – využití v každodenním životě
- kvalitativní a kvantitativní popis jevů a klasifikace
- aplikace přírodovědných poznatků v praxi
- odpovědné jednání s ohledem na budoucnost
- šetrné chování k přírodním systémům, ke svému zdraví, ke zdraví ostatních
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem životního prostředí, aktivizace způsobů uvažování, které preferují využívání obnovitelných zdrojů energie v praxi

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uvede zásady bezpečné práce v laboratoři - uvede příklady chemického děje, a čím se zabývá chemie - rozliší fyzikální tělesa a látky - uvede příklady chemické - uvede fyzikální a chemické vlastnosti látek - rozliší známé látky podle jejich různých vlastností - navrhne a provede jednoduché chemické pokusy - rozpozná skupenství látek - vyhledává v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu 	<p>Úvod do chemie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti práce - vymezení chemie - látky a tělesa - chemické děje - chemická výroba - vlastnosti látek - vlastnosti látek – barva, skupenství, rozpustnost ve vodě, kujnost, hustota - změny skupenství – tání, tuhnutí, vypařování zkapalňování, sublimace 	CH, F
<ul style="list-style-type: none"> - uvede zásady bezpečné práce v chemické pracovně - uvede příklady nebezpečných chemických látek 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost při experimentální činnosti - zásady bezpečné práce v laboratoři - první pomoc při úrazu v laboratoři (poleptání, popálení, požezání) 	CH, PŘ, Rv
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší různorodé a stejnorodé směsi - rozliší suspenzi, emulzi, pěnu, dým, mlhu, uvede jejich příklady - vysvětlí, co je nasycený a nenasycený roztok - vypočítá složení roztoků - sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci - sestaví destilační aparaturu - vysvětlí princip usazování a krystalizace 	<p>Látky a směsi kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - směsi - rozdělení směsí - složky směsí - hmotnostní zlomek - oddělování složek směsí - usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace - laboratorní práce č. 1. – Filtrace 	CH, F

<p>- uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí - popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv</p>	<p>Hospodářsky významné látky - průmyslová hnojiva - vápenná malta, sádra, beton - keramika</p>	<p>CH, Př, Z</p>
--	--	------------------

<ul style="list-style-type: none"> - rozliší pojmy uhlovodíky a deriváty uhlovodíků - rozliší uhlovodíkový zbytek a funkční skupinu na příkladech vzorců známých derivátů - rozliší a zapíše vzorce metanolu, etanolu, fenolu, kyseliny octové, mravenčí, formaldehydu, acetonu, uvede vlastnosti příklady využití těchto látek - vysvětlí, co je esterifikace 	<p>Deriváty uhlovodíků</p> <ul style="list-style-type: none"> - halogenové deriváty - alkoholy - fenoly - aldehydy - ketony - karboxylové kyseliny - estery, esterifikace - ethylester kyseliny octové 	<p>CH, Rv</p>
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se ve výchozích látkách a produktech dýchání a fotosyntézy - uvede podmínky pro průběh fotosyntézy a její význam pro život na Zemi - rozliší bílkoviny, tuky, sacharidy, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy 	<p>Přírodní látky</p> <ul style="list-style-type: none"> - sacharidy, tuky, bílkoviny - fotosyntéza - dýchání 	<p>CH, PŘ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití - posoudí vliv používání plastů na životní prostředí - rozliší přírodní a syntetická vlákna a uvede výhody a nevýhody jejich používání 	<p>Plasty a syntetická vlákna</p> <ul style="list-style-type: none"> - polyetylen, polypropylen, polystyren, polyvinylchlorid - polyamidová polyesterová vlákna 	<p>CH, PŘ</p>
<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady chemických výrob - vysvětlí pojem biotechnologie a uvede příklady - zachází bezpečně s běžnými mycími a čisticími prostředky - uvede příklady otravných látek - uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog - uvede, co jsou potraviny, jaké složky obsahují 	<p>Chemie a společnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - chemické výrobky - otravné látky - pesticidy - biotechnologie, enzymy - léčiva - drogy 	<p>CH, PŘ, Z, Rv</p>

<p>- uvede příklady nejrozšířenějších výbušných, hořlavých a toxických látek a způsob jejich označování - uvede, nejúčelnější jednání v případě havárie s únikem nebezpečných látek</p>	<p>- detergenty - potraviny - chemie a životní prostředí</p> <p>Havárie s únikem nebezpečných látek - látky výbušné, hořlavé toxické - zásady chování při úniku nebezpečných látek</p>	<p>CH, Rv</p>
---	---	---------------

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Vyučovací předmět:	Přírodopis
Období – ročník:	3. období 6. - 9. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	Kvasničková, D. Ekologický přírodopis pro 6. -9. ročník základní školy nižší ročníky víceletých gymnázií

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti Člověk a příroda směřuje k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
- rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
- třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů,
- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických rysů
- vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

BIOLOGIE ROSTLIN

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
- odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

BIOLOGIE ČLOVĚKA

- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
- aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla

NEŽIVÁ PŘÍRODA

- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek

- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- rozlišuje a uvede příklady systémů a organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

- aplikuje praktické metody poznávání přírody
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu přírodopis v 6. ročníku směřuje k:

- uvědomění si, že člověk je svou existencí závislý na přírodě a je její součástí
- vnímání přírody a pochopení významu základních přírodních dějů
- pochopení souvislostí a vztahů mezi organismy a neživou přírodou, mezi organismy navzájem v různých ekosystémech
- osvojení základů systému rostlin a živočichů
- uvědomění si nezbytnosti ochrany přírody a životního prostředí v souvislosti s globálními problémy světa
- poznávání různých praktických opatření pro ochranu přírody a životního prostředí
- používání získaných poznatků a dovedností v praxi
- získání osobního vztahu k přírodě
- uvědomění si významu lesních ekosystémů pro celou planetu
- pochopení významu vody pro život

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu přírodopis v 7. ročníku směřuje k:

- vzbuzení aktivního zájmu o pozorování a poznávání přírody
- pochopení přírodních zákonů a vztahů mezi organismy
- porozumění podstaty přírodních jevů a podmínkám existence života
- získání schopnosti orientace v základních ekologických problémech současnosti

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- osvojení si znalostí a dovedností (tj posuzování přírodovědných dat, výsledků měření a zkoumání, práce s informacemi – jejich analyzování a vyhodnocování), které by přispěly k řešení problémů
- uvědomění si vzájemné souvislosti vědních oborů a závislosti člověka na přírodě
- vzbuzení zájmu o přírodu
- získání zájmu o aktivní ochranu přírody
- uvědomění si potřeby pečovat o vlastní zdraví

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu přírodopis v 8. ročníku směřuje k:

- uvědomění si, že člověk je součástí přírody a je na ní existenčně závislý
- vážit si života a zdraví svého i ostatních lidí
- pochopení významu jednotlivých složek zdravého životního stylu a na základě toho organizování svého denního režimu
- získání zodpovědnosti k ochraně svého zdraví
- dbát o zdravé životní prostředí
- pochopení významu vhodného životního i pracovního prostředí
- aktivní pomoc při vytváření zdravého a podnětného pracovního prostředí
- znalost orgánových soustav, jejich stavby, funkce a významu pro život člověka
- využívání osvojených poznatků a dovedností pro řešení problémů v praxi
- ovládání teoretických zásad první pomoci a praktických dovedností při jejím poskytování

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu přírodopis v 8. ročníku směřuje k:

- uvědomění si, že člověk je součástí přírody a je na ní existenčně závislý
- vážit si života a zdraví svého i ostatních lidí
- pochopení významu jednotlivých složek zdravého životního stylu a na základě toho organizování svého denního režimu
- získání zodpovědnosti k ochraně svého zdraví
- dbát o zdravé životní prostředí
- pochopení významu vhodného životního i pracovního prostředí
- aktivní pomoc při vytváření zdravého a podnětného pracovního prostředí
- znalost orgánových soustav, jejich stavby, funkce a významu pro život člověka
- využívání osvojených poznatků a dovedností pro řešení problémů v praxi
- ovládání teoretických zásad první pomoci a praktických dovedností při jejím poskytování

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje lupou, mikroskopem - rozlišuje základní části květu - dovede pracovat s mikroskopem - uvádí příklady lesních organismů - uvede základní části ekosystému, rozliší pojem ekosystém a společenstvo - porovná odlišnosti rostlin a hub - popíše stavbu těla řasy - vysvětlí, jak probíhá fotosyntéza - popíše rozmnožování jednobuněčné řasy - popíše stavbu plodnice - rozpozná několik našich nejnámějších hub - řekne, jak se správně v lese chovat a jak sbírat houby - uvede příklady jedovatých hub 	<p>Poznáváme přírodu</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorování stavby květu lupou, mikroskopem - části mikroskopu Les - přírodní společenstvo - ekosystém Rostliny a houby našich lesů - řasy - stavba jednobuněčné řasy - 1. laboratorní práce – Pozorování řas - fotosyntéza Houby - stavba těla houby - houby rouškaté, parazitické - druhy hub, zásady sběru 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování pouhým okem - práce s lupou a mikroskopem - pozorování v přírodě - využití videa - TO 5.1 Ekosystémy - pozorování mikroskopem - modely hub - atlasy

<ul style="list-style-type: none"> - objasní funkci dvou organismů v lišejníku - vysvětlí význam soužití (symbiózy) - popíše mechovou rostlinku - uvede příklady mechů - uvede, že mech se rozmnožuje výtrusy - vysvětlí význam mechů v lese - popíše kapradinu - uvede příklady kapradin - vyjádří význam kapradin, přesliček a plavuní pro vznik černého uhlí - objasní pojem nahosemenná rostlina - popíše stavbu těla borovice lesní - vyjádří rozdíl mezi opylením a oplozením - rozliší základní druhy jehličnanů - objasní pojem krytosemenná rostlina - rozliší byliny a dřeviny - pozoruje lesní byliny - uvede příklady listnatých stromů - rozliší lesní patra - uvede význam půdních bakterií - objasní vytváření humusu a pojem rozkladač 	<p>Lišejníky</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba těla lišejníku - význam lišejníku - druhy lišejníků <p>Mechy</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba těla mechové rostlinky - druhy mechů - význam mechů a jejich rozmnožování - 2. laboratorní práce: Pozorování mechů <p>Kapradiny, přesličky, plavuně</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba těla kapradin - druhy kapradin - život kapradiny v průběhu roku <p>Nahosemenné rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - borovice lesní - květy borovice lesní - opylení a oplození - druhy jehličnanů - 3. laboratorní práce: Poznávání jehličnanů <p>Krytosemenné rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - byliny - jarní byliny v lesích - letní byliny v lesích - lesní keře - listnaté stromy – dub letní a zimní - lesní patra 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování mechové rostlinky lupou, mikroskopem - pozorování v přírodě - pozorování obrázků - promítání diapozitivů - pozorování ukázek jehličnanů (větvičky, šišky) - poznávání jehličnanů - práce s literaturou - obrazy - promítání diapozitivů
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady různých lesních živočichů - popíše vnější stavbu plže - uvede způsob výživy plže - objasní rozmnožování plžů - popíše, porovná a vyjádří rozdíly mezi pavoukem, korýšem a hmyzem - uvede příklady lesního hmyzu - porovná a na příkladech objasní vývin přímý a nepřímý - uvede zásady ochrany před klíšťaty - vysvětlí význam ochrany mravenišť pro život lesa - charakterizuje pojem členovec - uvede příklady obojživelníků žijících v lese - uvede podmínky prostředí vhodné pro obojživelníky - vysvětlí význam ochrany obojživelníků - popíše zmiji obecnou a způsob jejího života - uvede, jak se chovat po zmijím uštknutí - popíše ptáky patřící do různých skupin - vytkne jejich charakteristické znaky ve stavbě těla, způsobu života - objasní rozdíl mezi ptáky stálými a stěhovavými - vyjádří, co je hnízdní parazitismus 	<p>Živočichové v lesích</p> <p>Měkkýši</p> <p>Členovci</p> <ul style="list-style-type: none"> - křížák obecný - klíště obecné, mnohonožky, stonožky - mravenec lesní <p>Obratlovci Obojživelníci</p> <ul style="list-style-type: none"> - skokan, ropucha, mlok, čolek <p>Plazi</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmije obecná <p>Ptáci</p> <ul style="list-style-type: none"> - dravci, káně lesní, jestřáb lesní - sovy - pěvci v lesích - šplhavci 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování plže - příprava referátů - pozorování pavouků - samostatná práce – referáty, zajímavosti - referáty - práce s literaturou - práce s literaturou - diapozitivy
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - popíše savce patřící do různých skupin - vytkne jejich charakteristické znaky - uvede příklady savců z jednotlivých jmenovaných skupin - vysvětlí pojem producent, konzument a rozkradač - uvede význam půdních bakterií - vysvětlí pojem predátor a parazit - objasní význam lesů pro krajinu - uvede příčiny poškozování a ohrožování lesů - objasní nebezpečí odlesnění a půdní eroze - správně se chová v lese - uvede vodu jako prostředí pro život organismů - vyjádří základní odlišnosti vody sladké a mořské - popíše oběh vody v přírodě - vyjádří významné fyzikální vlastnosti vody důležité pro život - zdůvodní význam rostlin pro život ve vodním prostředí - uvede příklady rostlin žijících ve vodě a rostoucích v okolí vody - rozliší základní znaky rostlin jednoděložných a dvouděložných - zopakuje a objasní pojem vegetativní rozmnožování - objasní význam břehové zeleně - vyjádří co je plankton, rozliší jeho složení 	<p>Savci</p> <ul style="list-style-type: none"> - sudokopytníci našich lesů - šelmy - hmyzožravci, letouni - hlodavci <p>Vztahy živočichů a rostlin v lese</p> <ul style="list-style-type: none"> - producenti, konzumenti a rozkradači - půdní bakterie - predátoři, parazité <p>Rozmanitost a význam lesů</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozmanitost lesů - význam lesa - nebezpečí pro les - ochrana lesa <p>Voda a její okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> - voda sladká, mořská - oběh vody v přírodě - fyzikální vlastnosti vody <p>Rybník</p> <ul style="list-style-type: none"> - rostliny, břehová zeleň - vodní rostliny - řasy, sinice - plankton 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování v přírodě - práce s lupou, mikroskopem - příprava senného nálevu - práce s mikroskopem - nákres a popisování obrázku
--	---	---

<p>- uvede vlivy sinic a bakterií na kvalitu vody a vyjádří, proč je nebezpečné koupání ve znečištěné vodě</p> <p>- objasní termín jednobuněčný organismus</p> <p>- vytkne základní rozdíl mezi jednobuněčnou rostlinou a prvokem ve výživě</p> <p>- popíše stavbu těla trepky velké</p> <p>- uvede význam prvoků ve vodě</p> <p>- popíše podle obrázku vnější stavbu těla nezmaru a způsob jeho života</p> <p>- objasní, co je regenerace</p> <p>charakterizuje plže a uvede příklady plžů žijících ve vodě</p> <p>- popíše podle obrázku mlže</p> <p>- rozliší plže a mlže a uvede příklady</p> <p>- charakterizuje vnější stavbu těla kroužkovců</p> <p>- uvede příklady kroužkovců žijících ve vodě</p> <p>- charakterizuje významné znaky korýšů</p> <p>- popíše podle obrázku raka</p> <p>- objasní význam čistoty vody pro život některých korýšů</p> <p>- uvede, porovná příklady korýšů probraných v lesním a vodním ekosystému</p>	<p>Živočichové rybníka</p> <p>- prvoci – trepka velká</p> <p>- 4. laboratorní práce – pozorování nálevníků</p> <p>Žahavci</p> <p>- nezmar hnědý</p> <p>Měkkýši</p> <p>Plži – okružák ploský, plovatka bahenní, bahenka živorodá</p> <p>Mlži – škeble rybníčná</p> <p>Kroužkovci</p> <p>- pijavky, nítěnky</p> <p>Členovci</p> <p>Korýši – rak bahenní</p>	<p>- popisování obrázku</p> <p>- třídění organismů do skupin</p> <p>- popisování obrázku</p> <p>- popis podle obrázku</p> <p>-</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje vnější stavbu těla pavoukoců - charakterizuje vnější stavbu těla hmyzu - uvede příklady různého hmyzu žijícího ve vodě a u vody - objasní nepřímý vývin s proměnou dokonalou a nedokonalou - charakterizuje významné znaky obratlovců - popíše kapra podle obrázku - vypráví o způsobu života kapra - zhodnotí význam chovu kapra - uvede jméno zakladatele jihočeských rybníků - charakterizuje obojživelníky – jejich vývin - uvede příklady obojživelníků - objasní vázanost všech obojživelníků na vodu v souvislosti s rozmnožováním - charakterizuje plazi a jejich způsob života - popíše užovku a odliší ji od zmije - rozliší různé skupiny vodních ptáků podle způsobu života - objasní význam ochrany vodních ptáků a uvede příklady chráněných druhů 	<p>Pavoukovci Vodkách stříbřitý</p> <p>Hmyz - vážka ploská - komár pisklavý, potápník vroubený</p> <p>Obratlovci Ryby - kapr obecný - druhy ryb</p> <p>Obojživelníci Skokan zelený a hnědý - ropucha obecná</p> <p>Plazi - užovka obojková</p> <p>Ptáci - brodiví ptáci - vrubozobí - pěvci</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce s obrázky - referáty - pozorování - pozorování v přírodě - literatura
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje vnější stavbu těla savců - uvede příklady savců žijících u vody - vyjádří vztahy mezi producenty, konzumenty a reducenty - uvede důsledky znečišťování vody - charakterizuje louky, pole, pastviny jako travní společenstva - odliší pojem společenstvo a ekosystém uvede příklady trav - uvede příklady keřů - rozlišuje rostliny jednoděložné a dvouděložné, charakterizuje jejich znaky - rozliší rostliny jednoleté, dvouleté a vytrvalé - objasní bylinná patra - uvede příklady obilnin a dalších polních plodin - vypráví o pěstování polních plodin - objasní vlivy parazitických hub na obilniny - objasní pojem plevel, uvede příklady - vyjádří, co je humus, zelené hnojení - určuje a poznává plodiny a plevele - uvede příklady plžů z travních ekosystémů - charakterizuje společné znaky plžů 	<p>Savci</p> <ul style="list-style-type: none"> - hryzec vodní - ondatra pižmová <p>Rybník jako celek</p> <ul style="list-style-type: none"> - vztahy mezi organismy - příčiny znečišťování vody <p>Louky, pastviny a pole</p> <p>Rostliny travních společenstev</p> <ul style="list-style-type: none"> - rostliny luk a pastvin - trávy - keře suchých strání - luční byliny <p>Rostliny polí</p> <ul style="list-style-type: none"> - obilniny - choroby obilnin - 5. laboratorní práce – určování rostlin v přírodě <p>Živočiškové travních společenstev</p> <ul style="list-style-type: none"> - měkkýši 	<ul style="list-style-type: none"> - soutěž v poznávání rostlin - práce ve skupinách-určování rostlin - pozorování plžů
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje znaky kroužkoců - popíše vnější stavbu těla žížaly - uvede význam žížal - objasní pojem rozkradač - charakterizuje znaky pavoukoců - uvede příklady pavouků v travních společenstvech - charakterizuje znaky hmyzu - uvede charakteristické znaky a příklady motýlů, brouků, hmyzu blanokřídlého a rovnokřídlého - charakterizuje obratlovce - uvede příklady živočichů, kteří patří mezi obojživelníky, plazy, ptáky a savce - objasní, co je pohlavní dvojtvárnost - uvede příklady organismů žijících v jednotlivých patrech travních společenstev - chápe vztahy mezi organismy - samostatně zkoumá přírodu v okolí - samostatně s využitím literatury třídí organismy do systematických skupin 	<p>Kroužkocci</p> <ul style="list-style-type: none"> - žížala obecná <p>Členovci</p> <p>Pavoukovci</p> <p>Hmyz</p> <ul style="list-style-type: none"> - motýli, brouci - blanokřídlý hmyz - rovnokřídlý hmyz <p>Obratlovci</p> <p>Obojživelníci – ropucha obecná</p> <p>Plazi – ještěrka obecná</p> <p>Ptáci</p> <p>Savci</p> <p>Travní společenstva jako celek</p> <ul style="list-style-type: none"> - potravní vztahy na louce - změny v průběhu roku <p>Příroda našeho okolí</p> <p>Třídění organismů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování žížaly - pozorování v přírodě - práce s atlasy - referáty
--	--	---

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady ekosystémů přirozených a umělých a vysvětlí jejich základní odlišnosti - objasní pojem monokultura - uvede základní skupiny polních plodin, jejich význam a příklady jejich zástupců - pozná naše hlavní polní plodiny - vyjádří, proč jsou sady umělé ekosystémy - vyjmenuje příklady ovoce pěstovaného v našich zahradách - charakterizuje stavbu květu čeledi růžovitých - vyjádří význam šlechtění - pozoruje rostliny v bylinném patru sadu - vysvětlí rozdíl mezi houbami parazitickými a hniložijnými - řekne, co způsobují houby, bakterie a viry v sadech - uvede příklady hmyzu žijícího v sadech - objasní pojem škůdce - popíše život včelstva a význam chovu včel - uvede příklady ptáků běžných v zahradách - zhodnotí význam ptáků a dravého hmyzu v zahradách pro udržování biologické rovnováhy - uvede příklady zeleniny u nás pěstované a význam zeleniny pro správnou výživu 	<p>Ekosystémy přirozené a umělé</p> <p>Rozmanitost polních ekosystémů</p> <p>Sady a ovocné zahrady</p> <ul style="list-style-type: none"> - rostliny sadů a ovocných zahrad - houby, bakterie a viry v sadech a ovocných zahradách - bezobratlí v sadech a ovocných zahradách <p>Zelinářské zahrady</p>	<p>Práce ve skupinách, žáci charakterizují jednotlivé skupiny polních plodin – výsledky prezentují</p> <p>- pozorování v přírodě</p> <p>- pozorování monoliózy na ovoci</p> <p>- pozorování a určování plevelů</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady chorob a škůdců v zelenářských zahradách - objasní pojem plevel a škůdce - pozoruje a určuje plevele v zahradách - pozoruje, určuje a zařazuje okrasné rostliny do systematických skupin - rozlišuje rostliny nahosemenné a krytosemenné, jednoděložné a dvouděložné - rozlišuje letničky, dvouletky a trvalky - uvede základní rozdíly mezi anglickým a francouzským typem parku - vyjádří význam sídlištní zeleně pro život města - diskutuje o významu zeleně - pozoruje živočichy v okolí - uvede příklady bezobratlých a obratlovců v zeleni lidských sídel - pozná několik druhů živočichů - vyjádří, co je rumišť - uvádí příklady rostlin a živočichů žijících na rumišťích - jmenuje příklady léčivých a jedovatých bylin, popíše je - zařadí plísňe mezi houby - uvede příklady mikroorganismů v okolí člověka - vyjádří, za jakých podmínek mohou žít bakterie - řekne, co je infekce, epidemie - uvede zásady ochrany před infekčním onemocněním - objasní význam očkování - uvede příklady vnitřních a vnějších parazitů - řekne, jak se chránit před parazity - uvede příklady členovců a obratlovců žijících v bytech a jejich okolí - vysvětlí význam slova deratizace - uvede závislost pokojových rostlin na určitých podmínkách prostředí 	<p>Okrasné zahrady, parky a sídlištní zeleň</p> <ul style="list-style-type: none"> - okrasné byliny - okrasné dřeviny - sídlištní zeleň - živočichové našich parků, okrasných zahrad a sídlištní zeleně <p>Rumiště a okraje cest</p> <ul style="list-style-type: none"> - laboratorní práce č. 1 – pozorování stavby těla hmyzu <p>Lidská sídla</p> <ul style="list-style-type: none"> - organismy provázející člověka <p>Organismy člověkem pěstované nebo chované</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - hodnocení stavu zeleně v okolí - pozorování v přírodě - určování rostlin
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - jmenuje příklady pokojových rostlin - uvede příklady nejčastěji doma chovaných živočichů - objasní zásady chování člověka vůči nim - pozoruje chování živočichů - uvede příklady našich hospodářsky významných organismů - pozoruje v mikroskopu kvasinky - vypráví o způsobech a významu chovu hospodářských zvířat - zařadí hospodářsky významné organismy do systematických skupin - uvede rozdíly mezi lichokopytníky a sudokopytníky - vysvětlí rozdíl mezi malochovem a velkochovem hospodářských zvířat - uvede příklady cizokrajných ekosystémů – tropické lesy, savany, stepi, pouště, tundry, polární oblasti, moře a oceány - jmenuje příklady organismů žijících v uvedených oblastech, jejich způsob života - jmenuje příklady organismů ohrožených - jmenuje příklady rostlin cizokrajných oblastí - zdůvodní význam ochrany přírody a chráněných území - uvede příklady chráněných organismů, CHKO a NP - na základě dosud získaných znalostí charakterizuje základní projevy života organismů - uvede příklady různých způsobů výživy, dýchání, rozmnožování, růstu a vývoje a přizpůsobení k podmínkám prostředí 	<p>Hospodářsky významné organismy</p> <ul style="list-style-type: none"> - houby - hmyz - ryby - ptáci - savci <p>Cizokrajné ekosystémy</p> <p>Ochrana rozmanitosti přírody</p> <p>Co jsme již poznali</p>	<ul style="list-style-type: none"> - referáty - zásady chování ke zvířatům - exkurze do zoologické zahrady- práce s encyklopedií - samostatné referáty TO 5.2 Základní podmínky života - referáty - návštěva CHKO
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady biologických vědních oborů a příklady metod zkoumání přírody - vyjádří, čím se základní biologické vědní obory zabývají - objasní rozdíl mezi organismy jednobuněčnými a mnohobuněčnými - uvede příklady jednobuněčných a mnohobuněčných rostlin, hub a živočichů - uvede jméno objevitele buněk a mikroskopu vytkne rozdíly mezi buňkou rostlinnou a živočišnou - jmenuje příklady částí buňky a jejich význam pro život buňky - uvede význam jádra pro dělení buněk - rozliší pojem mateřská buňka a buňky dceřiné - vytkne základní odlišnosti buňky bakterie od buněk rostlin a živočichů - hodnotí význam bakterii pro oběh látek v přírodě - uvede příklady nemocí způsobených bakteriemi - charakterizuje sinice, jako organismy schopné fotosyntézy, jejich vliv na kvalitu vody, hygienické zásady pro koupání - uvede příklad zelené řasy, popíše způsob jejího života - uvede kvasinky jako jednobuněčné houby a vysvětlí jejich význam pro kvasný průmysl - uvede příklady prvků a jejich postavení v potravních řetězcích - objasní, co je plankton a jeho části - popíše tělo trepky a funkci jednotlivých částí buňky - porovná tělo řasy, houby a prvoka s ohledem na způsob výživy 	<p>Zkoumání přírody</p> <p>Stavba a činnost těl organismů</p> <p>Buňka</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2. laboratorní práce – srovnání rostlinné a živočišné buňky <p>Jednobuněčné organismy</p> <ul style="list-style-type: none"> - bakterie - sinice - jednobuněčné řasy - kvasinky - prvoci 	<ul style="list-style-type: none"> - sestavení přehledu biologických vědních oborů - pozorování mikroskopem
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - porovná rostlinná pletiva a živočišné tkáně - objasní a správně využije pojmy orgán, orgánová soustava, organismus - uvede příklady mnohobuněčných řas a jejich výskyt v přírodě - uvede příklady hub vytvářejících podhoubí - charakterizuje vyšší rostliny a uvede jejich příklady - uvede příklady mechů, kapradin, přesliček a plavuní - podle obrázku popíše rozmnožování mechů a kapradin - objasní, co je nepohlavní rozmnožování rostlin - uvede příklady nahosemenných a krytosemenných rostlin - vysvětlí význam kořenu pro rostlinu - popíše vnitřní stavbu kořene - uvede význam stonku a popíše jeho základní stavbu - rozlišuje různé typy stonku - popíše vnitřní stavbu stonku - objasní rozdíl mezi tvrdým a měkkým dřevem - vyjádří význam listu, popíše jeho základní části, uvede příklady různého uspořádání listů - rozlišuje listy jednoduché a složené - popíše vnitřní stavbu listu - objasní, co je fotosyntéza a za jakých podmínek probíhá - objasní změny v rostlinném těle při nedostatku vody /vadnutí, opadávání a změny barvy listů / 	<p>Mnohobuněčné organismy</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezcévné rostliny a houby <p>Vyšší rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtrusné rostliny - semenné rostliny <p>Základní orgány těl semenných rostlin</p> <ul style="list-style-type: none"> - kořen - stonek - laboratorní práce č. 3. – pozorování stavby kořene a stonku - list - fotosyntéza 	<ul style="list-style-type: none"> - práce ve skupinách - prohlížení řas - práce s mikroskopem - poznávání plodnic hub - opakování symbiózy - pozorování výtrusů mikroskopem - práce s lupou - poznávání různých druhů stonků - mikroskopování - práce s rostlinami – porovnání různých listů – tvarů a postavení na stonku - využívání obrázků
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - hodnotí celkové vlivy znečištěného prostředí na život rostliny - uvede příklady nepohlavního pohlavního rozmnožování semenných rostlin - popíše rozmnožování nahosemenné rostliny - popíše základní stavbu květu - odliší rostliny s jednotlivými květy a květenstvím - rozlišuje rostliny na jednodomé a dvoudomé – uvede příklad - vysvětlí opylení a oplození - uvede rozdíly v délce života rostlin - porovná rozdíly v životě rostlin jednoletých, dvouletých a vytrvalých - hodnotí význam živin, dostatku vody a světla pro život rostliny - uvede příklady chráněných rostlin v přírodě - uvede příklady bezobratlých živočichů - vysvětlí rozdíl mezi rostlinami a živočichy - popíše nezmaru a způsob jeho života - popíše stavbu těla a rozmnožování - vysvětlí, co znamená obojetník a regenerace - popíše ploštěnku mléčnou - popíše způsob trávení, dýchání a vylučování - vysvětlí rozdíl mezi pohlavním a nepohlavním rozmnožováním, pojem regenerace, obojetník a přímý vývin - popíše hlemýžďe a způsob jeho života - pozoruje pohyb hlemýžďe - vyjmenuje orgánové soustavy hlemýžďe - popíše způsob rozmnožování, vysvětlí, co je obojetník 	<p>Celistvost rostlinného těla</p> <p>Rozmnožování rostlin</p> <p>Život rostliny</p> <p>Bezobratlí živočichové</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba a činnost těl bezobratlých živočichů - žahavci - ploštěnci - měkkýši 	<ul style="list-style-type: none"> - rozbor šišky jehličnanu - pozorování květů - rozbor květu - pozorování rostlin v přírodě - poznávání chráněných rostlin - popis podle obrázku - pozorování hlemýžďe
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - popíše vnější stavbu těla žížaly, způsob života, význam - popíše vnitřní stavbu žížaly - vyjádří funkci orgánových soustav - popíše způsob rozmnožování - uvede příklady různých skupin členovců - popíše části těla hmyzu - vyjádří funkci jednotlivých orgánových soustav hmyzu - vysvětlí, jak jsou živočichové přizpůsobeni prostředí - vyjádří, co ohrožuje bezobratlé / chemizace, sběr / - uvede příklady ohrožených a chráněných druhů živočichů v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - kroužkovci - členovci - laboratorní práce č. 5 – pozorování stavby těl živočichů Živočichové a prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování žížaly, jejího chování - soutěže v poznávání a zařazování živočichů - referáty - vyhledávání informací na internetu
---	--	---

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - uvede základní systematické skupiny obratlovců, charakterizuje je - uvede příklady a význam různého pokryvu těla u jednotlivých skupin obratlovců - pozoruje některé tělní pokryvy obratlovců - objasní, co je základem vnitřní kostry - vyjádří význam kostry pro život obratlovců - rozliší na kostře tři základní části: páteř, lebku a kostru končetin - objasní význam svalů - charakterizuje odlišnosti kosterního a hladkého svalstva - uvede, že všechny organismy získávají energii dějem probíhajícím ve všech živých buňkách (buněčným dýcháním) - vyjmenuje základní části trávicí soustavy a objasní jejich význam - popíše funkci složeného žaludku přežvýkavců - objasní postup trávení a princip vstřebávání - vyjádří význam dýchací soustavy - uvede rozdíly ve stavbě plic obojživelníků, plazů, ptáků a savců - uvede nebezpečí škodlivých látek ve vzduchu pro živočichy - vyjádří, jaký význam mají tělní tekutiny, odliší krev a mízu - objasní význam oběhové soustavy, funkci srdce a cév - porovná oběhovou soustavu ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců 	<p>Obratlovci</p> <p>Povrch těla</p> <p>Tvar a pohyb těla</p> <p>Základní činnosti těla - získávání energie z potravy</p> <p>Dýchací soustava</p> <p>Tělní tekutiny Oběhová soustava</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce ve skupinách, řešení úkolů - test vstupních znalostí - pozorování stavby rybí šupiny, ptačího pera, savčího chlupu - práce s obrazy

<ul style="list-style-type: none"> - uvede funkci vylučovací soustavy - objasní funkci ledvin - vyjádří funkce jednotlivých orgánových soustav - zdůvodní význam řízení činnosti organismu - vytkne rozdíly a způsoby hormonálního a nervového řízení organismu - popíše nervovou buňku - vyjmenuje základní části mozku - popíše průběh nervové činnosti - uvede význam smyslových orgánů - porovná smyslové orgány živočichů aktivních v noci a ve dne - uvede, že všichni obratlovci se rozmnožují pohlavně - porovná pojmy oddělené pohlaví a obojetník - uvede příklady pohlavní dvojtvárnosti - pojmenuje pohlavní buňky samčí a samičí a uvede, kde vznikají - vyjádří význam oplození a odliší oplození vnější a vnitřní - popíše přímý vývin ryby, nepřímý vývin obojživelníků, vznik nového jedince u plazů, ptáků a savců - objasní, jaký význam má placenta u savců - různé aktivity živočichů v průběhu dne - vrozené chování živočichů - charakterizuje získávání schopností učením 	<p>Vylučovací soustava</p> <p>Celistvost organismu</p> <p>Řídící soustavy</p> <p>- laboratorní práce č. 1. – srovnání pokryvu těla obratlovců</p> <p>Smyslové orgány</p> <p>Rozmnožování živočichů</p> <p>Chování obratlovců</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popis podle obrázku - práce s mikroskopem - popisování podle obrazů - pozorování zvířat – zoo, v přírodě
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří, čím jsou živočichové ohrožováni - uvede příklady ohrožených druhů živočichů ze světa i u nás - vyhledá příklady chráněných organismů - jmenuje příklady mezinárodních organizací zabývajících se ochranou živočichů - uvede příklady biologické příbuznosti a společenské odlišnosti člověka od ostatních živočichů - popíše lidské tělo – pojmenuje jeho části - uvede význam kůže - objasní vnitřní stavbu kůže - vyjádří rozdíly ve vzhledu kůže mladých a starých lidí, význam daktyloskopie - popíše odlišnosti barvy kůže lidských ras - uvede příklady poškození kůže - porovná kostru člověka a šimpanze - popíše hlavní části lidské kostry, spojení kostí - popíše vnitřní stavbu kosti - uvede, jaký význam má svalstvo - popíše hlavní části kosterního svalu - uvede, jak jsou svaly vyživovány 	<p>Ochrana obratlovců</p> <p>Člověk - vztahy člověka k ostatním živočichům</p> <p>Lidské tělo</p> <p>Povrch lidského těla</p> <p>Tvar a pohyb těla Lidská kostra - laboratorní práce č. 2. – první pomoc při zlomeninách a vykloubení kosti</p> <p>Svalstvo</p>	<ul style="list-style-type: none"> - využití internetu - referáty - pozorování (ZOO, v přírodě) - popis podle obrázku - popisování obrazů - modely kostí - popis podle obrazu
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - <i>objasní, co tvoří vnitřní prostředí těla</i> - <i>popíše stavbu a funkci jednotlivých částí trávicí soustavy</i> - <i>zdůvodní význam péče o chrup</i> - <i>objasní postup trávení potravy a vstřebávání živin</i> - <i>objasní význam jater</i> - <i>zdůvodní význam správné výživy pro zdraví</i> - <i>uvede přehled látek potřebných pro výživu a sestaví příklad zdravého jídelníčku</i> - <i>uvede funkci dýchací soustavy a popíše její stavbu</i> - <i>hodnotí význam čistoty vzduchu</i> - <i>objasní škodlivost kouření</i> - <i>popíše složení krve a její funkce, význam jednotlivých složek krve</i> - <i>objasní, jaký význam má očkování</i> - <i>uvede hlavní krevní skupiny</i> - <i>popíše oběhovou soustavu, srdce a jeho činnost</i> - <i>uvede, co ohrožuje kvalitu cév a co přispívá k srdečnímu infarktu a mozkové mrtvici</i> - <i>hodnotí vliv obezity, alkoholu kouření na cévní choroby</i> - <i>objasní, co je mízní soustava a jaký význam má slezina</i> - <i>uvede příklady škodlivých vlivů z prostředí na člověka</i> - <i>popíše vylučovací soustavu, objasní funkci ledvin</i> 	<p>Základní životní funkce lidského těla</p> <p>Využití potravy - složení potravy</p> <p>Dýchání Laboratorní práce č. 3. - projevy dýchání a změny při námaze</p> <p>Rozvádění látek po těle</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>diskuse o zdravé výživě</i> - <i>vytváření zdravého jídelníčku</i> - <i>popisování dýchací soustavy</i> - <i>využití videa</i> - <i>nácvik poskytování první pomoci</i>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - uvede vlivy působící na onemocnění ledvin - vyjádří, jaký význam má řízení lidského organismu ve vztahu k vnějšímu prostředí - objasní význam hormonů, uvede jejich příklady - objasní význam nervového řízení, vysvětlí co je neuron - vyjmenuje základní části nervové soustavy - popíše reflexní oblouk - vyloží význam mozku a míchy - vysvětlí ochranu mozku a míchy - vyjmenuje lidské smysly, jejich význam - popíše ústrojí chuti, čichu, sluchu a zraku - uvede vady oka - vyloží škodlivost hluku na zdraví - objasní vytváření podmíněných reflexů, význam řeči - vyloží význam odpočinku, spánku a pravidelného denního režimu - popíše mužské a ženské pohlavní orgány a jejich funkci - uvede způsoby prevence před AIDS, příklady pohlavních chorob popíše nitroděložní vývin člověka, význam placenty a porod - hodnotí význam zdravého životního stylu matky pro zdraví dítěte - objasní funkci chromozómů, popíše dělení buněčného jádra - objasní vztah mezi vlastností organismu a vlohou - vysvětlí, co je dědičnost 	<p>Vylučování</p> <p>Řízení lidského těla</p> <p>Smyslové vnímání - laboratorní práce č. 4. – zjišťování činnosti smyslových orgánů</p> <p>Vyšší nervová činnost</p> <p>Rozmnožování člověka</p> <p>Vývin nového jedince</p> <p>Dědičnost u člověka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - popisování částí nervové soustavy - obrazy - popisování obrázků
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje jednotlivé etapy lidského života - objasní význam rodiny a mezilidských vztahů pro zdraví duševní a tělesné - vyloží práva a povinnosti rodičů a dětí - objasní, co se rozumí zdravím a co nemocí - uvede příklady infekčních onemocnění a jejich původců - objasní význam imunity - objasní vlivy nadměrného hluku a drog na člověka - uvede, co jsou to civilizační choroby - uvede zásady zdravého způsobu života - uvede, že každý člověk je členem lidské populace v určité době, v nějakém místě - charakterizuje okolní prostředí - vyjádří příklady pozitivních a negativních vlivů na člověka, na jeho zdraví 	<p>Průběh lidského života</p> <p>Zdraví a nemoc, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie</p> <p>Lidská populace</p> <p>Člověk a jeho životní prostředí, životní styl, pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka</p>	<p>- beseda a video – návykové látky</p>
--	--	--

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - objasní vyšší nervovou činnost - charakterizuje odlišnosti člověka od ostatních organismů - uvede, jak se vytvářely názory na život - uvede význam Louise Pasteura a dalších vědců - charakterizuje postavení Země ve sluneční soustavě a význam vytvoření základních podmínek pro život - rozliší různé části slunečního záření - popíše stavbu zemského tělesa - vyjmenuje základní zemské sféry, objasní pojem litosféra - charakterizuje nerosty a odliší je od hornin - uvede příklady nerostů - objasní, jak vznikají krystaly - určuje a rozlišuje vlastnosti nerostů - uvede příklady vnitřních a vnějších geologických dějů - rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné, objasní jejich vznik - rozlišuje vyvřelé horniny hlubinné a výlevné, objasní jejich vznik - uvede příklady rud a jejich význam pro člověka - objasní zvětrávání hornin, rozliší zvětrávání mechanické a chemické - rozliší sedimenty úlomkovité, organické a chemické, uvede příklady - uvede, jak vzniká uhlí, ropa a zemní plyn 	<p>Zkoumání přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - myšlení a způsob života lidí <p>Postupné rozvíjení poznání</p> <p>Vesmír – Země – podmínky života</p> <ul style="list-style-type: none"> - Země ve vesmíru <p>Stavba Země</p> <p>Zemská kůra</p> <ul style="list-style-type: none"> - nerosty - laboratorní práce č. 1. - Fyzikální vlastnosti nerostů a hornin - horniny - vnitřní geologické děje a vznik hornin - vnější geologické děje a vznik usazených hornin 	<ul style="list-style-type: none"> - popisování, vysvětlování - zkoumání nerostů - práce s klíčem - popisování a třídění nerostů - pozorování a zkoumání hornin - referáty

<ul style="list-style-type: none"> - objasní příčiny přeměny hornin - uvede příklady přeměněných hornin - charakterizuje jejich vlastnosti - objasní vztahy mezi vyvěřelinami, sedimenty a přeměněnými horninami - uvede, které horniny obsahuje oceánská a které pevninská kůra - vysvětlí co je vrása, vrásnění, zlom - objasní sopečnou činnost, zemětřesení - vysvětlí, co je centrum zemětřesení a seizmograf - objasní vlivy vody, větru a zemské přitažlivosti na zemský povrch - vyjádří význam vody pro život na Zemi - uvede rozložení vody na Zemi - objasní význam čistoty vody pro zdraví a uvede zdroje pitné vody - objasní, co je příčinou znečišťování vody - uvede význam jednotlivých vrstev atmosféry pro život - vysvětlí, co je skleníkový jev - objasní příčinu a důsledky inverze - vysvětlí, co je smog - vyloží vznik půdy a vlivy podnebí na vlastnosti půdy - vysvětlí pojem humus, řekne, jak vzniká - rozliší půdní typy a půdní druhy a uvede jejich příklady - uvede vlastnosti půdy - vysvětlí, co je eroze - objasní význam zeleně pro ochranu půdy před erozí 	<p>Přeměny hornin</p> <ul style="list-style-type: none"> - horninový cyklus - laboratorní práce č. 2. – určování nerostů a hornin <p>Vznik a vývoj litosféry</p> <p>Hydrosféra</p> <p>Atmosféra</p> <ul style="list-style-type: none"> - podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka <p>Pedosféra</p> <p>Mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování a zkoumání hornin - referáty - nákres schématu - vyhledávání informací - referáty - pozorování v přírodě - referáty - TO 5.3 –Lidské aktivity a problémy životního prostředí - vyhledávání informací - referáty
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - uvede, čím je půda ohrožována a jaké to má důsledky - charakterizuje jednotlivé geologické éry a vývoj života v nich - vyloží vznik fosilních paliv - charakterizuje hlavní předchůdce člověka a vytkne jejich odlišnosti od současného člověka - charakterizuje biologický a společenský vývoj člověka - jmenuje Ch. Darwina jako autora vývojové teorie a objasní základy této teorie - objasní, co je přírodní výběr - rozliší umělý a pohlavní výběr - uvede přibližný počet organismů na Zemi - objasní pojmy: druh, populace, společenstvo, ekosystém, biosféra - popíše a rozliší buňku rostlinnou a živočišnou - objasní základní funkce buňky - objasní vztah fotosyntézy a buněčného dýchání - uvede základní rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy a uvede příklady - vysvětlí, co jsou pletiva a tkáně - uvede rozdíly mezi rozmnožováním nepohlavním a pohlavním - vyjádří rozdíl mezi dědičností a proměnlivostí - jmenuje J. G. Mendela jako zakladatele nauky o dědičnosti - objasní, co je vloh - objasní, co je genotyp a fenotyp - uvede, že geny jsou uspořádány za sebou v chromozómech, že chromozomy tvoří velmi složitá látka DNA - uvede příklady látek a vlivů prostředí, které vyvolávají změny 	<p>před nimi</p> <p>Vývoj Země, života a člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> - od vzniku Země k nejstarším formám života - prvohory - druhohory - třetihory - čtvrtohory <p>Vývojová teorie</p> <ul style="list-style-type: none"> - doklady vývojové teorie - laboratorní práce č. 3. – pozorování různých odrůd a plemen organismů, vlivy zdomácnění a šlechtění <p>Rozmanitost ekosystémů</p> <p>Základ a trvání života</p> <ul style="list-style-type: none"> - buněčný základ života <p>Dědičnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> - TO 5.4 Vztah člověka k prostředí návštěva zoologické zahrady - referáty TO 5.2 Základní podmínky života - porovnání rostlinné a živočišné buňky - práce se schématy
---	--	--

<p><i>v uspořádání chromozómů – mutace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>objasní, co je genofond</i> - <i>vyjádří, že plemena a odrůdy jsou výsledkem šlechtění</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>uvede příklady druhové a ekosystémové rozmanitosti v naší přírodě a popíše, které ekosystémy jsou v okolí</i> - <i>vysvětlí význam a způsoby ochrany jednotlivých druhů organismů</i> - <i>rozliší maloplošná a velkoplošná chráněná území ČR a vyjmenuje naše národní parky</i>	<p>Naše příroda</p> <ul style="list-style-type: none"> - laboratorní práce č. 4. – určování rostlin a živočichů z okolí	<ul style="list-style-type: none"> - pozorování v přírodě - referáty
---	---	---

Vzdělávací oblast:	Člověk a příroda
Vyučovací předmět:	Zeměpis
Období – ročník:	3. období 6. - 9. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	Petr Chalupa: Zeměpis pro 6. a 7. ročník ZŠ, Planeta Země a její krajiny, SPN Zeměpis pro 6. a 7. ročník ZŠ, Zeměpis světadílů, SPN Petr Chalupa: Zeměpis pro 8. a 9. ročník ZŠ, Zeměpis České republiky, SPN Zeměpis pro 8. a 9. ročník ZŠ Lidé žijí a hospodaří na Zemi, SPN

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

- Samostatný vyučovací předmět Zeměpis vychází obsahově ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda a ze vzdělávacího oboru Zeměpis v RVP ZV.
- Zeměpis obohacuje v návaznosti na Prvouku a na Vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života v místním regionu, na území ČR, v Evropě a na celém světě.
- Zeměpis je vyučovací předmět, který se snaží charakterizovat různá území, rozmístění lidí, jevů, a událostí v prostředí. Studuje vztahy mezi člověkem a prostředím, uvádí žáky do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a seznamuje se životem lidí v jednotlivých světadílech, v Evropě, na území ČR, místní oblasti. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, umožňuje také uvědomovat si civilizační rizika a spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi, vztah lidí k přírodnímu i společenskému prostředí.
- V poznatkové oblasti si žáci osvojují základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese, o znázornění povrchu Země (glóbus, mapy). Získávají základní vědomosti o přírodních, společenských, hospodářských, politických a kulturních poměrech své vlasti a obce. Získávají důležité poznatky o světadílech a oceánech, o státech světa a současných globálních problémech lidstva. Rozšiřují si poznatky o krajinné sféře a životním prostředí z jiných předmětů.
- V činnostní oblasti získávají žáci dovednosti potřebné pro práci s mapou, statistickými daty a s informačními materiály a orientují se v nich. Učí se samostatně vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů. Naučí se obhajovat výsledky své práce, přiznávat chyby, komunikovat s lidmi, hledat cesty ke správnému řešení, chápat pojmy demokracie, národní kultura. Naučí se spolupracovat se spolužáky při řešení úkolů problémů, a tím si vytvářet i vlastní postoj k ostatním lidem. Žáci jsou také vedeni k vytváření kladných postojů ke vzdělávání na základě úspěchů z vlastní činnosti a iniciativy.

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

- 6. ročník - 2 hodiny týdně
- 7. ročník - 2 hodiny týdně
- 8. ročník - 2 hodiny týdně
- 9. ročník - 2 hodiny týdně

Organizační vymezení vyučovacího předmětu:

- Výuka probíhá většinou v kmenové třídě nebo lze využít počítačovou učebnu. Terénní výuka se uskutečňuje v podobě zeměpisných cvičení a pozorování v bezprostředním okolí školy, zeměpisné exkurze ve vybraných vzdálenějších lokalitách.
- Formy a metody práce se volí podle charakteru učiva a cílů vzdělávání – výkladové hodiny s využitím demonstračních pomůcek, skupinové práce, samostatná práce, projekty, zeměpisné vycházky.
- Při výuce se využívají atlasy, učebnice, turistické mapy, pracovní listy, odborná literatura, zeměpisné časopisy, internet, nástěnné mapy, buzoly, PC programy, videosnímky a jiné.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty osvojené v zeměpise tvoří nedílné východisko pro vnímání, osvojování klíčových kompetencí a pro orientaci v nich.

KOMPETENCE K UČENÍ

- Žák pracuje s orientačními pomůckami, s globusem, plány, mapami, atlasy, odbornou literaturou, internetem.
- Učitel zadává žákům úkoly (např. referáty, úkoly v rámci projektů...), k nimž žáci vyhledávají, sbírají, zpracovávají, třídí a hodnotí geografické informace a data v příslušných informačních zdrojích
- Učitel zeměpisné učivo propojuje se znalostmi z dalších oblastí, aby si tak žáci mohli vytvářet ucelenější představy o vztazích mezi přírodním a společenským prostředím, mezi přírodou a působením člověka.
- Žáci hledají souvislosti mezi získanými poznatky a využitím v praxi.
- Žáci využívají vlastní zkušenosti a poznatky z jiných předmětů.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Vést žáky k porozumění souvislostí mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- Vést žáky k samostatnému řešení problémů, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problémů logické a empirické postupy.
- O řešeném problému hovoří, navrhuje způsoby a možnosti řešení.
- Nevzdá řešení při prvním nezdaru, vyhledá pomoc (učebnice, spolupráce se spolužáky, s učitelem...)
- Kriticky myslí, srozumitelně a věcně argumentuje při obhajobě svých závěrů a rozhodnutí.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Správně formuluje obsah sdělení.
- Rozšiřuje si slovní zásobu o geografické pojmy.
- Porovnává své výsledky se závěry spolužáků, dotazuje se na vzniklé nejasnosti, vhodně argumentuje.
- Naslouchá druhým, nechá se poučit, vhodně reaguje na svou kritiku, účinně se zapojuje do diskuse.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Podílí se společně s učitelem na vytvoření pravidel pro práci ve skupině.
- Při práci ve skupinách převezme určitou roli, za kterou zodpovídá.
- Podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, je ohleduplný, uznává druhé, poskytne radu a pomoc druhému při společné práci.
- Žák je veden k prezentaci své vlastní práce a zodpovědnosti za ni.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole a mimo školu. Plní řádně zadané úkoly,
- Seznamuje se s problémy různých politických systémů.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Žáci jsou vedeni k přípravě a udržování učebního prostoru.
- Vhodně vybere pracovní postup při řešení různých úkolů.

Očekávané výstupy na konci 3. období základního vzdělávání:

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
- vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomy)
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Očekávané výstupy předmětu

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí
- osvojování a používání základních geografických pojmů a poznávacích metod
- získávání dovedností pracovat s plány a mapami
- vytváření aktivních přístupů k rozvíjení smyslu pro hodnoty přírody a lidských výtvorů

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- získávání a rozvíjení dovedností pracovat s plány, mapami, atlasy, tabulkami, slovníky a dalšími geografickými podklady a zdroji informací
- podpořit rozvoj trvalého zájmu o poznávání různých zemí a regionů světa jako součást životního způsobu člověka – Evropana, občana planety Země
- učit se vyhledávat informace, třídit a zpracovávat, využívat a posuzovat je z hlediska jejich původu, obsahu a využitelnosti
- získává schopnost vystupovat, zapojit se do diskuse, seznamuje se se základy odborného vyjadřování

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- vymezení a lokalizaci místní oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy
- hodnocení přírodních, hospodářských a kulturních poměrů místního regionu, možností dalšího rozvoje, přiměřené analýze vazeb místního regionu k vyšším územním celkům
- hodnocení a porovnání polohy, přírodních poměrů, přírodních zdrojů, lidského a hospodářského potenciálu České republiky v evropském a světovém kontextu

- lokalizování na mapách jednotlivých krajů České republiky a hlavních oblastí z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- uvedení příkladů účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování a používání základních geografických pojmů a poznávacích metod
- rozvíjení dovedností pracovat s plány, mapami, atlasy a dalšími geografickými podklady a zdroji informací
- vytvářet aktivní přístup a odpovědný postoj při rozvoji a ochraně životního prostředí
- podpořit trvalý zájem o poznávání vlastní země, různých zemí a regionů světa

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy</i> - <i>prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země (dálkový snímek Země)</i> - <i>určí a popíše tvar země s pomocí globusu</i> - <i>vyjadřuje příslušnost planety Země jako součást vesmíru a sluneční soustavy</i> - <i>používá s porozuměním základní pojmy : vesmír, vesmírná tělesa, galaxie, Mléčná dráha, hvězda, planeta, měsíce, planetka, sluneční soustava, kometa</i> - <i>rozlišuje hvězdy od planet a dalších vesmírných těles</i> - <i>chápe postavení Slunce ve vesmíru a popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy</i> - <i>určí polohu země ve sluneční soustavě a porovná vlastnosti planety země s ostatními tělesy sluneční soustavy</i> - <i>předvede otáčení Země kolem zemské osy a pomocí glóbu</i> - <i>vysvětlí pojmy zemská osa, severní (zeměpisný) pól, jižní pól, naznačí sklon zemské osy s pomocí glóbu</i> - <i>používá v praktických příkladech kulatost planety Země</i> - <i>hodnotí důsledky otáčení Země kolem vlastní osy z oběhu Země kolem Slunce pro praktický život na Zemi</i> - <i>objasní délku dne a noci v průběhu roku v závislosti na zeměpisné šířce</i> - <i>posoudí vliv střídání ročních dob v různých místech na Zemi na přírodu a na společnost</i> - <i>posoudí vztah mezi Zemí a Měsícem</i> - <i>popíše polohu, povrch a pohyb Měsíce</i> - <i>zhodnotí působení Slunce a Měsíce na planetu Zemi</i> 	<p>Planeta Země</p> <p>Postavení Země ve vesmíru.</p> <p>Tvar a pohyby planety Země; Měsíc.</p> <p>Důsledky pohybů Země na život lidí a organismů.</p> <p>Střídání dne a noci, střídání ročních období.</p>	<p>Environmentální výchova-základní podmínky života</p> <p>F6 gravitační síla PŘ6 Slunce jako zdroj energie F9 Sluneční soustava, vesmír PŘ9 Sluneční soustava</p>

<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje jednotlivé fáze Měsíce - zdůvodní rozdílnost teplot na přivrácené a odvrácené straně Měsíce - popíše, jak dochází k zatmění Slunce a Měsíce - objasní a jednoduše graficky znázorní vznik přílivu a odlivu mořské hladiny (dmutí moře) - vysvětlí příčiny rozdílného času na zemi mezi dvěma místy s polohou na různých polednících - objasní podstatu, smysl, účel časových pásem na zemi a úlohu nultého (základního) poledníku a 180 poledníku, výchozího pro datovou mez - používá s porozuměním pojmy: místní čas, světový čas, časová pásma, datová hranice, kalendář - orientuje se s pomocí glóbu při určování časových pásem a přechodech datové meze na Zemi 		
<ul style="list-style-type: none"> - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických elaborátů, grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - vyhledává informace z různých zdrojů dat: různé druhy textů (populární, vědecké, encyklopedie, slovníky, tabulky, grafy, fotografie, obrázky, schémata) - zjištěné informace z různých zdrojů přiměřeně třídí, zobecňuje - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii- pojmy : glóbus, mapa, plán, měřítko plánu a map, výškopis, polohopis, legenda mapy, vysvětlivky mapy (smluvený soubor značek), vrstevnice, výšková kóta, nadmořská výška, hloubnice, poledníky, rovnoběžky, zeměpisná síť, místní poledník, hlavní poledník, rovník, obratníky, polární kruhy, zeměpisné souřadnice, zeměpisná délka, zeměpisná šířka, zeměpisná poloha - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi 	<p>Globus a mapa</p> <p>Zeměpisná síť, souřadnice, určování zeměpisné polohy, určování časových pásem</p> <p>Různé druhy map a plánů, jejich měřítko.</p> <p>Obsah a grafika map, barvy, výškopis a polohopis.</p> <p>Nadmořská výška, hloubnice.</p> <p>Vysvětlivky, mapový klíč.</p> <p>Orientace plánů a mapy vzhledem ke světovým stranám.</p> <p>Práce s busolou, přepočty vzdáleností.</p>	<p>M7 pravoúhlá soustava souřadnic</p> <p>M7 měřítko mapy, poměr</p>

<p><i>podstatnými prostorovými složkami v krajině</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu - pracuje s globusem jako zmenšeným modelem Země a používá ho k demonstraci rozmístění oceánů, světadílů a určování základních tvarů zemského povrchu podle horizontální a vertikální členitosti - pracuje se zeměpisnými souřadnicemi při určování zeměpisné polohy jednotlivých lokalit na Zemi - orientuje se při určování časových pásem a přechodech datové meze na Zemi - používá pojmy zeměpisná délka a šířka a podle toho se umí zorientovat na mapě světa - používá různé druhy plánů a map, umí se orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle plánů a map různých měřítek - vnímá a používá plány a mapy jako zmenšený a zjednodušený rovinný obraz zemského povrchu nebo jeho části - rozlišuje druhy map podle jejich měřítka a obsahu - čte a přiměřeně interpretuje informace z různých druhů map a plánů (plán města, turistická mapa, obecně zeměpisná mapa...) - vytváří jednoduché mapy, načrtne vlastní plánek, schematickou mapu situace v konkrétní krajině - orientuje se v obsahu a rejstříku zeměpisných atlasů 		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - rozpozná souvislost a vzájemnou podmíněnost mezi jednotlivými 	<p>Přírodní sféra země a její složky</p> <p>Litosféra – pevninské tvary zemského povrchu, dno oceánu, činnost vnitřních geologických sil (sopečná činnost, zemětřesení, horotvorné pochody) a vnějších (zvětrávání)</p>	<p>PŘ6 atmosféra, hydrosféra PŘ 9 stavba Země PŘ9 pedologie CH8 voda v přírodě CH9 ozonová díra,</p>

<p><i>složkami přírodní sféry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - posuzuje zemský povrch – reliéf, jako výsledek složitého působení přírodních procesů a lidských činností - objasní s porozuměním stavbu zemského tělesa a zemské kůry a její členění na litosférické desky - vyjádří základní představu o působení vnitřních přírodních sil v zemském tělese, o mechanismu litosférických desek, o vzniku a zániku zemské kůry, ostrovních oblouků a oceánských příkopů, o vrásnění a zlomech zemské kůry, o vzniku vrásnových a kerných pohoří, o rozpínání zemského dna - objasní s porozuměním vnitřní přírodní síly působící na zemský povrch a projevující se zemětřesením, sopečnou činností a vznikem sopečných pohoří - vyhledá na fyzické mapě světa nejčastější oblasti s výskytem zemětřesení a sopečné činnosti - zhodnotí na příkladech příčiny a důsledky přírodních katastrof způsobených vnitřními přírodními silami - popíše proces zvětrávání - rozliší typy pohoří podle vzniku - pojmenuje složky ovzduší a porovná orientačně podíl kyslíku mezi ostatními plyny zastoupenými v zemské atmosféře - zhodnotí význam kyslíku pro organismy na Zemi - objasní s porozuměním pojem podnebí - pojmenuje činitele ovlivňující podnebí a posoudí, v jaké míře ovlivňují podnebí v jednotlivých částech světa - porovná jednotlivé oblasti na Zemi podle množství dopadajícího slunečního záření a dalších vlivů ovlivňujících klima, podle toho určí a vymezí s pomocí mezních rovnoběžek na mapách podnebné pásy - zhodnotí kontinentální a oceánské vlivy podnebí v konkrétní oblasti vysvětlí rozdíl mezi podnebí a počasím objasní, jak se mění teplota vzduchu, množství a charakter srážek se stoupající nadmořskou výškou - popíše aktuální stav a vývoj počasí v místní krajině v libovolný den 	<p>Atmosféra Počasí a podnebí Meteorologické jevy, tlak vzduchu, vítr (pasáty a monzuny) Teplotní pásy Ochrana ovzduší, celkový oběh vzduchu v atmosféře</p>	<p>vzduch a jeho složení Environmentální výchova – Ekosystémy Základní podmínky života</p>
--	--	--

<p><i>podle vybraných charakteristik</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vyčte ze synoptické mapy stav počasí v dané oblasti - popíše základní rysy celkového oběhu vzduchu v atmosféře (planetární cirkulaci) - objasní vznik větru a uvede jeho základní charakteristiky - objasní vznik, charakter a působení hlavních pravidelných větrů na Zemi, pojmenuje je a vyhledá v mapách oblasti s jejich výskytem - zhodnotí význam pasátů a monzunů pro život obyvatel v oblastech s jejich výskytem <ul style="list-style-type: none"> - popíše rozložení zásob vody na zemi <p><i>znázorní složení hydrosféry a hlavní procesy v ní probíhající</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje základní části oběhu vody v přírodě a popíše mechanismus celkového oběhu vody - pojmenuje a vyhledá na glóbu a na mapách světa jednotlivé oceány, porovná vertikální a horizontální členitost jednotlivých oceánů - pojmenuje a vyhledá v mapách příklady ostrovů a krajinných útvarů (zálivy, průlivy, souostroví...) – prvků horizontální členitosti na oceánském (mořském) pobřeží - znázorní hlavní jednotky oceánského dna - vysvětlí rozdíly mezi průlivem a průplavem - rozliší a pojmenuje pohyby mořské vody - popíše vlastnosti mořské vody - zhodnotí význam oceánů a moří pro životní prostředí na zemi a pro lidskou společnost - znázorní vodní tok a jeho části od ramene k ústí - vyhledá v mapách příklady říčních sítí, povodí, rozvodí, úmoří - vysvětlí rozdíl mezi mořem a jezerem - vysvětlí rozdíl mezi jezerem a umělými vodními nádržemi (rybníky, přehradní nádrže) - popíše útvary podpovrchových vod a vznik pramenů - objasní, co jsou bezodtokové oblasti a vyhledá v mapách jejich příklady 	<p>Hydrosféra</p> <p>Oběh vody, voda ve světovém oceánu, její vlastnosti, důsledky znečištění</p> <p>Voda na pevnině, říční síť a povodí, nádrže, sníh a ledovce, voda podpovrchová, ochrana vod</p>	
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - popíše proces vzniku horského ledovce nad sněžnou čarou a vznik pevninského ledovce - porovná rozmístění, činnost a funkci ledovců na zemském povrchu - srovná vznik a znaky říčního a ledovcového údolí - vyhledá v mapách největší současné horské a pevninské ledovce a oblasti stálého mořského zalednění - popíše vznik a složení půdy - posoudí význam humusu v půdě - rozlišuje mezi půdním druhem a půdním typem - objasní vznik, vývoj a zonální rozmístění hlavních půdních typů - určí podle vzorku půdy nebo jeho vyobrazení vzorku půdy orientačně půdní druh a půdní typ 	<p>Pedosféra Složení půd, druhy a typy půd, eroze, ochrana půd, využití půd pro zemědělství</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - srovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - objasní vznik různých typů přírodních krajin a pravidelnost v jejich rozmístění na Zemi - znázorní uspořádání půd, rostlinstva a živočišstva v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce - popíše a porovná jednotlivé typy přírodních krajin podle podnebí a podle druhů rostlinstva a živočišstva - znázorní vznik výškových (vegetačních) stupňů v pohořích v důsledku změn teplot vzduchu a množství srážek v závislosti na stoupající nadmořské výšce - pojmenuje a vyhledá v mapách biosféry jednotlivá vegetační pásma původních přírodních krajin - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva a druhů rostlinstva a 	<p>Životní prostředí Biosféra, význam slunečního záření – přírodní krajiny na Zemi Typy přírodních krajin podle podnebných pásů na Zemi (deštné lesy, savany, pouště a polopouště, lesy mírného pásu, stepi, tundry a polární pustiny) Výškové stupně v krajině, uspořádání rostlinstva a živočišstva v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce Vlivy člověka na přírodní prostředí Typy krajin Ochrana přírodního prostředí, chráněná území</p> <p>Tropické deštné lesy</p>	

<p><i>živočišstva a půd tropických deštných lesů</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - určí orientačně geografickou polohu a vyhledá v mapách rozmístění deštných lesů na Zemi - popíše život lidí, zemědělskou činnost a průmyslové aktivity v oblastech tropických deštných lesů - posoudí význam deštných lesů pro životní prostředí - vyhledá v mapách rozmístění savan na zemi - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva a druhů rostlinstva, živočišstva a půd savan - uvede a vyhledá v mapách příklady národních parků v savanách východní Afriky a příklady zdejších zvířat - popíše život lidí v savanách, zemědělskou činnost a znázorní formy cestovního ruchu v pásmu savan - vyhledá v mapách rozmístění pouští a polopouští - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva, druhů rostlinstva a živočišstva a půd pouští a polopouští - objasní život lidí v pouštích, popíše život lidí a hospodářskou činnost v oázách - zhodnotí přírodní zdroje a lokalizuje v mapách jejich těžbu a navazující průmyslovou činnost v oblastech pouští a polopouští - vyhledá v mapách rozmístění subtropických krajín na zemi - popíše život lidí v subtropických krajínách, zhodnotí přírodní zdroje, zemědělské a průmyslové aktivity v subtropech <p>- vyhledá v mapách významné oblasti rekreace a cestovního ruchu v subtropických krajínách</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá v mapách rozmístění stepí a lesostepí - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva a druhů rostlinstva a živočišstva a půd stepí a lesostepí - popíše život lidí ve stepích a lesostepích - na mapě vyhledá rozmístění listnatých lesů a lesů mírného pásu - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva a půd, druhů rostlinstva a živočišstva lesů mírného pásu 	<p>Savany</p> <p>Pouště a polopouště</p> <p>Subtropy</p> <p>Stepi a lesostepi</p> <p>Listnaté lesy mírného pásu</p>	
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - popíše život lidí, přírodní zdroje, zemědělské a průmyslové aktivity v oblastech listnatých lesů mírného pásu - vyhledá v mapách rozmístění jehličnatých lesů na Zemi - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva a druhů rostlinstva, živočišstva a půd oblastí jehličnatých lesů - popíše život lidí, přírodní zdroje, zemědělské činnosti v oblasti jehličnatých lesů - vyhledá v mapách rozmístění tunder a polárních krajin na Zemi - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva a druhů rostlinstva, živočišstva a půd v tundrách a v polárních krajinách - objasní život lidí, přírodní zdroje a hospodářské možnosti v pásmu tunder a polárních krajin - znázorní uspořádání rostlinstva a živočišstva v závislosti na nadmořské výšce - vyhledá v mapách vysoká pohoří na Zemi - uvede na příkladech znaky podnebí, vodstva ve vysokých pohořích - popíše život lidí a možnosti obživy, hospodářských činností, cestovního ruchu a rekreace ve vysokých pohořích 	<p>Jehličnaté lesy mírného pásu</p> <p>Tundry a polární krajiny</p> <p>Vysoká pohoří a výškové stupně Člověk a vysoká pohoří</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje prakticky s mapou v terénu - pořizuje jednoduché náčrty krajiny - jedná a chová se v krajině podle zásad pohybu a pobytu v krajině a bezpečnosti v přírodě 	<p>Terénní geografické praxe a aplikace Práce s busolou a mapou v terénu Orientace v terénu Pozorování a popis krajiny</p>	

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci světových regionů - lokalizuje na mapách hlavní světové makroregiony podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - srovnává a hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti vybraných světových makroregionů, tj. světadílů, oceánů a jejich částí a vybraných (modelových) států - zvažuje, jaké změny ve vybraných světových regionech nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich - určí zeměpisnou polohu jednotlivých oceánů, světadílů a jejich oblastí (regionů) podle zeměpisných souřadnic, ale také z hlediska polohy na zemských polokoulích a podnebných pásech - porovná rozlohu jednotlivých světadílů a oceánů - popíše a srovnává při čtení obecně zeměpisných map členitost a typické znaky přírodních poměrů jednotlivých světadílů a oceánů - vyhledá a pojmenuje na mapách hlavní zeměpisné region světadílů, modelové státy, hlavní a významná města, srovnává jejich zeměpisnou polohu - vyhledá na mapách hlavní soustředění hospodářské činnosti v jednotlivých světadílech a regionech, porovnává jejich odvětvovou a územní skladbu - pracuje s mapovými atlasy, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících 	<p>Zeměpis světadílů a oceánů</p> <p>Zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry oceánů a světadílů a jejich oblastí (regionů)</p> <p>Rozmístění obyvatelstva, sídel, hospodářství v jednotlivých světadílech, v jejich regionech a reprezentativních státech.</p>	<p>Vztah člověka k prostředí</p> <p>Globální vlivy na oběh hydrosféry</p> <p>PŘ – základy ekologie, organismy a prostředí, ochrana přírody a životního prostředí</p> <p>Materiál – využití videosnímků, cestopisných a zeměpisných časopisů, cestopisů českých i zahraničních autorů, informace z internetu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojmy: kontinent, světadíl, světový oceán - popíše zemský povrch, pojmenuje a vyhledá na glóbu a na mapě světa oceány, kontinenty a světadíly 	<p>Světadíly a oceány</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - porovná vzájemný poměr světového oceánu a pevniny na zemském povrchu - rozliší podle určitých kritérií druhy moří a vyhledá na glóbu a v mapách jejich příklady - vyhledá v mapách pomocí rejstříku školního atlasu vybraná moře, ostrovy, zálivy, průlivy a průplavy - posoudí obecný význam a hospodářské využití oceánů, stav a problémy životního prostředí oceánů - vyhledá na glóbu a v mapách Atlantský oceán, Tichý oceán, Indický oceán, Severní ledový oceán (popř. Jižní oceán), určí jejich geografickou polohu v zeměpisné síti a polohu vzhledem k sousedním oceánům, ke kontinentům a k zemským polokoulím - porovná jmenované oceány podle rozlohy a hloubky - posoudí hospodářský význam jmenovaných oceánů a jejich význam pro životní prostředí na Zemi 	<p>Atlantský oceán Tichý oceán Indický oceán Severní ledový oceán (Jižní oceán)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - popíše základní společné znaky a odlišnosti polárních oblastí – Arktidy a Antarktidy - vysvětlí vliv zeměpisné polohy polárních oblastí na podnebí - vyhledá na glóbu a v mapách Arktidu, určí její geografickou polohu a vymezí v zeměpisné síti a polohu vzhledem k sousedním kontinentům a k oceánům, k zemským polokoulím a k podnebným pásům - zhodnotí podnebí a přírodní poměry v Arktidě a jejich vliv na život - vyhledá na glóbu Antarktidu, určí její geografickou polohu vzhledem k okolním kontinentům a oceánům, k zemským polokoulím a k podnebným pásům - popíše podnebí a přírodní poměry Antarktidy - zhodnotí mezinárodní politické aspekty v Antarktidě - posoudí význam Antarktidy pro vědecké výzkumy a pro životní prostředí na zemi - zhodnotí význam polárních oblastí pro biosféru, životní prostředí a hospodářskou sféru Země 	<p>Polární oblasti</p>	<p>Postavení a význam polárních oblastí v globálním systému planety země EGS</p> <p>Ochrana přírody – EV Př – základy ekologie, ochrana životního prostředí</p>

<p>- popíše na příkladech národní aktivity v polárních oblastech, jejich význam a užitek</p>		
<p>- vyhledá na glóbu a v mapách světa Afriku, určí její geografickou polohu (polohu v zeměpisné síti a polohu k oceánům, k ostatním kontinentům a k zemským polokoulím)</p> <p>- vyhledá v mapách průběh rovníku, obratníků a hlavního (nultého) poledníku Afrikou</p> <p>- porovná rozlohu Afriky s rozlohou ostatních kontinentů</p> <p>- pojmenuje a vyhledá v mapách Afriky významné prvky horizontální členitosti: významné části pobřeží, moře a zálivy, ostrovy, poloostrovy, průlivy, Suezský průplav</p> <p>- popíše s pomocí mapy výškovou členitost povrchu Afriky, pojmenuje a vyhledá v mapách nejvíce zastoupené povrchové útvary a posoudí činitele, které je formovaly</p> <p>- pojmenuje a vyhledá v mapách vybrané povrchové celky Afriky</p> <p>- určí název, nadmořskou výšku a vyhledá v obecně zeměpisné mapě Afriky nejvyšší horské masívy</p> <p>- porovná severní, východní, jižní a západní část Afriky podle tvarů povrchu</p> <p>- určí geografickou polohu Afriky z hlediska podnebných pásů</p> <p>- porovná podnebí v jednotlivých částech Afriky podle teploty a množství srážek, určí jednotlivá podnebná pásma</p> <p>- objasní vliv nadmořské výšky na podnebí na příkladě Kilimandžára</p> <p>- posoudí vliv pasátů a mořských proudů na podnebí Afriky</p> <p>- určí a vyhledá v mapách úmoří afrického kontinentu</p> <p>- vyhledá v mapách hlavní toky afrických řek, určí bezodtokové oblasti</p> <p>- vyhledá v mapách polohu Viktoriiniých vodopádů a vybraných afrických jezer</p> <p>- objasní závislost rozmístění rostlinstva a živočišstva na podnebí</p> <p>- pojmenuje, vyhledá a srovnává v mapách africká šířková pásma a výškové stupně: tropické deštné lesy, savany, stepi, pouště a</p>	<p>Afrika – přírodní poměry, obyvatelstvo, hospodářství oblastí Afriky</p> <p>Obyvatelstvo Afriky, jejich současné problémy – nedostatek potravin, vody, léků, zdravotní péče.</p> <p>Oblasti afriky – Severní, Sahara, Střední Afrika, Jižní Afrika, Východní Afrika</p> <p>Postavení afrických států v současném světě</p>	<p>D – historie objevování afrického kontinentu, čeští cestovatelé v Africe (Emil Holub, Antonín Stecker..)</p> <p>EV – ochrana přírody životního prostředí</p> <p>OSV – rozvoj schopností poznávání</p> <p>MV – kulturní rozdíly, kulturní tradice, zvyky, náboženství</p> <p>Etnický původ – různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa</p> <p>EGS – africké regiony v globálních souvislostech</p> <p>MdV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p> <p>EGS – humanitární pomoc a mezinárodní</p>

<p><i>polopouště, subtropické lesy a křoviny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>pojmenuje a popíše příklady afrického rostlinstva a živočišstva a zařadí je podle výskytu v příslušných podnebných pásech</i> - <i>pojmenuje a vyhledá v mapách několik příkladů afrických národních parků nebo přírodních rezervací, uvede předmět jejich ochrany, způsoby a problémy v jejich užívání z pozice cestovního ruchu</i> - <i>rozlišuje přírodní zdroje podle charakteru a hospodářského využití</i> - <i>objasní závislost výskytu některých nerostných surovin na geologických poměrech</i> - <i>vyhledá v mapách nejhustěji a řídkce zalidněné oblasti Afriky</i> - <i>posoudí příčiny nerovnoměrnosti v rozmístění afrického obyvatelstva určí a vymezí v mapách zeměpisné oblasti Afriky: severní, střední, východní a jižní</i> - <i>porovná zeměpisné oblasti Afriky podle zastoupení lidských ras</i> - <i>srovnává obyvatelstvo afrických oblastí podle kultury, způsobu života a náboženství</i> - <i>vyhledá na politické mapě Afriky vybrané státy a vybraná hlavní a velká města</i> - <i>posoudí příčiny konfliktních situací a hospodářského zaostávání afrických států</i> - <i>určí a vyhledá v mapách státy severní, střední, východní a jižní Afriky vhodné pro osídlení, pro zemědělství, pro těžbu nerostných surovin, oblasti vhodné z hlediska cestovního ruchu</i> - <i>pojmenuje příklady plodin, pěstovaných v jednotlivých oblastech pro výživu obyvatelstva a pro vývoz, určí v mapách oblasti jejich pěstování</i> - <i>pojmenuje hlavní nerostné suroviny těžené v jednotlivých oblastech, určí pomocí mapy konkrétní lokality jejich těžby</i> - <i>vyhledá v mapách nejvýznamnější města a střediska cestovního ruchu</i> - <i>popíše dva modelové státy severní Afriky – Alžírsko a Egypt</i> - <i>na mapě vyhledá vybrané státy jednotlivých oblastí</i> - <i>popíše Jihoafrickou republiku, zhodnotí a zdůvodní její výjimečné postavení v rámci celého afrického světadílu</i> 		<p>rozvojová spolupráce</p> <p>D – počátky lidské společnosti, objevy a dobývání, kolonialismus</p> <p>Metody – použití videosnímků, fotografií, článků v zeměpisných a cestopisných časopisech</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá na glóbu a v mapách Austrálii a Oceánii, určí jejich geografickou polohu (k zeměpisné síti, k sousedním kontinentům a oceánům, k zemským polokoulím a k podnebným pásům) - pojmenuje a lokalizuje v mapách oblasti Polynésie, Mikronésie, Melanésie, Nový Zéland - porovná rozlohu Austrálie s rozlohou ostatních kontinentů - pojmenuje a vyhledá v mapách Austrálie významné prvky horizontální členitosti: významné části pobřeží, moře a zálivy, ostrovy a poloostrovy, průlivy - pojmenuje a vyhledá v mapách nejvíce zastoupené povrchové útvary - vyhledá nejvyšší vrchol Austrálie - porovná podnebí v jednotlivých oblastech Austrálie podle teploty a množství srážek - určí na mapě úmoří australského kontinentu - vyhledá nejvýznamnější řeky, jezera a bezodtokové oblasti - určí na mapě oblasti s podzemní artéskou vodou a zhodnotí její význam pro život obyvatel - pojmenuje a vyhledá šířková pásma na území Austrálie a Oceánie - pojmenuje a popíše příklady zástupců australské a novozélandské přírody, uvede příklady ochrany přírody - zdůvodní osobitost australské zvěřeny, posoudí ovlivnění přírody ze strany přistěhovalců po kolonizace území - posoudí příčiny nerovnoměrného rozmístění obyvatel Austrálie, určí a vyhledá hustě osídlené a řídké osídlené oblasti - popíše život a osud původních obyvatel Austrálie a jejich postavení v zemi - vyhledá s pomocí mapy a pojmenuje členské státy a teritoria Australského svazu - vyhledá a pojmenuje největší města a hlavní město - kvalitativně zhodnotí a popíše hospodářskou úroveň - popíše a lokalizuje v mapách zdroje nerostných surovin - popíše zaměření zemědělské produkce a určí její rozmístění - posoudí vztah mezi podnebí a zemědělskými oblastmi Austrálie 	<p>Austrálie a Oceánie</p> <ul style="list-style-type: none"> -přírodní poměry Austrálie – povrch, vodstvo, podnebí, národní parky, těžba nerostných surovin, zemědělství, průmysl -Austrálie, Australský svaz, Nový Zéland, Nová Guinea -Oceánie – dělení na Melanésii, Mikronésii a Polynésii 	<p>EGS – orientace na politické mapě světa, na obecně zeměpisné mapě Austrálie a Oceánie</p> <p>EV ochrana přírody a životního prostředí</p> <p>MV – kulturní rozdíly – tradice, zvyky, náboženství, etnický původ, různé způsoby života, odlišné vnímání světa a myšlení</p> <p>VDO – respektování kulturních, etnických a jiných odlišností</p> <p>Př. – základy ekologie, existence endemických druhů rostlin a živočichů, problematika zavlečených rostlin do australské přírody</p> <p>D objevy a dobývání, vývoj a postavení původních obyvatel Austrálie</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - popíše úroveň australského průmyslu, lokalizuje na mapě hlavní průmyslové regiony - popíše podnebí a přírodu Oceánie - vyhledá v mapách a popíše vybrané útvary a státy Oceánie: Havajské ostrovy, Nový Zéland, Papua- Nová Guinea, Fidži, Tahiti, vyhledá hlavní města 		
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá na glóbu a v mapách americký kontinent, určí jeho geografickou polohu - určí a vyhledá průběh rovníku a obratníků - porovná rozlohu Severní a Jižní Ameriky s rozlohou ostatních světadílů - pojmenuje a vyhledá v mapách Ameriky významné prvky horizontální členitosti pobřeží, moře a zálivy, ostrovy a poloostrovy, průlivy, Panamský průplav - pomocí obecně zeměpisné mapy posoudí výškovou členitost Ameriky - pojmenuje a vyhledá v mapách nejvýznamnější povrchové útvary a pojmenuje činitele, které je formovaly - vyhledá a pojmenuje nejvyšší horské vrcholy - vymezí geografickou polohu kontinentu z hlediska umístění podnebných pásů -porovná podnebí v jednotlivých oblastech Ameriky podle teploty a množství srážek, podle vlivu oceánských proudů a tvarů zemského povrchu, určí podnebná pásma - objasní vznik a územní rozsah a působení ničivých vzdušných proudů – tornád a tropických větrných smrští – hurikánů na území Ameriky - vyhledá v mapách úmoří amerického kontinentu - vyhledá v mapách polohu významných vodopádů a velkých amerických jezer - pojmenuje a vyhledá v mapách Ameriky šířková pásma a výškové stupně: tropické deštné lesy, savany, stepi, pouště a polopouště, subtropické lesy a křoviny, severské jehličnaté lesy, tundry - pojmenuje a popíše příklady amerického rostlinstva a živočišstva a 	<p>Amerika – přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, biosféra</p> <p>státy Severní Ameriky (USA, Kanada)</p> <p>státy Střední Ameriky (Mexiko)</p> <p>státy Již. Ameriky (Brazílie, Argentina)</p>	

<p>zařadí je do příslušných podnebných pásů, do geografických šířkových pásem</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje a vyhledá v mapách několik příkladů amerických národních parků, uvede předmět jejich ochrany - popíše základní etapy a události v historii osídlování Ameriky - popíše a lokalizuje rozmístění původních amerických kultur (Mayové, Inkové, Aztékové, Eskymáci – Inuité) - vyhledá v mapách nejhustěji a řídko osídlené oblasti - posoudí příčiny nerovnoměrnosti v rozmístění obyvatelstva - lokalizuje na mapách rozmístění lidských ras, etnických a jazykových skupin - srovnává obyvatelstvo Ameriky podle jazyka, kultury a náboženství - vyhledá na politické mapě Ameriky vybraná velká města - určí a vyhledá americké světadíly: Severní a Jižní Ameriku a region Střední Ameriky - vyhledá v mapách vybrané významné státy a další regiony <p>- vyhledá v mapách území Spojených států amerických, učí geografickou polohu v zeměpisné síti a vůči sousedním státům</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše s pomocí map přírodní poměry a přírodní zdroje - posoudí hospodářský a politický význam USA v současném světě - vyhledá na mapě hlavní hospodářské a sídelní oblasti - charakterizuje obyvatelstvo, hospodářství, kulturní tradice, vybrané oblasti a sídla USA a hlavní oblasti cestovního ruchu - vyhledá v mapách území Kanady, určí její polohu v zeměpisné síti a vůči sousedním státům - popíše pomocí mapy přírodní poměry a přírodní zdroje - určí hlavní sídelní a hospodářské oblasti a hlavní zeměpisné oblasti Kanady - charakterizuje obyvatelstvo, hospodářství, kulturní tradice, hlavní oblasti cestovního ruchu - vyhledá v mapách území Mexika, vyjádří jeho geografickou polohu v zeměpisné síti a polohu vůči sousedním státům 	<p>Severní Amerika USA Kanada</p> <p>Mexiko</p>	<p>Př – základy ekologie, ochrana přírody, přeměna přírodních krajín a využívání přírodních zdrojů v Americe</p> <p>D – nejstarší civilizace, objevy a dobývání</p> <p>CJ – jazykové oblasti Ameriky</p> <p>D – modernizace společnosti, vznik USA a jeho úloha ve světě</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - popíše s pomocí map přírodní poměry a přírodní zdroje Mexika - posoudí hospodářský a politický význam - charakterizuje obyvatelstvo, hospodářství, kulturní tradice, vybrané oblasti a sídla Mexika - vyhledá v mapách území pevninské a ostrovní části Střední Ameriky v oblasti Karibského moře, určí jejich polohu v zeměpisné síti a polohu vůči sousedním státům a regionům - pomocí map popíše přírodní poměry - posoudí hospodářský a politický význam karibské oblasti - charakterizuje obyvatelstvo, hospodářství vybraných států dané oblasti <p>vyhledá v mapách oblasti Jižní Ameriky, určí jejich polohu v zeměpisné síti a vůči sousedním státům</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše přírodní poměry - posoudí význam Brazílie, Argentiny a dalších států - určí pomocí mapy hlavní jihoamerické sídelní a hospodářské oblasti 	<p>Karibská oblast</p> <p>Jižní Amerika</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá na glóbu a v mapách Asii, určí její geografickou polohu v zeměpisné síti a polohu vzhledem k sousedním kontinentům a oceánům, k zemským polokoulím a k podnebným pásům - určí a vyhledá v mapách průběh rovníku a dalších významných rovnoběžek a poledníků - porovná rozlohu Asie s rozlohou ostatních světadílů - vyhledá a pojmenuje významné prvky horizontální členitosti (zálivy, moře, průlivy, ostrovy, poloostrovy) - posoudí výškovou členitost Asie, vyhledá významná pohoří a nejvyšší vrcholy a pojmenuje činitele, které je formovaly - vyhledá v mapách Asie oblasti s výskytem častého zemětřesení a sopečné činnosti - porovná podnebí v jednotlivých oblastech Asie podle průběhu teplot a množství srážek, podle vlivu oceánských proudů, vymezi podnebná 	<p>Asie – přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo, náboženství</p> <p>oblasti: - Jihozápadní Asie</p> <p>Jih Asie</p> <p>Jihovýchodní Asie</p> <p>Východ Asie</p> <p>Centrální Asie, kavkazské státy</p> <p>Rusko</p>	<p>EGS – orientace na politické mapě světa a Asie, na obecně zeměpisné mapě Asie</p> <p>EV – ochrana přírody a životního prostředí</p> <p>MV – kulturní rozdíly, tradice, zvyky, náboženství, různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa</p>

<p><i>pásma</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - určí v mapách Asie monzunové oblasti a popíše význam monzunových dešťů pro osídlení a zemědělství - vyhledá v mapách toky největších toků, lokalizuje bezodtokové oblasti, vymezí úmoří, vyhledá v mapách polohu významných a velkých jezer Asie a porovná je podle vzniku - pojmenuje a vyhledá šířková pásma a výškové stupně: tropické deštné lesy, savany, stepi, pouště a polopouště, subtropické lesy tajga a tundra, zařadí typické druhy rostlinstva a živočišstva do příslušných pásem - popíše a lokalizuje rozmístění nejstarších asijských kultur v porčíí velkých řek - vyhledá místa hustě a řídko osídlená, vysvětlí příčiny nerovnoměrnosti osídlení - určí dva státy s nejvyšším počtem obyvatel (Čína, Indie) - určí nejvíce zastoupené lidské rasy v Asii a lokalizuje na mapách jejich rozmístění - pojmenuje hlavní náboženství zastoupená v Asii, posoudí jejich vliv na způsob života obyvatel a vymezí oblasti s jejich rozšířením - vyhledá na politické mapě velké zeměpisné oblasti: jihozápadní Asie, monzunová Asie, střední a severní Asie, vybrané státy a města, popíše polohu, přírodní poměry a přírodní zdroje jednotlivých oblastí - popíše hospodářský význam jednotlivých oblastí - určí lokality se stálým politickým, náboženským a národnostním neklidem - vyhledá na mapách hospodářská střediska, hlavní lokality s těžbou ropy, největší přístavy a střediska cestovního ruchu lokalizuje jednotlivé vybrané státy a jejich hlavní města, určí vybrané producenty a vývozce surovin nebo produktů - charakterizuje obyvatelstvo, sídla, hospodářství, kulturní a náboženské tradice - vysvětlí aktuální hospodářský význam Indie, Číny a Japonska 		<p>EGS – asijské regiony v globálních souvislostech hospodářského a politického vývoje</p> <p>Př – ochrana životního prostředí</p> <p>D počátky lidské společnosti</p> <p>IKT – vyhledávání informací, zpracování, demografická data</p> <p>VO globální svět, kulturní oblasti a životní styl v asijských regionech</p> <p>Metody – využití videosnímků, fotografií, grafů, zeměpisných a cestopisných časopisů</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá na glóbu a v mapách evropský světadíl, zhodnotí jeho geografickou polohu(v zeměpisné síti a polohu vzhledem k sousedním kontinentům a oceánům, k zemským polokoulím a k podnebným pásům) - vyhledá průběh rovníku a základního poledníku - porovná rozlohu Evropy s rozlohou ostatních světadílů - vyhledá prvky horizontální členitosti (ostrovy, poloostrovy, zálivy, průlivy, moře.) - pomocí obecně zeměpisné mapy vyhledá a popíše výškovou členitost, pojmenuje nejvýznamnější povrchové útvary a zhodnotí, které činitele je formovaly, vyhledá nejvyšší pohoří a horské vrcholy - porovná podnebí v jednotlivých oblastech Evropy podle teplotních poměrů a množství srážek, podle vlivu oceánských proudů, vymezí jednotlivá podnebná pásma - popíše kontinentální a oceánské vlivy v podnebí v konkrétních evropských oblastech - na mapě vyhledá toky vybraných řek, polohu velkých jezer a jezerních oblastí, pojmenuje procesy, které jezera formovaly, rozliší jednotlivá úmoří - vyhledá v mapách oblasti Evropy s umělými vodními cestami a četnými průplavy - pojmenuje a určí šířková (vegetační) pásma, popíše a zařadí konkrétní zástupce evropského rostlinstva a živočišstva do daných pásů - pojmenuje a vyhledá v mapách několik příkladů evropských národních parků, uvede předmět jejich ochrany - lokalizuje oblasti nejstarších evropských civilizací - vyhledá oblasti s nejhustším a nejdřívším osídlením, vysvětlí příčiny nerovnoměrnosti, srovná rozmístění obyvatelstva podle jednotlivých národů a jejich jazykových skupin - určí státy s největším počtem obyvatelstva - vyhledá na mapě vybrané státy a hlavní města 	<p>Evropa – charakteristika světadílu (přírodní poměry, hospodářství, obyvatelstvo)</p> <p>oblasti: Jižní Evropa, přehled států, cestovní ruch Severní Evropa – přehled oblastí, přírodní podmínky a zdroje Západní Evropa – oblasti zemědělsky využívaných půd Západní Evropa – přehled států</p>	
---	---	--

<p><i>určí a vyhledá státy EU a členské státy Severoatlantské aliance NATO</i> <i>- charakterizuje polohu jednotlivých států v rámci Evropy, popíše přírodní poměry, hospodářský a politický význam, charakterizuje obyvatelstvo, hlavní sídla, hospodářská střediska, těžbu nerostných surovin, velké přístavy, letiště a oblasti cestovního ruchu</i></p>		
<p><i>- pracuje prakticky s mapou, busolou</i> <i>- pořizuje situační plány a náčrt pochodové osy</i> <i>- jedná a chová se podle zásad pohybu v krajině, dodržuje pravidla bezpečnosti při pohybu ve městě</i> <i>- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</i> <i>- aplikuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</i></p>	<p>Praktický zeměpis Cvičení a pozorování v terénu Zeměpisná exkurse – Náprstkovo museum, Planetárium – Amerika Procvičování učiva</p>	

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
	<p>Opakování Opakování států Evropy, hlavní města Střední, Východní a Jihovýchodní Evropa Střední Evropa – charakteristika států, srovnávání podle průmyslové a zemědělské výroby Východní Evropa – charakteristika států Jihovýchodní Evropa</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům - zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky v evropském a světovém kontextu - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - uvádí příklady účasti a působnosti české republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států - vyhodnotí zeměpisnou polohu ČR podle různých kritérií - porovná rozlohu ČR s ostatními státy, zejména sousedními - popíše regionální zvláštnosti a typické znaky přírody, osídlení, hospodářství a kultury místního regionu - pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu - popíše a porovná podle obecně zeměpisných map členitost povrchu, rozměry a typické znaky přírodních poměrů ČR - zdůvodňuje, popíše a vyhledává na mapách největší a nejmenší 	<p>Česká republika Zeměpisná poloha, rozloha, vývoj území ČR Místní region – Rakovnicko, Podžbánsko Přírodní poměry ČR – geologický vývoj Členitost povrchu – Česká vysočina a Karpaty Geomorfologické celky České vysočiny a Západních Karpat Vodstvo – orientace říční sítě na území ČR Vodní nádrže, podzemí vody, znečištění Půdy – druhy a typy Biota, její změny Ochrana přírody, životní prostředí Obyvatelstvo a sídla, rozmístění Přehled hospodářství, hlavní hospodářské aktivity, rozmístění hospodářské činnosti Průmysl paliv a energetiky Hutnictví a strojírenství Průmysl chemický a stavebních hmot Spotřební průmysl, potravinářský Zemědělství, oblasti rostlinné a živočišné výroby</p>	

<p><i>soustředění obyvatel a sídel v ČR</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - srovnává ukazatele o lidnatosti, rozmístění, pohybu a struktuře obyvatel ČR se sousedními státy - orientuje se prakticky v jízdnicích, cestovních a jiných mezinárodních dokladech potřebných pro cestování - vyhledává spoje v jízdnicích řádech - využívá cestovní průvodce, pracuje s dalšími materiály včetně internetu při vyhledávání cestovních informací - lokalizuje na mapách jednotlivé zeměpisné oblasti a administrativní celky (kraje) v ČR, srovnává jejich hospodářskou vyspělost - rozlišuje a porovnává předpoklady a umístění hospodářských aktivit v ČR - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<p>Lesní a vodní hospodářství Doprava a spoje Služby Rekreační a cestovní ruch Zahraniční obchod Vyhledávání cestovních informací Oblasti ČR – přehled členění podle charakteristických přírodních poměrů a hospodářství, zahraniční obchod. Politické postavení ČR v Evropě a ve světě</p> <p>Hlavní město Praha Jihočeský kraj Plzeňský kraj Karlovarský kraj Ústecký kraj Liberecký kraj Královéhradecký kraj Pardubický kraj Vysočina Jihomoravský kraj Olomoucký kraj Moravskoslezský kraj Zlínský kraj</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje prakticky s mapou, busolou - pořizuje situační plány a náčrt pochodové osy - jedná a chová se podle zásad pohybu v krajině, dodržuje pravidla bezpečnosti při pohybu ve městě - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě 	<p>Praktický zeměpis Zeměpisná exkurse – historická Praha Situační náčrtky a mapy Pohyb v krajině podle azimutu</p>	

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, struktura, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - srovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - srovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické zájmy v konkrétních světových regionech - pracuje aktivně s tematickými mapami obsahující informace o rozmístění a pohybu obyvatelstva a sídel - posuzuje a srovnává rozmístění obyvatelstva podle různých kritérií, srovnává zvláštnosti lidských ras, národů a kultur a posuzuje jejich přínos pro světovou civilizaci - porovnává a lokalizuje na mapách hlavní (jádrové) a vedlejší (periferní) oblasti světového hospodářství - vyhledává, rozlišuje a porovnává jednotlivé státy světa podle kritérií vzájemné odlišnosti a podobnosti 	<p>Společenský a hospodářský zeměpis</p> <p>Obyvatelstvo světa, rozmístění podle ras, národů, jazykových skupin a náboženství</p> <p>Společenské, sídelní a hospodářské poměry současného světa, globalizační procesy</p> <p>Migrace, urbanizace, sídlení aglomerace</p> <p>Hospodářské poměry současného světa</p> <p>Zemědělství, rybolov, lov</p> <p>Lesní a vodní hospodářství</p> <p>Průmysl, nadměrná těžba, neobnovitelné suroviny</p> <p>Doprava a spoje</p> <p>Služby obyvatelstva</p> <p>Cestovní ruch</p> <p>Světový trh a mezinárodní obchod</p> <p>Soužití v multikulturní a společensky rozdílné společnosti</p> <p>Politický zeměpis</p> <p>Státy světa – společné a odlišné znaky</p> <p>Svrchovanost států</p> <p>Průběh státních hranic</p> <p>Státy podle správního členění</p> <p>Státní zřízení a formy vlády</p> <p>Státy světa podle politického systému a politické moci</p> <p>Hlavní politické, vojenské a hospodářské organizace a seskupení</p> <p>OSN, EU</p> <p>Odlišný stupeň rozvoje států</p> <p>Ohniska politických, národnostních a náboženských konfliktů</p>	<p>Multikulturní výchova – etnický původ</p> <p>Enviromentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>-vztah člověka k prostředí</p> <p>PŘ7 ochrana přírody</p> <p>F9tepelné elektrárny</p> <p>CH9 paliva, uhlí, ropa, zemní plyn</p> <p>F9jaderné elektrárny</p> <p>CH9 kovy a nekovy</p>

	Nové státy na mapě světa	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje vzhled a znaky přírodních a kulturních krajin - používá s porozuměním pojem krajinná sféra ve vztahu k celému zemskému povrchu (pevniny, oceány, moře), ve vztahu k přírodě (přírodní sféra) a ve vztahu k lidské společnosti (společenská a hospodářská sféra) - uvádí a rozlišuje na konkrétních příkladech základní složky a prvky krajiny, přírodní krajinné složky a prvky, kulturní krajinné složky a prvky, ekosystémy, biomy - posoudí vliv lidí na rozšíření rostlinstva a živočišstva na Zemi - zhodnotí výhody a nevýhody života lidí v konkrétních přírodních podmínkách - popíše činnost lidí v jednotlivých typech přírodních krajin - posoudí na konkrétních příkladech, jak přírodní prostředí a zásahy do něj ovlivňují způsob života lidí na Zemi - zhodnotí přírodní zdroje z hlediska jejich vyčerpatelnosti a obnovitelnosti - objasní nerovnoměrné rozmístění a využívání přírodních zdrojů a energií ve světě a posoudí nebezpečí nedostatku přírodních zdrojů s ohledem na další vývoj a rozvoj potřeb lidské společnosti - zhodnotí na příkladech vliv kvality přírodního prostředí na zdravotní stav obyvatelstva - posuzuje působení přírodních krajinotvorných procesů a lidských činností na krajinu a na životní prostředí - zhodnotí na konkrétním případě odpovědné a neodpovědné jednání ve vztahu ke krajině a k životnímu prostředí na lokální, regionální a globální úrovni 	<p>Krajina a životní prostředí Společenské a hospodářské vlivy na krajinu a životní prostředí Typy krajin – přírodní a kulturní Globální problémy lidstva – oceán, znečištění atmosféry – globální oteplování, ničení tropických deštných lesů, přelidnění a hlad, odpady Ochrana přírody a krajiny, národní parky Cíl – trvale udržitelný rozvoj</p>	<p>EV – základní podmínky života, ekosystémy, vztah člověka k prostředí</p> <p>EV lidské aktivity a problémy životního prostředí, životní styl, možnosti a způsoby ochrany zdraví</p> <p>Př – základy ekologie Praktické poznávání přírody Neživá příroda</p> <p>Vz – zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, ochrana člověka za mimořádných událostí (živelné pohromy)</p>

<p><i>- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických elaborátů, grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</i></p>	<p>Aplikovaný zeměpis informační zeměpisná média, vyhledávání, třídění a hodnocení zeměpisných poznatků a informací</p>	
--	--	--

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Vyučovací předmět:	Rodinná výchova
Období – ročník:	3. období 6. - 9. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	Občanská výchova s blokem Rodinná výchova, 6. – 9. ročník, nakladatelství Fraus

Úkolem předmětu Výchova ke zdraví je seznámit žáky se základy zdravého životního stylu a správného sociálního klimatu. Cílem předmětu je rozvinout u žáků znalosti a dovednosti potřebné ke zvládnutí péče o své zdraví a bezpečnosti v běžném životě. Výchova ke zdraví se vyučuje v 6. – 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Vzdělávání je zaměřeno na:

- preventivní ochranu zdraví a uplatňování zdravého způsobu života
- základní hygienické, stravovací, pracovní a jiné zdravotně preventivní návyky
- dovednosti odmítat škodlivé látky
- předcházení úrazům
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování
- upevnění návyků poskytovat první pomoc
- orientaci se v konfliktních a krizových situacích
- uvědomování si základních potřeb a problémů rodinného života
- utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství
- vyhledávání informací
- dodržování zásad fair play v každodenní činnosti

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

KOMPETENCE K UČENÍ

- vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- vytvářet si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- plánovat, organizovat a řídit vlastní učení
- využít získaných dovedností a znalostí v praktické činnosti

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- rozvinout vlastní tvořivost každého jednotlivce
- vyhledávat informace vhodné k řešení problému
- schopnost obhájit své rozhodnutí
- vést k samostatnosti a odpovědnosti za provedenou práci

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- komunikovat na odpovídající úrovni
- osvojit si kultivovaný ústní projev
- zapojovat se účinně do diskuse
- podporovat vlastní myšlení a představivost dětí

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- pracovat ve skupině
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- projevit odpovědné chování v situacích ohrožujících zdraví a při mimořádných událostech
- objektivně poznávat rizika patologických jevů ve škole i mimo ni

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- respektuje názory ostatních
- vést k samostatnému rozhodování podle dané situace
- chápat základní ekologické souvislosti, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- využívat získaných znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje
- ovládat základní postupy první pomoci
- vést k samostatnosti v pracovní činnosti
- zvládá základní postupy přípravy pokrmů
- cíleně motivovat žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia
- seznamovat žáky s různými profesemi

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery</i> - <i>pozitivní komunikací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství</i> - <i>chápe rozdíly mezi lidmi</i> - <i>chápe dospívání jedince jako přirozený proces</i> - <i>je připravený na fyziologické změny</i> - <i>projevuje vztah k sobě samému</i> - <i>dokáže odhadnout odpovědnost za vlastní život a život druhých</i> - <i>zvládá poskytnout první pomoc pro zachování životně důležitých funkcí</i> - <i>vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v rodině, mezi vrstevníky</i> - <i>dokáže připravit jednoduché občerstvení</i> 	<p>Rodina jako systém-základy rodinného života vznik manželství, znalost partnera rodina nukleární a široká výchovní styl v rodině postavení a role muže a ženy vliv rodiny na rozvoj osobnost dítěte komunikace v rodině a mezi vrstevníky kamarádství, přátelství a láska modelové situace a hry</p> <p>Rozvoj osobnosti duševní a tělesné zdraví vyrovnávání se s problémy</p> <p>Osobní bezpečí druhy mimořádných událostí evakuace, tísňové volání zásady první pomoci dětská krizová centra, linky důvěry</p> <p>Zdravý způsob života a péče o zdraví péče o zdraví a režim dne zdravá výživa – zásady stravování, výživová hodnota, způsoby technologie zpracování potravin, sestavování jídelníčku</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - uvede zdravotní rizika spojená s kouřením, alkoholem a argumentuje ve prospěch zdraví - používá způsoby odmítání návykových látek - kriticky posoudí reklamy na cigarety a alkohol	Zneužívání návykových látek cíle a hodnoty života kouření alkoholismus	
--	--	--

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky, a partnery</i> - <i>vysvětlí role členů v rodině</i> - <i>dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti</i> - <i>rozlišuje choroby běžné a infekční, aktivně se proti nim brání</i> - <i>vyhledá v případě potřeby lékaře a popíše své zdravotní potíže</i> - <i>uplatňuje základní zásady pro užívání a ukládání léků</i> - <i>dokáže pomoci zdravotně postiženým</i> - <i>rozlišuje mezi závažnými a méně závažnými poraněními</i> - <i>samostatně zvládá základní postupy první pomoci, včetně základů obvazové techniky a poskytne první pomoc při vážnějších poraněních</i> - <i>připraví jednoduchý pokrm v souladu se zásadami zdravé výživy</i> - <i>dodržuje stravovací a pitný režim</i> - <i>zná základní pravidla zdravé výživy</i> - <i>vysvětlí rizika spojená se zneužíváním návykových látek</i> - <i>obhájí příklady pozitivních životních cílů a hodnot jako protiargument zneužívání návykových látek</i> - <i>uplatňuje účelné modely chování v případě šikanování, týrání a zneužívání dítěte</i> 	<p>Rodina jako systém práva a povinnosti rodina a domov bydlení a stolování domácnost a hospodaření rodiny</p> <p>Zdravý způsob života a péče o zdraví ochrana před nemocemi odpovědnost za své zdraví a zdraví jiných infekční choroby postižení není úraz první pomoc – obvazové techniky, improvizované techniky přivolání rychlé pomoci či lékaře</p> <p>Zdravá výživa zdravá výživa alternativní způsoby výživy poruchy výživy</p> <p>Zneužívání návykových látek a osobní bezpečí drogy a jejich účinky doping, počítače, hry vznik závislosti nebezpečné situace krizové situace – šikana, týrání, sexuální zneužívání,</p>	Pt 7 TO 7.5 Komu co patří

<ul style="list-style-type: none"> - <i>kriticky se vyjadřuje k projevům násilí</i> - <i>samostatně vyhledá v případě potřeby služby specializované pomoci</i> - <i>optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání</i>	brutalita krizová centra Sexuální výchova proměna lidského těla odlišnost muže a ženy rozmnožování	
--	--	--

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže upřednostnit vlastnosti partnera - respektuje možnosti uzavírání sňatku - uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu - vysvětlí přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím - dovede posoudit různé způsoby chování z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví a zdraví ostatních - dokáže rozeznat zdravotní rizika civilizačních nemocí a jejich prevenci - samostatně využívá relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - dodržuje zásady zdravé výživy - samostatně rozhoduje co je a není zdravá výživa - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zdravou výživou - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce 	<p>Rodina jako systém znalost partnera uzavírání sňatku neshody v manželství</p> <p>Péče o zdraví a osobní bezpečí péče o nemocné stravování a potřeby nemocných civilizační choroby stres, relaxace agresivita kolem nás</p> <p>Zdravá výživa nežádoucí způsoby stravování reklama a hygiena potravin nákup, výběr a skladování potravin zásady výběru a přípravy pokrmu</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</i> - <i>přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování</i> - <i>orientuje se v pracovních činnostech</i> - <i>posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</i> - <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</i> 	<p>Zneužívání návykových látek závislost na drogách pomoc proti drogám</p> <p>Sexuální výchova láska, lidská sexualita plánované rodičovství</p> <p>Volba povolání trh práce – požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní volba profesní orientace – základní principy, sebepoznávání; osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby</p>	
--	--	--

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery</i> - <i>pozitivní komunikací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v rodině</i> - <i>vysvětlí přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím</i> - <i>dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých</i> - <i>usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</i> - <i>projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu</i> - <i>dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</i> - <i>dává do souvislosti složení potravy a způsob stravování</i> - <i>uplatňuje zdravé stravovací návyky v rámci svých možností</i> 	<p>Rodina jako systém rodina a její význam rodina dříve a dnes rodinné vztahy problémy současné rodiny</p> <p>Zdravý způsob života a osobní bezpečí péče o tělesné i duševní zdraví hygiena všedního zdraví pohybová aktivita osobní bezpečí a životní prostředí bezpečnost v silničním provozu, poskytnutí první pomoci</p> <p>Zdravá výživa význam výživy pro aktivní život výživa dětí a sportovců reklama ve výživě</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>dává do souvislosti zdravotní a psychologická rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivou mladého člověka</i> - <i>uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni</i> - <i>v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</i> - <i>osvojí si pojmy z oblasti sexuality</i> - <i>zná a respektuje základní pravidla hygieny pro každý den</i> - <i>optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</i> - <i>v souvislosti s etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování</i> - <i>pojmenuje způsoby ochrany proti nechtěnému těhotenství a orientuje se v možnostech i ve vhodnosti jejich použití</i> - <i>vysvětlí rizika nechráněného pohlavního styku a střídání partnerů</i> 	<p>Návykové látky rizika zneužívání návykových látek nácvik asertivního chování</p> <p>Sexuální výchova partnerské vztahy předčasná sexuální zkušenost a její rizika slovníček pojmů početí, těhotenství, porod, péče o dítě nemoci přenosné pohlavním stykem HIV/AIDS</p>	
--	---	--

Vzdělávací oblast:	Člověk a zdraví
Vyučovací předmět:	Tělesná výchova
Období – ročník:	1. období 1. – 3. ročník 2. období 4. - 5. ročník 3. období 6. – 9. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně
Učební texty:	Pravidla míčových her (kopaná, vybíjená, florbal)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Hlavním cíle vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působící na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S ohledem na poměrně znanou rozdílnost fyziologického i mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a na velmi různou úroveň jejich pohybových schopností a dovedností, je výuka vyučovacího předmětu Tělesná výchova sice členěna do třech základních, na sebe navazujících, etap, ty se však meziročníkově značně prolínají. (První etapa zahrnuje 1. a 2. ročník, druhá 3. až 5. ročník a třetí etapa 6. až 9. ročník.) I když je vzdělávací obsah předmětu rozpracován do jednotlivých ročníků, je rozdělen do tematických bloků, které se meziročníkově opakují a postupně rozšiřují. Výuka do 5. ročníku probíhá koedukovaně v rámci jedné třídy, od 6. ročníku odděleně. Na 1. stupni ZŠ se vyučovací předmět tělesná výchova vyučuje jako povinný předmět v základní 2 hodinové dotaci týdně. Do výuky tělesné výchovy na 1. stupni je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s plaveckou školou. Během docházky do 1. -5. ročníku ZŠ absolvují žáci 20 hodin povinné plavecké výuky.

Na 2. stupni ZŠ se vyučovací předmět Tělesná výchova vyučuje rovněž jako povinný předmět v základní 2 hodinové dotaci týdně pro všechny žáky. V 7. ročníku absolvují týdenní lyžařský kurz. Výuka je

organizována ve dvou tělocvičnách v budově školy. Současně jsou využívána i jiná sportoviště: venkovní hřiště, které je součástí areálu školy.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Kompetence k učení

Žák:

- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotit výsledky svého učení a diskutuje o nich.

Kompetence k řešení problému

Žák:

- dokáže pracovat na zvýšení své fyzické zdatnosti, dokáže odhadnout, která činnost TV je pro něj nejobtížnější a zaměří se na ni
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- řeší herní situace na základě získaných pravidel o hře

Kompetence komunikativní

Žák:

- rozumí základním povelům a signálům a dokáže na ně vhodně reagovat
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Žák:

- výchova k uvědomělé kázni, žák spolupracuje ve skupině, týmu, učí se vzájemné pomoci
- chápe a toleruje rozdílnosti, pěstuje v sobě přiměřeně zdravou sebedůvěru a sebeúctu

Kompetence občanská

Žák:

- uvědomuje si právo a povinnosti, učí se poskytovat účinnou pomoc
- snaží se pochopit požadavky na kvalitní životní prostředí
- vnímá význam pohybu pro zdravý způsob života

Kompetence pracovní

Žák:

- dodržuje vymezená pravidla
- používá bezpečně sportovní nářadí a náčiní
- používá vhodné sportovní oblečení
- při sportovní činnosti neohrožuje zdraví své ani ostatních

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- Poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- Pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- Poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- Získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i nato, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- Využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- Propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- Chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- Aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

- Spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- Zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- Spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- Uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- Reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Cílové zaměření předmětu v 1. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 1. ročníku směřuje k:

- Poznávání významu tělesné a duševní zdatnosti pro zdraví a pracovní výkonnost a k osvojování způsobů jejího cíleného ovlivňování a hodnocení
- Rozvíjení základních pohybových dovedností a ke kultivaci pohybového projevu
- Rozvíjení sociálních vztahů a rolí v pohybových činnostech a k využívání fair play jednání při pohybových činnostech i v běžném životě

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- Vnímání radostných prožitků z (intenzivní) pohybové činnosti (individuální i ve skupině žáků) a k využívání pohybu pro tělesnou a duševní pohodu
- Jedná v duchu fair play (dodržuje pravidla her a soutěží; pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje zdravotní handicap
- Užívá osvojované tělocvičné názvosloví na úrovni cvičence
- Uplatňuje hlavní zásady pohybové hygieny a správného držení těla
- Uplatňuje pravidla bezpečného chování při pohybových činnostech ve známém prostředí
- Zorganizuje nenáročnou pohybovou hru (soutěže)
- Dovede získat základní informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště a dokáže tyto aktuální informace předat

Cílové zaměření předmětu ve 2. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 2. ročníku směřuje k:

- Poznávání významu tělesné a duševní zdatnosti pro zdraví a pracovní výkonnost a k osvojování způsobů jejího cíleného ovlivňování a hodnocení
- Rozvíjení základních pohybových dovedností a ke kultivaci pohybového projevu
- Rozvíjení sociálních vztahů a rolí v pohybových činnostech a k využívání fair play jednání při pohybových činnostech i v běžném životě
- Vnímání radostných prožitků z (intenzivní) pohybové činnosti (individuální i ve skupině žáků) a k využívání pohybu pro tělesnou a duševní pohodu
- Osvojování dovedností organizovat jednoduché pohybové činnosti (soutěže) a k uplatňování zásad bezpečnosti při těchto aktivitách
- Poznávání zdrojů informací o tělesné výchově a sportu a jejich využívání
- Získání základních informací o ochraně člověka za mimořádných událostí

Cílové zaměření předmětu ve 3. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 3. ročníku směřuje k:

- Poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- Jednání v souladu se zdravím
- Pochopení zdraví jako stavu tělesné, duševní a sociální pohody a k usilování o vyrovnanost těchto složek v životě
- Získávání orientace v základních názorech na zdraví, v činnostech preventivně podporujících zdraví a k aktivnímu uplatňování v životě
- Rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví / nemoc, úraz, návykové látky a k osvojování dovedností jim předcházet nebo je řešit
- Uplatňování způsobů jednání, které zdraví neohrožuje
- Poznávání zdrojů informací o zdraví i sportu a osvojování způsobů, jak správně získávat, hodnotit a využívat
- Pochopení tělesných, fyziologických a psychických změn spojených s dospíváním
- Spoluvytváření vhodných vztahů k rodině a širší společnosti
- Rozvíjení základních pohybových dovedností
- Poznávání vlastních fyzických i zdravotních předpokladů i pohybových možností
- Vnímání radostných prožitků z pohybové činnosti
- Poznávání zdrojů informací o tělesné výchově, sportu a jejich využívání
- Osvojování dovedností organizovat jednoduché soutěže apod.

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- Podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- Zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- Uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- Jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- Jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- Užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- Zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy
- Změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- Orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

Cílové zaměření předmětu ve 4. ročníku

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- Poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- Pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- Poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- Získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i nato, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- Využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- Propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- Chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- Aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Cílové zaměření předmětu v 5. ročníku

Vzdělávání v předmětu v 5. ročníku směřuje k:

- Rozvíjení pohybových dovedností a kultury pohybového projevu
- Osvojování pohybových dovedností a uplatňování zásad bezpečnosti
- Poznávání osobních fyzických a zdravotních předpokladů k pohybu
- Poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty

- Upevňování způsobu jednání a význam pohybu v každodenním životě
- Uplatňování jednání fair play v životě

Charakteristika předmětu 3. období

Vyučovací předmět má časovou dotaci dvě hodiny týdně v 6. – 9 ročníku. Výuka probíhá v školní tělocvičně, sokolovně nebo na venkovním hřišti ve skupinách chlapci a dívky zvlášť.

Předmět tělesná výchova představuje důležitou formu pohybového učení žáků. Nacházejí prostor k osvojování pohybových dovedností a rozvoji pohybových schopností, k ovládnutí různého sportovního náčiní. Seznámí se s různými druhy kolektivních sportů i individuálních sportovních disciplín. Učí se využívat pohybové činnosti v různém prostředí.

Především umožňuje žákům poznávat vlastní pohybové možnosti, zdravotní a pohybová omezení. Jsou vedeni k dodržování základních pravidel zdravého rozvoje organismu, upozorňování na nebezpečí jednostranného zatížení.

Zvykají si na různé role ve skupině, které vyžadují spolupráci a odpovědnost za zdraví své i spolužáků. Pohybové aktivity jsou propojovány s dalšími oblastmi vzdělávání, především s výchovou ke zdraví, hudební výchovou, estetikou.

Očekávané výstupy předmětu 3. období

Činnosti ovlivňující zdraví

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, zařazuje pravidelně pohybové aktivity
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, volí vhodný druh sportovních aktivit, vzhledem ke svým možnostem
- samostatně se připraví před pohybovou činností, zvládá relaxační a uvolňovací cviky po fyzické zátěži
- odmítá drogy a jiné škodlivé látky neslučitelné se sportovní činností
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování na jednotlivých sportovištích, přírodě, předvídá možné nebezpečí
- dokáže poskytnout první pomoc

Rozvíjení klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

- využívá vhodně učební pomůcky a techniku informačních zdrojů
- používá odbornou terminologii
- rozvíjí kreativní učební dovednosti potřebné k samostatnému učení

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- využívá různých variant k řešení daného problému
- nenechá se odradit neúspěchem, přijímá prohru

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- naslouchá a respektuje názory druhých
- seznamuje se s novinkami v TV
- samostatně se pohybově vyjadřuje

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- pracuje ve skupině, vytváří a dodržuje pravidla
- toleruje a pomáhá pohybově slabším spolužákům

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>- <i>do</i>držuje pravidla bezpečného chování</p> <p>- <i>zvládá</i> základní pohybovou přípravu organismu před pohybovou aktivitou</p> <p>- <i>zvládá</i> osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů</p> <p>- <i>upevňuje</i> si vůli pro zlepšení pohybové dovednosti</p> <p>- <i>je</i> schopen uklidnit organismus po skončení činnosti</p> <p>- <i>zvládá</i> projev přirozené radosti z pohybu</p>	<p>Bezpečnost, pohybové hry Seznámení s tělocvičnou. Převlékání, hygiena, bezpečnost. Nástup. Pohybové hry, běh. Plné míče. Lavičky, štafetové soutěže.</p> <p>Žebřiny, lavičky Pořadová cvičení. Rytmická gymnastika. Průpravné činnosti. Žebřiny, lavičky. Běh vytrvalostní. Základy překážkového běhu. Šplh – tyč. Míčové hry.</p> <p>Švihadla, slalomová dráha Akrobacie – průprava. Vytrvalostní běh. Švihadla – přeskoky. Slalomová dráha. Šplh – tyč. Žebřiny, plné míče. Sportovní hry – základy. Běh s lehkým předmětem.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>jedná v duchu fair play</i> - <i>doдрžuje pravidla bezpečného chování</i> - <i>umí se dohodnout pro spolupráci v družstvu</i> - <i>získává informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích</i> - <i>hodnotí kvalitu pohybové činnosti</i> - <i>ovládá základní tělovýchovné pojmy a pravidla</i> - <i>uplatňuje hlavní zásady pohybové hygieny a držení těla</i> - <i>chová se ohleduplně ke spolužákům</i> 	<p>Šplh, vytrvalostní běh Lavičky – běh, chůze, přeskok, přitahování se. Přetahování lanem. Slalomová dráha. Šplh – tyč. Švihadla – přeskoky Vytrvalostní běh.</p> <p>Zimní sporty, plné míče Zimní sporty – sáňkování, bobování. Sportovní hry. Plné míče. Základy překážkového běhu. Akrobacie – průpravná cvičení. Kotoul vpřed. Běh v metě. Šplh – tyč. Vybíjená.</p> <p>Sportovní hry, vybíjená Sportovní hry. Hry na procvičování házení a chytání míče. Šplh na tyči. Švihadla Běh k metě. Cvičení s lanem. Žebřiny. Posilovací cviky. Vytrvalostní běh. Vybíjená. Běh – 50m.</p>	
--	---	--

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>doдрžuje pravidla bezpečného chování</i> - <i>zvládá základní pohybovou přípravu organismu před pohybovou aktivitou</i> - <i>hodnotí kvalitu pohybové činnosti</i> - <i>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám</i> - <i>umí se dohodnout pro spolupráci v družstvu</i> - <i>je samostatný</i> - <i>má radost z přirozeného pohybu</i> 	<p>Bezpečnost, pořadová cvičení, pohybové hry, atletika Seznámení s tělocvičnou a bezpečností. Převlékání + hygiena. Nástup. Pohybové hry – štafetové soutěže. Průpravná atletická cvičení. Běh na 30-50 m. Vytrvalostní běh – postupně. Skok do dálky z rozběhu. Hod míčkem horním obloukem (na dálku, na cíl).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>osvojí si zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu</i> - <i>zvládá osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů</i> - <i>upevňuje si vůli pro zlepšení pohybové dovednosti</i> - <i>je schopen uklidnit organismus po ukončení činnosti</i> - <i>užívá osvojované tělocvičné názvosloví na úrovni cvičence</i> - <i>zvládá projev přirozené radosti z pohybu</i> - <i>doдрžuje pravidla bezpečného chování</i> - <i>uplatňuje hlavní zásady pohybové hygieny a držení těla</i> - <i>chová se ohleduplně ke spolužákům, jedná v duchu fair play</i> - <i>umí se dohodnout pro spolupráci v družstvu</i> 	<p>Zimní sporty, rytmická gymnastika a tance, akrobacie Bobování, sáňkování. Hry v přírodě. Zdokonalování estetického pohybového projevu. Rytmické cítění. Rytmizovaná chůze, běh. Krok poskočný, přísunný, cval stranou. Osvojování speciální obratnosti, kloubní pohyblivosti, pružnosti. Kotoul vpřed, vzad. Seskoky z vyšší podložky.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - zvládá osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů - upevňuje si vůli pro zlepšení pohybové dovednosti dodržuje pravidla her a soutěží - jedná v duchu fair play - dokáže se dohodnout na spolupráci v družstvu - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - uplatňuje pravidla ve známém prostředí - osvojí si zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu 	<p>Kondiční cvičení, míčové hry, turistika, atletika Rozvoj obratnosti, rychlosti a síly. Lavičky – běh, chůze, přeskok. Žebřiny – vystupování, sestupování, vis. Cvičení s využitím bedny, prolézání jednotlivých dílů, přeskoky. Překážkové dráhy. Šplh – tyč. Míčové hry. Kondiční hry, soutěže – plné míče, vytrvalostní běh s lehkým předmětem. Slalomové dráhy. Osvojování herních pravidel. Pochopení významu kolektivní spolupráce. Nadhazování, chytání míče. Přihrávka trčením obouruč. Vrchní přihrávka jednoruč. Zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu Chování v přírodě. Odhad vzdálenosti. Běh na 30 – 50 m. Vytrvalostní běh. Skok daleký. Hod míčkem.</p>	
	<p>Plavání Do výuky tělesné výchovy na 1. stupni je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s plaveckou školou. Během docházky do 1. -5. ročníku ZŠ absolvují žáci 20 hodin povinné plavecké výuky.</p>	

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i> dodržuje pravidla bezpečného chování v tělocvičně, v šatnách, na hřišti</i> - <i> zvládá pasivní osvojení tělovýchovných pojmů a termínů a jejich uvědomělé plnění</i> - <i> dodržuje základy hygieny (převléká se, vyměňuje si cvičební úbor)</i> 	<p>Sportovní hry, vybíjená Převlékání, hygiena. Bezpečnost. Nástup, základní postoj. Pohybové hry Žebřiny, lavičky.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i> rozvíjí vytrvalost prostřednictvím běhu a dalších cvičení</i> - <i> dodržuje pravidla her a soutěží</i> - <i> chápe význam správného držení těla</i> - <i> snaží se pomáhat spolužákům</i> - <i> má radost z přirozeného pohybu</i> 	<p>Míčové hry, švihadla Pořadová cvičení. Kondiční cvičení. Šplh – tyč. Míčové hry. Cvičení na stanovišti. Švihadla. Relaxační cvičení.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i> jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám</i> - <i> užívá osvojované tělocvičné názvosloví na úrovni cvičence</i> - <i> udržuje pořádek v tělocvičně</i> - <i> dbá pokynů vyučujícího a dodržuje bezpečnost</i> 	<p>Plné míče, žebřiny Soutěže družstev. Akrobacie. Žebřiny. Plné míče. Štafetový běh. Běh k metě. Švihadla.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - upevňuje si vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - umí se dohodnout pro spolupráci v družstvu - jedná v duchu fair play - uplatňuje hlavní zásady pohybové hygieny a držení těla 	<p>Slalomová dráha, úpoly Slalomová dráha. Vytrvalostní běh. Míčová průprava. Míčové hry. Úpoly.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - je schopen uklidnit organismus po ukončení činnosti - chová se ohleduplně ke spolužákům - osvojí si zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu - projevuje v souladu s činností, vlastními předpoklady, úspěchem či neúspěchem přiměřenou radost, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení 	<p>Zimní sporty, šplh Zimní sporty – sáňkování, bobování. Překážkový běh. Plné míče. Šplh – tyč. Vybíjená. Drobné pohybové hry. Akrobacie.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje pravidla bezpečného chování - hodnotí kvalitu pohybové činnosti - dbá pokynů vyučujícího 	<p>Relaxační cvičení Kondiční cvičení. Relaxační cvičení. Rytmická gymnastika. Cvičení s lanem. Lavičky. Švihadla.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří pohybem různé činnosti, představy, nálady - zkouší volnou taneční improvizaci - má radost z přirozeného pohybu - chová se ohleduplně ke spolužákům 	<p>Rytmická gymnastika, tanec Akrobacie. Žebřiny. Rytmická gymnastika, tanec. Šplh – tyč.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje do svého režimu pohybové činnosti - zaměří a porovná výsledky činnosti - zhodnotí jednoduše kvalitu činnosti - zná základní pravidla první pomoci při drobném poranění v přírodě - pohybuje se v přírodě podle turistických značek - rozvíjí branné dovednosti a chápe význam a účelnost tělesné a branné zdatnosti 	<p>Cvičení s plnými míči.</p> <p>Atletika, hry v přírodě Vytrvalostní běh. Skok daleký. Hod míčkem. Běh na 60 metrů. Sportovní hry. Hry v přírodě a turistika. Míčové hry.</p>	
	<p>Plavání Do výuky tělesné výchovy na 1. stupni je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s plaveckou školou. Během docházky do 1. - 5. ročníku ZŠ absolvují žáci 20 hodin povinné plavecké výuky.</p>	

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>doдрžuje pravidla bezpečného chování při přechodu do tělocvičny nebo na hřiště</i> - <i>doдрžuje základy hygieny (převléká se, vyměňuje si cvičební úbor)</i> - <i>zvládá základní pohybovou přípravu organismu před pohybovou aktivitou</i> - <i>hodnotí kvalitu pohybové činnosti</i> - <i>reaguje na pokyny k vlastním chybám</i> - <i>snaží se pomáhat spolužákům (při nezdaru podpoří, neposmívá se)</i> - <i>umí se dohodnout pro spolupráci v družstvu, snaží se všechny hráče zapojit, méně šikovné respektovat a povzbuzovat</i> - <i>je samostatný (á)</i> - <i>má radost z přirozeného pohybu</i> - <i>doдрžuje pravidla her a soutěží</i> - <i>udrží pořádek v tělocvičně, nářađovně</i> - <i>chápe význam správného držení těla ve stoji i v sedu</i> - <i>chápe základy úrazové zábrany a její uplatňování</i> - <i>dbá pokynů vyučujícího a doдрžuje bezpečnost</i> 	<p>Bezpečnost, hygiena, pořadová cvičení, pohybové hry, atletika</p> <p>Bezpečnost. Převlékání a hygiena. Nástup. Pořadová cvičení. Kondiční cvičení. Relaxační cvičení. Cvičení na stanovišti. Pohybové hry a štafetové soutěže. Průpravná atletická cvičení. Rychlý běh na krátkou trať. Vytrvalostní běh, běh přírodním terénem, překážkový běh. Skok do dálky s rozběhem. Hod míčkem horním obloukem (na dálku a na cíl). Hry v přírodě.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>osvojí si zásady bezpečného pohybu a organizace v terénu</i> - <i>zvládá osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů</i> - <i>umí se dohodnout pro spolupráci v družstvu</i> - <i>chová se ohleduplně ke spolužákům, jedná v duchu fair play</i> - <i>uplatňuje hlavní zásady pohybové hygieny a držení těla</i> - <i>doдрžuje pravidla bezpečného chování</i> - <i>zvládá projev přirozené radosti z pohybu</i> 	<p>Zimní sporty, rytmická gymnastika a tanec, akrobacie</p> <p>Sáňkování, bobování. Hry v přírodě. Zdokonalování estetického pohybového projevu. Rytmické cítění, rytmizovaná chůze, běh. Krok poskočný, přísunný, cval stranou, trojdup. Nácvik jednoduchého tance s využitím polkového kroku, mazurky.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - užívá osvojené tělocvičné názvosloví na úrovni cvičence - s pomocí učitele vede jednoduchou rozcvičku - je schopen uklidnit organismus po ukončení činnosti - upevňuje si vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - zkouší jednoduché pohybové improvizace na hudební předlohu s uplatněním zvládnuté techniky pohybu – lze i s použitím náčiní - zkouší volnou dětskou taneční improvizaci - dbá pokynů vyučujícího 	<p>Osvojení speciální obratnosti, kloubní pohyblivosti, pružnosti. Kotouly vpřed, vzad. Šplh na tyči. Cvičení s plnými míči. Akrobacie. Žebřiny. Švihadla. Seskoky z vyšší podložky.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá osvojované pohybové aktivity na úrovni svých pohybových předpokladů - upevňuje si volní jednání pro zlepšení pohybové dovednosti, dodržuje pravidla her a soutěží - jedná v duchu fair play - dokáže se dohodnout na spolupráci v družstvu - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - uplatňuje pravidla bezpečného chování při pohybových činnostech ve známém prostředí - osvojí si zásady bezpečného pohybu a organizaci her v terénu - dokáže překonat strach z vody a užívá osvojené plavecké styly - projevuje v souladu s činností, vlastními předpoklady, úspěchem či neúspěchem přiměřenou radost, samostatnost, odvahu a vůli po zlepšení - zařazuje získané dovednosti do svého denního režimu - zná základní pravidla 1. pomoci při drobném zranění v přírodě - pohybuje se v přírodě podle turistických nebo předem známých značek za cílem - zkouší základy štafetového běhu - dbá pokynů vyučujícího 	<p>Kondiční cvičení, míčové hry, turistika, atletika Lavičky – běh, chůze, přeskok. Žebřiny – vystupování, sestupování, vis s obraty. Cvičení s použitím bedny – prolézání, probíhání jednotlivých dílů, přeskoky. Šplh – tyč. Míčové hry – vybíjená, kopaná, přehazovaná, a odbíjená. Kondiční hry, soutěže – plné míče, vytrvalost, běh s lehkým předmětem. Slalomové dráhy. Osvojení herních pravidel. Pochopení významu kolektivní spolupráce. Nadhazování, chytání míč. Přihrávka trčením obouruč. Vrchní přihrávka jednoruč. Zásady bezpečného pohybu a organizace her v přírodě. Odhad vzdálenosti. Rychlý běh. Vytrvalostní běh. Základy štafetového běhu. Běh terénem přes přírodní i umělé překážky.</p>	

Základní škola Mutějovice

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

	Skok daleký. Hod míčkem. Zdokonalení techniky běhu – běžecká abeceda	
	Plavání Do výuky tělesné výchovy na 1. stupni je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s plaveckou školou. Během docházky do 1. -5. ročníku ZŠ absolvují žáci 20 hodin povinné plavecké výuky.	

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá techniku běhů - zvládá techniku startů - reaguje na základní pokyny a signály učitele - dodržuje pravidla bezpečnosti při atletických disciplínách - zvládá upravit doskočiště - dovede změřit a zapsat výkony - zhodnotí svůj výkon a reaguje na pokyny učitele - reaguje na smluvené pokyny a gesta - dodržuje bezpečnost při hodu i při odchodu z místa hodu - dovede změřit a zapsat výkon 	<p>Atletika Běh hladký. Dýchání. Nízký, vysoký start. Prokládané, stupňované rovinky. 50 m, 60 m. běh vytrvalostní. Nácvik dýchání. 300 – 400 m s mezichůzí. 500 m, 800 m. skok daleký. Skok z místa. Skok s rozběhem. Skok na výkon. Hod míčkem. Posilování. Hod na cíl. Z místa a rozběhu. Měření výkonu.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zná a používá názvy základních cvičebních poloh - zná názvy náradí - podle svých možností zvládá jednotlivé cviky - dodržuje svoji bezpečnost - dovede poskytnout základní dopomoc a záchranu 	<p>Sportovní gymnastika Gymnastická a rytmičká průprava. Nácvik k přeskoce kozy, roznožka, skrčka. Kotoul vpřed a vzad. Cvičení podle hudby a s hudbou.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na základní pokyny - dbá na dodržování hygienických návyků - zvládá aktivně osvojené pojmy 	<p>Pořadová cvičení Správná povelová technika. Obraty na místě. Nástupové tvary. Výběr sportovního náčiní.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - poslouchá a reaguje na smluvené pokyny - rychle a ukázněně se řadí do určených útvarů - zvládá základy šplhu - zvládá techniku odrazu - reaguje na pokyny k vlastním chybám 	<p>Atletika Průpravná cvičení. Posilování medicinbalem – posílání, házení, kutálení. Hod míčkem na cíl. Závodivé hry v družstvech. Šplh na tyči.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá základy odrazu z můstku - zvládá podle svých schopností roznožku a skrčku - zvládá základy chůze po kladině - s dopomocí zvládá stoj na rukou - jednoduše zhodnotí kvalitu vlastní činnosti a reaguje na pokyny k vlastním chybám - rozpozná lidový tanec – polku a valčík - vyjádří pohybem rytmický a melodický doprovod - umí hezký pohyb a reaguje na něj 	<p>Sportovní gymnastika Akrobacie. Kotoul vpřed a vzad. Roznožka přes kozu na šíř. Skrčka. Chůze po kladině. Průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou s dopomocí. Lavičky – chůze, obraty, skoky, plížení. Rytmická cvičení. Základní lidové tance 2/4 a 3/4 takt Polka, valčík. Krok, přísun, krok.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zná základní pohybové hry. Umí vysvětlit pravidla - uvědomuje si nebezpečí při hrách předchází úrazům - uvědomuje si roli hráče v družstvu 	<p>Sportovní hry Pohybové hry s náradím a bez něho. Vybíjená vzájemná.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>uplatňuje zásady fair play jednání při hře</i> - <i>zvládá elementární činnosti a dovede je využít</i> - <i>dovede zaznamenat výsledek utkání a pomáhat při rozhodování</i> - <i>zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly a dovede je využívat</i> 	<p>Vybíjená v družstvech. Přehazovaná. Florbal. Sáňkování, bobování.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvládá celý rok trénované dovednosti</i> - <i>zařazuje sportovní činnosti do svého pohybového režimu</i> - <i>projevuje samostatnost</i> - <i>snaží se o co nejlepší výkon</i> - <i>zvládá přípravu před zahájením konkrétní činnosti</i> - <i>zvyšuje svou tělesnou zdatnost</i> - <i>respektuje pohybové schopnosti své a svých kamarádů</i> 	<p>Lehká atletika Skok daleký na výkon. Sprint 60 m. Hod kriketovým míčkem. Vytrvalostní běh na výkon. Štafetový běh (nácvik, štafetové hry) Běh terénem.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>spolupracuje v družstvu</i> - <i>hraje v duchu fair play</i> - <i>dodržuje stanovená pravidla</i> 	<p>Sportovní hry Přehazovaná. Vybíjená. Malá kopaná. Florbal.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>poslouchá pokyny učitele</i> - <i>překonává nerovnosti</i> 	<p>Turistika Chůze v terénu. Běh po vyznačené trase.</p>	
	<p>Plavání Do výuky tělesné výchovy na 1. stupni je zařazen plavecký výcvik, který je zajištěn „smluvně“ s plaveckou školou. Během docházky do 1. - 5. ročníku ZŠ absolvují žáci 20 hodin povinné plavecké výuky.</p>	

6. a 7. ROČNÍK DÍVKY

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>chápe a reaguje na jednotlivé povely</i> <i>zvládá nízký start</i> <i>zvládá základní přípravu organismu před pohybovou činností i</i> <i>uklidnění organismu po ukončení činnosti</i> <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové</i> <i>dovednosti a tvořivě je aplikuje</i> <i>ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</i> <i>získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy ve sportovních</i> <i>soutěžích</i> <i>zvládne rozvržení sil při vytrvalostním běhu</i> <i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování v přírodě</i> <i>předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</i></p> <p><i>chápe význam rozběhu a odrazu pro skok daleký</i> <i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</i> <i>předvede základní techniku hodů míčkem</i></p> <p><i>chápe význam rozběhu pro skok vysoký</i> <i>zvládne stupňovaný běh zakřivený do oblouku</i></p>	<p>Atletika ABC (lifting, skipping, zakopávání, předkopávání) rychlé běhy na krátkou trať, postupné zrychlování, prokládané rovinky, nízký start, letmé starty (rychlé starty – ze stoje, ze sedu, z lehu) běh 60m vytrvalostní běh běh v terénu</p> <p>skok daleký hod kriketovým míčkem, granátem</p>	
<p><i>umí poskytnout dopomoc a záchranu při základech</i> <i>gymnastiky</i> <i>zvládá osvojování pohybové dovednosti v souladu</i> <i>s individuálními předpoklady</i> <i>zvládá rozběh a odraz z odrazového můstku</i> <i>dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí</i> <i>uvědomí si význam dobré fyzické kondice a koordinace pohybů,</i></p>	<p>Gymnastika Akrobacie: kotoul vpřed a vzad ve vazbách, kotoul letmo přes nízkou bednu, lavičku, stoj na ruce a na hlavě (s dopomocí a se záchranou), přemet stranou</p> <p>Hrazda: náskok do vzporu – seskok, sešin, výmyk, přešvihy nohou ve vzporu</p>	

<p><i>rovnováhy</i></p>	<p>Přeskoky: skoky s odrazem z trampolíny, roznožka a skrčka Kladina: chůze, náskoky, seskoky, rovnováha Šplh</p>	
<p><i>zvládá jednoduché taneční prvky zná názvy základních cvičebních prvků aerobiku</i></p>	<p>Rytmická a kondiční gymnastika polkový krok cvičení s hudbou (aerobic)</p> <p>Úpoly střehové postoje, pády stranou, vzad přetahy přetlaky</p>	
<p><i>zvládá základy střelby s míčem v klidu zvládá osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje při hře, soutěži, při rekreačních činnostech ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře osvojí si dribling na místě a v pohybu chápe pokrytí útočníka s míčem umí počítat body při hrách snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry soupeře</i></p>	<p>Sportovní hry přehazovaná florbal ringo vybíjená – taktika, rozhodnost, pohotovost basketbalová průprava, nácvik driblinku, dvojtakt, střelba na koš odbíjená nácvik přihrávek vrchem odbíjení míče spodem</p>	
<p><i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování v méně známém prostředí silničního provozu uplatňuje vhodné a bezpečné chování v neznámém prostředí zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží v terénu</i></p>	<p>Turistika a pobyt v přírodě</p>	

<p><i>zvládá základy lyžování umí se bezpečně pohybovat v zimní krajině umí poskytnout první pomoc při možných úrazech</i></p>	<p>Lyžařský výcvik (7.ročník)</p>	
<p><i>zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry a osvojené dovednosti umí uplatnit při hrách</i></p>	<p>Bruslení jízda vpřed, vzad změna směru jízdy, zastavení snožmo, vytrvalostní jízda až na 800m</p>	
<p><i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</i></p>	<p>Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p>	

6. a 7. ROČNÍK CHLAPCI

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>chápe a reaguje na jednotlivé povely</i> <i>zvládá nízký start</i> <i>zvládá základní přípravu organismu před pohybovou činností i</i> <i>uklidnění organismu po ukončení činnosti</i> <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové</i> <i>dovednosti a tvořivě je aplikuje</i> <i>ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</i> <i>získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy ve sportovních</i> <i>soutěžích</i> <i>zvládne rozvržení sil při vytrvalostním běhu</i> <i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování v přírodě</i> <i>chápe význam rozběhu a odrazu pro skok daleký</i> <i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</i> <i>předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</i> <i>zvládne stupňovaný běh zakřivený do oblouku</i></p>	<p>Atletika ABC (lifting, skipping, zakopávání, předkopávání), rychlé běhy na krátkou trať, postupné zrychlování, prokládané rovinky, nízký start, letmé starty (rychlé starty – ze stoje, ze sedu, z lehu) běh 60m běh vytrvalostní běh v terénu</p> <p>skok daleký hod kriketovým míčkem</p>	
<p><i>umí poskytnout pomoc a záchranu při základech gymnastiky</i> <i>zvládá osvojované pohybové dovednosti v souladu s individuálními</i> <i>předpoklady</i> <i>dokáže zvládnout obtížný prvek s pomocí</i> <i>uvědomí si význam dobré fyzické kondice a</i> <i>koordinace pohybů, rovnováhy</i> <i>zvládá rozběh a odraz z odrazového můstku</i></p>	<p>Gymnastika Akrobacie:kotoul vpřed a vzad ve vazbách, kotoul letmo přes nízkou švédskou bednu, lavičku, stoj na ruce a na hlavě s pomocí a se záchranou, přemet stranou Přeskoky:skoky odrazem z trampolíny, roznožka a skrčka</p> <p>Šplh</p> <p>Rytmická a kondiční gymnastika polkový krok</p>	

	<p>Úpoly střehové postoje, pády (stranou, vzad, vpřed) přetahy přetlaky</p>	
<p><i>zná základní pravidla kopané, zvládne kop placírkou a nártem zvládá základy střelby v klidu osvojí si dribling na místě a v pohybu chápe pokrytí útočníka s míčem zvládá osvojované pohybové dovednosti (na úrovni svých pohybových předpokladů) umí počítat body při hrách, ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného</i></p>	<p>Sportovní hry kopaná, minikopaná florbal basketbal – dribling pravou a levou rukou bez očního kontaktu s míčem, dribling se slalomem, obranný pohyb, driblingová abeceda (kroužení míče okolo těla, osmička mezi nohama, prohazovaná, dvojtakt, střelba na koš) odbíjená – nácvik přihrávek vrchem, odbíjení míče spodem vybíjená, přehazovaná</p>	
<p><i>zvládá základy lyžování umí se bezpečně pohybovat v zimní krajině umí poskytnout první pomoc při možných úrazech</i></p>	<p>Lyžařský výcvik – 7. ročník</p>	
<p><i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování v neznámém prostředí zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží v terénu</i></p>	<p>Turistika a pobyt v přírodě</p>	
<p><i>zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry osvojené dovednosti umí uplatnit i při hře ledního hokeje</i></p>	<p>Bruslení jízda vpřed, vzad, překládání změna směru jízdy, zastavení snožmo, vytrvalostní jízda až na 800m hra – lední hokej</p>	

<i>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu</i>	Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	
--	--	--

8. a 9. ROČNÍK DÍVKY

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</i> - <i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</i> - <i>odmítá drogy a jiné škodlivé látky jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím</i> - <i>předvídá možné nebezpečí úrazu a přizpůsobuje jim svou činnost</i> - <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</i> - <i>chápe význam přípravy organismu před cvičením</i> - <i>připravuje a uklízí sportovní náradí tak, aby neohrozil zdraví své a svých spolužáků</i> - <i>předchází poraněním vhodným oblečením a obuví</i> - <i>plní zodpovědně pokyny učitele, dodržuje pravidla daných sportů</i> 	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>kondiční cvičení tvořivá cvičení gymnastika atletika úpoly sportovní hry pohybové hra a netradiční pohybové činnosti doplňkové sporty</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>ví o svých pohybových přednostech a nedostatcích a s pomocí učitele je ovlivňuje</i> - <i>soustředí se na správné a přesné provedení pohybu v rámci svých možností</i> - <i>předvede přípravné a kompenzační cvičení</i> 	<p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam kondičního cvičení pro rozvoj síly, rychlosti, obratnosti a vytrvalosti - dodržuje zásady posilování hlavních svalových skupin - zvládá princip kruhového tréninku, sestaví kruhový trénink (5 – 6 stanovišť) - předvede posilovací cviky pro jednotlivé skupiny svalů - předvede šplh na tyči 	<p>Kondiční cvičení</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam běžecké abecedy, předvede - změří a zapíše výkony v daných disciplínách - upraví doskočiště, připraví start běhu a vydá povely pro start - uběhne 60 m, 800m ve zlepšeném čase - používá základní průpravná cvičení pro osvojení základních atletických činností a vyjmenuje základní pravidla atletických soutěží - sleduje výkony vrcholových sportovců, jednotlivé styly provádění - předvede základní techniku hodů míčkem, skoku dalekého, nízkého startu, běhu a štafetového běhu 	<p>Atletika běžecká abeceda běh na krátké tratě vytrvalostní běh skok daleký hod míčkem vrh koulí</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá vhodná prostředí k pohybovým aktivitám - vytváří si pro pohybovou hru nová náčiní, pravidla - využívá pro pohybové hry přírodního prostředí - připraví a zorganizuje pro spolužáky jednu hru - dodržuje fair play, uvědomuje si, že ne každá hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů - dodržuje bezpečnost při pohybových hrách 	<p>Pohybové hry a netradiční pohybové činnosti hry a soutěže v přírodě terénní běh</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - používá sportovních her pro rozvoj herních dovedností, herního myšlení a improvizace - vysvětlí pravidla základních sportovních her, základní vybavení a označení hřiště - zvolí taktiku hra a dodržuje ji, vysvětlí základní role ve hře - zvládá herní činnosti jednotlivce (uvolňování hráče bez míče a s míčem, přihrávka jednoruč, obouruč, střelba, rozskok - při hře zvládá osobní obranu a používá herní kombinace - předvede střelbu po dvojtaktu z místa - zvládá základní herní činnosti jednotlivce (dribling, střelba tahem, úderem, přihrávka a její zpracování) - vysvětlí základy herních systémů (střední hráč u sítě jako nahrávač) - zvládá základní herní činnosti jednotlivce (odbití obouruč vrchem, spodem, přihrávka, podání spodem) - sehraje utkání s jedním mezidopadem - zvládá pravidla, smečuje obouruč, blokuje samostatně a ve dvojici 	<p>Sportovní hry přehazovaná vybíjená volejbal florbal</p> <p>Basketbalová průprava</p> <p>florbal</p> <p>volejbal</p> <p>přehazovaná</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - provede stoj na rukou s výdrží 2s - předvede roznožku a skrčku přes kozu - předvede skok prostý s obratem na trampolínce - na hrazdě předvede výmyk jednož s dopomocí a přešvih - provede kotoul vpřed a vzad, obraty a rovnovážné postoje ve vazbách, kotoul letmo přes překážku, přemet stranou - provádí jednotlivé gymnastické prvky a poskládá krátké sestavy 	<p>Gymnastika gymnastické sestavy přeskoky přes kozu trampolína hrazda</p>	

8. a 9. ROČNÍK CHLAPCI

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zvládá techniku atletických disciplin, získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy umí plynule spojit rozběh s odrazem zvládá odhod koule z čelního a bočního postavení</i></p>	<p>Atletika běh vytrvalostní na 1500m,3000m běh 60m (nízký start, letmé starty) běh přes nízké překážky skok daleký hod granátem – jen na dálku vrh koulí</p>	
<p><i>zvládá osvojování pohybové dovednosti v souladu s individuálními předpoklady zvládá prvky akrobacie, cvičební prvky na hrazdě a kruzích dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí, při cvičení uplatní svůj fyzický fond uvědomí si význam dobré fyzické kondice a koordinace pohybů, rovnováhy usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</i></p> <p><i>chápe význam úpolových her</i></p>	<p>Gymnastika Akrobacie:přemet stranou, stoj na lopatkách, stoj na rukou Přeskoky: roznožka, skrčka přes kozu (bednu) našíř, naděl i s oddáleným můstkem Hrazda: komíhání ve svisu, výmyk, podmet Šplh – s přírazem, bez přírazu (tyč, lano)</p> <p>Úpoly střehové postoje, pády stranou, vzad úpolové sporty</p>	
<p><i>rozdílí a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech</i></p>	<p>Sportovní hry kopaná, sálová kopaná, nohejbal basketbalová průprava, nácvik driblinku a dvojtaktu odbíjená – příjem a podání spodem, vrchem, rozehraní</p>	

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

<p><i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</i> <i>snází se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry</i></p>	<p>míče přes nahrávače, nácvik smeče, obrana (bloky), hra v poli florbal vybíjená</p>	
<p><i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v neznámém prostředí (příroda, silniční provoz)</i> <i>zvládá i dlouhodobější pobyt v přírodě a přesun s mírnou zátěží</i></p> <p><i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování v prostředí silničního provozu, v zimní krajině</i></p> <p><i>zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry osvojené dovednosti umí uplatnit ve hře</i></p>	<p>Turistika a pobyt v přírodě</p> <p>Lyžování</p> <p>Bruslení jízda vpřed, vzad, překládání, změna směru jízdy, zastavení snožmo, vytrvalostní jízda 1000m, lední hokej (hra)</p>	
<p><i>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu</i> <i>usiluje o zlepšení tělesné zdatnosti</i> <i>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zátěžovými svaly</i></p>	<p>Význam pohybu pro zdraví prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových disbalancí</p>	
<p><i>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem</i> <i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu</i> <i>předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</i></p>	<p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p>	

Vzdělávací oblast:	Člověk a svět práce
Vyučovací předmět:	Pracovní činnosti
Období – ročník:	1. období 1. – 3. ročník 2. období 4. - 5. ročník 3. období 6. – 9. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* vychází ze vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce*, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Učební osnovy vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* obsahují rozpracované konkretizované výstupy a učivo ze všech tematických okruhů vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce RVP ZV Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* žáci získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* je povinný předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Jednohodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací (např. s Výtvarnou výchovou apod.). Bez ohledu na charakter pracovních činností probíhá výuka vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* ve stejném rozsahu pro chlapce i dívky.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

KOMPETENCE K UČENÍ

Žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, postupy, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení v tomto předmětu
- třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly v tomto předmětu, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky zde získané
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro další využití v budoucím životě
- poznává smysl a cíl učení v tomto předmětu, pozitivně k němu přistupuje, hodnotí vlastní pokrok, kriticky hodnotí a diskutuje o výsledcích vlastních i výsledcích ostatních

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Žák:

- umí promyslet a naplánovat způsob řešení problémů a využít k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- umí samostatně vyhledat vhodné způsoby řešení zadaných úkolů a problémů, snaží se najít jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale spěje k vyřešení problému
- ověřuje správnost své volby řešení úkolů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok
- kriticky myslí, je schopen obhájit svá rozhodnutí, aktivně se podílí na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Žák:

- rozumí různým typům textů, záznamů a náskresů, obrazovým materiálům, přemýšlí o nich, tvořivě je využívá
- využívá získané komunikační dovednosti ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi, dokáže spolupracovat s ostatními, vhodně komunikuje se spolužáky i učiteli
- podporuje přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k upevňování mezilidských vztahů, dokáže poskytnout pomoc, ale i o ni požádat
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, oceňuje zkušenosti druhých
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, aby dosáhl pocitu sebeúcty a sebeuspokojení

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Žák:

- rozhoduje se zodpovědně dle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní své povinnosti, adaptuje se změněným, novým pracovním podmínkám
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality a funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v tomto předmětu v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- je motivován k aktivnímu zapojení

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Pracovní činnosti

1. stupeň – 1. PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. Období

Žák:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

2. KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

3. PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročnou rostlinu

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správně pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

4. PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 1. období

Žák:

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni

Očekávané výstupy - 3. období

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Žák:

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Žák:

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Žák:

- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Žák:

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

SVĚT PRÁCE

Žák:

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- zvládnutí jednoduchých postupů práce na zahradě a při pěstování rostlin
- vysvětlení, co je půda, jaký má význam pro člověka a jaké druhy půdy zná
- poznání, co je osivo a sadba, vysvětlí různé způsoby setí
- uvedení základních druhů zeleniny, vysvětlení významu zeleniny pro člověka
- vysvětlení k čemu slouží pařeniště, skleníky a fóliovníky
- osvojení znalostí pěstování okopanin
- poznání zásadních ekologických problémů a podílet se na ochraně životního prostředí

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- zvládnutí jednoduchých pracovních postupů na zahradě a při pěstování rostlin
- poznání různých druhů půd, uvede příklady zpracování půdy
- vysvětlení významu zeleniny pro zdraví člověka, vyjmenuje základní druhy zeleniny
- osvojení znalostí pěstování a ošetřování polních plodin a jejich význam pro člověka
- zvládnutí základních dovedností při používání pomůcek, nástrojů a nářadí
- používání získaných poznatků a dovedností v praxi

- uvědomění si nezbytnosti ochrany přírody a životního prostředí v souvislosti s globálními problémy světa

Cílové zaměření předmětu v 8. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 8. ročníku směřuje k:

- zvládnutí jednoduchých pracovních postupů na zahradě a při pěstování rostlin
- poznání základních vlastností půdy a hnojiv
- seznámení s chovem hospodářských zvířat
- osvojení znalostí pěstování a ošetřování ovocných a okrasných rostlin a jejich význam pro člověka
- zvládnutí jednoduché vánoční vazby

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- zvládnutí jednoduchých pracovních postupů na zahradě a při pěstování rostlin
- aktivně se podílet na ochraně životního prostředí, poznávat základní ekologické problémy
- orientace v základních léčivých rostlinách, jejich využití člověkem
- zvládnutí aranžování rostlin
- uvědomění si významu zeleně pro životní prostředí
- osvojení znalostí co je chemizace a biologizace zemědělství

1. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - umí mačkat, trhat, lepit, stříhat, vystřihovat, - překládat a skládat papír - vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru - dovede třídit při sběru, navlékat a aranžovat přírodní materiál - pracuje podle slovního návodu nebo předlohy - umí stříhat textil a nalepit textilií - pracuje s modelovací hmotou, keramickou hlinou – hněte, válí - dovede sestavovat stavebnicové prvky – umí montovat a demontovat stavebnici 	<p>Práce s papírem</p> <p>Práce s drobným materiálem a přírodninami</p> <p>Práce s textilem</p> <p>Práce s modelovací hmotou, keramickou hlinou</p> <p>Práce montážní a demontážní – práce s jednoduchou stavebnicí</p>	<ul style="list-style-type: none"> - při všech činnostech dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne nebo zajistí první pomoc při úrazu (podle svých schopností a možností), udržuje pořádek na svém pracovním místě - kolektivní práce - práce ve skupinách

2. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>- vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru</p> <p>- dovede třídit při sběru, navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat přírodní materiál <i>Pracuje podle slovního návodu nebo předlohy</i></p> <p>- umí navléknout nit do jehly, udělat uzel, stříhat textil, naučí se přední steh <i>Umí slepit textilii, vyrobí jednoduchý textilní výrobek</i></p> <p>- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p> <p>- dovede sestavovat stavebnicové prvky – umí montovat a demontovat stavebnici</p>	<p>Práce s papírem a kartonem</p> <p>Práce s drobným materiálem a přírodninami</p> <p>Práce s textilem</p> <p>Práce s modelovací hmotou a keramickou hlinou</p> <p>Práce montážní a demontážní</p>	<p>- při všech činnostech dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne nebo zajistí první pomoc při úrazu (podle svých schopností a možností), udržuje pořádek na svém pracovním místě</p>
<p>- zná základy péče o pokojové květiny – otírání listů, zalévání, kypření</p> <p>- umí zasít semena – provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování</p> <p>- chová se vhodně při stolování, připraví tabuli pro jednoduché stolování, připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)</p>	<p>Pěstitelské práce</p> <p>Příprava pokrmů</p>	<p>- zasetí velikonočního osení</p> <p>- vánoční posezení</p> <p>- práce ve skupinách</p>

3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - umí přišít knoflíky (dvou i čtyřdírkové) -umí slepit textilii, vyrobí jednoduchý textilní výrobek - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů (užitková, dekorativní keramika) - dovede sestavovat stavebnicové prvky a díly - dovede sestavit jednoduchý pohyblivý model - umí montovat a demontovat stavebnici - zná základy péče o pokojové květiny – otírání listů, zalévání, kypření, rozmnožování - umí zasít semena - provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování - umí pracovat na pozemku, sázet sazenice - orientuje se v základním vybavení kuchyně - chová se vhodně při stolování - připraví tabuli pro jednoduché stolování - připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně) - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch 	<p>Práce s textilem.</p> <p>Práce s modelovací hmotou, keramickou hlinou.</p> <p>Práce montážní a demontážní – práce se stavebnicemi.</p> <p>Pěstitelské práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování pokojových rostlin - pěstování ze semen v místnosti - pokusy a pozorování, ověřování podmínek života rostlin - pěstování některých plodin, úprava půdy, setí, sázení <p>Příprava pokrmů – základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - textilní koláž - kolektivní práce - zasetí velikonočního osení - vánoční besídka - práce ve skupinách

4. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - zná základy aranžování a využití samorostů - dokáže ohýbat, spojovat, svazovat - je seznámen s prvky lidových tradic a zvyků - udržuje pořádek na pracovním místě - dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat - vytváří prostorové konstrukce - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů (užitková, dekorativní keramika) - zvládá různé druhy stehu – přední, zadní, ozdobný - montuje a demontuje stavebnici - dovede sestavovat složitější stavebnicové prvky - pracuje podle slovního návodu i podle předlohy - zná základy péče o pokojové květiny - zná rozdíl mezi setím a sázením - zná množení rostlin odnožemi a řízkováním - umí zvolit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové a jiné rostliny 	<p>Práce s drobným materiálem a přírodninami</p> <ul style="list-style-type: none"> - určování vlastností materiálů - funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů - osvojování si jednoduchých pracovních postupů - vytváření návyku organizace a plánování práce <p>Práce s papírem a kartonem</p> <p>Práce s modelovací hmotou, keramickou hlinou</p> <p>Práce s textilem</p> <p>Práce montážní a demontážní</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce se stavebnicemi (plošnými, konstrukčními, prostorovými) - konstrukční činnosti - práce s návodem <p>Pěstitelské činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování rostlin - pěstování pokojových rostlin - pěstování rostlin ze semen v místnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - kolektivní práce - při každé činnosti udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze (dle svých schopností a možností) - lidové tradice kreativní myšlení

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základním vybavení kuchyně - je seznámen s přípravou jednoduchých pokrmů studené kuchyně - zná pravidla správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch	<p>Příprava pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	
---	--	--

5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - aranžuje a využívá samorosty - pracuje s různými materiály - využívá prvků lidových tradic - dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat - vytváří prostorové konstrukce - vytváří jednoduchými postupy různé předměty (užitková, dekorativní keramika) - zvládá různé druhy stehu – přední, zadní, ozdobný - je seznámen s látáním a tkaním - zná rozdíl mezi osnovou a útkem - umí háčkovat -<i>montuje a demontuje stavebnici</i> - <i>dovede sestavovat složitější stavebnicové prvky</i> - <i>umí pracovat podle slovního návodu, podle předlohy nebo jednoduchého schématu</i> 	<p>Práce s drobným materiálem a přírodninami</p> <ul style="list-style-type: none"> - určování vlastností materiálů - funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů - osvojování si jednoduchých pracovních postupů - vytváření návyku organizace a plánování práce <p>Práce s papírem a kartonem</p> <p>Práce s keramickou hlinou</p> <p>Práce s textilem</p> <p>Práce montážní a demontážní</p> <ul style="list-style-type: none"> - konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi (plošnými, konstrukčními, prostorovými) - práce s návodem - práce s předlohou a s jednoduchým náčrtem 	<ul style="list-style-type: none"> - kreativní myšlení - při všech činnostech dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (dle svých možností), udržuje pořádek na prvním místě Nabídka pro další činnosti: práce se dřevem, konstrukce ze špejlí Práce s kovem – tvarování kovových fólií a drátů, rytí, vyhlazování - kreativní myšlení

<ul style="list-style-type: none"> - zná základy péče o pokojové květiny - zná rozdíl mezi setím a sázením - zná množení rostlin odnožemi a řízkováním - je seznámen s rostlinami jedovatými, rostlinami jako drogy, alergiemi - umí provádět pěstitelské pokusy a pozorování - umí zvolit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a nářadí <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základním vybavení kuchyně - je seznámen s přípravou jednoduchých pokrmů studené a teplé kuchyně - zná pravidla správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch 	<p>Pěstitelské činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky pro pěstování rostlin - pěstování pokojových rostlin - pěstování rostlin ze semen v místnosti <p>Příprava pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování 	
--	--	--

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce - dodržuje kázeň - dokáže poskytnout první pomoc při úrazu 	<p>Bezpečnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při práci - bezpečnost při práci 	RV
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si sled podzimních prací na zahradě, důležitost správného zpracování půdy na podzim pro úspěšné pěstování v příštím roce - dokáže uskladnit zeleninu a ovoce 	<p>Praktická práce na pozemku</p> <ul style="list-style-type: none"> - správná technika pletí, kypření, okopávání a zalévání - sklizeň podzimní zeleniny a ovoce - řízkování muškátů - hrabání listí - zpracování půdy na podzim – rytí 	
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, jak vzniká půda - řekne, jak se půda rozděluje - uvede, jaký význam má půda pro člověka - zvládá jednoduché pracovní postupy práce s půdou 	<p>Půda</p> <ul style="list-style-type: none"> - vznik půdy - rozdělení půdy 	Př
<ul style="list-style-type: none"> - uvede rozdíly mezi osivem a sadbou a vyjmenuje příklady - zná různé způsoby setí a sázení 	<p>Osivo a sadba</p> <ul style="list-style-type: none"> - způsoby setí a sázení 	
<ul style="list-style-type: none"> - zná význam zeleniny pro zdraví člověka - dokáže rozdělit zeleninu podle užitkové části - ví, která zelenina se přímo vysévá na záhon, a která se sází z předpěstovaných sazenic 	<p>Zelenina</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam pěstování zeleniny - rozdělení zeleniny / košťálová, kořenová, plodová, cibulová, lusková a listová / 	Př, Rv

7. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce - dodržuje kázeň - dokáže poskytnout první pomoc při úrazu - používá vhodné pracovní nářadí, umí je správně používat - zvládá jednoduché postupy práce na zahradě a při pěstování rostlin (rytí půdy, pletí, kypření, hrabání) - dokáže sklídit a uskladnit ovoce, zeleninu - zná různé druhy půd - zvládá jednoduché pracovní postupy práce s půdou - vysvětlí, co je základní zpracování půdy - objasní postupy při zpracování půdy před setím a výsadbou - uvede zásady při zakládání kompostu - uvede význam zeleniny pro zdraví člověka - umí předpěstovat plodovou zeleninu - zná i méně známé druhy zeleniny 	<p>Bezpečnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při práci - bezpečnost při práci - vhodné oblečení, obuv <p>Praktické práce na pozemku</p> <ul style="list-style-type: none"> - sklizeň ovoce a zeleniny - úklid okolí školy - podzimní úprava záhonů, pletí - hrabání listí, úklid sadu - rytí záhonů <p>Půda</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy půd - zpracování půdy / základní, před setím a výsadbou / - úrodnost půdy - kompost <p>Zelenina</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam zeleniny - méně známé druhy zeleniny - předpěstování plodové zeleniny 	<p>Př</p> <p>Př</p>

<ul style="list-style-type: none"> - dokáže rozdělit polní plodiny do skupin - umí je vyjmenovat a uvést příklady - vysvětlí význam pěstování polních plodin pro člověka <ul style="list-style-type: none"> - umí zpracovat půdu před setím a výsadbou - zná různé způsoby setí osiva - umí pečovat o sadbu - zná ošetřování rostlin 	<p>Polní plodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdělení polních plodin (obilniny, luskoviny, olejniny, okopaniny, pícniny, přadné a siličnaté rostliny) - jejich pěstování, druhy - význam pěstování <p>Praktické práce na pozemku</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracování půdy před setím a výsadbou - setí základních druhů zeleniny - sázení předpěstované sadby - úklid sadu a okolí školy - pletí, kypření, zalévání - péče o rostliny, ochrana rostlin 	<p>Př, Rv</p>
--	---	---------------

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p><i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>dodržuje kázeň</i> - <i>dokáže poskytnout první pomoc při úrazu</i> <p><i>- zvládá jednoduché postupy práce na zahradě a při pěstování rostlin / rytí půdy, pletí, kypření, hrabání /</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>dokáže uskladnit ovoce a zeleninu</i> <p><i>- objasní základní vlastnosti půdy (fyzikální, biologické, chemické)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>dokáže rozdělit hnojiva do skupin a uvede příklady</i> - <i>vyjmenuje základní půdní typy a stručně je charakterizuje</i> <p><i>- zná význam ovoce pro zdraví člověka</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>zvládá jednoduché pracovní postupy při pěstování ovocných rostlin</i> - <i>zná běžně pěstované ovocné rostliny</i> - <i>umí správně sklídit a uskladnit ovoce</i> 	<p>Bezpečnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při práci - bezpečnost při práci <p>Praktické práce na pozemku</p> <ul style="list-style-type: none"> - správná technika pletí, kypření, zalévání - sklizeň zeleniny, ovoce - úklid sadu - hrabání listí - úklid okolí školy - rytí záhonů <p>Půda</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti půdy / fyzikální, biologické a chemické / - hnojiva - půdní typy <p>Ovocné rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam pěstování ovocných rostlin - druhy ovocných rostlin - postup při pěstování ovocných rostlin - sklizeň a uskladnění - ochrana ovocných rostlin 	<p></p> <p>Př</p> <p>Př</p>

<p>- zvládá pracovní postupy při pěstování okrasných rostlin, množení okrasných rostlin, přesazování a zalévání</p> <p>- zná podmínky pěstování pokojových rostlin</p> <p>- umí pracovat samostatně, využívá své nápavitosti a tvořivosti</p> <p>- má základní znalosti o chovu zvířat</p> <p>- umí zpracovat půdu před setím a sázením</p> <p>- zná různé způsoby setí osiva</p> <p>- umí pečovat o sadbu</p> <p>- zná ošetřování rostlin</p>	<p>Okrasné rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdělení okrasných rostlin - základy ošetřování pokojových rostlin - výzdoba oken a balkonů <p>Aranžování rostlin</p> <ul style="list-style-type: none"> - vánoční vazba <p>Chov hospodářských zvířat</p> <ul style="list-style-type: none"> - chov skotu - chov prasat - chov drůbeže - chov ovcí, koní, koz - hygiena a bezpečnost chovu <p>Praktické práce na pozemku</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracování půdy před setím a výsadbou - setí zeleniny - pletí, kypření, zalévání - úklid okolí školy - péče o rostliny 	<p>Př</p> <p>Př, Rv</p>
--	--	-------------------------

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce - dodržuje kázeň - dokáže poskytnout první pomoc při úrazu - zvládá jednoduché postupy práce ne zahradě a při pěstování rostlin / rytí půdy, pletí, kypření, hrabání / - dokáže sklídit a uskladnit ovoce a zeleninu - orientuje se v problematice vztahu rostlin a zdraví člověka - uvědomuje si vliv člověka na životní prostředí - vysvětlí, co je hydroponie - uvede, kde se využívá - vysvětlí, co je chemizace a biologizace - uvede příklady chemických přípravků používaných k ochraně rostlin 	<p>Bezpečnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena při práci - bezpečnost při práci <p>Praktické práce na pozemku</p> <ul style="list-style-type: none"> - správná technika pletí, kypření, zalévání - úklid okolí školy - úklid sadu – hrabání listí - sklizeň zeleniny - rytí záhonů <p>Člověk a životní prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam zeleně pro životní prostředí - zakládání lesů a parků - ochrana vodních zdrojů - třídění odpadu <p>Hydroponie</p> <p>Chemizace a biologizace</p> <ul style="list-style-type: none"> - co je chemizace a biologizace - chemické přípravky používané k ochraně rostlin 	<p>Př</p> <p>Ch, Př</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>umí používat nejrůznější suché rostliny pro vazbu</i> - <i>umí pracovat samostatně, využívá nápaditosti a tvořivosti</i> - <i>vysvětlí, co je ikebana</i> - <i>orientuje se v nejnámějších léčivých rostlinách</i> - <i>zná zásady sběru, sušení, uchovávání a použití léčivých rostlin</i> - <i>uvědomuje si zneužívání léčivých rostlin jako drogy</i> - <i>umí zpracovat půdu před setím a sázením</i> - <i>zná způsob setí zeleniny</i> - <i>umí pečovat o sadbu</i> - <i>dokáže ošetřovat rostliny</i> 	<p>Aranžování rostlin</p> <ul style="list-style-type: none"> - sušení rostlin - pomůcky pro vazbu - vánoční dekorace - ikebana <p>Léčivé rostliny</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam pěstování léčivých rostlin - základní druhy léčivých rostlin - léčivé účinky rostlin - sběr, sušení a uchovávání <p>Praktické práce na pozemku</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracování půdy před setím a výsadbou - úklid sadu - hrabání listí - úklid okolí školy - setí zeleniny - pletí, kypření, zalévání 	<p>Př, Ch</p>
---	--	---------------

Vzdělávací oblast:	Doplňující vzdělávací obory
Vyučovací předmět:	Německý jazyk
Období – ročník:	3. období - 9. ročník
Počet hodin:	3 hodiny týdně
Učební texty:	Německý jazyk pro základní školy, nakladatelství Fraus

ZÁKLADY NĚMECKÉHO JAZYKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Základy německého jazyka je vyučovací předmět, který reprezentuje jeden ze čtyř školou nabízených volitelných cizích jazyků v rámci oboru *Další cizí jazyk*. Jeho postupné osvojování pomáhá žáku snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání ve výuce tohoto (dalšího) cizího jazyka v ŠVP k dosažení rovně A 1, Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výuka probíhá pouze v 9. Ročníku. Žáci pracují v jazykové učebně, v počítačové učebně a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Výuka směřuje k „ praktickým dovednostem“. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka dalšího cizího jazyka v základní škole směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka – k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku (nejlépe v kombinaci s využíváním ICT). Ve výuce dalšího jazyka se v ZŠ využívají prvky systému „ Evropské jazykové portfolio“. Získávání praktických dovedností žáka (a hodnocení žáka do jaké míry si je osvojil) je zaměřeno na 5 základních „oblastí“ cizího jazyka- *Poslech, Rozhovory, Samostatný ústní projev, Čtení a Psaní*.

Ve výuce tohoto (dalšího) cizího jazyka jde především o praktické dovednosti („aby se žáci uměli zeptat na cestu, nakoupit v obchodě...apod.“). Cílem výuky je i probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k němu. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Při výuce se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), do výuky se zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. V používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje také další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s německy hovořícími osobami v zahraničí zejména prostřednictvím internetu a osobními

kontakty (zahraniční jazykově poznávací zájezdy, partnerské školy v zahraničí apod.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu **Základy německého jazyka**

KOMPETENCE K UČENÍ

Vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení:

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Při hodnocení používáme v zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním v německém jazyce rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém a uvažování a k řešení problémů:

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy, byly, jsou a budou – problém není hrozba, ale výzva“).
- Učíme žáky řešit problémy vytvářením praktickým problémových úloh a situací.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci:

- Podporujeme různé formy komunikace na mezinárodní úrovni v rámci Evropy i světa.
- Klademe důraz na kulturní úroveň komunikace.
- Podporujeme integrované používání jazyka a výpočetní techniky.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, Prezentace apod.).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Učíme žáky nonverbální komunikaci.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých:

- Minimalizovat používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme inkluzi (začlenění) – volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjím schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Vychovávat žáky jako svobodné občany, plnit si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoli z žáků podat pomocnou ruku

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).
- Na konkrétních příkladech (inzeráty v tisku a na internetu) demonstrujeme lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí vyučovaného cizího jazyka.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk

1. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák:

- Vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby
- Rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchých větám
- Rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje
- Rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku
- Používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník

2. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák:

- Sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů
- Reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace
- Napiše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět

3. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák:

- Zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace

Učivo

Základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování

Jednoduchá sdělení – adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdní, omluva, žádost

Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje

Slovní zásoba tvoření slov – synonyma, antonyma, význam slov v kontextu

Základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov – věta

Základní škola Mutějovice

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozumí základním informacím o lidech, jejich rodině, bydlišti, práci a koníčcích. - Odhadne význam krátkých textů a pak ověří správnost ve slovníku cizích slov. - Zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob (zeptá se, kde žijí a co dělají, koho znají, dovede také na takové otázky odpovídat; používá vhodná slova ke zdvořilému oslovení, k poznávání a k reakci na poznávání od někoho; omluví se, přijme omluvu). - Sestaví popis své osoby, své rodiny a dalších lidí. - Použije vhodná slova k popisu různých míst a předmětů. - Sdělí informace o své škole a své práci ve škole. - Reprodukuje přiměřeně obtížný text. 	<p>Poslech na téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - domov - volný čas <p>Čtení na téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sport - kultura - tradice a zvyky - svátky - příroda a počasí - důležité zeměpisné údaje <p>Rozhovory na téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - člověk a společnost - setkání (oslovení, pozvání, omluva) <p>Samostatný projev na téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - domov - rodina - oblékání - bydlení - škola - slovní zásoba a tvoření slov 	

<ul style="list-style-type: none"> - <i>Popíše jednoduchými větami, kde žije a kdo je.</i> - <i>Sestaví dopis a napíše o své rodině, škole a koníčcích.</i> - <i>Vyhledá neznámá slova ve slovníku cizích slov.</i>	<p>Písemný projev na téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - škola - zájmy - se základními vztahy; existencionálními, prostorovými, časovými, kvalitativními a kvantitativními	
--	--	--

Vzdělávací oblast:	Doplňující vzdělávací obory
Vyučovací předmět:	Seminář z biologie
Období – ročník:	3. období - 6. – 7. ročník
Počet hodin:	2 hodiny týdně (6. r.)/ 1 hodina týdně (7. r.)
Učební texty:	Kvasničková, D.: Ekologický přírodopis pro 6. ročník. Pachmann, E., Banýr, J., Beneš, P.: Chemicko-biologická praktika. Kvasničková, D.: Základy ekologie. Coufalová, V., Čapková, M.: Ekologie a životní prostředí. Lorbeer, G. C., Nelsonová, L. W.: Biologické pokusy pro děti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Očekávané výstupy předmětu

Na konci 3. období základního vzdělávání žák:

- Sbírá plevele a luční rostliny, umí je správně vylisovat.
- Umí zpracovat herbář.
- Poznává listy krytosemenných rostlin, sbírá je, lisuje a vytváří herbář.
- Pozoruje a popisuje stavbu květu, mikroskopuje jednotlivé části.
- Provádí sběr plodů a semen a vytváří sbírku.
- Poznává jehličnaté stromy.
- Uvede, jakým způsobem jsou semena v přírodě rozšiřována.

- Rozlišuje dvouděložné a jednoděložné rostliny podle stavby pokožky listu, provádí otisky pokožky listů.
- Popíše vnější svatbu těla hmyzu.
- Pozoruje zbarvení křídel motýlů.
- Uvede příklady chráněných druhů rostlin a živočichů.
- Uspořádá výstavku rašících větviček listnatých stromů a keřů.
- Pozoruje a popisuje rostliny a živočichy v ekosystému rybníka.
- Uvede příklady léčivých rostlin.
- Vysvětlí, co je ekosystém, společenstvo a populace.
- Objasní abiotické složky prostředí.
- Uvede příklady potravních řetězců.
- Zná, co je fotosyntéza.
- Dokáže vysvětlit, kdo je producent, konzument a reducent.
- Objasní co je příčinou oteplování planety.
- Vysvětlí, jaké částice se nachází ve vzduchu.
- Popíše co je ozón, ozónová vrstva a jaký má význam.
- Uvede, jak vznikají kyselá deště a jejich působení na organismy.
- Uvede příčiny znečištění ovzduší.
- Řekne, jaké je rozložení vody na Zemi.
- Vysvětlí oběh vody v přírodě.
- Objasní příčiny znečištění vody.
- Vysvětlí význam půdy pro člověka.
- Uvede vlivy člověka na půdu.
- Zná jak se chovat v přírodě.
- Objasní, co obsahuje červená kniha.
- Dokáže vysvětlit pojmy: ekologie, životní prostředí, environmentalistika.
- Vysvětlí, co jsou obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje, uvede příklady.
- Rozliší základní druhy odpadů.
- Uvede příklady velkoplošných a maloplošných chráněných území.
- Objasní základní globální problémy.
- Vysvětlí význam chovu hospodářských zvířat.
- Uvede příklady cizokrajných živočichů.

Cílové zaměření předmětu v 6. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 6. ročníku směřuje k:

- poznávání plevelů a lučních rostlin, jejich lisování a vytváření herbáře
- rozlišování jednoděložných a dvouděložných rostlin podle listů
- popisování stavby květy a mikroskopování jednotlivých částí
- poznávání vnější stavby těla hmyzu
- osvojení znalostí o organismech žijících v ekosystému rybníka
- poznávání různých plodů a semen, vytváření vlastní sbírky
- poznávání chráněných druhů rostliny a živočichů

Cílové zaměření předmětu v 7. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 7. ročníku směřuje k:

- vysvětlení pojmů: ekosystém, společenstvo, populace
- objasnění abiotických složek prostředí
- seznámení s potravními řetězci
- vysvětlení oběhu látek v přírodě
- pochopení procesu fotosyntézy
- objasnění příčin oteplování planety a znečištění ovzduší
- porozumění, co je ozón a jaký význam má ozonoféra
- vysvětlení oběhu vody v přírodě
- objasnění významu půdy pro člověka a jeho vlivy na půdu
- pochopení, jak se chovat v přírodě a chránit ji

6. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - umí si správně vylisovat a připravit rostliny a zpracovat herbář - uvede příklady jednoduchých a složených listů - zná části květu - dokáže rozlišit suché a dužnaté plody, uvede příklady, vytvoří sbírku semen - umí rozeznat jednotlivé druhy jehličnatých stromů podle jehlic - vysvětlí, co je jednoděložná a dvouděložná rostlina a jaké mají znaky vyjmenuje části těla hmyzu, uvede základní znaky 	<p>Sběř plevelů a lučních rostlin, jejich lisování a zpracování herbáře</p> <p>Poznávání a sběr listů listnatých stromů</p> <p>Stavba květu – mikroskopování jeho částí</p> <p>Sběr dužnatých a suchých plodů - zhotovení sbírky semen</p> <p>Pozorování jehličnanů</p> <p>Rozlišování jednoděložných a dvouděložných rostlin podle stavby pokožky listu a žilnatiny</p> <p>- otisky pokožky listu</p> <p>Vnější stavba těla hmyzu</p>	<p>Př</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváření herbáře - práce s literaturou <p>Př</p> <ul style="list-style-type: none"> Sběr, vycházka - obrazy <p>Př</p> <ul style="list-style-type: none"> - mikroskopování - pozorování okem, lupou <p>Př</p> <ul style="list-style-type: none"> - sběr v přírodě - vycházka - zhotovení sbírky <p>Př</p> <ul style="list-style-type: none"> - popisování jehlic, šišek - nákresy <p>Př</p> <ul style="list-style-type: none"> - mikroskopování - nákresy <p>Př</p> <ul style="list-style-type: none"> - mikroskopování - nákres, popis

<p>- uveďte příklady chráněných druhů rostlin a živočichů</p> <p>- dokáže uvést příklady rostlin a živočichů žijících v ekosystému rybníka</p> <p>- objasní vlivy člověka na vodní prostředí</p> <p>- orientuje se v nejznámějších léčivých rostlinách</p> <p>- uveďte příklady a použití léčivých rostlin</p>	<p>Chráněné druhy rostlin a živočichů</p> <p>Rybník</p> <p>- rostliny a živočichové</p> <p>- čistota vody</p> <p>Léčivé rostliny</p>	<p>Př</p> <p>- diapozitivy, encyklopedie</p> <p>- soutěže v poznávání</p> <p>- práce s literaturou – referáty</p> <p>Př</p> <p>- popis ekosystému v našem prostředí</p> <p>Př, PČ</p> <p>- referát o léčivých rostlinách</p>
--	---	--

<p>- vysvětlí, jaký význam má půda pro člověka - objasní vlivy člověka na půdu</p> <p>- vysvětlí, jak se chovat v přírodě, uvede základní pravidla - uvede příklady chráněných druhů rostlin a živočichů - objasní, co obsahuje červená kniha - umí uvést příklady ohrožených druhů v přírodě</p> <p>- dokáže objasnit pojem: ekologie, životní prostředí, environmentalistika</p>	<p>Půda - význam půdy pro člověka - vliv člověka na půdu</p> <p>Ochrana přírody - chráněné druhy rostlin a živočichů - červená kniha</p> <p>Životní prostředí, ekologie, environmentalistika</p>	<p>Př, PČ</p> <p>Př</p>
--	---	-------------------------

Vzdělávací oblast:	Doplňující vzdělávací obory
Vyučovací předmět:	Fyzikální praktika
Období – ročník:	3. období - 8. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	

Charakteristika předmětu:

Žáci poznávají a zkoumají vlastnosti látek, měří různé veličiny. Zapisují a zpracovávají naměřené hodnoty do tabulek, přehledů a grafů. Pozornost je věnována využívání poznatků fyziky v běžném životě, neustálému vývoji vědy a techniky. Důraz je kladen na vzájemnou komunikaci mezi učitelem a žáky a následné diskusi o daném jevu. Žáci jsou vedeni k samostatnému popisu a vysvětlení fyzikálních jevů.

Hlavní cílové zaměření:

- naučit se aktivně a samostatně provádět požadovaná měření a pokusy
- řešit pomocí logického myšlení problémové úlohy
- obhájení výsledků své práce, diskuse o možnostech řešení
- výsledky svého měření využívá v praxi
- rozvíjí dovednosti: cílené pozorování, provádění složitějších a časově náročnějších pokusů
- vyhodnocování naměřených hodnot, sestavení přehledných tabulek, sestavení grafů
- zaznamenávání měřených a pozorovaných jevů do pracovních protokolů
- používání matematických operací pro jednotlivé výpočty
- práce s tabulkami, literaturou a vyhledávání potřebných údajů na internetu

Organizace výuky:

Předmět je vyučován ve dvouhodinovém bloku. Žáci pracují ve skupinách. Práci si musí rozdělit tak, aby se na měření podíleli všichni. Je důležité dbát střídání u jednotlivých činnostech. Většina experimentů je prováděna pomocí jednoduchých, běžně dostupných pomůcek (PET lahve...) Během výuky jsou žáci seznamováni s dalšími možnými náměty na pokusy, které si mohou samostatně doma vyzkoušet, případně připravit a předvést spolužákům. Měřené hodnoty zapisují žáci do připravených protokolů. V závěru musí zhodnotit zjištěné údaje, případně zjistit, kde se dopustili chyby.

Rozvíjení klíčových kompetencí

KOMPETENCE K UČENÍ

Žák:

- vyhledá a třídí dané informace
- získává číselné údaje měřením reálnými měřidly, provádí odhady, zaokrouhluje, hodnoty zpracovává do tabulek a přehledů
- přesně a stručně se vyjadřuje, užívá fyzikálních značek a jednotek

- operuje s učivem, které zná z nižších ročníků, z výuky jiných předmětů, z vlastního pozorování, vytváří návaznost v učivu
- používá pomůcky, modely, reálné materiály (encyklopedie, internet...) k získání dalších informací o daném učivu
- hovoří o problémech, rozlišuje podstatné od nepodstatného, navrhuje různé způsoby řešení, vyvozuje hypotézy
- rozvíjí paměť prostřednictvím výpočtů, osvojováním nezbytných fyzikálních vzorců a algoritmů

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Žák:

- o řešeném problému hovoří, hledá podobnosti v reálném světě, důkladně rozebere a teprve potom navrhuje způsoby možnosti řešení
- vyhledá potřebné informace v tabulkách, využívá známých vědomostí a algoritmů
- nevzdává řešení při prvním nezdaru, vyhledá pomoc (učebnice, spolupráce se spolužáky, s učitelem, rodinou)
- kriticky myslí, srozumitelně a věcně argumentuje při obhajobě svých závěrů a rozhodnutí

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Žák:

- vyjadřuje svoje názory ve formě domněnek, navrhuje možnosti řešením různým způsobem
- popisuje práci s jednotlivými pomůckami
- porovnává své výsledky se závěry spolužáků, dotazuje se na vzniklé nejasnosti, argumentuje, obhájí své způsoby řešení
- naslouchá druhým, nechá se poučit, vhodně reaguje na svou kritiku, účinně se zapojuje do diskuse
- využívá správných fyzikálních zápisů
- své závěry umí prezentovat pomocí ITC, používá informační a komunikační prostředky jak se spolužáky, tak i s okolním světem

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Žák:

- podílí se společně s učitelem na vytvoření pravidel pro práci ve skupině
- při práci ve skupinách převezme určitou roli, za kterou zodpovídá
- přispívá k diskusi při řešení úkolu ve své skupině i v kolektivu třídy
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, je ohleduplný, uznává druhé, poskytne radu nebo pomoc druhému při společné práci
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, při dosažení správného výsledku, vyslovení dobrého názoru, obhájení svého způsobu řešení podporuje svou sebedůvěru

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Žák:

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole a mimo školu, plní řádně zadané úkoly
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Žák:

- používá bezpečně a správně pomůcky, dodržuje pravidla měření
- přesným měřením veličin, porovnáváním, tříděním dat se přibližuje k běžně používaným postupům
- pracuje s modely, vyrábí jednoduché pomůcky
- čtením, rýsováním, tvorbou náčrtů si rozvíjí technickou gramotnost

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - vhodným měřidlem určí délku - používá různé metody pro měření obsahu, objemu těles - určí hmotnost tělesa pomocí laboratorních vah - experimentálně zjistí hustotu různých látek, porovná s hodnotami v tabulkách, diskutuje o přesnosti měření - prakticky používá hustoměr pro měření hustoty kapalin - ověří pokusem tlakovou sílu působící v kapalině na dno i části ponořené - ověří experimentem platnost Archimédova zákona - určí závislost velikosti ponoření tělesa v kapalině - vysvětlí význam proudění tekutin a jeho využití v technické praxi - rozdělí optická prostředí podle propustnosti světla - ověří platnost zákona odrazu světla - zobrazí obraz předmětu v zrcadle rovinném a kulovém - vyhledá různé možnosti využití zrcadel v běžném životě - zobrazí průchod světelných paprsků tenkou spojkou a rozptylkou, ověří pokusem vlastnosti vzniklého obrazu - pomocí optického hranolu dokáže rozložit denní světlo na barevné spektrum - používá optické přístroje (lupu, mikroskop, dalekohled) 	<p>Měření fyzikálních veličin</p> <ul style="list-style-type: none"> - délka - hmotnost - objem - hustota <p>Vlastnosti látek</p> <ul style="list-style-type: none"> - látky pevné (pevnost, pružnost, křehkost...) - látky kapalné - látky plynné - proudění tekutin – laminární a turbulentní, podtlak a přetlak v proudící kapalině, technické využití proudění (vodní vývěva, rozprašovač...) - obtékání těles tekutinou, odpor prostředí a odporová síla, aerodynamický tvar a jeho využití, princip letu letadla <p>Světelné jevy</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdroje světla, optické prostředí - šíření světla, vznik stínu a polostínu - zákon odrazu, zrcadla - zákon lomu, prostředí opticky hustší a opticky řidší - totální odraz světla - rozklad světla optickým hranolem - optické přístroje 	<p>Matematika – jednotky délky, obsahu, objemu Výpočty obsahů obrazců a objemů těles Chemie – vlastnosti látek</p>

<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod - změří velikost elektrického napětí a proudu - ověří platnost Ohmova zákona - sestaví jednoduché zdroje elektrické energie - rozhodne, zda látka je vodič nebo izolant - bezpečně zachází s elektrickými spotřebiči - ovládá technickou i zdravotní první pomoc při úrazu elektrickým proudem - používá reostat k regulaci elektrického proudu i napětí - ověří vodivost různých kapalin a využití elektrolýzy v technické praxi - využití elektromagnetu (relé, jistič- , zvonek...) 	<p>Elektřina a magnetismus</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrický vodič a izolant - zdroje el. napětí - vedení el. proudu v látkách, pevné, kapalné, plynné a polovodiče (podmínky vedení, využití) - magnety trvalé a elektromagnet, magnetické pole - elektromagnetická indukce a její využití 	
--	--	--

Vzdělávací oblast:	Doplňující vzdělávací obory
Vyučovací předmět:	Technické činnosti
Období – ročník:	3. období - 8. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	Technické výkresy

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět technické činnosti na druhém stupni zaměřen na získání základních a praktických pracovních dovedností a návyků z různých oblastí potřebných v běžném životě; poznání vybraných materiálů a jejich vlastností, osvojení si zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce, organizace a plánování práce, vytváření si aktivního vztahu k ochraně a tvorbě životního prostředí a pozitivního postoje k řešení ekologických problémů, získání orientace v různých oborech lidské činnosti, vytváření si pozitivního vztahu k práci a racionálního, odpovědného a tvořivého postoje k vlastní činnosti a její kvalitě.

Časová dotace v učebním plánu je 1 vyučovací hodina týdně (2hodiny/ za 14 dní).

Výuka probíhá ve školních dílnách.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v daném předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí žáka

Na úrovni předmětu technické činnosti jsou pro utváření a rozvíjení těchto klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k sebehodnocení
- Učíme je poznávat a pojmenovat vlastnosti používaných materiálů
- Seznamujeme je s pracovními nástroji a pomůckami

Kompetence k řešení problémů

- při řešení je učíme chápat, že se při práci budou setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení
- vedeme je k aplikaci získaných poznatků v praxi

Kompetence komunikativní

- Vedeme žáky k vyjadřování myšlenek, postupů a názorů
- Učíme je při komunikaci užívat správné technické názvosloví
- Vedeme žáky k využívání informačních zdrojů k získání nových poznatků

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k práci ve skupinách a vzájemné spolupráci
- Vedeme žáky k dodržování zásad společenského chování

Kompetence pracovní

- Seznamujeme je s vhodným materiálem, nářadím, pomůckami a pracovními postupy
- Učíme je pracovat podle pokynů a provádět přiměřené praktické činnosti s daným materiálem
- Učíme žáky zvládat elementární dovednosti a činnosti
- Snažíme se dodržovat pořádek a hygienu
- Vedeme je k dodržování bezpečnostní a hygienická pravidla při práci
- Učíme je používat bezpečně a účinně nástroje, vybavení, materiály
- Snažíme se o dodržování technologického postupu, pravidel, plnění povinnosti, myslí na ochranu svého zdraví a zdraví druhých

8. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i> dodržuje bezpečnostní předpisy a hygienu práce</i> - <i> udržuje pořádek na pracovišti</i> - <i> používá ochranné pracovní pomůcky</i> - <i> umí poskytnout první pomoc při poranění nástroji</i> - <i> umí pracovat podle slovního návodu, jednoduchého náčrtku</i> - <i> ovládá dovednosti a činnosti s jednoduchými pracovními pomůckami, nástroji a materiály</i> - <i> správnou volbou nářadí provádí práce na vyhotovení výrobku</i> - <i> provádí základní mechanické a estetické úpravy povrchu materiálů</i> - <i> rozumí jednoduchému technickému výkresu</i> - <i> dokáže orýsovat daný výrobek na materiál</i> - <i> pozná základní druhy dřev a jejich vlastnosti</i> - <i> seznámí se s deskovým dřevařským materiálem a jeho použitím</i> - <i> naučí se rohové spoje na konkrétním výrobku</i> - <i> seznámí se s rozebíratelným a nerozebíratelným spojováním dřeva</i> - <i> získá informace o plastech, jejich využití a opracovatelnosti</i> - <i> pozná tepelnou opracovatelnost plastů</i> - <i> seznámí se základními kovy používanými v průmyslové výrobě</i> - <i> naučí se používat základní nářadí na opracování plechu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení s organizací ve školních dílnách a s jejím vybavením - bezpečnost práce - první pomoc při úrazech - čtení jednoduchého náčrtku - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování - jednoduché pracovní operace a postupy Dřevo: - dřevařské materiály - spojování dřeva vruty, plátování, lepení - povrchová úprava dřeva – broušení, lakování, barvení, moření Plasty: - význam plastů - tepelné opracování plastů Kovy: - plech – stříhání, ohýbání, povrchová úprava 	<p>matematika – jednotky délky fyzika- pravidla měření přírodopis – druhy dřeva chemie – plasty a jejich využití</p>

Vzdělávací oblast:	Doplňující vzdělávací obory
Vyučovací předmět:	Seminář ze zeměpisu
Období – ročník:	3. období - 9. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Předmět Seminář ze zeměpisu je volitelný předmět a bude vyučován v devátém ročníku dvě hodiny týdně jednou za dva týdny. Navazuje na povinný předmět zeměpis. Cílem tohoto předmětu je rozšířit žákům základní vědomosti a dovednosti v oblasti zeměpisu.

Výuka předmětu se bude realizovat v odborné počítačové učebně, v kmenové třídě a v terénu. Žáci budou využívat všechny dostupné pomůcky nutné pro jejich práci (atlasy, encyklopedie, mapy...)

Předmět Seminář a praktikum ze zeměpisu má vytvořen svůj vlastní obsah.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých metod poznávání (pozorování, měření) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných dat
- zapojování se do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů
- k utváření dovedností vhodně se chovat v situacích ohrožujících zdraví, životy, majetek nebo životní prostředí lidí

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení: Žák se učí samostatnému získávání, zpracování a vyhodnocování informací vhodnými metodami, dokáže vyvodit souvislosti mezi jednotlivými jevy v přírodní i socioekonomické sféře, dokáže je přiřadit k vyššímu celku, učí se správně užívat odbornou terminologii tím, že dbáme na správné užívání geografických termínů, zadáváme úkoly ve formě problémů, vedeme žáky k analýze jednotlivých situací, dáváme podněty k pozorování přírodních jevů, zadáváme vhodná témata k

samostatnému zpracování s využitím různých informačních zdrojů.

Kompetence k řešení problémů: Žák kriticky myslí, dokáže na základě získaných poznatků provést analýzu problému, popřípadě sám problém stanovit a s využitím vlastních zkušeností nebo dle návodu vyřešit. Žáka vedeme ke správnému kladení otázek, vyvozování příčinných souvislostí, navozujeme modelové situace z oblasti geografické sféry. Popřípadě zprostředkujeme žákům reálné problémy z těchto oblastí, zadáváme žákům praktické úkoly, vyvoláváme diskuzi k daným tématům.

Kompetence komunikativní: Žák dokáže s využitím správné terminologie ve správné logické posloupnosti formulovat své myšlenky, názory a získané poznatky, prezentovat výsledky svých pozorování a řešení problémů, spolupracuje se spolužáky na skupinových úkolech tím, že diskutuje a obhajuje svůj názor.

Kompetence sociální a personální: Žák dokáže aktivně pracovat ve skupině, zapojí se do dělby práce a následné kooperace, respektuje názory druhých tím, že zadáváme úkoly pro skupinovou práci, dbáme na udržení přátelského prostředí.

Kompetence občanské: Žák pochopí a bude schopen využít v praxi ekologické souvislosti mezi jednotlivými složkami krajinné sféry a vlivu člověka na ně, např. problematika znečištění ovzduší, nedostatku pitné vody, kontaminace půdy, pozná problémy obyvatel jiných částí světa, pochopí nutnost humanitární pomoci, prohloubí svůj vztah k ČR jako své vlasti tím, že uskutečňujeme zeměpisné exkurze.

Kompetence pracovní: Žák získává informace pozorováním, matematickými výpočty, měřením, používá různé typy materiálů - texty, mapy, grafy, diagramy, při práci dodržuje stanovená pravidla, zachází šetrně se svěřenými pomůckami, dbá na čistotu pracovního prostředí tím, že stanovíme pravidla pro práci, zadáváme praktické úkoly týkající se pozorování a měření různých přírodních jevů.

Metody a formy práce

- frontální výuka
- skupinová práce
- seminární práce, projekty, samostatná práce
- práce s atlasem, mapami, odbornou literaturou, pomůckami
- praktické činnosti v terénu, vycházky
- práce s výukovými programy na počítači

Mezipředmětové vztahy

Volitelný předmět seminář ze zeměpisu úzce souvisí zejména s předměty vzdělávacích oblastí Člověk a příroda, Člověk a společnost.

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - <i>vyjmenuje podmínky cestovního ruchu</i> - <i>vyhledá na mapě místa vhodná pro cestovní ruch</i> - <i>na internetu, v literatuře vyhledá místa turisticky zajímavá v České republice i zahraničí</i> - <i>naplánuje jednodenní výlet</i> - <i>naplánuje zahraniční zájezd</i> 	<p><u>1 ZEMĚPIS CESTOVNÍHO RUCHU</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Všeobecné podmínky cestovního ruchu • Atraktivita turistických oblastí světa • Turistické oblasti České republiky • Plánování výletu • Plánování zahraničního zájezdu • Cestovní kanceláře 	<p>Inf – vyhledávání informací</p>
<ul style="list-style-type: none"> - <i>pracuje s mapou, vyhledá dané místo na mapě pomocí zeměpisné sítě</i> - <i>změří a podle měřítka vypočítá vzdálenosti</i> - <i>zakreslí plánek okolí školy</i> - <i>vytvoří fotografickou dokumentaci místa svého bydliště</i> - <i>vyhledá v jízdním řádu požadované spojení</i> - <i>používá s porozuměním pojmy: mapa, plán obsah, měřítko, zkreslení map</i> - <i>vnímá a používá mapy jako zmenšený a zjednodušený rovinný obraz zemského povrchu</i> - <i>rozlišuje druhy map podle jejich měřítka a obsahu aplikuje měřítko mapy na výpočet skutečných vzdáleností na mapách</i> - <i>čte a přiměřeně interpretuje informace z různých map</i> - <i>vytváří jednoduché mapy, grafy a diagramy</i> 	<p><u>2. PRAKTICKÝ ZEMĚPIS</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapa a základy topografie • Práce s mapou – měření vzdáleností na mapě a glóbu, orientace podle zeměpisné sítě • Terénní cvičení – pozorování okolí školy, zakreslení převýšení, vytvoření plánu • Vytvoření fotodokumentace • Jízdní řád 	<p>M – poměr, měřítko</p>

<ul style="list-style-type: none"> - <i>postaví stan, dokáže najít vhodné místo pro táboření</i> - <i>zná pravidla při zacházení s ohněm</i> - <i>vybere vhodné potraviny pro pobyt v přírodě</i> - <i>zná základní vybavení pro pobyt a pohyb v přírodě, jeho použití a údržbu</i> - <i>dokáže poskytnout základní první pomoc</i> - <i>dodržuje pravidla silničního provozu</i>	<p><u>3. ZÁKLADY POHYBU A POBYTU V PŘÍRODĚ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stanování a táboření • Využití ohně a příprava stravy • Výzbroj a výstroj • Horská turistika a základy pohybu na horách • Vodní turistika • Cykloturistika • Základy první pomoci	<p>Př – stavba lidského těla</p>
--	---	----------------------------------

Vzdělávací oblast:	Doplňující vzdělávací obory
Vyučovací předmět:	Seminář z informatiky
Období – ročník:	3. období - 9. ročník
Počet hodin:	1 hodina týdně
Učební texty:	

Charakteristika předmětu

Volitelný předmět Seminář z informatiky je vyučován v 9. ročníku 1 vyučovací hodinu týdně v odborné pracovně ICT. Charakter výuky je činnostní. Výuku je vedena tak, aby žák dovednosti a znalosti získával výhradně na základě individuální nebo skupinové práce s počítači, periferiemi a používaným softwarem. Žák provádí takové činnosti, které vedou k získání základních znalostí a dovedností práce s ICT technologiemi výhradně uživatelského charakteru, ale tak, aby je mohl dále rozvíjet na středním stupni vzdělání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v oblasti směřuje k:

- chápání společenského toku informací – vznik–přenos–transformace–zpracování – distribuce informací
- využívání základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektování pravidel bezpečné práce s HW i SW a postupování poučeně i v případě jejich závad
- ochraně dat před poškozením, ztrátou a zneužitím
- používání jednoduché a vhodné cesty k vyhledávání informací na internetu
- vyhledávání informací na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikaci pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
- ovládání práce s textovými, grafickými i tabulkovými editory a využívání vhodných aplikací
- uplatňování základních estetických a typografických pravidel pro práci s textem a obrazem
- ověřování věrohodnosti informací a informačních zdrojů, posuzování jejich závažnosti a vzájemné návaznosti
- práci s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používání informací z různých informačních zdrojů a vyhodnocování jednoduchých vztahů mezi údaji
- zpracování a prezentaci informací na uživatelské úrovni v textové, grafické a multimediální formě

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vyhledává a třídí informace
- chápe, propojuje a systematizuje informace

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly

Kompetence k řešení problémů

- vyhledá informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení

Kompetence komunikativní

- rozumí různým typům textů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných prostředků
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

Kompetence pracovní

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

9. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže naskenovat obrázek, uložit jej ve vhodném formátu dat - prohlédne si fotografie, obrázky - v grafickém editoru dokáže dodatečně upravit jas a kontrast, případně další operace s obrázky 	Rastrové obrázky Prohlížeč obrázků <ul style="list-style-type: none"> - Prohlížeč obrázků a faxů - IrfanView - více obrázků 	
<ul style="list-style-type: none"> - učí se ovládat digitální fotoaparát - poznává další možnosti zpracování digitální fotografie - převede a uloží digitální fotografii na CD - využívá dodatečných možností pro úpravy fotografií - stručně zná volně šiřitelné programy pro úpravu digitálních fotografií 	Práce s digitálním fotoaparátem <ul style="list-style-type: none"> - možnosti a funkce fotoaparátu - režimy přenosu dat - videosekvence - freeware programy z CD, z internetu - ovládání oken - náhledy - řazení snímků - stažení fotografií z fotoaparátu - otočení fotografií - úprava expozice - ořez fotografií - přejmenování fotografií - vypálení CD - využití fotografií na www stránkách 	
<ul style="list-style-type: none"> - naskenuje text, obrázek a uloží jej 	Skenování <ul style="list-style-type: none"> - základy skenování - ruční skenování - skenování do souboru 	

<ul style="list-style-type: none"> - dokáže přehrát hudbu v různých formátech - pracuje se zvukem při tvorbě multimediálních prezentací - uloží hudbu na pevný i přenosný disk	Zvuk <ul style="list-style-type: none"> - přehrávače hudby - Windows Media Player - přehrávání - formáty - grabování - internetová rádia - skiny - vypalování - obaly na CD	
---	---	--